BnF Gallica

Tiêu-thuyêt môt linh hn...

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

BnF Gallica

Thuy An. Auteur du texte. Tiêu-thuyêt môt linh hn.... 1941.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisation.commerciale@bnf.fr.

16°
Indoch
870

Dépôt légal
Tonkin 5.000

THUY - AN

DÉPOT LÉGAL
INDOCHINE
N° 27261

MỘT LINH HỒN

TIỂU THUYẾT

ÉDITIONS DAN-BA
76, WIÉLÉ HANOI
TỔNG PHÁT HÀNH : NHÀ IN **LÊ-CƯƠNG**
75 RUE DES PANIERS, HANOI. TÉL.: 1439

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

MỘT LINH HỒN

TIỂU-THUYẾT

MỘT LINH HỒN

của

THUY-AN

(Trong tuần báo Đàn Bà)

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 27261

1941

NHA XUAT-BAN DAN-BA
76, Phô Wiélé Hanoi, 76

16° Indoch.
870

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
R.F.
IMPRIMÉS

Kính tặng cha R. SÉMINEL...

T. A.

MỘT LINH HỒN

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N°

I

19 Juin 1933. — Thế là bằng rầy ngày mai, tôi đã ra ga để lên xe lửa về Hanoi. Nghĩ được về với má tôi thì tôi sung-sướng quá, nhưng phải từ giã Nhà Trắng này với các bà Phước đã nuôi nấng dậy-dỗ tôi từ bé đến nay thì lòng tôi lại buồn rười-rượi. Tôi ngùi-ngùi muốn khóc. Tôi quyến luyến nơi này quá : tôi thuộc từng gốc cây, từng viên gạch...

Mà mấy hôm nay nghe tin tôi rục - rịch về Bắc, cái trường coi mới ảm-đạm làm sao !

Nhất là những người ở trong đó lại có vẻ ảm đạm hơn. Các bạn tôi khắp các lớp nhìn tôi ngao ngán, cầm tay tôi hàng giờ rồi lại hỏi nhau : « Có bao giờ chúng ta lại gặp nhau không hở Tường-Vân ? » Tôi phải gượng cười an-ủi các bạn : « Sao lại không ? Em ra Bắc chỉ mấy tháng thôi, rồi em lại xin má em vào

thăm các chị. » Ôi mới là tình thế, cuộc trùng-phùng còn ở tương lai, chớ hãy biết bây giờ là cuộc biệt ly đau-đớn. Bà Thérèse cố tránh mặt tôi. Tôi hiểu thế, và càng thêm cảm động. Tôi biết trông thấy bà là tôi trào ngay nước mắt, còn bà thì cũng sẽ sướt mướt khóc như tôi.

Chuông chầu lễ buổi chiều đã rung. Thôi tôi chỉ dự một lễ chầu này trong Nhà Trắng nữa thôi. Cầu Thiên Chúa ban phúc cho hết thảy các người trong Nhà Trắng này và che chở cho Nhà Trắng này được trường thọ đời đời. Biết lần này tôi có mau quên cái buồn ly-biệt như hồi ly-biệt anh Di không ?

20 Juin 1933. — Xe lửa lắc lư quá và trời đã khuya rồi. Nhưng tôi không buồn ngủ chút nào. Thôi để lấy quyển nhật-ký ra biên những cảm giác ngày hôm nay : « Tôi tỉnh giấc từ ba giờ sáng, cứ nằm trong giường, vì sợ giậy làm động giấc ngủ của mấy chị nằm bên. Bỗng tôi nghe có tiếng chân đi rất nhẹ lại gần tôi và bước chân ấy ngừng ở đầu giường tôi.

Dưới ánh đèn tờ mờ tôi nhận ra bà Thérèse. Tôi ngạc nhiên ngồi nhỏm giậy, bà ra dấu cho tôi im rồi ngồi xuống giường tôi thì thào: Sao em giậy sớm vậy? Không chịu khó ngủ chút nữa để tối nay đi xe lửa khỏi mệt.

Tôi đáp : Con ngủ không được mà bà cũng giậy làm chi sớm quá ?

— Khuya này tôi có ngủ được đâu, tôi ra đây thăm em hoài.

Tôi cảm động nắm chặt lấy tay bà, nước mắt của tôi ở đâu cứ chàn ra không ngăn được, thế rồi bà nhìn

tôi. Ôi ! cái nhìn mới lạ-lùng làm sao, chưa bao giờ tôi thấy cái nhìn như thế ở mắt bà ! Tôi không tả được nó, duy chỉ biết rằng nó có vẻ đau đớn thương hại vô cùng. Tôi vụt hỏi « sao bà lại nhìn con một cách lạ-lùng như thế ? » Bà khẽ mỉm cười. Bà bảo tôi : Thôi em cùng ta hãy cầu nguyện chung với nhau đi đặng xin bề trên ban cho em đủ sức mạnh giữ linh-hồn và đời em trong sạch mãi mãi !

Tôi ngơ-ngẩn, không hiểu, nhưng cũng quỳ xuống cầu nguyện với bà cho đến lúc chuông báo giờ cầu nguyện sớm mai, chúng tôi mới đứng dậy ra bàn thờ để cầu nguyện chung với mọi người. Suốt buổi cầu tôi chỉ khóc và tôi nhìn ra phía bà Thérèse thì cứ thấy bà chăm chăm ngó vào tôi. Bà thương tôi quá, tôi thấy rõ rệt lòng bà đối với tôi có phần thân ái hơn đối với các bạn tôi. Còn tôi, tôi cũng hết lòng thương bà, ở đời này, trừ mẹ tôi và Di ra, người tôi thương yêu hơn hẳn là bà.

Hết buổi cầu, tôi chạy ngay ra vườn, cái vườn nhỏ bé của tôi. Cúc tím đã bắt đầu nở hoa rồi, trông lứa này đẹp hơn mấy lứa trước nhiều : lá to hơn và cái hoa núp dưới lá có vẻ thùy-mị kín đáo hơn ! Tôi cúi xuống hôn từng luống cây một, hôn cả khóm tóc tiên, vườn tôi chỉ có hai thứ ấy : cỏ tóc tiên và hoa tím ! Tôi đi lấy nước tưới, rồi đi khắp trong trường. Này ! chỗ này tôi với các bạn múa hát mỗi buổi chiều học xong !

Tôi đi mãi, đi xuống gần nhà bếp, đi qua chỗ tôi vẫn hay ngồi một mình nhìn những đám mây lờ-mờ

xa, lòng tưởng nhớ đến mẹ tôi, mà tôi chưa bao giờ được gần gũi lâu và đến anh Di yêu quý của tôi hồi còn ở Pháp ! Tôi đứng lại bùi ngùi...

Rồi như con thỏ tôi chạy ngay vào nhà bếp, tôi tìm mấy chị nấu ăn, chị Chín, chị Ba. Tôi gặp các chị ấy đang bỏ mứt chuối vào chai, thứ mứt tôi vẫn thường ăn, các chị bảo tôi : « Đây gửi theo cô đặng cô ăn trên xe lửa ». Ôi ! ở dây ai cũng yêu tôi cả ! Tôi lại muốn khóc mất ! Tôi phải chạy cho mau mới được. Thế là từ lúc đó cho đến lúc ra xe tôi đã quên không biết làm những việc gì cho thì giờ đi một cách rất mau chóng, tôi chỉ nhớ là tôi đã thân hành xếp va-li và rương và gập hộp thơ của má tôi và của anh Di, tôi mở thơ cũ ra đọc quên cả thì giờ !

Lúc ra xe lửa có bà Thérèse, bà Maria và chị Bảy đưa. Tôi ngó khắp ga xem anh Di có về cùng một chuyến xe lửa với tôi như lời anh hứa với tôi không. Tôi bắt gặp anh cũng đang ngơ-ngác nhìn. Tôi ra hiệu cho anh biết. Anh chạy lại chào bà Thérèse và cùng chúng tôi ra ngoài sân ga. Anh đi có hai người đàn ông đưa tiễn, một người già chắc là chú anh và người trẻ chắc là em họ anh. Ông cụ tử tế quá ân-cần hỏi thăm tôi, bà Thérèse bảo anh : tôi giao con nhỏ này cho anh đấy, anh trông nom nó cẩn-thận lúc đi đường cho tôi.

Tôi đỏ bừng mặt ngảnh đi nơi khác và anh Di chắc cũng xấu - hổ chẳng kém gì tôi. Xe lửa chạy... Bà Thérèse khóc ! Bà Maria khóc ! Tôi cũng khóc cho đến lúc một bàn tay đặt lên vai tôi làm cho tôi ngừng

bặt. Nhưng tôi không thể ngửng lên được, người tôi như chết cứng. Tôi biết bàn tay ấy là bàn tay anh Di.

Anh bảo tôi : đừng khóc nữa, em vào nằm ngủ đi, kẻo mệt, còn những hai ngày nữa ở trên xe lửa cơ, phải giữ sức.

Tôi vẫn đứng im, trời đã buông tối một cách nhanh chóng, các ngôi sao đã thi nhau mà lấp lánh...

Tiếng lắc lư êm-ái lạ ! mà tôi thì cứ run lên như người bị rét, tôi không dám nhìn anh Di, tuy tôi biết anh đang nhìn tôi và mắt tôi tuy trông ra ngoài nhưng cũng chẳng nhận thấy vật gì, cảnh gì cả...

Không biết thế nào mà tôi lại từ giã anh Di đi vào phòng của tôi được. Ấy mới hồi nẫy mà tôi đã quên rồi. Hình như anh Di có theo tôi vào xem xét cẩn thận couchette và anh chúc tôi ngủ yên giấc.

Bây giờ tôi muốn xuống toa hạng ba xem anh đã ngủ chưa ? Nhưng tôi chỉ sợ anh còn thức, anh biết, xấu-hổ chết mất.

21-6-33. — Tôi ngồi ở nhà tu Tourane. Vừa mới ở trên xe lửa bước xuống thì đã có một bà phước đứng đón, bà đưa ngay về đây. Tôi thương hại anh Di quá, lúc anh thấy bà phước giắt tôi lên xe hơi của nhà tu, mặt anh lộ vẻ buồn bã.

Tôi chỉ kịp nói với anh một câu : « thôi mai chúng ta gặp nhau trên xe lửa » rồi tôi lên xe hơi theo bà Maria. Tôi ngoái cổ nhìn lại sau thấy anh còn đứng ngớ người trông theo.

Bà Maria hỏi tôi : ai đấy ? Giọng nói và cái nhìn của bà làm tôi xấu hổ quá. Tôi đáp : Thưa bà đấy là

em bà phước Joseph cùng về Bắc một chuyến với con.

Bà a ! một tiếng, tôi càng thêm xấu-hổ và từ đấy về nhà tu tôi chỉ ngồi im thin-thít. Về tới đây người ta đưa tôi lên phòng này nằm nghỉ Nhưng tôi có thấy mệt tí nào đâu. Chà ! Phong cảnh từ Nha-Trang về Tourane đẹp quá ! Nhất là cái xe hơi chênh - chếch đi sát ven biển mà nhìn ra ngoài khơi thì cảnh đẹp vô cùng. Tôi tiếc quá không biết lời gì mà tả, nhưng anh Di giỏi quốc-văn lắm chắc anh sẽ tả hộ tôi. Đến Tuy-Hòa xe ngừng cho hành khách ăn cơm. Anh Di và tôi cùng vào trong bungalow và ăn cùng một bàn. Sao tính tôi nhút nhát thế. Ngồi cạnh anh ở trên xe hơi thì tôi không xấu hổ, không run run mà ngồi trước mặt anh ở bàn ăn thì người tôi nó làm sao ấy. Từ khi anh ở Pháp về bây giờ chúng tôi mới được gần nhau lâu, còn hai năm nay chỉ thấy nét chữ của nhau thôi. Như anh Di, tôi tưởng lý lắc lắm, thế mà hóa ra ít nói lạ ! Hay tại thấy tôi cứ lỳ ra nên anh cũng không nói ? Rồi đến lúc ngồi ăn dessert anh đột nhiên bảo tôi : em không có chuyện gì nói với anh à ?

Tôi cúi mặt xuống không trả lời.

Nhưng bây giờ thì em xin trả lời anh, anh ạ, em có rất nhiều chuyện, em muốn nói với anh nhiều nhiều lắm, nhưng nó có thể thu gọn vào một câu : em yêu anh, quý anh vô ngần.

Kìa mặt trăng đang lơ lửng trên ngọn cây ! nghe anh Di nói bãi bể Tourane đẹp lắm, cát trắng phau, và phi lau mọc như một cái rừng thưa, dưới trăng này

mà chơi trên bãi thì đẹp và thích biết bao. Tôi mây mắt, hình như anh Di đang đi ở phía ngoài nhà tu ấy ! Tôi tin chắc thế. Làm thế nào mà xuống với anh được một lát bây giờ, hay chỉ nhìn anh một chút thôi để anh biết đến em Tường-Vân của anh đang ngóng đến anh như anh ngóng Tường-Vân. Tức quá, cái phòng này lại ở giáp nhà sây giữa sân, không trông ra đường được, sáng mai làm thế nào xin ra phố chơi để hy-vọng gặp anh ! Chắc chả thể đi được, từ bây giờ cho đến chín giờ sáng mai, chao ôi ! thật là lâu quá.

Trên tầu đêm 22-6-33. — Tôi định viết, định ghi cái cảm giác lúc này... Không viết được. Tay run quá, cả người tôi cũng run... Tôi khó thở lắm.

. . . . . .

Trong lúc Tường-Vân ở trên tàu đang loay hoay chép mấy giòng chữ trên này thì ở Biệt-thự Hoa hồng đỏ thắm (Villa des Roses rouges) — một biệt-thự có tiếng trong làng ăn chơi thượng lưu của Hà-thành — mẹ nàng, cô Bẩy-Thanh chủ nhân cái Biệt-thự ấy đang nằm giài trên chiếc ghế đi-văng ở phòng hút thuốc. Dưới chân chiếc đi-văng một người đàn ông đã có tuổi đang quỳ gối lên tấm thảm, hai tay chắp lại miệng lẩm-nhẩm.

Nhưng Bẩy-Thanh vẫn đăm đăm nhìn lên trần nhà, không chú ý đến lời van-vỉ của người đàn ông ấy.

Chàng này dáng đã sốt ruột, đưa tay ra lắc cánh tay Thanh : Em ! em, xin em một lời thôi.

Thanh giật mình, ngồi dạy giẳng tay ra mắng : Ô

hay ! người mới lạ chứ. Tôi đã bảo thằng bồi ra bảo anh rằng tôi mệt không tiếp được anh, anh chẳng kể gì phép lịch sự cứ tự tiện vào đến đây, tôi không nỡ mắng anh, anh được thể cứ ở lỳ ra đây hay sao.

Người đàn ông không chút mảy may tức giận, vẫn hai tay chắp trước ngực, miệng lia-lịa : Em mắng anh nữa cũng được,quý hồ ra khỏi đây anh được một lời em nhận yêu anh.

Bẩy-Thanh tò mò ngắm nghía người đàn ông ấy một cách hết sức kiêu-hãnh rồi bỗng phá ra cười. Không kịp để cho người ta ngạc nhiên. Thanh đã vội ôm lấy đầu chàng mà hôn lên trán :

— Thôi thế đủ rồi, anh đủ rõ em yêu anh rồi, giờ thì xin mời anh về... Thứ bẩy sau anh hãy lại.

Người đàn ông nhăn-nhó :

— Một tuần nữa, lâu quá ; sao em không hẹn mai ?

— Mai anh còn ở Phủ chứ ?

— Phủ phiếc gì. Anh vắng phủ một thôm cũng không sao. Anh thân với lão sứ.

— Thôi đừng ỷ ! em chỉ mảy lão sứ là anh bị cách cổ ngay.

— Em, còn phải nói, với cái nhan-sắc của em thì Trời cũng siêu lòng. . . . . .

Tuy nghe những lời nịnh hót đã quen, mà Thanh vẫn hởi dạ. Nàng quên cả vừa mới đuổi khách, làm bộ nhún mình :

— Anh chỉ nói quá, em già rồi, ba mươi sáu tuổi rồi.

— Em nói dối, em chỉ độ hai bốn, hai nhăm là cùng.

Thanh cười : Thật đấy, con gái em năm nay đã mười tám tuổi rồi.

Thấy Phủ-Tịch tỏ bộ không tin, Thanh rút trong túi ra một tấm hình nàng mới nhận được buổi sáng đưa cho Tịch : đây hình con em đây, anh nhìn xem nó có giống em không ?

Phủ-Tịch ngây người ngắm bức hình. Thoạt tiên chàng tưởng đấy là Bẩy Thanh lúc còn trẻ, nhưng nhìn thấy ngày tháng đề ở Saigon và giòng chữ : « Con kính tặng má » chàng mới tin đấy là con Thanh thật.

Cô thiếu nữ trong ảnh giống Thanh như đúc. Cũng cái khuôn mặt thanh tú mà nồng mặn ấy, cũng cái miệng mà chiếc môi dưới hơi hơi thưỡn ra như chỉ định nở một nụ cười chế - nhạo, nhưng đôi mắt thì khác hẳn mắt Thanh, dài hơn và hiền từ dịu dàng hơn nhiều.

Phủ Tịch tấm tắc khen : Đẹp, đẹp quá. Thôi cho anh nhé, anh gài vào quyển Album. Quyển Album ấy toàn là ảnh những trang khả dĩ gọi là quốc-sắc mới được đề vào, nhưng bức ảnh này sẽ đứng bậc nhất !

Phủ Tịch mở ví định cho vào, Thanh vội giằng lại. Tịch tiếc lắm cứ nằn nì xin hoài. Thanh lặng im, vân vê bức ảnh, một nét cau lộ trên vầng trán.

Một ý tưởng ghen ghét với sắc đẹp của con vừa nảy trong óc Thanh bởi lời khen tặng của Phủ Tịch ! Quyển album của Tịch có cả hình nàng. Phủ-Tịch thường nói nàng là hoa-khôi trong quyển Album ấy ! Vậy mà bây giờ Tường Vân, con nàng lại đẹp hơn

nàng, nàng xưa nay vẫn tự phụ đẹp nhất đám phụ-nữ Annam. Bởi thế nàng mới quyến dũ khuynh-lạc cả đám đàn ông thượng-lưu, cao danh-vọng và nhiều bạc tiền, khuynh-lạc cả xã-hội thượng-lưu Pháp nữa. Bây giờ nàng mới nghe Phủ-Tịch là người có tiếng biết nhận xét phê-bình nhan sắc đàn bà, bảo nàng rằng nàng còn kém đẹp một người, người ấy là con nàng! Bao nhiêu lời ca-tụng, bao nhiêu yêu dương nô lệ sẽ dồn cả vào con nàng... Rồi nàng sẽ như hoa ế trước lúc chợ tàn. Mà kẻ làm cho mình ế, không phải là kẻ xa lạ để mình có thể công nhiên ghen ghét, ganh đua được. Thanh vụt thở dài...

Phủ Tịch hỏi : Thế bây giờ con em đâu ? Sao lại ở Saigon ? Bao giờ em đem về đây ?

Thanh gắt : Đem về để làm mồi cho con vật đói của các anh ấy à ? Đàn ông tồi lắm, chỉ làm dơ bẩn người đàn bà thôi...

Thanh gắt rồi lại dịu ngay. Nàng chợt nghĩ : Tường Vân rồi sẽ đắc thắng hơn ta, với cái thông minh của nó, với cái học thức của nó.

Thanh nhìn Phủ Tịch, tự đắc nghĩ thầm : « Rồi chúng mày chết cả, những thằng Phủ Tịch kia ạ. »

Đồng hồ trên tường đổ 12 tiếng, Phủ Tịch nằn nì : Thôi khuya rồi, đừng bắt anh về nữa, cho anh ở lại đây một đêm.

Thanh lắc đầu đứng dậy đẩy Tịch ra phía cửa, bấm chuông kêu bồi. Người bồi vào, Thanh truyền : « Mày tiễn quan Phủ ra và coi sóc cửa ngõ cho cẩn thận » Rồi quay lại bảo Phủ Tịch : « Anh bằng lòng

nhé, đêm nay em có việc muốn tĩnh mịch một chút. Đến thứ bảy tuần sau, em có tiệc cho con gái em ra mắt chào các bạn đấy, anh lên nhé. »

Còn lại một mình trong phòng. Thanh ngồi lỏn trong chiếc ghế bành, cầm bức hình Tường-Vân ngắm nghía... Mặt Thanh dần dần trở nên buồn... Bức hình Tường-Vân ăn mặc đạm bạc theo lối nữ học-sinh đã nhắc trong trí Thanh một cô nữ-sinh cũng hệt như thế vào khoảng hai mươi năm trước. Kế tiếp ngay đến hình một cậu sinh-viên cao-đẳng đẹp trai... Hai cô cậu ấy yêu nhau và trong lúc bồng bột yêu đương đã không biết giữ gìn cho nhau. Cô, cậu về thú thật với nhà. Nhà không bằng lòng vì bên cậu có đạo Thiên-chúa, bên cô thì không. Cậu là nhà bạch đinh nghèo khổ. Cô là danh-gia vọng-tộc : ông là quan Thượng, cha là Tuần-phủ. Thế là cô cậu bỏ học, bỏ nhà đem nhau đi với tấm ái-tình đã kết thành cái thai trong bụng cô. Năm ấy cậu mới 23, cô mới 18. Đem nhau lưu lạc vào Saigon, cô cậu đã nếm đủ mùi tân khổ : mấy quả chuối sứ làm bữa cơm, nước ở máy ngoài đường làm nước uống, hàng hiên một căn nhà bỏ trống làm cái ổ uyên ương. Rồi đến những cơ cực khác, nhịn đói nhịn khát, đi lang thang giữa buổi trưa hè trong Sở Thú. Cậu phải trèo lên cây me, hái quả xuống để cô ăn cho đỡ khát.

Còn ba tháng nữa đến ngày sinh thì vì dầm mưa nắng quá, cô ốm nặng, nằm liệt ở một cái hàng hiên trong phố vắng. Cậu phải đi tìm những mảnh sắt

người ta vứt đi, đem về che mưa nắng cho cô. Cảm động hơn nữa, cậu đi xin nước trà huế đem cô uống, nói dối cô là thuốc Cô yên-trí đấy là thuốc thật, tự nhiên khỏi bệnh. Sự may dồn đến. Cậu gặp được ông cố đạo quen, tìm việc cho làm và giúp tiền thuê nhà cửa. Được yên thân thế, cậu tham lam muốn được giầu có để chắc chắn khỏi phải chịu lại những cảnh đói khát vừa qua. Cô gần đẻ, thì cậu giấu cô kết hôn chính thức với một thiếu nữ khác, con một vị điền-chủ giầu có. Người này bằng lòng cho cậu sang Tây ăn học. Thế là cậu sang Tây với vợ mới, để lại cho cô một bức thư và một trăm đồng bạc,

Lúc cô nhận được những thứ giết người ấy, thì chiếc tàu đã đưa cậu và người vợ mới của cậu khỏi bến Sáigon rồi, cô chỉ còn biết than khóc và định tự-tử. Giữa lúc ấy thì cha Robert, người đã giúp vợ chồng cô lúc trước,. đến tìm cô, vì Cha vừa nhận được bức thơ của chồng cô thú thật với Cha sự tệ bạc của mình và nhờ Cha trông nom cho mẹ con cô. Cha khuyên giải rất khéo léo, cô nguôi dần. Một cuộc đời nhẫn nhục với những nỗi khổ ải cao thượng đối lại cái cử chỉ đê hèn của « ai » đã bắt đầu sây đắp trong tri cô. Sau khi sinh hạ một đứa con gái, xinh đẹp chẳng kém gì cô, cô được cha Robert tìm cho chỗ làm đứng bán hàng ở một hãng buôn lớn. Một vị thiên-kim tiểu thư phải thưa bẩm với hết thảy mọi người : cô vẫn nhẫn nhục chịu, sống một cuộc đời ai ai cũng phải kính mến.

Thấy cô an phận bình tĩnh như thế, ai không biết, có ngờ đâu cô vừa trải qua một nghịch-cảnh quá phũ phàng. Nhưng sự bình tĩnh bên ngoài chỉ là một lớp tro mỏng phủ qua một ngọn lửa căm giận âm ỉ cháy rất đều. Chỉ có một người, một người thôi, vẫn phải chứng-kiến những cơn căm giận thường bùng lên trong lòng cô : Người ấy là đứa con cô, một đứa bé ngây thơ vô tội.

Có nhiều lúc, cô nhìn nó với đôi mắt độc-ác chan chứa giận hờn. Cô không thể lăng mạ được vào trước mặt bố nó, thì cô bắt nó phải thay bố nó nghe lời cô oán giận. Máu huyết kẻ phụ bạc ở trong người nó, nó phải chịu cô ghét bỏ. Nhưng có lúc cô lại ôm chầm lấy nó mà khóc mà than thở, làm như nó biết nghe, biết hiểu. Cô nựng nịu nó và bảo nó là hy vọng của cô, là lẽ sống của cô. Tình mẹ con của cô thật là bất nhất.

Hai năm qua... lòng căm giận không hề bớt, nhưng ý tưởng muốn sống cuộc đời cao-thượng đã lung lay trước sự săn đón của một thanh niên Saigon có cái dáng phong nhã chẳng kém gì Châu, người chồng tệ bạc của cô.

Vĩnh, tên chàng ấy, đã đẹp trai lại tốt bụng. Chàng thường tỏ lòng tốt của chàng bằng lời hứa sẽ coi con riêng cô như con mình và sẽ lo lắng cho tương-lai của nó.

Thế rồi chẳng kể gì lời khuyên can của cha Robert, cô đem con về ở với Vĩnh. Một tháng đầu, cô sung sướng, vui vẻ và sẵn lòng quên cuộc ái-tình đầu

tiên. Ít lâu tâm địa Vĩnh vụt lộ ra : y chỉ là một anh chàng sống nhờ gái, quỷ quyệt bợm bãi, phũ phàng. Cô đã chịu những trận đòn, cô đã phải chứng kiến cái cảnh con cô bị dượng ghẻ sốc nách liệng xuống đất như một món đồ chơi. Dại rồi còn biết làm sao ! Cô không hề than thở sự lầm lạc của mình. Máu huyết một thế-gia lệnh-tộc còn lại giọt nào trong người cô, hun lại thành lòng kiêu quý không thèm xin ai một chút sót thương. Cô cặm cụi đi làm để nuôi Vĩnh, về nhà thì hầu hạ vào bàn đèn của Vĩnh.

Nhưng lạ một điều là cô không oán giận Vĩnh. Bao nhiêu cực nhục Vĩnh bắt cô chịu, cô đều đổ lên đầu tình lang thứ nhất của cô. Kẻ ấy phải chịu cô oán, cô khinh, thay vì cho Vĩnh. Cô còn tự nguyện chung thủy tận tâm với Vĩnh như một kẻ tôi đòi. Cho nên cô đã làm lơ với một chàng công tử Bắc-liêu mê cái nhan sắc lúc bấy giờ càng lộng lẫy của cô dám hứa nếu cô ưng hắn, hắn sẽ cho cô hàng mấy chục ngàn đồng.

Nhưng Thiên-công chẳng biết có phải ông đã sắp cho người đàn bà ấy cuộc đời phong đãng giang hồ chăng, nên giữa lúc người ta cố gắng giữ gìn đức hạnh thì ông run rủi cho người chồng cũ người ta trở về và xếp đặt cho đôi ấy gặp nhau trong một trường hợp quái ác.

Vậy thì cập tình - nhân lãng-mạn trong đoạn đầu câu chuyện này sau mấy năm xa cách lại ngẫu nhiên gặp nhau trong một tiệm bánh rượu. Hôm ấy hút xong, không có đồ hãm, Vĩnh dắt Thanh ra phố

Bonnard ăn bánh. Hai vợ chồng chọn một chỗ ở ngoài hàng hiên ngồi. Bỗng Thanh liếc thấy một dáng người quen quen trong hàng. Thanh nhận ra ngay là Châu vạm vỡ béo tốt thêm ra trong bộ quần áo rất lịch sự. Người đàn bà ngồi bên, ý chừng là vợ, tuy xấu si nhưng cổ và tay sáng ngời những kim-cương. Thanh bỗng nhiên như bị điện rật, mặt nàng sám ngắt, tay chân run lẩy bẩy.

Châu ở trong cũng vừa nhận ra Thanh, chàng mỉm cười. Thanh tưởng mình sắp ngất mất, cô cố gượng thu hết can đảm định nhẩy sổ vào mắng nhiếc. Nhưng một cái mỉm cười nữa của Châu làm cho cô ngừng giữa cái ý tưởng xẳng xớm ấy. Cái cười như mỉa mai : « Anh có vợ thì em cũng đã có chồng, em không trách gì anh được. » Cô bỗng tiếc thấm thía sự cô lấy Vĩnh. Ồ ! Nếu lúc này, không lấy Vĩnh, cô có thể ngang nhiên nhìn vào mặt kẻ phụ bạc, bảo rằng : « Tiền của có làm cho người ta giữ được tấm lòng cao thượng như thế này chăng ? »

Cô xấu hổ quá, đưa cốc nước lên miệng. Lúc ấy Châu khoác tay đi ra, qua chỗ cô ngồi hắn nhìn cô một cách suồng sã khinh thường. Cô bíu cbặt lấy cái bàn, nín thở, nhìn theo chiếc xe hơi lỗng lẫy đưa kẻ phụ bạc đến cuộc đời lộng lẫy sa hoa. Nhanh như chớp, lòng cô trải một cuộc biến động phi thường. Vĩnh ngạc nhiên thấy cô đứng giậy xăm xăm chạy ra đường, mặc cho Vĩnh kêu gọi. Cô lên chiếc xe kéo về nhà và ôm con đi. Cô đến tìm cha Robert để con trong lòng Cha, nói với Cha mấy câu rồi đi

ra. Cô nói những gì ? Chỉ biết khi cô bước ra, thì nước mắt ông cha hiền từ ấy ướt đẫm trên gò má răn reo.

Cha đem con bé đến nhà trắng nhờ bà phước trông nom. Còn cô, đi tìm chàng công tử Bắc Liêu, rồi ít lâu, làng ăn chơi ở Saigon điều biết tiếng Bảy Thanh, biết rằng muốn đến gần cô, thì phải có xe hơi, có nhà lầu, có bạc muôn cho cô phá.

Cô Bảy Thanh ở Saigon dạo ấy, với Bảy Thanh nằm ở villa des Roses Rouges ở Hanoi này là một. Và đứa con gái nàng gửi cha Robert nuôi chính là Tường Vân, cô nữ sinh ngây thơ sinh đẹp mà ta đã được đọc những trang nhật ký ở đầu cuốn sách này.

◡

Thanh vẫn ôm đầu lim dim mắt ôn lại chuyện cũ, ôn lại như một kẻ bàng quan. Cái chết của kẻ phụ bạc xẩy ra mười ba năm nay, và hơn mười lăm năm đầy đọa phong trần đã khiến lòng Thanh cho ra. Con mối trên tường bỗng nhiên tắc lưỡi. Thanh mở mắt nhìn quanh phòng, rồi như cảm thấy cảnh lạnh lùng trơ trọi của mình, Thanh nhăn mặt thở dài. Miệng Tường Vân trong bức ảnh mỉm cười như có ý an ủi Thanh. Thanh cầm lên, thẫn thờ ngắm nghĩa. Rồi lê giép lại chiếc tủ con gần đấy, Thanh rút chiếc ngăn kéo đầy ăm ắp giấy tờ. Thanh giở lần từng chiếc một, thỉnh-thoảng giữa hai bức thư lại rơi ra mấy cánh hoa ép héo, một vài cái lông chim sặc rỡ.

Thanh cầm một phong thư lên đọc. Chiếc hoa tím con con còn đính trên trang giấy :

« Má ơi ! đây là cánh hoa tím đầu tiên trong vườn của con, con gửi ra biếu má. Tuần trước con không viết thư cho má được vì con còn mắc học thi. Bà mẹ nhứt nói chắc chắn con được lên lớp, má ạ. Hồi này con đã chăm học toán rồi, đã thấy tiến bộ lắm không kém như trước nữa. »

Đây là lá thư Vân kể chuyện con chim câu của Vân chết.

« Má ơi ! Con chim câu của con chết rồi. Chết hôm qua, chết vì bị con mèo của chị Bảy vồ. Con đang ngồi chơi ở vườn nghe thì nghe tiếng mèo gầm gừ, tiếng chim đập cánh kêu ríp ríp. Con vội vào : khốn khổ, con chim của con đã nằm xụi dưới đất rồi. Lông trắng của nó đầy máu đỏ hồng. Con mèo độc ác đã chạy mất. Con ôm nó vào lòng, gọi các bạn con lại. Các chị ấy kêu bà Thérèse xin thuốc rịt cho nó. Nhưng nó chết rồi còn đâu. Chị Bảy làm cho nó một cái hòm gỗ, con bỏ nó vào đấy đem chôn ở góc vườn. Các bạn con để lên mộ nó một bó hoa. Con buồn lắm, con thương con câu của con quá. À quên chị Bảy đánh con mèo một trận đau. Con bảo chị ấy đánh nó làm chi, bề nào con câu cũng chết rồi. Tuy thế, con ghét con mèo lắm. Hễ nghe nó kêu ở chỗ nào, là con lánh xa ngay. »

Thanh vụt cười rũ rượi, cái cười vui vẻ hồn nhiên không biết bao nhiêu lâu nay mới trở lại miệng Thanh, Thanh lẩm bẩm : Sao trước mình không đọc cái thư này nhỉ. Con bé ngộ quá !

Thanh quên. Thanh đã đọc tất cả những bức thư của Tường-Vân, đọc giữa hai bữa tiệc truy hoan liên tiếp hay giữa lúc đang ăn thua trong tiếng bạc đỏ đen. Bây giờ thấy những bức thư hay hay, Thanh lục lọi đọc hết cả. Có những cái làm cho Thanh bật cười to tiếng. Quãng đời liến xảo ngây thơ của các cô nữ sinh Thanh đã trải qua và bây giờ Thanh tưởng như chính mình đang kể lại trong những bức thư.

Nhưng đến một bức, Thanh đọc thì sa sầm nét mặt. Bức thư ấy Vân mới viết cách đây mấy tuần.

« Má ơi ! »

« Thế là còn hai ba tuần nữa, con được về với má. Má không vô đón con được, con hơi buồn, con nóng muốn được nhìn mặt má. Đã gần một năm rồi má chưa vô với con. Nhưng má yếu thế má không đi cũng phải, con sẽ ân hận nếu vì con má lại mang bịnh thêm. Và má đừng lo, anh Di em bà phước Joseph cũng ra một chuyến tầu tốc hành với con. Đi đường đã có anh trông nom. Má ơi ! Má con ta sắp được xum họp từ đây. Má đã chịu sự li-biệt lâu rồi, vì lòng muốn cho con được học hành giỏi dang, đức hạnh vẹn toàn. Con hứa không phụ lòng má. Từ đây, má sung sướng. Con gái cưng của má ở luôn bên má, không rời má một bước nào cả, má

ạ Con đã sắp đặt trước cách dùng thì giờ của mẹ con ta. Má đã thôi buôn bán. Má đã giàu rồi, má chiều được con phải không má ?

« Này nhé, sớm mai giậy, con sẽ vô buồng má con bồng má giậy, con giắt má ra vườn, cái vườn đầy hoa. Má con ta sẽ đi thăm những bông hoa nở lúc tinh sương. Rồi con một bó hoa, má một bó hoa mang về nhà, để lên cây đàn piano một bó (à đàn hỏng mấy chỗ má đã cho sửa chưa ? » Rồi con sẽ đờn cho má nghe một bài đờn rõ vui. Rồi má con ta đi ăn sáng, con ngồi khâu, hay đọc sách cho má nghe. Buổi chiều cũng như buổi sáng, má con ta quấn quýt lấy nhau. Tối lại ở góc phòng má sẽ kể chuyện về ba cho con nghe. Con thương ba quá ! Nhưng con càng thương má nhiều hơn. Ba đã yên phần ba rồi, còn má, má vẫn chịu cực khổ. Thôi không nói rông rài nữa, má con ta sắp sung sướng hoàn toàn rồi.

Hai má con trong một cái nhà, yêu nhau và quấn quýt lấy nhau ».

Thanh bâng khuâng nhắc lại : « Hai má con trong một cái nhà, yêu nhau và quấn quýt lấy nhau .» Rồi nàng vụt nói lớn « Sao lại không thể thế được ? » Một giọt nước mắt long lanh bên khóe mắt. Cầu cho giọt nước mắt ấy chảy thành giòng, thành tiếng khóc nức nở hối hận ! Nhưng giọt nước mắt ráo hoảnh ngay. Thanh vơ gọn đống thư nhét vào ngăn kéo, hấp tấp đi lại chiếc tủ để vào. Hai mắt Thanh đỏ lửa. Con quỷ

lại trở lại xâm-chiếm linh-hồn người đàn bà khốn-nạn ấy, đã suýt thành thiên-thần bởi những lời ngây thơ cảm-động của một trinh-nữ ngây thơ.

Ngoài sân ga Hanoi chuyến xe lửa tốc hành từ Tourane ra, trễ mất nửa giờ. Nắng đã hơi gay gắt. Những người ra đón bà con thân thuộc đã bắt đầu sốt ruột. Bỗng mọi người đều ngảnh ra phía cửa : một thiếu phụ hấp tấp bước vào, nhìn quanh quẩn rồi cất giọng rất thanh hỏi : « Tầu đã tới chưa ạ ? » Tuy câu hỏi không để hỏi hẳn một ai mà hầu hết những người đàn ông ở sân ga đều trả lời : Tầu trễ nửa giờ, thưa bà.

Người đàn bà nhích một nụ cười rất khả-ái như để cảm ơn rồi lẳng lặng đứng một chỗ. Có tiếng sì sào nói lên : Bẩy Thanh ! Bẩy Thanh ! Trông vẫn đẹp nhỉ.

Bẩy Thanh, vì chính là người đàn bà ấy, nghe tiếng nhưng vẫn lờ đi, đăm đăm nhìn xuống phía Nam. Những người đàn ông ngắm nhìn Thanh không chán mắt, và những người đàn bà tuy làm bộ không để ý đến Thanh, song vẫn liếc trộm, và không khỏi không cảm phục cái sắc đẹp lộng lẫy và cách phục sức rất sang trọng và khéo léo của Thanh.

Một tiếng còi ánh ỏi ở đằng xa đưa lại, tiếp đến đoàn xe lửa ầm ầm tiến tới ga và từ từ dừng hẳn lại. Người ta tạm quên Thanh để áp tới bên tàu đón bà con.

Thanh đã nhận thấy Tường Vân trên toa hạng nhì, đang ngơ ngác nhìn xuống sân ga. Vân chưa nhận được mẹ trong bộ y-phục lộng lẫy. Trong trí nàng chỉ in được hình ảnh mẹ buồn bã trang nghiêm trong bộ y-phục đen – bộ y-phục Thanh chỉ mặc những lần đi Saigon, lại nhà tu thăm con. Thanh giơ tay lên gọi : Vân ! Vân !

Nghe tiếng gọi và nhận ra mẹ, Vân như con thỏ nhẹ nhàng chạy xuống ôm chầm lấy mẹ. Thanh để cho Vân ôm, Vân hôn, Vân tìu tít và cũng thấy trong lòng nao nao một chút cảm động. Nhác thấy một chàng thiếu-niên đứng gần đấy, tay cầm mũ, nhìn mình như có ý muốn hỏi, Thanh đẩy tay Vân ra bảo : « Kìa có ai muốn hỏi gì ? ».

Vân quay lại : chàng thiếu niên ấy là Di. Vân bối rối khẽ bảo mẹ : Anh Di, anh ấy muốn chào má.

Di đoán biết Vân đã nói tới mình với mẹ rồi, tiến lên, lễ phép chào. Vân giới thiệu : « Đây, má em. Đây anh Di, anh nhân ở Pháp về ghé Saigon rồi đi luôn một chuyến tàu ra đây với con. »

Thanh giơ tay ra bắt tay Di, một cử chỉ làm cho chàng ngạc nhiên, mặc dầu chàng đã ở bên Pháp. Còn Vân thì sung-sướng, cho cái cử chỉ ấy của mẹ là một dấu thiện cảm mẹ nàng đối với người nàng yêu, mà đôi khi trong thư viết cho mẹ, nàng vẫn nói đến. Thanh bảo Di : Cảm ơn cậu đã trông nom em khi đi đường, hôm nào cậu rỗi, mời cậu lại chơi ở Villa des Roses Rouges phố Quan Thánh.

Di nhận lời, cáo biệt mẹ con Thanh. Vân e dè dặn với : Anh nhớ đến chơi nhé.

Nhận đủ hành-lý, Vân theo mẹ ra cửa ga, và bàng hoàng thấy một cảnh tượng sinh - hoạt rất náo-động đột hiện ra trước mắt. Ở phía ngoài ga, xe cộ đi lại rập rùi, người đông như nước chảy. Thanh cầm tay Vân ra chỗ xe hơi đỗ. Ngồi trên xe, Vân không ngớt chuyện nói với mẹ, quên cả ngắm nghía những phố xá bên đường. Còn Thanh chỉ ngồi lặng yên nghe và nhìn Vân. Tự nhiên, Thanh thấy bỡ ngỡ trước cô con gái dí dỏm, ngây thơ này. Cuộc đời hàng ngày của Thanh, bên cô gái này, hình như sẽ có sự thay đổi. Thanh bối rối, và nghĩ rằng không phải như Thanh đã tưởng, sự quyến-rũ một người con gái trong trắng xưa nay chỉ quen sống trong không khí nghiêm nhặt ở nhà tu, vào một cuộc đời phóng túng là dễ dàng đâu. Nhất là ở cảnh-ngộ Vân, vẫn yên trí mẹ mình là người đức-hạnh đáng quý, khi biết rõ đời xấu xa của mẹ mình, cũng đủ tan tác cả lòng rồi. Thanh ngơ ngác nhìn con, và để lộ cả vẻ bối rối trên nét mặt. Trời ơi ! Hai con mắt đen lánh, sáng ngời kia lẽ nào lại để nhìn để đắm vào những cảnh dơ bẩn. Và đôi môi mươn mướt kia lẽ nào để cho những cặp môi thô bỉ, ướt hơi rượu, đẫm nhục dục ghé hôn hay sao. Thanh rùng mình. Vân hỏi : Má làm sao thế ?

Thanh cười gượng : Không, má chẳng làm sao. Gần đến nhà rồi, con ạ.

Lúc bấy giờ Vân mới cầm vạt áo của mẹ ngắm nghía : Áo má đẹp quá, làm con không nhận ra má. Xưa nay, con chỉ thấy má bận đồ đen.

Thanh đáp : Má muốn mặc đẹp để đi đón con.

Vân cười : Con cứ muốn má mặc thế này, trông má càng đẹp,ai cũng khen má đẹp,con sung sướng lắm.

Thanh lảng chuyện : « Kia kia nhà ta kia. » Vân đứng hẳn lên nhìn, hân hoan, cảm động. Qua cổng sắt rộng chiếc xe lăn trên sân giải cuội, ngừng trước thềm nhà. Bốn năm người đầy tớ, quần áo phẳng phiu theo lối đứa ở nhà đại gia đã chực sẵn ở cửa để đón cô con gái bà chủ mà chúng chắc cũng là một tay chơi bời ở Saigon. Nhưng khi chúng thấy ở trên xe hơi bước xuống một thiếu nữ trẻ măng thùy mị, sự trong trắng như hiện khắp cả người, thì chúng không khỏi ngạc nhiên. Thanh quát : Cô đấy, chúng bay rẫn ra để cô vào chứ ?

Vân vui vẻ đáp lại lời chào của bọn gia nhân, theo mẹ bước vào nhà. Đồ bài trí rực rỡ ở phòng khách làm cho Vân xưa nay chỉ quen cách sơ sài đạm bạc chốn nhà tu phải reo lên : Trời ơi ! Đẹp quá !

Vân đi khắp các phòng ăn, phòng đàn, phòng nghỉ lưng, mỗi chỗ đối với Vân là một cảnh bồng lai. Thấy một cái bàn đèn để trên chiếc sập, Vân tò mò hỏi : Cái này là cái chi thế má ?

Thanh phì cười : Cái bàn đèn hút thuốc phiện.

Vân mở to mắt : Cái bàn đèn hút thuốc phiện ? Thuốc phiện là thuốc độc.

Thanh nói dối : không đấy là cái bàn đèn của ông nội con thủa xưa má vẫn giữ.

— Nhưng mà ba con không hút chứ má ?

— Không, và lại đây má đưa con lên gác xem cái phòng ngủ của con.

Những bực thang đều trải thảm và tay vịn đánh si bóng lộn ! Vân nghĩ thầm : Ồ nếu các bà phước biết ta ở cái nhà sang trọng nhường này.

Thanh đưa con vào phòng ngủ của mình, một căn phòng, mà sự xa-hoa lên đến cực điểm. Những đồ chơi quý giá, kỷ niệm của các tình nhân cho, bày la liệt trên mặt lò sưởi, trên bàn. Vài bức ảnh mỹ nữ khỏa thân treo trên tường.

Thanh nói : đây toàn là những vật kỷ niệm của ba con lúc còn sống.

Vân tưởng thật, ngậm ngùi. Đột nhiên, Vân nhắc lại câu hỏi mà Vân vẫn nhắc nhở trong thư :

— Thế ảnh ba con, má không giữ được chiếc nào ư ?

Thanh bịa : không con ạ, hồi đó, nghe tin ba con bị đắm tầu, má phẫn uất quá đốt đi hết cả vì nghĩ thần xác lúc chết chả được nhìn nhận, thì lưu hình ảnh lại làm quái gì ?

Vân nắm tay mẹ rưng rưng nước mắt. Cách phòng ngủ của Thanh một phòng rộng nữa mới đến phòng ngủ của Vân. Một phòng ngủ toàn màu trắng. Trên bàn kê ở đầu giường, một bình cắm mấy bông huệ trắng muốt đang rung rinh theo ngọn gió lướt qua bức rèm thưa. Một mặt căn phòng trông ra đường, một mặt trông xuống hồ Trúc-Bạch, phía dưới một dãy bao lơn bằng si măng ngăn khoảng đất sau vườn với bờ hồ. Phong cảnh như ở chốn thôn quê

chứ không phải ở giữa châu-thành Hà-nội. Vân sung sướng reo lên : « Má cho con cái phòng ngủ đẹp quá. »

Nàng kéo tay mẹ ngồi xuống chiếc ghế bành xinh xinh kê bên cửa sổ, và làm điệu-bộ một bà chủ tiếp khách : Xin mời bà ngồi chơi đây. Đây là nhà riêng tôi.

Thanh cười ròn rã. Vân ngồi xuống lòng mẹ, bá cổ nũng nịu : « Và bà khách hôn tôi một cái nào. Từ sáng bà chưa hôn tôi. »

Thanh ghé đôi môi lên vầng chán của Vân. Vừa chạm vào da thịt man mát của Vân, Thanh bỗng thấy người gây gấy lên, có cảm giác như lần đầu tiên chạm môi vào da thịt người yêu.

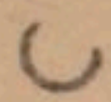

Chiều thứ bẩy nhà Vân có tiệc to để Vân ra chào các bạn bè thân thuộc của mẹ. Vân về với mẹ đã bốn hôm rồi, mà bốn hôm Vân không được ngồi một mình với mẹ lấy một lúc lâu. Luôn luôn Vân phải theo mẹ đi các cửa hàng to lớn để sắm sửa những đồ trang sức và quần áo. Rồi nào thợ đến đo, đến cắt, đến thử. Họ nhiễu Vân quá lắm. Nhưng không muốn phụ lòng của mẹ, Vân phải tươi tỉnh vui vẻ. Nhiều lúc bâng khuâng Vân nhớ Nhà trắng trong Sai-gon, và giá không có Di hiện đang ở Bắc thì Vân đã có cái ao-ước được trở lại trong Nhà trắng là nơi mà cái không khí đạm bạc hợp với tính tình yên lặng của Vân hơn. Vân đã dặn mẹ mời cả Di đến ăn tiệc

chiều nay, chả biết mẹ có nhớ hay không ? Vân băn khoăn hồi hộp mong chờ cái lúc được giáp mặt Di và nhờ thế mà nàng mới thấy hứng-thú điểm-trang sửa soạn.

Dưới nhà, các phòng đã sáng chưng, và thỉnh thoảng có tiếng ô-tô riết thắng ngừng lại ở cổng. Vân nghe rõ tiếng mẹ mời chào khách khứa lúc bằng tiếng pháp, lúc bằng tiếng ta.

Người tới mỗi lúc một đông, đã đến lúc không còn phân biệt được tiếng ai nói gì nữa. Vân thấp thỏm chỉ lo vì một lẽ gì mà Di không đến dự tiệc. nàng muốn chạy xuống ngó xem, nhưng y lời mẹ đã dặn chỉ khi cho lên mời hãy xuống, Vân lại dằn lòng ngồi yên trong phòng.

Tiếng huyên-náo ở dưới nhà đã đến cực điểm, Vân đang khó chịu vì bị chói tai quá thì con ở lên mời xuống.

Trong bộ y phục mới mầu hồng nhạt, mà Bảy Thanh đã để bao nhiêu tâm-trí lựa chọn, Vận thướt tha tiến vào phòng khách Nàng vào như một sự hiển hiện của một nữ thần. Mọi người đang cười nói, chợt im phắc như bị huyễn bởi cái gì quá lộng lẫy. Bảy Thanh giới thiệu : Đây là Tường-Vân, con gái tôi mới học ở nhà Trắng trong Saigon về, xin ra cho chào các bạn hữu.

Theo phép lịch-sự Âu-Tây, Vân đi với mẹ đến trước mặt từng người để mẹ giới-thiệu với mình tên họ chức-nghiệp người ta. Lúc bấy giờ mọi người

mới như tỉnh cơn choáng váng mà han hỏi Vân. Vân miễn-cưỡng trả lời, luôn luôn nàng nhìn ra phía cửa có ý mong ngóng Di. Người bồi đã vào mời khách sang phòng ăn rồi. Vân có ý đi lùi lại phía sau để khẽ hỏi mẹ :

— Anh Di không lại, má không mời anh ấy sao ?

Thanh vờ sửng sốt :

— Uả ! Má quên đi mất đấy.

Thấy sắc mặt Vân biến đi, Thanh an-ủi :

— Thôi để lần sau vậy, bây giờ thì con phải tươi cười tiếp đãi quan khách cho họ khỏi chê mình kém bề lịch-sự.

Vân buồn rầu vâng lời. Thanh đã xếp đặt cho Vân ngồi bên cạnh phủ Tịch. Suốt bữa tiệc người ta thi nhau mà trổ tài ăn nói, đàn ông thì để cho Vân chú-ý đến, đàn bà thì như để có cái gì ganh lại với sắc đẹp của Vân. Thành thử Vân đáng lẽ là cái đinh của bữa tiệc, Vân lại ít nói nhất. Nhưng Vân vẫn là cái lộng lẫy của bữa tiệc, một bông hoa nổi bật lên giữa những bông hoa khác, vì tươi thắm, vì một vẻ thanh-quý riêng. Người ta tuy thi nhau nói nhưng mắt vẫn không rời Vân. Dưới ánh đèn trăm nến, đôi mắt đen lánh của Vân như bật hào quang. Những cái óng ánh ở lòng con mắt giống những đốm sao lóng lánh giữa khoảng trời đen. Mỗi khi Vân hé miệng ra để cắn một món ăn thì hai hàm răng sáng bóng lên đến nỗi người ta không nhận được ánh bạc long lanh của chiếc nĩa Vân đưa lên miệng. Phủ Tịch

vốn chỉ biết thưởng thức cái đẹp bằng những khiếu quan thị-dục, bấy giờ bên cái nhan sắc của Vân, hắn cảm thấy chỉ những giác-quan thượng-đẳng của hắn bị thấm-thía rung động. Hắn ngồi thừ ra không biết nói gì với Vân. Hắn chỉ sợ mở miệng ra thì lỡ thốt lên những lời thô bỉ rất không xứng với Vân. Thanh đã nhận thấy vẻ ngây ngô đờ đẫn của Phủ Tịch và mỉm cười thầm.

Bữa tiệc lúc ban đầu thật là nghiêm. Người ta không tưởng đấy là một bữa tiệc mà đám đàn ông rặt là kẻ thượng lưu trụy lạc mà đàn bà thì rặt kẻ phóng đãng giang hồ.

Có lẽ đấy là đã nhờ cái sắc đẹp trong như pha lê, trắng như cánh huệ của Vân, nhờ cái hương thơm trinh-thục man mác ở người Vân nó cảm hóa được những tấm lòng đã nhuốm bùn đen ấy tạm trở về sự nghiêm trang trinh tĩnh trong chốc lát.

Nhưng tiệc đã gần tàn, hơi rượu đã thấm, đã gọi được những nết phóng đãng của khách, người ta đã bắt đầu lộn sộn. Giáo sư V. ngả hẳn đầu vào vai một người vợ tây mà cười rũ rượi. Vợ ly-dị của một viên kỹ-sư ta chừng cho câu nói đùa của ông thầu khoán B. là lý thú, cười lên sằng-sặc và ngả ngốn cả vào lòng Vân. Vân lùi ngay lại, một nét nhăn ghê tởm cau trên vầng trán. Nhưng mặt nàng bỗng hiện vẻ kinh hoảng vì nàng thấy người đàn ông to béo ngồi cạnh mẹ nàng cũng đang để tay lên cánh tay của mẹ nàng mà cười nói. Liếc thấy con gái nhìn mình, Thanh khẽ nhấc tay người đàn ông ra và nghiêm nét mặt nhìn khắp mọi người.

Phủ Tịch cũng nhận thấy hai vẻ mặt nghiêm của hai mẹ con Thanh, một, nghiêm thật tình và một nghiêm giả dối, tưởng nên nói khẽ một câu để mua chuộc lòng Vân : Trời ! Họ cười nói quá ! Chừng họ say rồi.

Nghe Phủ Tịch nói thế, một người đàn bà ngồi ở phía bàn bên kia ném ngay một miếng bánh tây ra chỗ Phủ Tịch và nói to : Anh quỷ kia ! Sao bữa nay lên mặt đạo đức thế, chừng để « cảm » cô con gái bà chủ nhắc !

Rồi người ấy lại hất hàm bảo Vân : Cô cứ thâu hết hồn nó cho tôi. Nó là một con quỷ đấy cô ạ, nó chỉ bắt đàn bà làm nô lệ cho nó thôi. Bây giờ cô hãy bắt nó làm nô lệ cho cô, cô ạ !

Sự kinh hoảng của Vân lên đến cực điểm, nàng ngơ ngác nhìn mẹ. Thanh vờ cúi xuống nâng cốc rượu lên môi uống hết rồi mời khách sang bên phòng uống nước trà.

Ở đấy, nhờ cơn gió mát lạnh ngoài vườn đưa vào, người ta bớt say một chút. Giáo sư V. ra mở nắp đàn piano, rồi tiến đến bên ghế Vân ngồi lễ phép nói : Thưa cô, được nghe bà nói cô đờn piano hay lắm xin cô cho chúng tôi được hân hạnh nghe một đôi bài.

Tiếng sì sào ở phía đàn-bà : Sao mà văn hoa thế !

Vân ngửng mặt nhìn mẹ hỏi ý kiến, nàng thầm mong mẹ từ chối hộ mình. Nàng đã thấy không thích ngồi giữa đám người này, còn nói gì là đan cho

họ nghe nữa. Hiểu ý con, Thanh làm bộ lưỡng-lự một lát rồi ôn tồn bảo Vân: « Thôi các ông, các bà đã muốn thế, con nên làm vui lòng. » Thanh bày ra bữa tiệc này là cốt để khoe khoang nhan sắc tài nghệ của Vân, hòng đem Vân làm mồi lung lạc mấy người đàn ông trong bọn khách thì khi nào Thanh lại bỏ lỡ dịp cho Vân phô tài.

Miễn cưỡng, Vân đi lại ngồi trước chiếc đàn piano. Mấy ngón tay thẫn thờ qua lại trên phím xương. Một điệu đàn rời rạc, buồn tẻ. Thanh đã lo sợ. Nhưng chỉ một lát, như đã gợi được cảm hứng trở về lòng, mấy ngón tay Vân lướt nhanh... Một điệu đàn nhẹ như gió, phơi phới như sợi mây trắng trôi nhanh trên khoảng trời xanh : cả một tâm hồn êm-ả thanh-khiết của một thiếu-nữ đang tơ, vang âm trong điệu đàn ấy. Những tấm lòng kia đã dạn dầy, vụt thấy mình sống lại quãng đời trai trẻ ngây thơ. Tiếng đàn vừa dứt, một loạt vỗ tay nổi vang lên. Vân bẽn lẽn cảm ơn mọi người bằng một nụ cười. Người ta còn nằn nì muốn xin Vân cho nghe nữa. Vân kiếm lời từ chối. Thanh cũng tưởng chỉ nên cho họ nghe thế là đủ rồi, cũng từ chối hộ Vân, thác rằng Vân mới về còn mệt xin cho đi ngủ sớm.

Sung sướng, Vân chào hết mọi người rồi lui ra khỏi phòng trà. Phủ Tịch nhìn theo, vẻ luyến tiếc lộ trên nét mặt.

Con chim câu trắng dịu dàng đã bay rồi. Một cái gì như bận biu mọi người, mặc dầu vẫn làm cho mọi

người sảng khoái một cách êm đềm, đã đi khỏi, mọi người tha hồ thả nết phóng đãng của mình ra.

Trước hết họ tò mò hỏi Thanh : Đẻ bao giờ mà có cô con gái nhớn thế? Bố nó đâu ?

Vẻ mặt lạnh lùng của Thanh trả lời cho họ biết rằng hỏi nữa là vô ích. Thanh xưa nay đã có tiếng là người giữ kín tâm sự. Mỗi người quen Thanh đều có một chuyện « tình » để kể cho nhau nghe, duy có Thanh không bao giờ hé môi nói đến chuyện riêng của mình.

Họ mới quay ra chớt nhả nhau, nói với nhau những câu thô tục. Khói sì gà, khói thuốc lá, khói thuốc phiện um lên làm cho cái không khí trụy lạc đắm thêm vẻ say sưa.

Ở trên gác, Vân đã cởi bỏ bộ y-phục mặc trong bữa tiệc, để khoác chiếc áo ngủ. Nàng tắt đèn cho trong phòng tối om, rồi đứng tựa cửa sổ nhìn vòm trời đen lấp lánh đầy sao. Nàng không muốn nhớ tới và cũng không muốn xét đoán những cử chỉ suồng-sã của khách trong bữa tiệc. Nàng mơ màng tới Di, và cũng hết băn khoăn về nỗi Di không tới. Nàng muốn để lòng hoàn toàn được lâng lâng với cảnh vật ấm áp lúc bấy giờ. Bỗng Vân giật mình, nàng vừa thoáng thấy một bóng người đi rất nhanh ở dưới đường. Hình như cái bóng ấy đã đi qua đi lại nhiều lần trước nhà nàng rồi. Vân khẽ kêu : « Anh Di ». Nàng hé miệng cười và toan xuống gọi Di, nhưng

nàng lại muốn Di đi hẳn, để nàng được nguyên trong cảnh mơ màng. Nàng cứ đứng thế, không nghĩ gì, cho đến lúc mi mắt đã nặng, nàng mới vào giường, ngủ bình tĩnh

Đến gần sáng Vân chợt tỉnh giấc, lóng tai nghe dưới nhà cón có tiếng sì sào. Ngạc nhiên không tưởng rằng khách có thể ngồi đến sáng, Vân khoác chiếc áo, men đầu cầu thang nhìn xuống.

Dưới nhà đèn đã tắt hết duy trong phòng trà còn ánh sáng, và tiếng sì sào là ở đó đưa ra. Đang luỡng-lự không biết nên xuống mời mẹ lên, hay trở về phòng, Vân thấy cửa phòng trà mở và một người đàn ông dìu mẹ nàng bước ra. Người đàn ông ấy là Phủ-Tịch. Vân vội bật sáng đèn lên. Phủ Tịch chóa mắt, lúc nhận ra Vân thì hơi kinh ngạc, nhưng hắn lại giữ được vẻ bình tĩnh, nghiêm-nghị bảo Vân : Bà hơi say rượu, tôi phải dìu bà lên

Vân toan chạy xuống đỡ mẹ, nhưng Phủ Tịch đã đưa lên đến đầu thang gác rồi. Vân cám ơn Phủ Tịch và nhận việc đưa mẹ về phòng. Thanh còn hơi tỉnh, dặn với : Mai ông Phủ lại, ta nói nốt câu chuyện.

Phủ Tịch cúi chào bước xuống gác. Vân dìu được Thanh vào đến phòng, đặt Thanh nằm xuống giường, Thanh đã ngủ li bì. Vân phải cởi áo giài cho mẹ, thấy tay mẹ còn cầm một chiếc hộp, Vân nhẹ nhàng gỡ ra để đầu giường, nàng lấy chăn đắp chân, đắp bụng cho mẹ rồi bắc ghế ngồi bên giường mẹ, sợ mẹ gọi uống nuóc chăng? Ngồi buồn, Vân táy máy cầm chiếc hộp mở ra. Trong hộp để một

chiếc vòng vàng nạm sa-phia sáng ngời. Vân cầm lên ngắm-nghía. Lúc để vào hộp, nàng thấy dưới hộp có mảnh giấy phắc-tuya đề giá 300$00 và dưới cái phắc-tuya lại có hàng chữ « A sa belle B T ». Vân ngạc nhiên. B là gì Vân không hiểu, nhưng T thì là chữ đầu tên của mẹ nàng. Cái phắc-tuya mới đề ngày hôm qua và mấy bữa trước mẹ Vân đã bảo sắp sửa mua một chiếc vòng mới. Tay vân vê mảnh giấy, Vân sinh ra nghĩ ngợi. Những cử chỉ suồng sã trong bữa tiệc lúc tối, những người đàn ông có vẻ như thô bỉ, những người đàn bà lẳng lơ làm cho Vân lo sợ. Nàng tự hỏi : « Làm sao mẹ ta lại chơi với những người ấy nhỉ ? » Một mối nghi ngờ thoáng qua óc Vân.

Nàng hết sức sua đuổi đi và tạm kết luận : chiếc vòng này là của một người nào muốn hỏi mẹ ta làm vợ đã đưa tặng mẹ ta. Kết luận thế, lòng Vân càng nôn nao. Tuy rằng tình thân mật của hai mẹ con từ hôm Vân về đến giờ chưa được như ý Vân tưởng, nhưng Vân không thể nghĩ rằng có một người đàn ông nào đến chia rẽ mẹ con nàng, làm bớt nửa cái tình thân thiết của mẹ con nàng.

Nàng cúi xuống âu yếm hôn lên chán mẹ, thầm thì : « Má ở với con nhé, má đừng lấy ai nữa, tội nghiệp con ».

Vân tha thẩn đi giữa các luống hoa ở ngoài vườn. Nàng cúi xuống hôn bông huệ trắng nuốt, nàng giơ tay vít những bông hoa ăng-ti-gôn màu đào rủ sát đầu

nàng. Với mỗi bông hoa nàng đều thủ thỉ : « Anh Di sẽ lại hôm nay, anh Di sẽ lại bây giờ ». Quả nhiên linh tính nàng không lầm. Di đã ở ngoài cổng nhà nàng rồi.

Thấy Vân tha thẩn đi giữa các luống hoa, dịu dàng xinh đẹp, Di đã lặng yên, không lên tiếng để ngắm Vân cho đến khi Vân chợt ngửng đầu nhìn ra. Thấy Di, nàng không tỏ vẻ gì ngạc nhiên cả, mỉm cười bảo :

— Em biết anh lại hôm nay mà.

Di bước vào, đến bên Vân. Vân muốn mời Di vào nhà, nhưng Di từ chối nói :

— Anh muốn ở ngoài này để ngắm em đi giữa các luống hoa

Vân cười : Không được, em đứng lâu mỏi chân rồi, hay ta ra cái ghế kia ngồi.

Hai người ngồi trên tấm ghế xanh. Vân trách :

— Sao mấy hôm nay anh không lại ?

— Anh về nhà gặp nhiều chuyện buồn nên phải ở nhà với mẹ, cho mẹ khuây khoa.

— Chuyện gì buồn thế hở anh ?

— À, chuyện anh Huyện Hà. Anh mê một người đàn bà, rồi bị cách-chức, bị tù tội.

— Vì say mê một người đàn bà mà tù tội ? Lạ nhỉ !

— Em không rõ, con đàn bà ấy đẹp lắm kia, nó quyến rũ anh Huyện, nó xui anh ruồng rẫy vợ cả, bán cả sản nghiệp cho nó. Rồi nó lại xui anh ấy ăn của đút. Chuyện vỡ lở ra, và cũng nhân một thằng tình của nó muốn báo thù, nên anh Huyện mới đến nỗi. Người ta nói nó còn làm hại nhiều người lắm.

Vân kêu lên : Trời ơi ! Sao lại có người đàn bà độc ác thế nhỉ ? Anh có biết người ấy là ai không ?

— Không, rồi anh cũng dò ra để trả thù cho anh Huyện, cho nhà anh.

Vân nắm chặt tay Di : Anh làm em sợ quá ! Thôi, hãy tha thứ cho người ta.

Thấy Di có dáng buồn, Vân quay sang chuyện khác : Tối hôm qua em biết anh có đi qua nhà em. Di ngạc nhiên : Sao em biết ?

Vân cười : em chỉ thấy một cái bóng thoáng qua, em tin chắc là anh, lòng em bảo thế.

Di xiết chặt những ngón tay nhỏ nhắn của Vân, chàng hiểu chỉ có tấm chân-tình mới có thể làm cho cách cảm được thế.

Chàng vùng hỏi Vân : Má em đâu ?

— À bữa qua nhà có tiệc, má em thức khuya nên bây giờ còn ngủ.

Nói đến bữa tiệc, Vân chợt nhớ đến tất cả những cử chỉ suồng sã đáng nghi của khách và những nỗi lo ngại của mình. Vân toan nói cả với Di nhưng vì một ý gì kín đáo, Vân lại thôi.

Di lại hỏi : Không biết anh đến thế này, má em có bằng lòng không ?

— Sao lại không. Chính má em hôm ở ga chả bảo anh lại là gì. Má em chiều em lắm.

Di mỉm cười nói nhỏ : Thế em đã nói chuyện gì về chúng ta với má em chưa ?

Vân đặt ngón tay lên môi Di khẽ suỵt : Chưa ! Rồi em nói, má không mắng đâu.

Ánh nắng đã táp cả vào hai người, Vân giắt tay Di đi nhón gót vào trong nhà để khỏi làm mất giấc ngủ của mẹ. Nàng kéo ghế ngồi trước chiếc đàn, thầm thì trò truyện với Di. Ngửng nhìn đồng-hồ đã 9 giờ, Vân bảo : Để em đánh một bản đàn thức má em dậy nhé.

Vân mở nắp đàn, đánh môt bài thật vui vẻ, nhẩy nhót như tấm lòng hoan hỉ của nàng lúc bấy giờ. Di đứng lên, đến bên nàng lắng nghe. Đang lúc Di sắp cúi xuống nhẹ hôn trên mái tóc của Vân thì cửa phòng sịch mở. Vân ngừng tay đàn, Di giật mình, đứng thẳng người lên cúi chào. Bảy Thanh trong bộ kimono sặc sỡ bước vào.

Vân reo lên : Má giậy bao giờ thế ?

— Má giậy hồi nãy kia. Thấy hai người đang nói truyện ngoài vườn má không muốn gọi, Vân đàn nữa đi. Còn cậu ngồi chơi. Tôi xin phép đi thay áo một lát.

Bảy Thanh ra khỏi phòng. Vân nhìn Di bảo : Anh xem má em có dễ dãi không ?

Di không đáp. Mặt chàng vụt lộ vẻ nghiêm nghị. Trong giây phút chàng nhận được hết vẻ lộng lẫy sa hoa của cách chưng dọn trong nhà Vân. Một mối nghi ngờ chợt hiện trong óc : một người đàn bà góa trẻ làm gì lại ở cái nhà sang trọng quá như thế này ?

Chiếc áo kimono sặc sỡ Bảy Thanh mặc, tăng thêm mối nghi ngờ ấy. Chàng tự nhủ : Ăn mặc trai lơ quá nhỉ.

Di đang suy nghĩ thì Bảy Thanh lại trở vào.

Lần này Thanh trang điểm kỹ càng, phấn son lộng lẫy, chiếc áo màu xanh non mặc sát vào người in rõ tấm thân tròn. Thật là trái ngược hẳn với Vân đạm bạc trong chiếc áo lụa trắng, mặt vẫn để mộc mạc không một chút phấn son. Nhìn Thanh và Vân, Di không tưởng được đấy là hai mẹ con, Thanh trang điểm trông càng trẻ ra, Di muốn tin đấy là hai chị em thì phải hơn.

Chuyện trò phiếm một lát, Di cáo thoái xin về.

Vân hỏi : Từ giờ thì anh ở luôn Hà nội ?

— Anh tính ở đây ít bữa để xem có mở được công cuộc làm ăn gì rồi anh còn phải về Nam Định nữa.

Bẩy Thanh nói xen : Nghe Vân bảo cậu đã đỗ cử nhân luật rồi sao cậu không xuất chính mà lại đi buôn ?

Rồi cười tiếp luôn : Hay cậu không có quan thày. Nếu cậu muốn xuất-chính tôi sẽ giúp cậu không mất đồng xu nào đâu. Chỉ vài tháng cậu được đi tri huyện ngay.

Di đáp : thưa bà, con không thích làm quan, bó buộc khổ lắm. Con muốn doanh thương tự do hơn.

— Các cậu tây học bây giờ cậu nào cũng nói thế, nhưng cậu xem ở đời chỉ tiền là hơn cả, mà nghề làm quan lắm tiền lắm...

Di từ biệt và hẹn cứ mỗi buổi sáng còn ở Hànội thì lại thăm Vân một lần.

Ra đến đường, Di băn-khoăn tự hỏi không biết mẹ Vân là người thế nào mà tự khoe lắm thần thế ? Chàng hất hàm : Một người đàn bà góa trẻ, đẹp chắc đâu đã... Nhưng miễn Vân của mình vẫn trong trắng thì thôi.

Tối hôm ấy, nhà Vân có Phủ Tịch đến chơi. Vân không thấy mẹ gọi mình xuống chào. Khuya lắm, nàng mới thấy Phủ Tịch ra về. Đang thiu thiu thì Thanh bước vào, nàng vội ngồi dậy đón mẹ.

Bảy Thanh âu yếm soa đầu Vân : Con chưa ngủ à. Má cho con cái này nhé

Thanh đeo vào cổ tay Vân chiếc vòng vàng nạm sa-phia. Vân giật mình, nàng ngờ là chiếc vòng đã thấy đêm trước trong chiếc hộp nhung của mẹ và có chữ đề tặng A sa belle B T. Nhưng nhìn kỹ thì không phải, Vân yên lòng, ngần ngừ hỏi : Má mua cho con đấy à ?

Thanh đáp lơ là : Ừ ! Thôi đi ngủ đi.

Rồi Thanh bước ra ngay. Vân tháo chiếc vòng ra để đầu giường, lòng bỗng mang máng lo sợ. Nàng linh cảm rằng mẹ đã nói dối, chiếc vòng này không phải của mẹ mua cho Vậy thì ai ? Vừa rồi có Phủ Tịch lại chơi. Hay của Phủ Tịch cho Vân. Nhưng cho để làm gì ? Vân bật cười, tự cho mình là nghĩ lẩn thẩn... Nàng yên lòng nằm xuống giường bình tĩnh ngủ.

◡

Sáng hôm sau Vân giậy, quen lệ thường, xuống ngay vườn thăm hoa và chờ mẹ ăn điểm tâm. Nhưng khác với mọi ngày, sáng nay Bảy Thanh chưa giậy

mà Vân đã thấy người bồi mời vào ăn sáng, Vân ngạc nhiên : Thế má tôi đâu ?

— Bẩm, bà đi từ sáng sớm, bà không muốn đánh thức cô giậy. Bà nói chiều tối bà mới về và dặn cô ở nhà bảo anh tài đánh xe cô đi chơi.

Vân buồn thiu, ăn qua loa một chút, đứng dậy vào phòng đàn. Những khi ở nhà một mình buồn bã, Vân chỉ có chiếc đàn làm bầu bạn. Nàng nhiều lúc cũng muốn nói với mẹ cho mình làm quen với ít nhiều bạn gái, con của những người vẫn lui tới đây, để trò truyện cho đỡ buồn, nhưng nàng để ý thì hình như không có một bạn gái nào cùng trang lứa với nàng, đến nhà nàng bao giờ cả. Nàng nghĩ : Hay là bạn của mẹ mình không ai có con gái lớn cả chăng ?

Vân đàn một lúc, lòng đã thấy vui vui. Nàng trang điểm qua loa rồi gọi tài xế đánh xe đi chơi phố. Xe vừa ra khỏi cổng thì gặp Di. Vân gọi rối rít : Anh ơi ! Lên đây đi chơi với Vân.

Di bước lên ngồi cạnh Vân.

Tài xế ngảnh lại hỏi : Cô định cho đi đâu ?

— Anh muốn cho đi đâu thì đi. Chiếc xe bon bon chạy trên đường nhựa ra thẳng ngoại ô. Những đồng lúa xanh, hoe vàng đã thấy hiện ra. Đến một chỗ mà ở dưới thấp là một con đường đất nhỏ, hai bên cây cối um tùm, Di bảo anh tài ngừng xe lại và dẫn Vân men con đường thoải giốc để xuống con đường nhỏ bên dưới. Con đường đầy những lá khô đã ủng, đưa lên mùi thơm ẩm thấp. Hai người cứ tay cầm tay mà

đi mãi. Thỉnh thoảng, một người đàn bà gánh gánh lá tre sột soạt, đứng nghỉ dưới gốc cây, dương mắt tò mò nhìn hai người. Vân, Di cũng nhìn lại, miệng mỉm cười thân ái như cười với người bạn vẫn quen biết. Đến một hòn đá to đặt cạnh con chó đá dưới gốc cây soan tây um tùm, hai người ngồi nghỉ. Vân nhìn chân thì đã ửng đỏ lên rồi. Nàng tháo giầy nâng chân nắn bóp.

Di đăm đăm nhìn bàn chân Vân, rồi bỗng cười ngất. Vân đỏ mặt, ngửng lên hỏi :

— Anh cười cái gì thế ?

Di ghé tai Vân : Anh nhớ cuộc đi chơi Cap-saint Jacque bốn năm về trước.

Vân bồi hồi. Vì nơi đó là nơi hai người đã bắt đầu quen nhau và yêu nhau. Hồi đó Vân ở Nhà Trắng Saigon bị yếu, một bà phước có bà con ở Cap gửi Vân ra hứng gió. Trong nhà người bà con lúc ấy có người em họ mới ở Bắc vào nghỉ ngơi ít bữa, đợi đón tàu qua Pháp học. Đôi bạn trẻ mới gặp nhau đã sẵn cảm tình với nhau và một buổi sáng ra « bãi sau » thăm chiếc miếu dựng trên chiếc cù lao mé ngoài khơi, hai người đã tỏ tình yêu nhau. Sáng hôm ấy trời cũng trong sáng như thế này nước thủy triều rút từ lúc ban đêm còn để trơ những mỏm đá lởm chởm liên tiếp làm một con đường giải dẫn liền đến tận cù lao. Trên ấy dựng chiếc miếu. Vân và Di men theo con đường ấy ra cù lao.

Lúc trở về, nước thủy triều đã dâng, con đường nhỏ bị nước tràn lên từng quãng. Vân không giám mang giầy nữa, để chân không đi.

Gai đá lởm chởm đâm vào chân và từng lúc lại vấp vào hòn đá nhọn. Vân nhăn nhó có lúc dân dấn nước mắt. Thương hại Di đã toan bảo :

— Vân để tôi cõng sang bờ. Nhưng vừa mới ngỏ lời yêu nhau xong, Di sợ Vân cho đấy là một cử chỉ suồng sã, lại thôi. Đi một quãng nữa, chân Vân đã chầy sát nhiều, nước biển thấm vào sót quá, Vân phải đứng dừng lại. Lúc bấy giờ không đừng được, Di mới bảo Vân để mình cõng.

Vân giẫy nẩy lên : Không, không, không làm sao cả. Tôi đi được.

Rồi Vân mạnh bạo bước, chân dẫm bừa lên chông đá nhọn.

Về nhà, Vân nằm liệt mấy ngày, hai bàn chân sưng tấy lên, không bước đi được nữa.

Di hỏi lại : thế bây giờ chân em có đau như hồi Cap-Saint-Jacques không ?

Vân cười, nhại lại câu nói bốn năm trước : không, không, không làm sao cả, tôi đi được.

— Và tôi lại nằm liệt mấy ngày nữa chứ gì. Ừ sao độ ấy em lạ thế, anh cõng thì có làm sao kia chứ.

— Bao giờ thị em cũng thế thôi. Ồ ! mùi thơm thơm ở đâu đưa lại thế nhỉ ?

— Ở ruộng lúa kia kia ! Lúa đang có đòng nên thơm lắm.

Vân hít vào một hơi giài: Ồ thích nhỉ! Em ưa sống nơi đồng bãi quá!

— Anh sẽ làm theo ý em, anh cũng chẳng ưa gì nơi đô-thị. Nhà anh còn một cái đồn điền bấy lâu giao cho người ta coi Để anh lấy lại, mở mang và giậy bảo dân phu cách trồng trọt đúng phép, cùng những điều thường-thức để mở trí cho họ một chút. Anh muốn làm thế nào cho họ hiểu hiết cái giá trị của sự sống, của đời người về phần xác cũng như phần hồn.

Vân cười: còn em, em sẽ làm bầu bạn với những vợ con hiền lành của họ, bảo cho biết yêu mến tạo vật đã tạo nên những thửa ruộng minh mang của họ.

Di mơ màng: Cuộc đời sẽ tốt đẹp làm sao!

Vân tiếp: Vâng tốt đẹp lắm, mới tưởng đến em đã sung sướng rồi.

Hai người mải đưa nhau vào cõi tương-lai sáng sủa, quên cả rằng trời đã nắng gắt. Di rút đồng hồ ra xem thì vừa 11 giờ. Vân thấy đói bụng, từ sáng mới chỉ ăn một cốc sữa lại đi bộ đến hai, ba cây số, nên lúc đứng lên theo Di, hai chân run run.

Vân thú thực với Di: Em đói lắm, lại khát nữa.

Di cười: Anh cũng thế, thôi để xuống bứt ít đòng lúa ăn.

Di men xuống bờ ruộng, ngắt một túm đòng đòng đem lên đưa Vân mấy ngọn. Vân nhấm thấy ngòn ngọt. Nhưng bụng vẫn đói thỏm. Đi một quãng xa

mới gặp một ông lão cắp rổ khoai luộc tiến lại trước mặt hai người. Di hớn hở gọi : Cụ ơi ! Cụ bán khoai đấy à?

Ông già thấy hai người tỉnh thành sang trọng, có ý nể, khúm núm thưa : Tôi mới đi xin được mấy củ khoai luộc cho các cháu ăn.

Di đỡ rổ khoai nói : Cụ để đây chúng tôi ăn dăm củ rồi chúng tôi trả tiền cho cụ đong gạo.

Di và Vân ngồi sụp xuống bên rổ khoai, ăn ngấu nghiến mặc cho ông cụ dương đôi mắt kèm nhèm ngạc nhiên nhìn. Đang đói, nên hai người ăn ngon lành lắm, từng lúc lại nhìn nhau vừa cười rũ rượi vừa vuốt ngực vì khoai nuốt vội làm nghẹn họng. Ăn xong nhìn lên đường nắng chói, Vân có ý ngại, hỏi : đây có xe kéo đi về phía dưới xa kia không cụ ?

— Có, cô cậu cứ đi hết con đường mòn này, qua cái cống gạch lên đến đường cái quan thì có vô số xe.

Di cám ơn ông lão và nhét vào tay ông lão hai đồng hào ván sáng ngời, rồi dắt Vân thoăn thoắt đi tắt sang con đường mòn để mặc ông lão đứng lại với sự ngạc nhiên, ngơ ngác nhìn hút hai người rồi lại nhìn đến hai đồng ván nằm trên tay. Ăn có mấy củ khoai mà cho tới mấy hào bạc ? Hay đây là những đồng tiền của ma, lát nữa nó sẽ biến ra giấy. Nhưng hai đồng ván vẫn nặng chắc trên tay, ông lão nắm chặt lấy, mải miết đi như sợ nó sẽ biến ra giấy mất, trước khi chưa đong được gạo cho cháu.

Theo lới ông lão qua cái cống gạch, Di và Vân lên đến đường cái quan, con đường thẳng tắp đến chỗ đậu xe hơi. Bốn năm cái xe-sắt lỏng chỏng trước một chiếc quán tranh. Thấy khách, mấy bác phu xe cởi trần trùng trục, quần sắn đến gối, bỏ cả bát nước, cái quạt xuống chõng, khoác vội chiếc áo đồ sô ra. Vân Di chèo lên hai chiếc. Các bác phu xe áo rách tả tơi, cắm đầu kéo. Gió ngược mảnh áo họ phất phới và hai cái diềm mui thì đập vào gọng xe phành phạch. Xe lắc bên này bên nọ, Vân, Di ngồi trên lúc thì va đầu vào gọng xe, lúc thì chồm lên như sắp ngã bổ nhào ra đằng trước. Giữa buổi trưa im lặng ở thôn quê, tiếng bánh xe lọc sọc có một âm điệu buồn nản lạ.

Về đến Hanoi vừa 12 giờ trưa, Bảy-Thanh đi chơi chưa về.

◡

Tối, Vân đợi cơm mẹ đến 9 giờ mà vẫn không thấy mẹ về. Luôn luôn Vân ra cửa ngóng. Tình yêu mẹ đã khiến nàng tưởng tượng những sự không hay, những tai nạn xe cộ có thể sảy đến cho mẹ. Và ví thử đầy tớ trong nhà không ngăn cản thì nàng đã bắt đánh xe đi tìm ở khắp nhà quen. 10 giờ, 11 giờ, bàn cơm vẫn y nguyên, nỗi mong đợi lo sợ càng lan rộng, mãnh liệt trong lòng Vân. Mỗi tiếng lá động, mỗi tiếng kẹt cửa là Vân cũng giật mình nhìn ra. Thỉnh thoảng một chiếc xe ô-tô chạy vụt trên đường phố im lặng, Vân hồi hộp ngỡ bánh xe sắp ngừng lại trước nhà. Mệt quá, Vân gục đầu trên

cánh tay thiu thiu... Đang phảng phất, Vân giật nẩy mình nghe tiếng máy ô-tô rồ lên ầm ầm và tiếng mẹ nàng vang lên: « Cảm ơn anh. A demain nhé ». Vân nhẩy lên vì mừng rỡ, nàng chạy ra mở cửa và đâm bổ vào người Thanh: Trời ơi! Má đã về.

Thanh ngạc nhiên: Con chưa ngủ à?

Vân hôn mẹ, rân rấn nước mắt: Chưa, con còn chờ má, má đi luôn thôi, tối nào má cũng đi để cho con ngủ một mình ở cái nhà rộng này,

Vân dìu mẹ ngồi xnống chiếc ghế trong phòng khách, ôm cổ mẹ thổn thức.

— Con ở nhà một mình sợ phải không?

— Con không sợ, con chỉ buồn và lo má đi đêm có sẩy ra sự gì chăng?

— Chao ôi! Con làm như má là trẻ con ấy.

Vân chú ý nhìn cặp mắt mỏi mệt của mẹ, đáp: Má không phải là trẻ con, Nhưng bận sau má đừng thức đêm lắm, hại người, dạo này mặt má võ di.

Thanh lặng yên một lát rồi cũng gục đầu vào vai con. Một cảm giác đầm ấm, thấm thía của tình mẹ con như tự ở người Vân truyền sang lòng Thanh. Trong đời trụy lạc, có lẽ đêm nay Thanh mới không cảm thấy sự trống-không lạnh-lẽo nó thường hay đón Thanh những lúc đã tàn cuộc truy hoan. Vân lên tiếng: Má nghĩ gì thế? Má ăn cơm chưa?

Thanh nhìn mâm cơm còn nguyên trên bàn, thét đầy tớ đi hâm thứ ăn rồi ngồi cạnh con thân hành gắp cho con từng miếng. Vân sung sướng quá, nũng nịu để mẹ âu yếm, săn sóc.

Thanh bỗng dịu dàng hỏi Vân : Bữa nay Di có lại thăm con không ?

Vân đáp : Có, anh có lại thăm con và cùng con đi ô-tô về vùng nhà quê chơi.

Rồi thân mật, nàng kể cho mẹ nghe những cảnh dọc đường, những lúa đòng nhấm cho đỡ khát, những củ khoai ăn lúc đói ngấu. Cố nhiên là chuyện tâm tình của Di với Vân, Vân chưa có can đảm thú thật với mẹ, nhưng Thanh còn lạ gì, nàng hiểu cả những điều mà Vân muốn giấu. Nàng mỉm cười chăm chú nghe con nói chuyện và bỗng bâng khuâng nhớ đến những cuộc đi chơi thủa xưa với người cha của Vân. Cái mối tình đầu tiên động đậy như muốn trở dậy ở trong lòng. Thanh nhìn Vân cố nhận lấy một nét giống người đã khuất.

Nhưng chỉ một lát, Thanh lại nghĩ : Thằng Di rồi cũng như trăm nghìn đứa đàn ông khác mà thôi, Vân rồi sẽ biết nỗi thất vọng như ta đã biết 18 năm trước.

Nàng nhìn con đang cắn quả táo miệng lầm nhầm : Con đừng để cho chúng làm khổ con, con ạ, tốt hơn là con hãy làm cho chúng đau đớn trước. Phủ Tịch sẽ là con vật hi sinh trước nhất của con,

Vân bỏ quả táo xuống đĩa, ngạc nhiên hỏi : Má nói gì thế ?

— Không, má không nói gì cả, má mệt lắm, lên đi ngủ đi.

Thấy mặt Thanh tự dưng sa sầm xuống, Vân sợ hãi nhưng không lấy làm ngạc nhiên. Nàng đã quen những sự mừng giận, vui, buồn thất thường của mẹ.

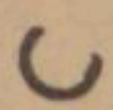

Thấy mẹ đã bận xong bộ áo tắm kiểu rất dản dị, chỉ che có một chút ngực và bụng dưới, Vân vội nói: Thôi má ra bể đi. Con chả đi đâu.

— Ơ hay! Thế ra Sầm sơn làm gì, ra để ngồi nhà à?

— Nhưng mà con không thích, má đừng ép con.

Đâm cáu, Thanh gắt: Mày cứng đầu lắm, mày ngượng với ông Phủ Tịch chứ gì? Mày không thấy bao nhiêu người con gái vẫn tắm chung với đàn ông đấy à?

Vân cố nhịn cho khỏi òa lên khóc Tuy thế nàng vẫn nhất định không thay áo tắm. Thanh giận lắm, nhưng sợ to tiếng thì Phủ Tịch biết nên phải chịu thua.

Thấy Thanh đi ra có một mình, Phủ Tịch cũng đã thay áo tắm đứng đón ở cửa, vội vã hỏi: Thế nào « en » không đi à?

Thanh làm bộ vui vẻ: À Vân nó mệt, thôi để bận khác, đừng ép nó, nhỡ tắm lạnh nó cảm thì nguy, con bé vẫn yếu.

Phủ Tịch đành theo Thanh ra bãi, mặt không có vẻ bằng lòng. Hắn cố tình đón mẹ con Thanh ra Sầm-sơn là chỉ cốt có dịp được gần gụi với Vân. Vậy mà hắn xem ý hình như Vân ác cảm với hắn. Mà thật không biết sao tự dưng Vân lại ghét hắn thế. Mặc dầu

có cái giáo-dục hoàn toàn, nàng cũng không sao ngăn được đừng có những điệu bộ khinh bỉ một người bạn của mẹ. Nàng ghét hắn đến nỗi đâm ra sợ, sợ cả từ tiếng nói của hắn, vẻ mặt của hắn, như thế bảo mặc áo tắm hở đùi, hở tay trước mặt hắn thì nàng chịu sao được! Vả Vân thấy cái nhìn của hắn mỗi khi nhìn nàng có một vẻ là lạ hầu như thô tục. Còn lại một mình trong chiếc villa rộng rãi, Vân đâm buồn vơ vẩn. Nàng lững thững ra phía cửa định đi tản bộ một lát xung quanh biệt thự.

Một tóp ăn mày không biết đã núp đâu gần đấy, thấy Vân ra, ồ cả lại xin tiền.

Vân tươi cười: Lại các bác hôm qua đây mà.

— Vâng, xin cô làm phúc.

Vân móc túi ra những đồng kền sáng ngời và phân phát cho mỗi người một đồng. Những đứa bé con năn nỉ: Cô cho chúng con cả bánh nữa.

Vân đáp: Hết rồi, giá đây là nhà tôi thì tôi làm bánh cho mà ăn.

— À ra thế! chứ cái ông chủ nhà này ác lắm, có bao giờ cho chúng con tiền đâu.

Một người đàn bà gầy yếu da mặt đen sạm, vừa vạch vú cho con bú vừa nói thế.

— Thôi các bác đi đi nhé, mai đến tôi lại cho.

Thằng bé xin bánh Vân hồi nãy bỗng kêu lên: ông chủ đã về, chạy cả đi anh em ơi!

Vân ngửng mặt nhìn lên. Phủ Tịch khoác chiếc áo tắm bông đi lại phía nàng. Nàng đã toan lẩn tránh,

nhưng không được. Phủ Tịch nói : cô mệt mà còn ra cửa chơi ?

Rồi nhìn khinh bỉ cái đám ăn mày rách rưới đang tản mát, Tịch nói : Cô cứ hay cho chúng nó tiền, rồi quen ngõ chúng nó quấy rầy luôn cho mà xem.

— Cho vài xu có là bao ! Đói khát tội nghiệp.

— Tội nghiệp gì chúng nó : Kiếp này chúng nó nghèo đói khổ sở thế là cũng tại trời trừng phạt chúng nó đấy. Làm phúc thêm phải tội cô ạ.

Vân chợt nhớ lời những người ăn mày vừa than phiền sự độc-ác của Tịch, mỉm cười chua chát : Có lẽ ông lầm. Chính những người ấy đã có hạnh phúc mang một sứ-mệnh của Trời xuống cho chúng ta, những kẻ giầu có đấy ông ạ.

— Cô nói lạ ! Một sứ mệnh ?

— Vâng ! Chính họ nhắc chúng ta tiết chế bớt sự xa sỉ lại và nghĩ đến những kẻ nghèo, họ là cái cầu dẫn ta đến thiên-đường gần trời đấy.

Phủ Tịch cười : Trời ơi ! Cô nói như một nhà tu hành. Thôi tôi xin chịu thua, Nhưng sao bảo cô mệt mà cô còn ra ngoài gió này ?

— Ra một chút cho thoáng, Má tôi còn ở ngoài ấy à ?

— Vâng, bà còn đang nô đùa với các bà bạn ở dưới nước ; trông các bà ấy như nữ thủy thần. Tôi lạ sao cô lại nệ hơn bà. Bà đã đứng tuổi mà còn khoáng đạt tự do hơn cô.

Vân lặng yên không đáp. Sự yên lặng làm cho Phủ Tịch thấy mình là trơ trẽn, vội nói : Tôi về để lấy cái áo khoác cho bà, cô biết ở đâu, cô đưa cho tôi.

Vân vào buồng, mở va-li đem chiếc áo khoác mới đưa cho Phủ Tịch.

— Mời cô ra chơi một lát, ngoài bãi thoáng hơn,

Vân lắc đầu : Cảm ơn ông, tôi ngại đi lắm.

Phủ Tịch chẳng còn một cớ gì để nằn nì Vân nữa, sách chiếc áo đi ra mé biển.

Đến bữa cơm tối, Vân toan thác mệt để nhịn. Ngồi ăn đối diện với Phủ Tịch là một sự khó chịu vô cùng cho nàng. Nhưng thấy mặt Thanh hầm hầm, Vân lại sợ, phải trang điểm qua ra ngồi bàn ăn. Bữa cơm rất nhanh chóng. Vân trả lời nhát một những câu hỏi của Phủ Tịch. Lắm lúc Thanh sợ Phủ Tịch ngượng vì sự lạnh lùng của Vân phải nói đỡ : Hôm nay Vân khó ở nên tính không được hòa nhã lắm thì phải.

Đến tuần cà-phê Phủ Tịch hỏi : Tối nay bà Bảy có họp đâu không ?

— Có, tôi sang bà Đốc Hãng đánh chắn, ông ở nhà với Vân nhé.

Vân hốt hoảng nhìn mẹ. Thanh lờ đi như không biết. Thừa dịp Thanh vào phòng thay áo, Vân bước ríu theo mẹ, nằn nì « má cho con đi với ».

Thanh nghiêm mặt mắng : Ô hay ! Lễ phép cô học xửa nay đâu ? Hồi chiều cô từ chối không đi tắm bể với người ta, tạ sự là mệt, bây giờ cô lại đi với tôi thì có bằng làm bẽ người ta không ? Mà người ta thì tử

tế với mẹ con mình biết bao ! Tôi muốn cô hãy ra mà trò truyện với người ta đừng để tôi ngượng là có một đứa con không lịch thiệp.

Vân cúi đầu bước ra, Phủ Tịch nhìn trộm Vân, vẻ đắc thắng hiện trên nét mặt. Nghe tiếng chân mẹ đi đã xa, Vân bỗng nhiên sợ hãi, thấy còn một mình mình với Phủ Tịch trong chiếc nhà vắng vẻ. Ở dưới nhà như cũng vắng tiếng đầy tớ. Mà Phủ Tịch thì vừa nhắp cốc cà-phê vừa nhìn Vân đàm đăm. Vân đâm hoảng, đứng lên nhìn ra phía cửa có ý muốn đâm bổ ra đường. Phủ Tịch cũng vội vàng đứng giậy săn đón : Cô đi đâu, cô làm sao mà hốt hoảng thế ?

Thấy Phủ Tịch tiến sát đến bên người, Vân mềm nhủn ra ngồi phịch xuống ghế nước mắt rạt rào. Phủ Tịch ngắm mặt Vân đầm đìa nước mắt càng thêm đẹp. Hắn khẽ để tay lên vai Vân hỏi : Làm sao Vân khóc ? Có sự gì phiền lòng Vân ?

Vân đẩy tay hắn ra : — Không, tôi không làm sao cả ! Xin ông cho tôi đi nằm nghỉ.

Nói rồi, Vân đi thẳng vào phòng, khóa trái cửa lại. Nàng cứ để nguyên quần áo, nằm vật xuống giường thổn-thức

Đến một giờ sáng Thanh mới về, Phủ Tịch còn thức. Hắn lắc đầu bảo Thanh : Cô bé lạ quá, Thanh đi một lát tự dưng tôi chưa nói gì cô ấy đã khóc òa lên làm cho mình sợ phải để cô ấy đi ngủ. Thôi Thanh phải nói trước đi, chứ để tôi mở đầu thì không ăn thua gì đâu.

Thanh cười : Anh thật là hèn, thế khoa tán mọi ngày đâu ?

— Với Vân, tôi cứ sờ sợ làm sao ấy. Khiếp không ngờ mẹ thế này mà con lại thế. Thật là mẹ cú con tiên.

Thanh đập vào đầu Phủ Tịch : Đừng láo với mẹ vợ. Rồi nghiêm nét mặt, Thanh hỏi luôn : Nhưng anh đã đủ điều kiện chưa ?

— Đủ rồi, tôi có sẵn đây.

— Đâu đưa tôi coi, anh đề là bán đấy chứ ?

Phủ Tịch đưa cho Thanh một tấm địa-đồ nhà và bức văn-tự Thanh cầm đọc : Tôi là Nguyễn Tịch tri phủ Bình-Lang và vợ là thị Kiến nhận có bán cho bà Nguyễn-thị-Thanh và con gái bà là Nguyễn-thị-Tường-Vân một cái nhà hai tầng ở phố Gambetta diện-tích ba trăm thước vuông, giá là tám nghìn đồng vân vân...

— Được đấy, còn chữ ký của vợ anh nữa là xong. Nhưng anh làm thế nào để đánh lừa được con lợn nái nhà anh nó ký ?

Tịch nhún vai :

— Vài cái ba-toong là xong tuốt.

— Anh hùng nhỉ ! Thế cái nhà này hiện thời anh cho người Tây ấy thuê bao nhiêu ?

— Tám chục.

— Chưa đủ cho Vân phấn sáp.

— Còn tiền đưa riêng mỗi tháng là khác.

— Đã hẳn. Nhưng anh liệu xong cái việc ly-dị vợ anh đi đấy nhé. Vân nó không lấy lẽ ai đâu.

— Tôi cam đoan rằng vợ tôi không can thiệp một tý gì đến Vân và chỉ vài tháng nữa là tôi ly-dị với nó.

— Thôi được, còn món tiền cưới vài hôm nữa tôi cần đến.

— Tôi cũng định nói với Thanh về chuyện ấy : Tôi chỉ có thể có độ hơn nghìn bạc thôi. Thanh tạm sắm sửa ít tư trang cho Vân trước còn tôi sẽ đưa sau.

Thanh sa sầm nét mặt : Gớm có ba ngàn bạc mà cũng lôi thôi thế. Anh phải biết lão Bảo còn hứa gấp mấy của anh kia.

Phủ Tịch cáu : Thanh đừng một tị đã giở thằng Bảo ra. Nó chỉ nói khoác. Một lúc nó dám bỏ ra bạc vạn lấy Vân à ? Vả lại Thanh đừng đánh giá Vân cao quá.

Thanh tác sắc quăng ngay tập văn tự địa đồ ra bàn : Anh đừng nói hỗn ! Anh tưởng con tôi là món hàng bán rao đấy chắc. Nghĩa là thấy anh còn trẻ tuổi lại có địa vị thì tôi để nó lấy anh chứ muốn cần tiền thì không thiếu gì những nhà triệu phú mua chuộc ! Đó văn tự anh còn đó, anh lấy về, tôi có cần đâu.

Thanh nói xong, quầy quả đứng lên, Phủ Tịch vội níu áo lại, nằn nì : Thôi xin bà, vì tôi tức bà cứ đem lão Bảo ra nói với tôi.

Thanh lại ngồi xuống, xếp văn tự vào ví rồi thủng thẳng nói : Còn việc cưới Vân nữa, không có phép cưới đã đành nhưng phải rực-rỡ lắm mới được.

— Vâng, vâng tôi xin nhận hết các điều-kiện bà bắt buộc. Nhưng tôi cũng xin bà lại một điều là từ

nay đến khi Vân là vợ của tôi, tôi không muốn bà dẫn Vân lại những chỗ bà quen biết và tôi cũng không muốn bà khách khứa ở nhà luôn.

Thanh cười ha hả : Chưa chi đã đạo-đức, ghen tuông ! Thôi đi ngủ đây, không chuyện phiếm mãi nữa.

Thanh về phòng, bật đèn lên và không cởi áo vội, hãy giở những giấy má ban nãy ra xem lại. Sự vui vẻ lộ trên nét mặt. Thanh lẩm nhẩm : « Mày chết Phủ Tịch ạ. Cơ nghiệp mày có chừng mươi lăm vạn chỉ một hai năm tao sẽ bảo con Vân phá hết ». Nhưng đều làm cho Thanh vui sướng nhất là Thanh sắp giả được những món nợ gấp. Hơn năm nay, ngôi sao đào-hoa của Thanh không được tỏ rõ lắm nữa. Thanh không kiếm được những người bao giầu có, hào-phóng như trước. Thành thử tiền thu vào không đủ với số tiêu ra tốn kém. Trong cảnh của Thanh không phải chỉ một nhan sắc đã đủ quyến rũ người ta, còn phải làm ra vẻ sa-sỉ huy - hoắc thì mới được người ta đem tim và đem tiền đến dâng dưới bàn chân.

Vả Thanh đã quen sống một cách vương-giả, nên Thanh đành phải vay nợ thêm. Lại còn nỗi Thanh thua tháy cờ-bạc cũng nhiều, nợ một ngày một chồng chất, thúc bách. Và mới tháng trước đây Thanh nhận được thư chủ nợ là một anh tây đen báo nếu trong một thời hạn rất ngắn không trả nợ tất cả ngót một vạn thì nó sẽ tịch biên phát-mại cái Villa des Roses Rouges và cả đồ đạc. Thanh lo cuống lên,

vội tính ngay cái kế gả Vân cho Phủ Tịch hoặc cho lão thầu khoán Bảo. Thanh biết hai người ấy đều mê và ngấp nghé muốn lấy Vân cả. Thầu khoán Bảo thì giầu hơn Phủ Tịch nhiều, nhưng đã già, và tuy vợ hắn đã chết song hai đứa con trai hắn lại nhớn cả rồi, Phủ Tich thì kém của nhưng lại được cái địa-vị và trẻ-trung kéo lại. Sau mấy ngày suy nghĩ, Thanh quả quyết chọn Phủ Tịch.

Cái óc quái ác của người đàn bà ấy lại còn thông minh đến tính cả rằng lấy Phủ Tịch, thì sự trụy-lạc đầu tiên của Vân không đến nỗi làm cho Vân thất-vọng, chán ngán. Nếu lấy lão già Bảo, Vân sẽ cảm thấy ngay sự khốn đốn của đời mình, và tâm tình đâm ra cằn cỗi ngay.

— Thế rồi một năm thằng Tịch hết của ta sẽ nghĩ đến lão Bảo, đến những đứa si-tình khác.

Thanh thản nhiên kết luận thế rồi bước lên giường.

Trước khi ngủ, sực nhớ đến Di, Thanh mỉm cười : Anh chị chừng yêu nhau lắm rồi. Kể thì là đôi vợ chồng lý-tưởng đấy.

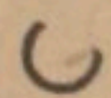

Di ngảnh sang phía xe Vân nói : Chiều nay tốt trời lại đẫy gió thả diều tốt lắm. Để rồi đi đến quãng dưới kia ta hãy đỗ xe. Đày còn nhiều cây lắm thả sợ vướng giây mất. Kìa em nhìn lên trời có chiếc diều ai thả đấy.

Vân ngửa mặt lên, một chấm đen lơ lửng trên cao và vọng xuống tiếng sáo vo ve. Di lắng nghe rồi bảo : Sáo không tốt, không ăn gió mấy.

— Sao anh biết ?

— Nghe thì biết chứ.

Rồi chàng bê chiếc sáo dưới chân xe lên lòng, vừa vuốt ve ba chiếc sáo đặt hàng ngang trên đầu diều vừa nói : Sáo này thì phải tốt, lát nữa em nghe mà xem.

Vân nhìn chiếc diều hỏi :

— Ai dậy anh chơi diều thế hở anh ?

— Hồi nhỏ ở nhà quê anh vẫn chơi còn phải ai dạy nữa. Chỉ khó cách chọn sáo và làm diều mà thôi. Những người nhà quê vùng anh sành chọn sáo lắm. Em đừng tưởng họ không có một khiếu gì về âm-nhạc không cảm thấy một hứng thú khi được nghe thấy một âm-điệu réo rắt đâu. Cứ xem họ chơi thả diều thì biết họ có một tâm hồn âm-nhạc thuần tuý hơn mình. Cần gì họ phải chui rúc cả vào một cái phòng chật hẹp để nghe đàn, chỉ một chiếc diều sáo thả lên là họ được nghe một thứ âm-nhạc thiên-nhiên vút đến trời và hay, và cảm bằng mấy những bản âm-nhạc người ta nổi lên ở dưới đất, ở trong những phòng ngốt hơi người.

Vân mỉm cười nghe Di hăng hái ca-tụng cái hay của sáo diều. Nàug cũng chẳng thấy mích lòng vì chạnh tưởng tới cái tài đánh dương-cầm của nàng bị sáo diều của Di át mất.

Đến quãng đồng không, Di bảo xe đỗ xuống, vác sáo, giắt Vân xuống ruộng cỏ. Chàng xem xét lại chiếc sáo từng bộ phận một, giằng thử giây hai ba lượt thấy chắc lắm chàng mới gọi phu xe xuống để tuôn lần hộ cuộn giây.

Vân bảo Để em tuôn giây cho.

Di cười : Em tuôn thế nào được, cái diều nặng lắm, rồi càng lên cao nó càng nặng, không chừng nó lại cuốn cả em lên theo cũng nên.

Di vừa vít vội giây mỗi lúc một tuôn giài vừa chạy theo đà diều.

Chiếc diều lên cao dần dần, Di bỏ giây ra, chạy lại cầm cuộn giây thay cho người xe, giây vẫn tuôn mãi, chiếc diều lên cao rất đứng, không võng một chút nào. Di ngắm nghía : Thôi vừa với gió trên rồi, tốt lắm, cái lèo cân quá.

Di buộc cái giây vào một thân cây gần đấy, rồi ngồi xuống cạnh Vân. Chiếc diều vẫn lượn trên không như một con chim lớn. Tiếng sáo trong réo rắt lúc gọn lại như đọng trong một hơi gió, lúc vang ra như tản mác khắp thinh không. Vân nhìn theo chiếc diều mê man nghe. Còn Di từng lát lại tấm tắc : tốt quá không ngớp một chút nào.

Tiếng sáo bỗng ngân cao lên như đang có một luồng gió thật mạnh lướt qua, sang sảng và trong như những tiếng chiêng vàng reo rắc rồi tiếng sáo lại trở lại cái âm điệu vo ve đều đều.

Trời đã hơi xam xám, Di tháo nút giây ra và từ từ vít sợi giây xuống. Chiếc diều chòng chành rồi theo đà từ từ hạ xuống thấp. Còn độ mươi thước tới mặt đất Di vừa chạy lại phía chiếc diều vừa vít chặt lấy giây. Chàng mang lại chỗ Vân ngồi giăng giây cho Vân cuộn lại.

Chàng bảo Vân : Đấy em xem chơi diều có thích không ?

— Thích lắm. Bây giờ em mới biết ở nhà quê cũng lắm thú tiêu khiển. Em càng thêm mến cảnh quê, anh ạ, anh xem như chiều nay mà cứ thu thu trong trong một góc nhà tại Hanoi thì chán biết bao, đâu được hưởng cái gió mát nhẹ cả người này.

Di âu yếm nhìn Vân : Rồi ít nữa em sẽ được ở hẳn nhà quê. Ở chỗ đồn điền của chúng ta cảnh còn đẹp nữa, vì có đồi, có sông.

Vân đỏ mặt giả tảng nhìn cô gái quê đang gánh một gánh cỏ nhịp nhàng đi trên bờ ruộng, Vân chỉ cô gái quê, cười : Rồi em sẽ làm cô gái nhà quê gánh cỏ anh ạ.

— Và anh, anh sẽ là bác nông-phu chiều chiều anh đi câu được con cá nào, em làm thịt chúng ta ăn nhé.

Vân nhìn Di ra ý cảm phục : Anh cũng biết cả câu nữa à ?

— Ồ khó gì mà không biết, đến anh lặn xuống ao bắt cá tay không còn được nữa là. Hồi nhỏ ở nhà quê anh bì bõm suốt ngày ở ngoài ao. Anh cứ lặn xuống chộp cá rô. Cái giống cá ấy đến ngu, hễ động, là nó rúc đầu xuống bùn, mình chỉ việc chụp lấy nó là được. Anh đem cá về bán cho mẹ cứ một con là một xu, buồn cười bà cụ mặc cả mua như ở chợ. Bán được xu nào anh lại mua giấy, mua sáo làm diều.

Vân sung sướng lặng im nghe Di thuật những kỷ-niệm thủa nhỏ của chàng. Còn nàng, nàng không có một kỷ-niệm gì êm-ả lúc thiếu thời cho nên những kỷ-niệm của Di nàng nghe có một vẻ kỳ lạ, như trong truyện thần tiên làm cho nàng vừa hân hoan vừa cảm động.

Bóng chiều dần nhạt, câu chuyện đang nồng giữa đôi bạn trẻ bỗng dưng im bặt tự lúc nào mà cả hai cùng không hay. Di vô tình bứt những ngọn cỏ đưa lên miệng nhấm. Một tiếng dế đâu đấy nổi lên đều đều, Di tưởng mình thiu thiu ngủ vì gió hây hẩy như ru nhẹ. Nhưng vụt cái, Di tỉnh mình lại, ngạc nhiên nhận thấy cái im lặng mênh mông và sâu thẳm ở xung quanh. Càng bàng hoàng hơn nữa khi chàng thấy ở trên trời lóng-lánh đầy những điểm sao như ai vừa mới đem ra reo rắc. Di tưởng mình đã ngủ một giấc ngủ ngắn ngủi. Vân mặc áo trắng vẫn ngồi cách chàng mấy bước và cũng im lặng. Chàng ngửng mặt nhìn Vân, định nói một câu gì nhưng chàng ngừng bặt lại, câu nói đọng nơi cổ họng : chàng bị huyền bởi cái dáng điệu của Vân lúc bấy giờ. Dưới ánh biêng biếc của cả một trời sao, Vân lim dim mắt ngước nhìn lên cao, miệng thì hé cười, một nụ cười say sưa hoan lạc. Mặt nàng thì dịu-dàng êm ái lạ lùng đến nỗi Di tưởng như cái êm ái dịu-dàng nó lan man khắp cả xung quanh, Di có thể vuốt ve thấy được.

Bỗng Vân cất tiếng hát, cái miệng hé cười không thấy mấp máy, giọng hát tự ở đâu trong tâm tưởng vọng ra nho nhỏ, ngân nga. Di nín thở tưởng mình lạc vào trong một giấc mơ và đăm đăm chàng nhìn Vân, để khỏi tin rằng Vân chỉ là cái bóng một tiên nga và giọng hát kia là một tiếng gió rì rào. Chưa bao giờ chàng được nghe một thanh âm như thế, nó gây trong lòng chàng một cảm động êm êm và ngan ngát như hương hoa.

Theo giọng hát, chàng thấy lòng dần dần bâng khuâng, mang máng nhớ một cảnh tượng gì mà chàng biết rằng chưa từng gặp trong đời chàng và sẽ chẳng bao giờ gặp, nhưng trong lòng thì vẫn ước mơ.

Vân đã thôi hát, vẫn ngồi trong cái dáng chiêu đăm ấy.

Di khẽ gọi : Em

Vân cúi nhìn Di, đôi mắt sáng rực lên trong bóng tối.

— Em vừa hát gì thế ? Em hát nữa đi.

Nhưng Vân ngồi lặng im. Ở đàng xa đưa lại rõ ràng tiếng làn nước lao sao sô vào mạn bờ, một thứ tiếng lúc êm ả vô cùng, lúc rộn và thanh như tiếng chuông vàng khánh bạc. Khắp đó đây, rì rào tiếng gió mơn cành lá và dưới gốc những ngọn cỏ êm, muôn nghìn côn trùng đang ca bài bất tuyệt. Cả trên không cũng như lan xuống tiếng thì thào của những ngôi sao.

Vân ngả đầu vào vai Di khẽ thở dài : « Cần gì em hát nữa hở anh. Nhưng thanh âm ấy hơn hết cả những thanh âm sáng tạo bởi loài người, và đấy mới là thanh âm thuần túy của tạo vật. Anh ơi ! Em thấy lòng em man mác yêu đương... » Vân giơ tay chỉ quanh cả một vùng trời sao và cánh đồng rộng mênh mang.

Di cũng vậy, lòng chàng cũng đang mở rộng ra man mát và khi đặt một chiếc hôn lên vầng trán trinh thục của Tường Vân, chàng tưởng chàng đã hôn được cả một trời êm đẹp đề đầy sao !

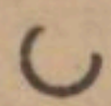

Lòng Vân hồi hộp làm sao khi đến trước cửa nhà, Vân bối rối nghĩ : « làm thế nào nói chuyện với má đây ? Thẹn quá nhưng thôi liều, ngày mai má anh Di đã lên rồi, đằng nào cũng một lần ». Vân mạnh bạo đẩy cửa phòng khách, cái miệng đã cười sẵn để hỏi mẹ. Nhưng Vân bỗng giật mình, nét mặt ủ rũ khác thường của Thanh làm cho Vân sợ hãi. Nàng rón rén đến bên mẹ ngồi xuống thỏ thẻ : con đã về má ạ. Hôm nay má không đi đánh tổ tôm à ?

Thanh lắc đầu và đăm đăm nhìn Vân từ đầu đến chân. Vân bẽn lẽn cúi xuống, lòng lo sợ mang máng sắp có một sự gì khác thường xảy ra và linh tinh báo cho biết sự ấy có liên can đến cả Di. Hồi lâu Thanh buồn bã bảo : Đi ra vườn má bảo.

Vân riu ríu theo mẹ ra tới giàn hoa, ngồi xuống. Cái lặng lẽ giữa hai mẹ con mới nặng nề làm sao. Vân

hỏi trước : Má có điều gì bảo con ? Thanh ôn tồn hỏi : Con vừa đi chơi với Di về phải không ?

— Vâng, và tối nay con đ.nh về thú thực với má. Vì mai mẹ anh Di lên đây.

Thanh thở giài. Vân hiểu đấy là thở giài hờn trách.

— Con biết con có tội với má nhưng con yên trí má sẽ tha thứ cho con. Con muốn làm cho má ngạc nhiên. Vả lại, anh Di là một người tốt, chính má cũng đã nhận thế.

Thanh nhìn Vân với đôi mắt hết sức buồn bã, và thong thả buông từng tiếng một : Chậm quá rồi, con bảo má chậm quá.

Vân không kịp suy nghĩ, thảng thốt kêu : Sao mà chậm hở má ? sao mà chậm ?

Thanh ôm đầu Vân để lên vai mình và ấp má vào má Vân, Thanh thư thả nói êm như mơn trớn :

-- Con ơi ! Má biết má sắp làm cho con đau đớn đây, nhưng con hiểu lòng cho má, con đau đớn một, thì má đau đớn gấp mười. Con ơi ! Trước khi con về đây má đã hứa gả con cho một người rồi. Con đã có vị hôn phu.

Thanh nói đến đấy, ngừng lại dò nét mặt Vân. Vân thiêm thiếp trên vai mẹ. Và Thanh đã tưởng Vân lịm đi nếu chẳng có hơi thở thổn thức của Vân bảo cho Thanh biết Vân vẫn tỉnh táo nghe lời Thanh nói. Thanh tưởng nên nói thế là vừa, bàn tay mềm nhẹ vuốt ve tấm vai rung động của Vân.

Lâu lắm Vân mới rên rỉ : Má ơi ! Sao má không bảo con từ trước.

Đáng lẽ Thanh có thể vin vào lời trách ấy của Vân để bắt bẻ lại Vân sao đã giám lạm quyền mẹ tự tiện yêu Di và đã không thú thực ngay với mẹ từ trước. Nhưng Thanh khôn ngoan lắm. Người đàn bà ấy tưởng mình đang bố trí thi hành một mưu kế đối với kẻ địch chứ không phải đối với con gái của mình.

Thanh dùng sự dịu dàng tha thiết để đắc thắng Vân, Thanh để tất cả những ý trách mắng trong một câu nói ngọt ngào khôn khéo : Nào má có ngờ ! Má muốn con yên trí mà học.

Rồi thấy Vân sắp khóc lóc, sắp cầu khẩn mình, Thanh đổi giọng, nghiêm nghị tiếp luôn : Vả lại, chính cha con lúc còn sống đã định cuộc hôn-nhân này !

Thanh đã vội dùng ngay cái lý lẽ, cái khí-giới cuối cùng để tắt hết ý tưởng nằn nì phản đối của Vân.

Quả nhiên có hiệu nghiệm như ý Thanh dự tưởng, Vân kêu : Thật hở má ? Thế thì con còn mong gì nữa !

Rồi Vân òa lên khóc nức nở : Con thì còn chịu được sự khổ não này nhưng anh Di, làm thế nào, nhất là anh ấy đã . . .

Cái óc đen tối của Thanh đã nghĩ đến một sự ám muội giữa Vân và Di. Thanh lo lắng hỏi dồn : Nhất là làm sao... Con ơi ! Má muốn con vẫn còn trong sạch... Vân lắc đầu : Không, trước thiên-chúa, trước linh-hồn của cha con, con thề con vẫn còn trong sạch. Nhưng mà má ạ, anh Di sắp đi với má anh ấy đến đây để hỏi con. Mai rồi, mai anh ấy hẹn lên, má bảo con làm thế nào ? Má cứu con với má ơi !

Thanh làm bộ nghĩ ngợi một lát : Được, má đã có cách, mai con cứ ở yên trong phòng.

Sương xuống đã lạnh, lấp trong đám mây mờ, bóng trăng hạ-tuần tháng bẩy buồn bã soi nét mặt bơ phờ của Tường Vân. Thanh dục hai ba lần, Vân mới loạng choạng đứng giậy vịn cánh tay mẹ vào phòng, Nàng nằm vật xuống giường, người thờ thẫn mất cả tri giác. Chợt nhận ra bóng mình trong chiếc giường lớn, Vân ngồi nhỏm giậy sực nhớ câu chuyện vừa sẩy ra, trán rỏ mồ hôi lạnh, Vân bàng hoàng mình tự hỏi mình : Ta ngủ mê hay sự thật ?

Nàng muốn gọi mẹ, nhưng nghe tiếng ô tô sào sạc dưới sân cuội ra phía cổng, Vân hiểu mẹ đã đi chơi rồi, gọi cũng vô ích. Vân lại nằm xuống giường chìm sâu trong mối thất vọng đầu tiên của đời nàng.

◡

Trong khi ấy, chiếc tầu đã đưa Di đến tỉnh Nam. Chàng về thẳng nhà và vào ngay buồng trong chào mẹ. Một bà cụ vẻ mặt hiền từ đang ngồi nhai trầu ở trên giường. Thấy con trai yêu đã về, cụ ngừng lại hỏi : Con đã về đấy à ? Ăn cơm rồi chứ ?

Di ngồi xụp xuống giường ngả đầu vào lòng bà cụ : Con ăn rồi, đáng lẽ mai con mới về mẹ ạ. Nhưng có việc cần muốn thưa với mẹ, con phải về ngay.

Bà cụ đỡ đầu Di giậy, ôn tồn hỏi :

— Việc gì thế con.

Di cười : việc lấy vợ.

Bà cụ nghe Di nói thế cũng mỉm cười, mặt tự nhiên rạng rỡ ra, cụ cất chiếc kính xuống lau, rồi đặt lại trên sống mũi, cụ nhìn gần vào mặt Di có ý còn ngờ vực : « Thật không con, con đã bằng lòng nghe mẹ rồi à ? »

Di vui vẻ đáp : Vâng con nghe mẹ rồi.

Bà cụ chép miệng : Phải chi con ưng lấy con Châu ngay từ trước, có phải bây giờ mẹ đã có cháu ẵm rồi không và mẹ cũng đỡ buồn khi mày thì ở Tây, anh mày thì bị nạn.

Nói đến người anh Di đang trong tù tội mắt bà cụ lại ươn ướt. Di nói lảng : Thế cô Châu bây giờ mấy con rồi hở mẹ ?

— Thì mới có một đứa bé lên hai và lại đang chửa. Cô ấy hỏi thăm mày luôn. Hoài của con người đẹp đẽ, nết na.

— Thôi mẹ đừng tiếc nữa, con đã tìm cho mẹ một người con dâu đẹp gấp trăm mà nết na cũng gấp trăm. Cô ấy là học trò trường bà phước ở Saigon.

— Thế bây giờ cô ấy ở đâu ?

Ở Hanoi với người mẹ cũng góa sớm như mẹ. Con muốn mai mẹ đi hỏi cô ấy cho con.

Bà cụ phì cười : Cái thằng này đến hay ! Lúc không lấy vợ thì thôi, lúc lấy thì làm cuống cuồng lên, còn phải tìm người mai mối đã chứ.

— Không cần, con làm mai lấy và nếu mẹ mà chần chừ thì con đổi ý lúc nào không biết đâu đấy.

Bà cụ vui vẻ lên tiếng gọi con dâu cả : Mợ Huyện ơi ! Ra mà nghe thằng Di nó nói chuyện.

Người chị dâu của Di vừa đi ra vừa hỏi : Có phải chú muốn lấy vợ phải không ?

— Sao chị biết ?

— Thấy chú từ hôm ở Tây về cứ thì thọt lên Hanoi luôn, tôi đoán chú có đám nào rồi. Bây giờ chú về dục bà đi hỏi người ta chứ gì ?

Bà cụ đỡ lời : Phải, nó dục tôi mai phải đi ngay với nó, lên hỏi cho nó. Lấy vợ mà nó làm như là đi ăn cướp đâu không bằng. Hay là Di ạ, mày nói với chị mày mai hãy đi với mày lên nói chuyện với bà mẹ cô ta trước rồi mẹ lên sau.

Di soắn suýt : Phải đấy, mẹ nói phải đấy, chị đi với tôi nhé.

— Nhưng chú cam đoan đừng để tôi tẽn đấy.

— Ồ ! em đã bảo hễ nói ra là người ta nhận lời ngay mà lại.

— Nhưng cô ấy có đẹp không ?

— Ôi chào ! Đẹp, đẹp lắm, chị mà trông thấy thì chị chết khiếp mất.

Bà cụ cười ha hả : Cái thằng ăn nói đến hay, đẹp mà đến chết khiếp đi. Thôi mợ huyện cứ đi với nó, liệu mua bán sắm sửa cái gì làm quà cho người ta.

Di sung sướng huýt sáo miệng trở về phòng, suốt đêm chàng chập chờn tưởng như đã ôm được mộng đẹp vào lòng,

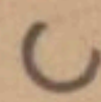

Vân sợ hãi khi thấy trời rạng sáng... suốt một đêm không ngủ, quằn-quại vì đau đớn, mặt mày Vân đã xanh sao và vỡ vàng hẳn đi.

Tối hôm qua, lúc tinh-thần hoảng hốt quá mạnh, Vân đã quên không hỏi Thanh rằng vị hôn phu của mình là ai? Về sau lúc nằm trên giường, Vân mới nhớ tới, nhưng Vân nghĩ! « Ta cũng chẳng cần biết! » Và thở giài, khẽ gọi: « Di ơi! Anh Di của em ơi! »

Vân nghĩ đến cha mà từ xưa nàng vẫn nuôi một tấm lòng kính trọng, rồi đành cam nhận « cái người » mà cha nàng đã lựa trọn cho nàng. Giá cha nàng còn sống, tất nàng sẽ yêu cầu xin hối hôn. Nhưng nay cha nàng đã khuất! Linh hồn một người chết! Còn có gì thiêng liêng bằng. Lời của một kẻ hấp-hối, mà kẻ ấy lại là cha mình, thật là một mệnh-lệnh không thể chối cãi, một bổn phận, theo nghĩa tối cao của nó!

Cả một cơn bão tố đã quay lộn ở đầu Vân. Vân cố sức bình tĩnh nhưng cũng không bình tĩnh nổi. Vân chỉ thấy hình ảnh Di. Giá có Di lúc ấy ở bên cạnh nàng, nàng sẽ ôm lấy cổ Di, để khóc cho nhẹ bớt tấm lòng, để cả người sẽ tan vào người Di.

Về gần sáng, sức lạnh mát của không khí đã đem lại cho Vân một sự bình tĩnh tạm thời. Điều lo-lắng cốt yếu nhất của Vân là làm thế nào cho Di khỏi đột ngột đau đớn, và thu xếp công việc một cách ổn-thỏa.

Tuy mệt lả, người lảo đảo chực gục xuống, Vân cũng cố gượng sang phòng mẹ, gõ cửa mãi Thanh mới trở giậy mở. Thấy giáng điệu tiều tụy của Vân, Thanh không ngạc nhiên lắm nhưng hơi động lòng. Kéo Vân ngồi xuống giường, Thanh hỏi:

— Hai mắt con thâm quầng: xuốt đêm con không ngủ phải không?

Rồi vuốt ve bàn tay Vân, Thanh nói tiếp: rõ. thật khổ con tôi! » Vân tủi thân muốn òa lên khóc, nhưng cố nén, chỉ thổn thức bảo mẹ:

— Má ơi, hôm nay anh Di tới đây với má anh ấy. Anh đã hẹn con... con thì tưởng rằng má yêu con... má sẽ thuận, nên con vẫn định đến lúc cuối cùng con mới thú thật với má dành cho má một sự ngạc-nhiên... khôngngờ... má ơi... bây giờ má bảo con làm thế nào...?

Thanh ra vẻ nghĩ ngợi khó khăn mãi mãi mới đáp:

— Con cứ yên tâm, má sẽ làm cho ổn thỏa, cho người nhà Di không ngượng, mà Di cũng không bị đau đớn một cách đột ngột... nhưng điều cần nhất là con đừng để Di thấy mặt. Con cứ ở trên phòng này. Hãy can đảm con ạ. Bây giờ thì con hãy uống với má một cốc sữa cho lại sức.

Vân nể lời mẹ, đưa cốc sữa lên miệng, nâng lên đặt xuống mấy mươi lần, Vân vẫn không sao nuốt nổi một chút...

Đến 9 giờ, người bồi đem lên một bức điện tín. Vân run cả tay cả người, không giám mở. Thanh bèn đỡ lấy, mở rồi đọc: « sẽ đến Hanoi hồi 3 giờ chiều với chị ».

Vân bỗng nhiên tái mặt đi, thấy người ngây ngấy như lên cơn sốt rét, còn Thanh thì nói: « Được người chị lên, ta càng dễ nói chuyện » Vân phải tựa vào

vai mẹ để về phòng mình. Nàng sốt thật, vừa nóng rét. Luôn luôn nàng ngóc đầu nhìn chiếc đồng hồ ở trên bàn. Nàng lẩm bẩm : « 10 giờ rồi ! Còn năm giờ nữa.,. » Buổi trưa qua, gần đến giờ hẹn, Vân thu hết tinh-thần lóng tai nghe những tiếng động ở nhà dưới vọng lên... Nhưng mẹ nàng đã đóng bịt bùng cả cửa, cố nghe, nàng cũng chẳng nhận được tiếng gì.

Nghe tiếng chuông. Thanh gọi bồi ra mở cửa và vẫn điềm nhiên đọc nốt tờ báo. Có tiếng gõ cửa nhè nhẹ. Thanh lên giọng đài các : « Ai ? cứ vào ! »

Cửa từ từ mở. Di nhè nhẹ bước vào, lễ phép chào Thanh. Ngập ngừng mãi chàng mới nói : « Thưa bà, chắc Tường Vân... đã... thú thật câu chuyện của chúng con ». Thanh mỉm cười gật đầu. Di thêm can đảm nói tiếp : « Hôm nay mẹ con mệt, nên chị dâu con lên trước để thưa chuyện với bà. Chị con hiện ở phía ngoài ».

Thanh làm bộ niềm nở : « Chết chửa, cậu mời hộ bà chị cậu vào đây cho tôi được tiếp ! »

Di sung sướng, ra phòng ngoài dẫn chị dâu vào, Thanh, theo phép lịch sự cũng đứng lên đi ra phía cửa.

Nhưng chưa ai lên tiếng chào ai, thì cả hai — chị dâu Di và Thanh — nhìn nhau chăm chăm. Bà Huyện dần dần tái mặt kêu : « Bảy-Thanh ! »

Thanh cũng không ngăn nổi được sự ngạc nhiên : « Vợ huyện Hà ! »

Di thì đứng ngẩn người ra, không hiểu. Di hoa cả mắt lên khi nghe chị dâu run run giơ tay trỏ vào mặt mẹ người yêu của mình mà bảo mình : « Trời ơi ! Chú ơi, con này đã làm hại anh chú ! Sao chú lại bảo tôi đến đây ! Nó là con đĩ, ở Hanoi này ai không biết tiếng ! »

Thanh mặt đỏ bừng rồi tái mét, giận đến cực điểm, định hô đầy tớ đánh cho vợ Huyện Hà một trận tơi bời... nhưng nghĩ ngay tới Vân, Thanh cố nén giận ; làm ra vẻ điềm nhiên, mỉm cười, cái cười giết người, rồi quay lại bảo Di : « Cậu đã dẫn một đứa vô giáo-dục đến nhà tôi, xin cậu hãy dắt nó ra để tránh cho tôi một việc mà tôi không muốn làm... và... con tôi... xin cậu đừng mơ-ước nữa, tôi đã hứa gả nó cho một người khác rồi... chỉ nay mai thì cưới. »

Rồi xua tay chỉ ra phía cửa, Thanh tiếp : « Bây giờ thì mời bà, mời cậu ra cho ! »

Bà Huyện liếc mắt thấy ngoài cửa có mấy đứa đầy tớ của Thanh lấp-ló — chúng nghe sô-sát nên chạy lên coi — nhìn đến em thì mặt em lợt lạt như sắp chết, đành mỉm miệng kéo Di đi ra.

Di như một cái sác không hồn, mắt chàng chẳng trông thấy gì nữa cả.

Bà Hnyện bảo xe kéo thẳng ra ga. Bà phải dìu Di để ngồi ở ghế đợi xe lửa về Nam. Cả hai chị em cùng bị một mối súc cảm quá mạnh, và ai đi qua chỗ đó

cũng phải lạ lùng nhìn thấy hai bộ mặt tái ngăn ngắt... Sau mãi mãi, như đã tỉnh hẳn, Di lấy khăn « mùi soa » lau trán, đứng lên nhìn chung quanh lại ngồi xuống, nhìn chị dâu hỏi :

— Chị Huyện ơi ! Sao chị thế ? Người ấy là Bảy-Thanh à ? Là nhân tình anh Huyện sao ? Chị có nhầm không ?

Bà Huyện Hà trào nước mắt : « Chú ơi, nhầm thế nào được. Hôm nó ra tòa khai về việc anh ấy thì tôi cũng có ở đấy. Chú làm sao lại biết nó... Trời ơi nghiệp chướng vì đâu mà cả hai anh em... »

Di nắm chặt tay chị dâu : « Không, không em xin chị đừng nói thế, con người ta khác, Tường-Vân khác ».

— Thì cũng một ruộc với mẹ nó chớ gì !

Di vội kêu :

— Chết, chị đừng nói thế ! Chị đừng nói động tới Tường-Vân, Tường-Vân mới ở Saigon về ; từ bé vẫn ở xa Bầy-Thanh mà.

— Thì là một đứa con đẻ hoang với thằng nào chớ gì.

Di không đáp. Trong đầu chàng đang nóng lên bừng bừng. Những lời nói của Thanh vẫn còn đập vào tai Di. Thật là những nhát búa. Chàng tưởng phát điên lên mất. Chàng đứng phắt dạy bảo chị dâu, lời nói như sắp hết hơi :

« Chị về trước. Em không thể về ngay cùng chị được ! Chị hãy dấu mẹ đừng nói cho mẹ biết truyện vội ».

Bà huyện Hà, nắm chặt cánh tay Di : « Chú về ! Chú về với tôi, chú đừng trở lại nhà nó nữa, nó là kẻ thù của anh chú ! Kẻ thù chung của nhà ta ! »

Di nhắm mắt se sẽ trả lời : Em khổ lắm, em không muốn về. Thấy dáng điệu chán nản rối loạn của em chồng, bà huyện năn nỉ : Nhưng chú đừng dại dột chú nhé. Tôi sợ... Chú thương lấy bà, thương lấy tôi.

Di cười nhạt : Chị yên tâm ! Chết đâu mà dễ thế... Không bao giờ.. Nhưng chị để cho em đi ».

Bà huyện đành buông tay Di ra. Di bước xuống thềm ga, nhẩy lên một chiếc xe rồi dục : đi.

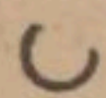

Vân nằm nghe ngóng mãi, không nhận được một tiếng nói nào ở dưới nhà vọng lên càng sốt ruột, lo lắng. Mấy lần nàng định xuống nhà, xem câu chuyện kết liễu ra sao, song nàng nghĩ nếu trông mặt Di, chắc nàng không nén được đau đớn, khiến tình cảnh lúc bấy giờ càng bi thương cho cả đôi bên. Sau cùng không nhịn được nữa, Vân cố lần ra đầu thang lên tiếng yếu ớt gọi : má ơi ! má ơi !

Thanh đang ngồi ngẫm nghĩ còn căm tức vợ Huyện Hà và Di, nghe tiếng Vân gọi, Thanh cau mặt bước lên, thấy Vân ngồi bệt ở đầu thang, Thanh được dịp gắt :

— Sao mà lại lần ra đây, người đã yếu...

Vân hổn hển : Nhưng con sốt ruột quá.

Thanh lẳng lặng sốc nàng đặt vào giường, lấy chăn đắp cho nàng, rồi khéo tìm ngay được một giọng ôn tồn : Di đã đến đây với người chị dâu.

— Con biết, đấy là vợ của người anh làm tri huyện hiện đang bị tù.

— Vì mê man một con đĩ chứ gì. Thằng Di nó cũng nói cho cô nghe thế à ?

Vân ngạc nhiên thấy mẹ đổi sang giọng gay gắt. Nàng nhắm mắt trả lời : Vâng anh Di có nói truyện với con, tội nghiệp bà Huyện !

Thanh lườm Vân, miệng vẫn nói : Má tiếp đãi rất tử tế và má giả vờ nhờ Di đi ra giây thép gửi hộ lá thư để má tiện nói chuyện, má cũng nói thực cả và má yêu cần người chị dâu cho Di biết dần dần chứ đừng làm hắn thất vọng ngay.

Rồi Thanh lại tiếp luôn : Với lại, con ạ, nhà Di cũng định hỏi cho hắn đám nào ở Nam ấy mà. Rồi thì nó cũng quên con đi, con cứ yên lòng.

Vân mở choàng mắt ra thong thả đáp : Nhưng con chắc anh Di không bao giờ ưng. Con cũng cầu anh ấy có vợ đi để anh quên con.

Hai giọt lệ từ từ trong đôi mắt sâu trũng chảy ra lăn dài qua thái dương thấm ướt gối. Thanh rất bực mình khi thấy ai khóc, dầu người khóc đó là con mình, nên thoái thác đi mời đốc tờ để ra khỏi phòng Vân.

Còn lại một mình, Vân nhắm mắt để im cho cái đau đớn rầy vò. Nàng không biết phải khóc, phải cười trong phút đáng gào thét Nàng với quyển sách định đọc những giòng chữ múa may trên trang giấy, nàng đành thúc thủ nằm xuống, bóng dáng người yêu chập chờn ở quanh giường.

Đến sầm tối, cơn sốt của Vân đã dịu thì mẹ nàng mới mời đốc tờ về, Vân đã toan từ chối không uống thuốc nhưng ông thày đã nắm tay nghe mạch và nói : Bệnh kể không có gì, chỉ tĩnh dưỡng là khỏi.

Tiễn đốc tờ ra về, Bẩy Thanh trở lại phòng Vân mừng rỡ : Thật là may, vài hôm nữa thì con khỏi.

Vân vẫn nhìn lên đình màn vơ vẩn hỏi : Thế anh Di có còn lại đây thăm con nữa không má ?

— Không, và ý má cũng không muốn con giao thiệp với Di nữa, con phải giữ gìn, còn người chồng con chứ. Vân không buồn hỏi người chồng ấy là ai. Thấy Vân im, Thanh bảo : Con hứa với má con nhé. Con đừng để má phiền lòng.

Vân gật đầu.

Thanh lại bảo : Nghe tin con ốm ông Phủ Tịch sẽ lại thăm con sáng mai. Bây giờ nhân tiện má bảo cho con biết Phủ Tịch là chồng chưa cưới của con.

Thanh tưởng nghe đến tên Phủ Tịch thì Vân ngạc nhiên và sợ hãi đến khóc lóc. Nhưng không, Vân vẫn điềm nhiên mời mẹ xuống nhà ăn cơm và trước khi Thanh bước ra khỏi phòng, Vân còn nhờ mẹ lấy cho mình quyển Thánh kinh.

Thanh vừa bước xuống thang vừa ngẫm nghĩ : Con bé đến gan góc. Thật là tính thẳng bố.

Tuy thế, trong thâm tâm của Thanh cũng hơi có chút cảm động thắc mắc. Dáng điệu đành phận cam tâm của Vân làm cho trái tim sắt đá cũng phải động lòng. Thanh chạnh nhớ đến nỗi thất vọng ghê gớm

của mình buổi mới bị cha Vân phụ bạc, và thêm thương sót Vân. Nhưng chỉ một lát, Thanh lại kiếm cớ để nguôi ngay mối thương sót con. Thanh nghĩ : «Mình đau đớn đến như thế mà rồi cũng nguôi được đi, huống hồ Vân và « thằng kia » chưa quyến luyến nhau xâu xa gì cho lắm. Coi bộ nhút nhát cả như thế thì chưa chắc đã dám cầm đến tay nhau. Rồi quên ngay đấy mà. »

Thanh lầm. Vẫn biết sự kết hợp của hai xác thịt đôi khi càng làm thấm thía mối tình và tăng thêm sự đau đớn khi chia rẽ Nhưng cũng có một thứ ái tình, chưa đến sự kết hợp của xác thịt, đã thâm thúy sâu sa lắm, không có một sức gì làm cho rời rã được. Và sự chia lìa khi đó chỉ là một mối sót sa đời đời chứ không phải là một cớ để quên dần. Thứ ái tình của Vân và Di là thứ ái tình đó, nó chỉ sinh ra ở trong lòng có một lần để không bao giờ phai lạt.

Thật ra, Vân cũng không gan như Thanh tưởng. Nàng là một người dễ súc cảm. Nhưng có sự đau đớn nó xảy đến bất ngờ khiến ta phải bàng hoàng sửng sốt rồi chưa kịp kêu, nó đã rụi bẹp ta xuống. Ta chỉ còn có thể im lặng cam chịu không còn chút hơi sức rãy rụa. Tâm cảnh của Vân bây giờ là thế. Vả lại chịu ảnh hưởng rất xâu xa của tinh thần Gia-Tô, gặp điều đau đớn Vân cúi rạp ngay xuống để hứng chịu, không phản kháng, và nàng vội tìm ngay nguồn an ủi trong cuốn thánh kinh. Nàng giở đoạn Chúa Cứu Thế vác cây Thánh Giá lên chỗ tử hình. Chưa bao giờ cái đoạn thảm sầu ấy lại làm cho

nàng xúc động đến thế. Vân thấy lòng dìu dịu và chập chờn ngủ đi được một lúc. Giá sự an ủi cứ thế mà đi dần vào lòng nàng thì bệnh của nàng chỉ một mai một chiều là khỏi. Nhưng than ôi! sự an ủi màu nhiệm của tôn giáo tuy có xâu xa, nhưng đối với một vết thương đang trào máu thì sự an ủi ấy chỉ ví như một lượt thuốc bột mà một giòng máu vọt mạnh làm trôi băng ngay. Lúc Vân tỉnh giấc thì sự an ủi cũng mất. Một cơn sốt rất dữ làm người Vân rung lên. Nàng bíu chặt lấy thành giường rền rĩ : Di ơi! Di ơi! Em chết mất. Thôi cầu Trời cho tôi chết, tôi không thể nào sống được nữa. Mắt tôi hoa lên rồi. Di ơi! Má ơi! Gọi Di cho con!

Thế là Vân ốm liệt giường.

Thanh cũng không ngờ đâu bệnh trạng của Vân bỗng dưng trở nặng đến thế. Phủ Tịch thì ngày nào cũng từ phủ lỵ đi xe hơi về thăm Vân. Nhưng có hắn, Vân giả vờ nhắm mắt ngủ, hay có khi ngủ thật. Tuy thế lòng say mê của Phủ Tịch không giảm bớt. Đối với Vân hắn quả có một mối chân tình, nên lo lắng và săn sóc châu đáo lắm. Vân chữa thuốc tây, nhưng sâm quế thượng hảo hạng, hắn vẫn bỏ tiền ra mua cho Vân, đắt bao nhiêu cũng chẳng nề. Hắn yêu cầu Thanh luôn luôn phải ở bên Vân cho hắn yên tâm. Thanh ừ ào. Cái tình mẹ con nhạt nhẽo của Thanh cho rằng bệnh Vân tiếng thế cũng không làm cho chết nên Thanh vẫn bỏ nhà đi chơi luôn và muốn cho tiện việc Thanh mướn ngay một cô điều-dưỡng chăm nom.

Hôm mới đầu mở mắt ra thấy người lạ mặt ngồi ở bên giường, Vân hiểu người đó sẽ thay mẹ săn sóc mình, Vân buồn rầu vô cùng. Trong lúc đau đớn này, nàng chỉ muốn có mẹ gần bên: nỗi khổ của nàng như bớt đi. Khốn nạn! Con gà con có khi vui chân đi xa mẹ, chớ hề bao giờ gà mẹ chịu rời con. Đối với Vân, cái cảnh lại trái ngược, gà con run rẽ cố tìm mẹ rúc vào dưới cánh nhưng mẹ lại cố tình lánh đi nơi khác...

Rồi Vân lại nghĩ lại rằng mẹ nàng săn sóc nàng mấy hôm tất mệt lắm, nàng vui lòng để cô điều-dưỡng nâng dấc mình cho mẹ nghỉ ngơi. Tấm lòng hiếu thảo của Vân chỉ nghĩ đến sự hay, sự phải cho mẹ.

Vân nhờ cô điều-dưỡng lấy hộ gói thư của Di trong tủ và lựa cái thư Di mới viết gần đây gấp vào trong quyển thánh-kinh, còn bao nhiêu nàng dấu xuống dưới đệm. Luôn luôn nàng mở quyển Thánh-kinh để đọc thư Di, và mỗi lần đọc, nỗi thương tiếc nhớ nhung Di lại bào bọt trong lòng, cơn sốt đã hầu lui, lại tăng lên như cũ.

Một hôm Vân đang thiêm-thiếm ngủ, quyển Thánh kinh để trên ngực mở ngay chỗ lá thư thì Phủ Tịch rón rén đẩy cửa và đi lại bên giường Vân.

Thấy mặt Vân xanh mướt, Phủ Tịch lắc đầu, thương sót. Hắn vừa định quay lại hỏi cô Hạnh-cô điều-dưỡng-xem bệnh trạng Vân ra sao, thì nhác thấy lá thư. Tò mò và cũng do tính nghi ngờ, hắn

nhẹ rút lá thư ra đọc, Vân vẫn ngủ. Đọc hết, hắn hầm hầm xuống nhà dưới ngồi đợi Thanh.

Một lát Thanh về, hắn cầm lá thư ném vào trước mặt Thanh nghiến răng, nghiến lợi : Hừ ! thế mà khoe con trinh-thục, khoe con nết na ! Thì ra cô ả ốm chỉ vì cái thằng khốn nạn viết bức thư này. Bây giờ bà bảo tôi làm sao hở bà Thanh ?

Thanh nhặt lá thư, ngồi xuống ghế bình tĩnh bảo Phủ Tịch : Anh đừng nóng nảy vội để tôi nói. Phải, có lẽ con bé ốm vì đứa viết lá thư này. Nhưng anh nên nhớ tôi nói con tôi trinh-thục thì nó vẫn trinh-thục, còn những mối tình như thế này chỉ là mối tình trẻ con có đáng để anh ghen đâu.

— Phải, trẻ con, trẻ con mà đến ốm được, cô ấy lấy tôi chắc là một sự ép uổng.

Thanh điềm nhiên đáp : Đã cố nhiên. Nhưng một người phong nhã như anh, gần gụi anh ít lâu chắc nó sẽ yêu mến anh và quên ngay cái chuyện tình trẻ con này.

Một lời nói nịnh đã khiến Phủ Tịch dịu bớt. Nhưng hắn bắt buộc : « Đã có một cái thư này, thì chắc còn nhiều thư nữa. Bà phải bảo Vân đưa cho tôi để tôi đốt đi. »

Thanh vốn tính cang cường, rất giàu lòng tự-ái, không muốn cho ai sai khiến mình một việc gì nhưng chợt nhớ đến kỳ hạn trả nợ đến nơi, Thanh đành chịu nhịn : được, mai tôi sẽ đưa cho anh.

Tiễn Phủ Tịch ra, Thanh lên gác, chờ lúc Vân tỉnh giậy, dơ lá thư ra hỏi : Có phải cái thư này của con không ?

Vân ngạc nhiên : Vâng, nhưng con để trong quyển Thánh kinh này kia mà, má lấy ở đâu ?

Bẩy Thanh làm bộ phiền trách : Phủ Tịch nó bắt được.

Vân giận giữ : Hắn đã ăn cắp của con thì có. Sao hắn lại thế ?

— Con quên hắn là chồng của con ư ? Hắn có quyền lắm chứ. Hắn buồn rầu vì con lắm đấy.

Thanh nói thế thì tưởng Vân sợ hãi, nhưng không, Vân chỉ sót sa lá thư của người yêu-dấu đã bị bàn tay kẻ thô tục cầm đến.

— Di còn viết cho con nhiều thư nữa phải không ? Con để đâu ?

Vân lẳng lặng rút gói thư ở dưới nệm lên.

— Con bây giờ tiếng thế đã có chồng rồi. Con phải nhớ bổn phận của con. Những kỷ-uiệm cũ con nên quên đi. Đưa đây cho má gói thư để má đem đốt.

Thanh giơ tay định cầm lấy gói thư nhưng Vân ôm chặt vào ngực kêu : Con xin má, má cho con giữ một chút kỷ niệm này, xa nó thì con chết mất, chết mất má ạ !

Thấy mặt Vân nhợt bệch hẳn đi, Thanh cũng sợ, không giám đòi nữa, chép miệng : khốn Phủ Tịch yêu cầu kia con bảo má nói với hắn làm sao bây giờ ?

Vân đáp : để má mời ông ấy lên đây cho con nói, con nói thật hết cả và con yêu cầu ông ấy cho con giữ những bức thư này. Má ơi ! má thương con với, con chỉ còn có những thư này để an ủi thôi.

Thanh nghe Vân nói vậy thì thoáng mừng vì nhân được một dịp cho Vân phải chính thức nhận Phủ Tịch làm chồng. Từ khi Thanh bảo Vân đến giờ, Vân chưa hề nói chuyện với Phủ Tịch.

Nhưng Thanh vừa bước ra cửa buồng, Vân đã gọi giật lại.

— Con muốn gì ?

— Thôi má đừng mời Phủ Tịch lên đây nữa. Hắn đã muốn con phải hủy những bức thư ấy đi, con vui lòng, con không muốn phải quỵ lụy cầu xin hắn để giữ lại những bức thư này, vừa tủi lòng cho Di vừa tủi lòng cho con.

Vân vừa nói vừa sé tan nát những bức thư, Thanh giữ lại không kịp. Thanh định vơ đống giấy vụn để giao cho Phủ Tịch làm bằng cớ.

Vân đoán biết thế, nàng sót sa không muốn bút-tích của người yêu sa vào tay kẻ địch, bèn giằng lại đống giấy ở tay mẹ và quăng luôn vào lò sưởi.

Tuy vậy hôm sau Phủ Tịch cũng lên buồng Vân. Hắn cám ơn Vân đã chiều hắn mà đốt những thư cũ của Di.

Vân cười gằn, nàng muốn bảo hắn rằng hắn đã lầm, chính vì nàng kinh tởm hắn, sợ hắn mó vào những bức thư ấy mà nàng phải đốt đi đó thôi.

Mặt đầy vẻ tự túc hoan hỉ, hắn vẫn nói tiếp những là yêu quý Vân và sẽ hết sức chiều chuộng Vân, mưu hạnh phúc cho Vân.

Vân lặng yên cho hắn nói và cũng chẳng hiểu hắn nói gì. Lúc hắn nắm bàn tay của Vân, trắng trong như sáp, những sợi gân xanh mờ nổi lên như cẩm-thạch, Vân cũng không biết.

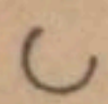

Đã biết rằng Bầy Thanh là một kẻ giang hồ, thì Di ngoài nỗi đau đớn phải chia lìa Tường Vân, lại thêm nỗi thương sót và lo sợ cho người yêu mà chàng chắc rằng không biết gì đến hành tung của mẹ. Chàng hỏi chị họ chàng là bà Phước Joseph ở Saigon về Tường Vân. Bà Phước trả lời chỉ biết Vân mồ côi cha từ lúc lọt lòng và nhờ cha Robert, nay đã khuất, nuôi nấng lúc còn măng sữa. Sau này có người đến nhận là mẹ nàng và từ đó châu cấp cho nàng ăn học. Bà lại nói đã thấy mẹ Vân một lần, người đẹp lắm, còn trẻ măng, và giống Vân như khuôn đúc, bà chỉ biết đến thế thôi còn một hai bà Phước nữa có lẽ biết nhiều hơn bà về Tường Vân thì đã chết cả rồi.

Di bực tức lắm. Không một ai ở Hanoi cho chàng biết rõ về tông tích của Bầy Thanh. Chàng đã phải đến làm thân với những ông bạn « phóng đãng » của anh chàng để cầu biết hơn chút nào về Bầy Thanh nhưng thất vọng, những điều chàng biết chỉ làm giải thêm cái biểu thống kê về những người đàn ông lương thiện đã bị

táng gia bại sản vì Bẩy Thanh. Một hai người còn bảo chàng rằng Thanh có một « con em » đẹp lắm, rồi đám thiếu niên Hà-Thành đến chết mệt cả, khi đứa « con em » ấy ra mặt. Di hiểu « con em » mà người ta nói đó là Tường Vân của mình. Máu nóng chàng trào lên và phải tự kiềm chế lắm chàng mới không đánh một cách oan uổng những người đã vô tình súc phạm người yêu chàng Một người nữa, thông thạo và đi lại thường với Bẩy Thanh, bảo chàng rằng « con em » ấy là con gái của Thanh đẻ hoang với người nào đó và Bẩy Thanh sắp đem gả, hay nói cho đúng là bán cho Phủ Tịch, một viên quan trẻ tuổi ăn chơi có tiếng, nhà giầu, đã có vợ có con và đã có một hồi là « nhân tình » của Thanh. Di kêu lên vì sự ngạc nhiên ghê tởm ấy. Chàng bủn rủn cả chân tay khiến người kể chuyện phải lấy làm lạ và đồ chừng bằng một câu nghĩ thầm : « chắc anh Di này đã si cô bé kia rồi » !

Di hoàn hoàn toàn thất vọng. Thì ra Bẩy Thanh đã nói thực, Tường Vân sắp lấy chồng và lấy một kẻ không xứng đáng, một đứa ăn chơi, một đứa đã có vợ con. Di muốn gào lên, muốn tìm ngay đến Vân để tố cáo tất cả, tất cả, cho Vân biết. Luôn hai tuần lễ chàng lang thang như một thằng điên ở Hanoi và cố nhiên phố chàng qua lại nhiều nhất là phố nhà Vân. Cửa nhà Vân đóng kín mít và theo ý chàng nó sầu thảm âm u ghê gớm như một địa ngục. Chẳng bao giờ một chiếc cửa sổ hé mở ra để lọt cái đầu thân yêu cho chàng nhìn một

thoáng. Một mối lo sợ nung nấu lòng chàng. Chàng tưởng tượng rằng Tường Vân, không chịu lấy Phủ Tịch, vẫn chung thủy với chàng đã bị mẹ đem giam kín trong nhà, hay đem đi đầy xa một chỗ.

Di nghiến răng căm tức và đã bao lần định liều nhẩy qua hàng rào để bóp cổ con quái vật bắt phải trả Vân. Di đã tốn rất nhiều tiền với người bếp nhà Vân để mong được biết chút tin tức của Vân nhưng thất vọng, Bảy Thanh ngừa trước Di sẽ nhờ người nhà mình thông tin với Vân nên ra lệnh rất ngặt không cho một ai trong nhà được mối giới cho Di. Cả đến cô điều dưỡng, Thanh cũng giả tiền rất hậu bắt ở luôn trong nhà như người tù giam lỏng.

Thanh sợ Di sẽ tố giác hành tung của mình cho Vân biết trước khi Vân nên biết, Thanh muốn giả thù Di nhân thể, Thanh không lạ gì nỗi đau đớn thất vọng của một kẻ si tình.

Thế là Di đành thúc thủ. Chàng chỉ còn biết than thở nỗi đau đớn với những chỗ mà Vân và chàng đã để lại những kỷ niệm êm đềm.

Thỉnh thoảng chàng lại đến tìm sự an ủi trong nhà Thờ và chàng thầm ước sự tình cờ sẽ để cho chàng gặp được người yêu ở chốn linh thiêng ấy.

Có lẽ lòng thành của chàng đã được ứng cảm rồi chăng, nên một buổi chiều đầu đông, trong nhà thờ u âm tối, chàng đang ngồi tư lự, bỗng nhác thấy một cái bóng đen cúi đầu đi thẳng lại phía bàn thờ Đức-mẹ. Tự dưng chàng hồi hộp. Cái bóng đen ấy, dáng dấp uyển chuyển hệt như Tường-Vân. Linh tính chàng

cảm súc rất mạnh, chàng quyết không lầm. Ngờ đâu đôi bạn trẻ đau khổ ấy lại được gặp nhau trước trái tim nhân-ái vô cùng của đấng Cứu-thế.

Nhưng Di hồi hộp rồi lại đâm ra hoài nghi, chàng chỉ sợ chàng hoa mắt nhận lầm hay là mộng ảo chi đây! Đến gần có lẽ là một người thiếu nữ khác, hay là vụt biến đi mất để Di tỉnh cơn mộng ảo. Thà cứ ngồi nguyên đây để hưởng vừa cái thắc mắc, vừa cái sung sướng của sự ngờ vực còn hơn. Nhưng không đành được, Di dón dẹn lại bàn thờ Đức mẹ và qùy sụp ngay bên cạnh. Chàng tưởng chàng đến hét lên vì mừng rỡ. Mặc dầu Tường Vân phủ khăn đen kín cả mặt, chàng cũng nhận ra rồi. Di khẽ để tay lên cánh tay Vân.

Vân hình như không giật mình cứ từ từ quay lại nhìn Di mà mỉm cười. Di không sao đừng được để khỏi kêu một tiếng ngạc nhiên « Trời ơi! » vừa ảo não, vừa khoái hoạt! Đôi mắt buồn rầu êm ái của Vân lại từ từ ngẩng lên tượng Đức Bà, rủ rỉ nói giọng đều đều như tiếng cầu kinh : « Em vừa nhắc đến anh với Đức mẹ và em vẫn tơ tưởng anh ở đâu đây bên em ».

Di muốn gào lên cho đấng thiêng liêng biết mối tình tốt đẹp, sâu xa lúc nào cũng như cảm thông thu hút lấy nhau! Di dưng dưng nước mắt : Sao đến thế này được hở em! Bao nhiêu ngày anh chờ đợi em, thì ra em ốm, em ốm nặng phải không? Em xanh quá! Em ơi! Có phải xa anh mà em ốm. Anh thương em đến đứt ruột mất!

Tường Vân nức nở khóc, Di nghẹn ngào : Em đừng khóc nữa em ơi ! Trước Đức-mẹ, anh thề nguyền tấm lòng này đời đời kiếp chỉ dành cho em thôi.

Vân vội xua tay thổn thức : Chớ ! Chớ Đức mẹ sẽ cởi lời nguyền cho anh. Em sắp phải lấy chồng... Di tưởng cả một toà nhà thờ vừa đổ sụp xuống người chàng. Quên cả giữ gìn, chàng đứng giậy thẳng thốt nói : Thật ư em ? Ra mẹ em nói thật à ? Anh vẫn biết và anh vẫn tin là mẹ em nói dối. Thế ra thật, thế ra em bỏ anh thật, Vân ơi ! Di toan nói lớn lên : Vân ơi ! mẹ em chỉ là một ả giang-hồ.

Nhưng nhìn vẻ mặt tiều tụy, đôi mắt sâu, trũng vô hạn buồn thảm của Vân, Di không sao nói được, đành lại phủ phục xuống mà nức nở : Anh thương em, thương em vô ngần.

Vân cố lấy giọng ôn tồn : Anh ơi ! Anh đừng khóc nữa, anh hãy can đảm như em đây. Lần này chúng ta gặp nhau là lần cuối. Ở thế giới bên kia, đôi ta sẽ xum họp lại. Cảm ơn Trời đã cho hai ta gặp nhau ở đây, trước khi phải xa nhau mãi mãi. Thôi từ giã ảnh, má em có lẽ sắp trở lại đón em.

Vân đứng lên, Di xoay người lại, thành thử chàng quỳ ngay trước mặt Vân : Không, em đừng từ giã anh vội, anh nhớ em, anh yêu em, anh muốn gần em.

Chàng níu vạt áo Vân như đứa trẻ thơ quấn mẹ.

— Má em sẽ làm tội em mất, nếu má em gặp chúng ta ở đây.

Di hét lên : Không, má em không có quyền. Anh muốn em ở bên anh.

Vân sợ hãi : Anh cho em về anh ạ.

— Thế thì em hứa sẽ để anh gặp em nữa hay viết cho anh một bức thư.

Vân nhớ đến lời hứa với mẹ, nhưng ai ngăn được lòng chua sót lúc này đang rào rạt tràn ngập trái tim. Vân ngẫm nghĩ rồi đáp: gặp em thì khó quá. Còn viết thơ thì để em nghĩ cách, anh bảo em chỗ ở. Mai em sẽ có người thân tín đến lấy thư của anh. Thôi chào anh, anh ơi !

Vân ghi chỗ ở của Di rồi kéo khăn chùm xuống gần mắt, nàng bước thẳng ra phía cửa. Di mở to đôi mắt hoảng hốt nhìn theo. Một ông cố đạo từ nãy vẫn ngồi cầu nguyện gần đấy và thái độ của Di và Vân đã làm cho ông chú ý, lững thững đi ra phía Di để tay lên vai chàng. Di giật mình quay lại, nhận ra mặt ông cố, chàng phủ phục ngay xuống chân người, nức nở : Cha ơi ! Con đau khổ lắm ! Con đau khổ lắm !

Ông cha cúi xuống nâng Di giậy và bằng một giọng rất hiền từ, êm ái, ông bảo : Con ơi ! Con hãy vào đây than thở với Đấng đã từng chịu đau khổ hơn con !

Suốt hôm sau, Di ngong ngóng đợi người thân tín của Vân. Mãi đến chiều mới có một thiếu nữ đến hỏi chàng.

Chưa kịp chào, Di đã hỏi ngay có phải thiếu nữ là người Tường Vân bảo tới.

Thiếu nữ nhận và tự giới thiệu mình là cô Hạnh, nữ điều dưỡng đã trông nom Vân lúc đau ốm. Cô rút

trong túi ra một mảnh giấy đưa Di. Chàng hối hả đọc :

Anh có gì cứ trao cho cô Hạnh.

Di toan giữ cô Hạnh để hỏi thăm tin tức của Vân, nhưng cô vội vã từ biệt : Tôi phải về để báo tin ngay cho cô Vân biết, cô sắp về đồn điền rồi. Cô chỉ chờ tôi là đi

Di lo sợ : chết ! thư tôi chưa viết xong ! cô chờ tôi một lát ?

— Thôi sáng mai tôi lại đây lấy, rồi tôi về ngay đồn điền để săn sóc cô nhân thể. Tôi còn ở một đêm lại đây có chút việc nhà.

Di để cô Hạnh ra về mà lòng bâng khuâng tiếng tiếc, hình như cô Hạnh cũng có một chút gì phảng phất của Tường Vân nhất là cô có thể cho chàng biết được bao nhiêu chuyện về người yêu chàng lúc đau ốm. Di ngồi vào bàn, quả quyết tố cáo với Vân tất cả hành tung của mẹ nàng.

Cô Hạnh ở nhà Di ra lập tức về Villa des Roses Rouges. Cái xe hơi hòm kính do phủ Tịch mới các thêm tiền vào chiếc xe cũ của Bảy Thanh để đổi, đã sẵn sàng chờ ở cửa, chỉ đợi Vân trang điểm xong là rong ruổi về cái đồn điền ở quá Bắc-ninh mà Phủ Tịch hứa sẽ làm tặng vật cho Vân hôm cưới. Thật ra, Vân nào có thiết trang điểm. Nàng cố ý chùng trình để đợi cô Hạnh. Đang lúc bị Bảy Thanh dục tíu tít thì Hạnh về, len lét đi ngay lên phòng Vân, vờ mang mấy thứ lặt vặt Vân dặn mua. Hạnh ghé tai Vân bảo : Xong rồi cô cứ yên tâm ra đi. Mai 10 giờ em lên tới và mang thư cho cô.

Vân nắm tay cô Hạnh, tỏ ý cảm ơn. Nàng mơ màng ngẫm nghĩ đến bức thư ngày mai của Di và tuy biết trước, bức thư sẽ chỉ đem lại cho nàng những lời than thở đau lòng, nàng vẫn hồi hộp sung sướng. Cái sung sướng như cởi mở ruột gan nàng bấy lâu thắt thẻo, hiện thành nự cười vơ vẩn trên môi.

Bảy Thanh thấy Vân tươi tỉnh lên thì ngỡ là nàng đã bắt đầu quyến luyến sự xa hoa nó hiện hình ở chiếc xe hơi lộng lẫy và cái đồn điền rộng lớn, chiếc xe sắp êm ả đưa Vân tới.

Thanh tấm tắc khen chiếc xe chạy êm ru và tán tụng Phủ Tịch : Anh ấy hoang quá ! Như ý má, má chỉ muốn đổi lấy chiếc xe Peugeot cho đỡ tốn nhưng anh ấy không nghe, anh ấy bảo con phải ngồi xe Ford mới xứng.

Vân cười, Thanh càng khen ngợi Phủ Tịch : Rồi lát nữa con xem cái đồn điền đẹp vô kể, chẳng thế chỉ rộng hơn một trăm mẫu mà có người trả tới vạn bạc. Anh ấy không bán, quyết để cho con thỉnh thoảng chán Hanoi thì về đó nghỉ ngơi

Vân bỗng sa sầm nét mặt. Cũng đã có một buổi chiều kia Di hứa hẹn với nàng một cuộc sống yên tĩnh ở một đồn điền nào đó.. Nay lại cái đồn điền khác của người khác đợi đón nàng.

Vân không nghe chuyện mẹ nữa, mơ màng nhìn ra hai bên cánh đồng đã mờ đặc hơi sương. Đến tối mịt thì xe hơi tới gần đồn điền. Từ xa Vân đã nhận thấy ánh đèn rực rỡ nổi bật giữa tối mênh

mang. Nàng bực mình, ngờ rằng Phủ Tịch đã lại bầy ra một cuộc đón tiếp rình ràng. Còn Thanh vui mừng bảo : Má biết thế nào anh Phủ cũng tìm cách đón hai mẹ con mình cho xứng đáng.

Quả nhiên xe hơi vừa ngừng thì đến hàng chục tá-điền cầm đèn lồng ồ ra đón, sáng rực cả cổng dồn điền. Phủ Tịch mở cửa xe, đỡ tay Thanh giắt xuống, đến tay Vân hắn cố ý không buông để giắt luôn vào trong nhà. Nhưng Vân thoái thác chiếc khăn bịt đầu lỏng quá, kéo tay ra vờ giữ chặt lấy giải khăn. Ở giữa nhà một lò lửa hồng cháy rực rỡ, Vân đi lại ngồi ngay bên lò sưởi tháo « găng » ra hơ tay.

Vận không ngờ Phủ Tịch cũng men đến, ngồi ngay cạnh ghế Vân. Hắn ngọt ngào nói : Chắc em lạnh lắm, để anh rót cốc rượu, em uống cho nóng bụng.

Vân chưa kịp từ chối thì một đứa tớ gái đã bưng khay rượu ra. Phủ Tịch đón lấy một cốc hai tay nưng đưa Vân. Liếc mắt nhìn ra chỗ mẹ ngồi, thấy đứa tớ gái đưa rượu cho mẹ mình Vân vừa ngượng vừa bực cách săn sóc trân trọng của Phủ Tich riêng đối với mình. Bất đắc dĩ Vân phải cầm cốc rượu nhấp một chút.

Bầy Thanh được cốc rượu làm cho ấm bụng lúc bấy giờ mới cất tiếng nói : Gớm ! hôm nay gió rét quá, tôi chỉ lo cô Vân nhỡ cảm hàn thì khốn. Cô Vân không thấy trong người làm sao cả chứ ? Uống hết cốc rượu đi.

— Con có biết uống rượu đâu con chỉ xin nhấp một chút thôi,

Phủ Tịch nài : Thì hôm nay em uống hết cốc này đi xem sao, không say đâu.

Vân nhất định từ chối, Phủ Tịch tợp một hơi hết cả cốc rượu : Thôi anh uống thay em vậy.

Vân rùng mình ghê tởm. Cử chỉ thân mật suồng sã của hắn đối với Vân chỉ là một cử chỉ thô bỉ phạm lòng tự ái của nàng. Nàng quay mặt nhìn vào cánh cửa ngồi im.

Tiếng cười the thé của Thanh để tán thưởng cái cử chỉ của Tịch là tình tứ, càng làm cho Vân nóng ran cả mặt. Một cái cảm giác giống như sự bất bình đối với mẹ chàn ngập trong lòng Vân. Nàng đương mắt nhìn mẹ nghiêm nghị.

Bữa ăn đã dọn xong ngay ở gian giữa. Phủ Tịch mời mẹ con Vân ngồi vào bàn. Một bữa tiệc ba người ăn nhưng giá chục người ăn nữa cũng vừa. Phủ Tịch hả hê nói : Đây toàn là sơn hào cả, không có một chút hải vị nào đâu. Ngày hôm qua tôi đã săn gà rừng và đêm qua thì săn nai, của không đáng gì nhưng công tôi lặn lội trong rừng cực khổ lắm. Bà và em đừng làm khách đấy.

Bẩy Thanh cười : khéo, khách khứa gì, Vân ăn đi con. Ăn cho bõ công anh ấy thết mẹ con mình.

Vân dè dặt ăn uống rất ít. Phủ Tịch băn khoăn lắm nhưng khi đã uống bốn năm cốc rượu lớn với Thanh rồi thì hắn đã bô bô vừa nói vừa ăn nhồm nhoàm. Hắn lấy nĩa sâu cả một miếng bí tết nai, giơ lên bảo Vân : Em phải coi tôi ăn như thế này này, nam thực như hổ.

Vân cúi mặt xuống, để tránh một nụ cười nhạt mỉa mai ướm hiện trên môi nàng. Bẩy Thanh ăn và uống cũng chả kém Phủ Tịch. Hai chai vang đã gần cạn cả và họ thi nhau, cướp lời nhau mà nói những chuyện, những người Vân không từng biết và cũng lơ đãng chẳng buồn để tai nghe. Nàng tần mẩn vê những miếng ruột bánh tây, nặn thành hình cái hoa, cái lá. Phủ Tịch rượu đã ngà ngà say, chăm chăm ngắm những ngón tay trắng nuột, mềm dịu của Vân.

Ngửng đầu lên chợt nhìn thấy con mắt đỏ ngầu của Tịch, Vân sợ hãi, buông rơi cả ruột bánh. Phủ Tịch kè nhè : Em có hai bàn tay đẹp quá ! đẹp quá ! Trông đến yêu.

Mặt Tường-Vân đỏ bừng, rồi biến thành tái mét khi nghe mẹ tiếp luôn : Bàn tay ấy lướt trên phiếm dương-cầm : phải biết, anh chồng được hưởng thụ thật phúc đời. Giá con bé này nó nghe tôi thoa sữa mỗi tối thì còn đẹp hơn nữa. Người có bàn tay đẹp mà không biết giữ. Lại còn móng tay, cũng chả chịu bôi thuốc.

Tường-Vân cười gượng : Nhưng trời rét, tay đã đi găng còn trang-điểm làm gì cho mất công.

— Ấy càng trời rét càng phải giữ, cô trông tay tôi có kém gì tay cô dâu.

Bẩy Thanh vừa nói vừa chìa hai bàn tay ra dưới ánh đèn.

Phủ Tịch bảo Vân : Thì em cứ chìa tay cho má xem có phải tay em không đắp thuốc mà vẫn mịn hơn tay má không ?

Thanh nguýt; Chuyện ! Nó là con gái!

Vân đã sốt ruột. Nàng không chờ mẹ nữa, tự tiện đứng lên mời mẹ đi nghỉ. Tịch đã say mềm, phải để cho con ở dẫn mẹ con Thanh về buồng.

Vân khẽ hỏi mẹ : Sao má bảo ông Phủ Tịch không ở đây một tối nào cả. Bây giờ ông ấy say như thế thì còn về gì nữa. Phiền quá, nếu ông ấy ở đây thì mai con về.

Thanh bĩu miệng: Cô đạo đức lắm cô ạ, đạo đức đến không ai chịu được. Sắp lấy nhau mà còn như là người xa lạ.

Vân đáp: Không phải là đạo đức, nhưng con không thích thế. Con hẹn nếu ông ấy cũng ở đây trong những ngày con dưỡng bệnh thì con sẽ về Hanoi.

Bẩy Thanh ừ ào rồi ngủ thiếp đi. Vân cũng nằm xuống bên mẹ thao thức không sao ngủ được, lúc thì buồn rầu bực tức cái thái độ thô bỉ của Phủ Tịch, suồng sã của mẹ, lúc thì nóng lòng sốt ruột mong cho chóng hết đêm để đón bức thư Di.

Đồng hồ điểm chín tiếng. Ở thôn quê thế là đã khuya lắm. Bên ngoài gió rít lên từng cơn dữ dội như dọa nạt ai. Tiếng kẽo kẹt vang dài của lũy tre, Vân nghe như tiếng người rên xiết dưới mũi dao nhọn của một kẻ sát nhân. Tất cả những thứ tiếng là lạ và rùng rợn của một đêm u-tich ở chốn thôn quê hẻo lánh Vân nghe mà rợn cả người, vội nằm ép vào cánh tay của mẹ. Một hơi ấm áp tự Bẩy Thanh truyền sang người nàng. Nàng thấy yên tâm không sợ hãi nữa và lòng yêu mến mẹ vụt bồng bột lên. Phải chăng nàng tưởng

nhận được ở mẹ một sự che chở cho nàng trong những cơn sợ hãi. Nàng ghé hôn lên má mẹ, nước mắt ứa ra.

Thanh bỗng giở mình, ầy mạnh đầu Vân xuống giường và quay lưng lại phía Vân. Vân vụt khóc nức nở. Bầy Thanh thức giấc, mắt nhắm mắt mở : Ô hay chưa ngủ à ! Cái gì mà khóc thế ?

Vân càng ấm ức, nỗi tủi cực làm nghẹn lời Vân. Nàng tin rằng mẹ nàng không yêu nàng với tất cả tấm lòng một người mẹ.

Thanh càng bực mình, lấy ngón tay vuốt gọn những sợi tóc dính trên mặt Vân : Con khóc cái gì mới được chứ ? Con làm phiền lòng má quá !

Vân nói : Má không yêu con, má không thương con, con thấy thế.

Thanh chợt hiểu... vội ấp ngay đầu Vân vào ngực mình, nựng nịu : Ai bảo con thế ? Rõ con tôi trẻ con quá. Má nào má lại không yêu con !

Vân đã nguôi nguôi... Cái lặng lẽ trong phòng mới não nuột làm sao. Hai mẹ con Vân nhìn ngọn đèn leo lét, như chú ý lắng nghe cái lặng lẽ âm thầm.

Bỗng Thanh thong thả buông một câu :

— Ở đời này má còn ai nữa ?

Giọng nói có vẻ chân thành thấm thía. Tức thì Vân ôm lấy mẹ thổn thức : Con cũng thế, con chả còn ai, ngoài má ra...

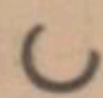

Vân sửa soạn ở trong phòng bước ra, nhìn ngoài sân đã thấy ba con ngựa yên cương sẵn sàng. Phủ Tịch mặc quần cộc, áo sơ mi đang đứng bên đàn

ngựa xem xét. Thấy Vân, hắn vội chạy lại, ân cần hỏi : « Hôm qua em ngủ được không? Anh chỉ lo em lạ nhà không ngủ được thôi. » Rồi hắn cười duyên : Mà đâu có phải nhà lạ, nhà của em đấy chứ.

Vân hơi cau mặt ; cái tiếng xưng hô « anh em » thân mật của Phủ Tịch, nhất lúc này Vân đang mong đợi một bức thư của Di — là người mà Vân tưởng chỉ có một mình có quyền gọi Vân là em thôi — làm Vân khó chịu lắm. Tránh sự gần gụi Phủ Tịch, Vân bước xuống sân đi lại phía vườn. Phủ Tịch theo sau nói : em nên vào ăn sáng đi rồi cùng má và tôi đi lên đồi chơi.

Vân quay phắt lại nói như gắt : Tôi không biết đi ngựa.

Phủ Tịch hơi cụt hứng, nhưng giọng vẫn vui vẻ : không, ngựa lành lắm, em trông nó thấp thế kia, đứa trẻ con cưỡi cũng được.

Lúc bấy giờ Vân đã đi đến một gốc cây cổ thụ nằm ngả dài xuống như chắn lấy lối đi, Vân ngừng lại và dằn tiếng bảo Tịch : Nếu ông còn muốn cho tôi ở đồn điền để tĩnh dưỡng thì tôi xin ông nhớ lời hẹn là ông về phủ ngay cho, ông không có thì giờ để đi chơi rừng chơi đồi đâu.

Phủ Tịch đứng ngay lại, chưng hửng, mà Vân nói xong câu quyết liệt ấy, cũng run rẩy cả người. Nàng không ngờ lại có cái can đảm nói những điều sẵng ấy với Tịch mà lúc nào gần bên, nàng cũng sờ sợ. Rồi Vân đâm ra ngượng ngùng, lúng túng khi nhận ra rằng mình đứng một mình với Phủ Tịch ở

một góc vườn vắng vẻ. Vân luống cuống không biết nên trở lại nhà hay cứ đứng đấy thì Tịch đã đến sát bên nàng buồn rầu hỏi : Em vẫn chưa yêu tôi sao ?

Vân bứt mạnh một cành lá để tỏ dấu bực mình cái câu hỏi khó trả lời ấy. Phủ Tịch tiếp, giọng áo não : Em đừng nghiêm khắc với tôi như thế. Em không biết em đã làm cho tôi đau đớn bao nhiêu về chuyện những bức thư của Di. Yêu mà chẳng được yêu, tôi khổ sở quá. Tôi biết em vẫn lãnh đạm với tôi mà. Công danh, của cải, tôi có thiết gì miễn là em yêu tôi... dầu là em có phải giả dối.

Vân toan cãi lại : không. tôi không thể giả dối được Nhưng thấy Phủ Tịch có dáng tùng phục khổ sở lắm, Vân hơi động lòng. Nàng đứng im, mắt vẫn nhìn rối con chim đang bay lượn trên không. Phủ Tịch nắm bàn tay Vân, âu yếm kính cẩn đưa lên miệng hôn. Vân như bừng tỉnh lại, dựt tay hoảng hốt chạy.

Đến thềm nhà gặp Thanh cản lai : Con đi đâu thế ?

Vân gạt mẹ vào thẳng trong buồng. Phủ Tịch cũng vừa chạy tới, nhìn Thanh. Hai người trao đổi một cái cười của hai kẻ vẫn đồng mưu trong một việc âm muội — Vân đã để tôi hôn tay mà không kháng cự.

Bảy Thanh cười : Tôi cũng đoán thế, rồi tiếp luôn một câu chơ chẽn và tàn nhẫn : Con chim rừng đã bắt đầu quen.

Phủ Tịch nói : Nhưng Vân không chịu đi chơi.

— Nếu nó không muốn đi thì đừng ép, anh đưa tôi đi xem một lượt những ruộng đất thuộc về đồn điền.

— Phải, bà chỉ cần có thế, chứ cần gì xem phong cảnh.

— Chứ lại gì, nhưng ta đi đi kẻo trưa quá.

Phủ Tịch giữ cho Bảy Thanh lên ngựa. Trước khi ra roi, hắn còn căn dặn người nhà phải hầu hạ Vân.

Ở trong phòng, nghe tiếng nhạc ngựa đã xa, Vân bước ra điểm tâm qua loa rồi một mình lững thững đi ra phía cổng. Mé trước cổng là một con sông con. Buổi sáng hôm ấy, mặt trời hơi rạng, nước không có cái màu xam xám của những ngày rét mướt. Vô số ánh vàng đỏ nhàn nhạt lấp loáng trên mặt nước sáng, lờ mờ in bóng những cây cằn cỗi ở vệ sông. Một chiếc thuyền con lướt qua, Vân nhìn hai người đàn ông và đàn bà trèo chiếc thuyền mà lòng bỗng dưng ước muốn những kẻ đó là mình với Di. Nàng đau đáu trông theo chiếc thuyền lướt vun vút về phía xa, sương còn lờ mờ.

Một ý nghĩ đến trong óc Vân : đi trốn với Di, đi trốn trên một chiếc thuyền như thế để đến một chỗ xa tít mù tắp. Ở đó, Vân và Di sẽ đem hết tâm hồn ra yêu quý nhau trong sự hòa hợp của muôn vật. Một tiếng còi ô-tô làm Vân giật mình. Hạnh đã tự trên xe hơi bước xuống, khẽ hỏi Vân : Bà và ông Phủ có nhà không ?

— Không, đi vắng cả. Vân kéo Hạnh xuống ven sông : Cô đã gặp...

— Vâng, và thư đây.

Cô Hạnh dúi lá thư vào tay Vân, Vân thấy ngực mình tắc lại như nghẹn thở, hai tay run rẩy cầm lá thư. Rồi rền rĩ một mình, như không biết có cô Hạnh đi bên : Chả biết anh ấy nói gì đây trời ơi !

Xuống đến ven bờ, cô Hạnh toan đi lên để Vân tự do xem thư nhưng Vân giữ tay Hạnh lại : Không, cô ngồi đây với tôi.

Thấy mặt Vân xám ngắt đi, Hạnh sợ hãi phải ngồi xuống. Vân sé chiếc phong bì. Thư Di viết như thế này :

Em Tường Vân.

Anh không điên không cuồng khi viết cho em những giòng này. Anh phải nói trước thế để sau khi đọc hết bức thư của anh, cái cảm tưởng đần tiên của em đừng cho là anh điên. Vân ơi ! Anh bất bình với Trời lắm, anh muốn hét lên với Trời sao lại đày em vào một cảnh ngộ éo le, thảm thương quá thế. Đầy vào mà không cho em biết rồi lại mượn anh phải tố giác ra thì Trời thực là vô lý và độc ác quá ! Tường Vân ơi ! Anh thương em, thương em, nhưng làm sao được ? Anh phải nói, anh phải nói đây. Nếu những lời tố giác của anh làm cho em đau đớn đến chết được thì anh không bao giờ tha thứ cho Trời cả. Vân ơi ! « Người » mà em yêu quý kính trọng, vâng lời đến hy sinh cả tình ái hạnh phúc của hai ta, người ấy, mẹ em, Vân ơi ! em không biết sao ? Người ấy chỉ là một kẻ giang hồ đã đem nhan sắc làm tan nát bao gia đình như gia đình sự nghiệp người anh đáng thương của

anh vậy. Tất cả người ta đều biết mẹ em. Chỉ hai anh em ta là đui mù. Mãi cho đến khi anh đưa chị dâu anh lên hỏi em. Cái ngày anh tưởng là hạnh phúc nhất trong đời anh, ai ngờ đâu lại là ngày thương thảm. Chị anh nhận ra mẹ em là kẻ thù. Một biến cố đã xảy ra mà mẹ em vẫn dấu em. Nhưng anh thú thật anh không quan tâm lắm sự trụy lạc của mẹ em, anh không cần rằng mẹ em là kẻ thù của nhà anh. Anh chỉ biết có em, có em thôi. Anh sẽ sẵn lòng a tòng với me em để giấu em tất cả những sự nhơ nhớp trụy lạc tội lỗi của me em, nếu me em để yên cho hai ta yêu nhau. Nhưng khốn nạn me em không phải là « người mẹ », me em muốn kéo cả em xuống đống bùn nhơ, me em đem gả em cho Phủ Tịch, một gã ăn chơi hoang đàng, một gã đã có vợ có ba con. Me em « bán » em cho hắn thì đúng hơn, để lấy nhà, lấy tiền thôi. Có lẽ khi Phủ Tịch hết của, me em lại đem em cho kẻ khác. Một người mẹ như thế mà đáng cho em hy sinh à? Sao chúng ta lại không đem nhau đi một nơi xa mà yêu nhau đường đường chính chính. Anh sẽ đền bù cho em bao nỗi đớn đau. Bên anh, em sẽ quên, quên hết ».

Vân đọc hết rồi, mà như không hiểu, lại đọc lại. Cô Hạnh liếc thấy mặt Vân sạm hẳn đi, và hơi thở hồn hển. Vân đặt lá thư xuống đất, lấy tay quạt phây phẩy lên mặt, rồi nói một câu thật ngớ ngẩn : « Gớm nực quá nhỉ ». Lúc Vân nói câu ấy, gió bấc đang thổi rào rào vào những cành cây còn vướng chút lá, làm bạt cả khăn quàng cổ của Vân.

Vân bỗng nhìn cô Hạnh chừng chừng rồi hỏi cô Hạnh :

— Cô gặp Di ở đâu ?

— Ở nhà ông ấy, tôi đến thì ông ấy đã viết sẵn từ lâu rồi. Tôi chỉ việc cầm đi thôi.

Vân cầm lá thư lên vân vê. Tự dưng Vân nắm chặt tay cô Hạnh rú lên : Anh ấy điên cô ạ.

Cô Hạnh cũng đã mang máng hiểu chuyện của Di và Vân, vội đáp : Không, ông ấy vẫn bình tĩnh tiếp chuyện tôi mà.

Vân chỉ khóc nức lên một chút rồi lại im ngay, đăm đăm nhìn xuống giòng sông. Nước vẫn êm đềm chảy, mặt nước phẳng lì, Vân bỗng có cảm tưởng đặt chân lên mặt nước sẽ êm và mát như đi trên thảm nhung. Giòng nước loang loáng như có ý mời gọi đôi chân lướt lên trên. Vân đứng phắt dậy, bước chân xuống nước bình tĩnh và vững vàng như bước trên đất. Nhưng cô Hạnh đã kịp níu lại, hốt hoảng kêu : Ô hay ! Cô làm gì thế cô Vân ? Có sự gì vậy, cô làm tôi sợ quá, cô ngồi xuống đây.

Vân ngơ ngác ngồi xuống : Không tôi có làm gì đâu. Tôi đứng lên đi đấy chứ, tôi muốn sang bờ bên kia.

Cô Hạnh càng sợ hãi nhìn thẳng vào mắt Vân, hầu như đã mất hẳn tia sáng của trần gian để lạc lõng trong cái thế giới vô hình nào...

Cô Hạnh đập vào vai Vân : Không phải cô định tự tử chứ ?

Vân cắn môi hội tri lại vào bức thư vừa đọc. Vân đã khỏi cơn đau đớn ngây dại. Vân hiểu rằng Di bảo mẹ Vân là ả giang hồ, đã làm hại anh của Di, làm hại bao nhiêu người khác. Di bảo mẹ Vân bán Vân cho Phủ Tịch. Phủ Tịch đã có vợ con. Nàng hỏi cô Hạnh bâng quơ: Thật à? Cô Hạnh, mẹ tôi như thế thật à?

Cô Hạnh vụt hiểu, cô không còn lạ gì tiếng ăn chơi của Thanh và đến bây giờ cô mới chợt nhớ rằng gần hai tháng trời trông nom cho Vân, cô đã không hề nói câu gì để lộ cái đời trụy lạc của Bầy Thanh cho Vân biết, và đối với Vân cô vẫn có cái kính trọng như đối với một thiên kim tiểu thư. Thì ra đã có cái sức thiêng liêng gì khiến cô vô tình giấu diếm cho cái linh hồn mà cô cảm biết là mỏng manh, trong trắng kia, tất cả cuộc đời nhơ bẩn của một người mẹ. Hạnh ngần ngừ đáp: Chắc ông Di đã nói tới bà trong bức thư viết cho cô rồi.

Vân hấp tấp kéo cô Hạnh chạy lên đường. Chiếc ô-tô còn đậu nguyên ở cổng đồn điền. Anh sốp phơ đang lúi húi lau chùi. Vân mở cửa xe thét sốp phơ.

— Anh cho xe về Hanoi.

Giọng Vân lúc bấy giờ có một cái oai, một sức sai khiến rất mãnh liệt không ai có thể kháng lại được. Cô Hạnh lẳng lặng theo lên đã đành mà anh tài cũng vội vã vứt khăn, ríu ríu bước lên xe mở máy. Bánh xe lăn được mấy vòng, Vân nắm chặt tay Hạnh: Tôi... tôi... không thể nào ở lại nhìn má tôi, nhìn Phủ Tịch được... Tôi chết mất.

Cô Hạnh chỉ có việc im lim nghe. Vân chỉ nói một câu thế rồi ngồi rúc vào góc xe. Xuốt dọc đường, Vân không nói thêm gì nữa.

Qua khỏi cầu Sông Cái cô Hạnh mới nói một câu : Đã tới Hanoi rồi.

Vân giật mình sửng sốt. Đã tới Hanoi rồi à ? Tôi đi đâu bây giờ?

Cô Hạnh đáp rất khẽ : Hay lại nhà ông Di ?

Mắt Vân thoáng lên một tia mừng. Nhưng lúc tài xế quay lại hỏi : Cô cho xe về thẳng nhà ? thì Vân giẫy nẩy lên : Không ! không, anh cho xe lại nhà thờ đã.

Đến nhà thờ, Vân bảo cô Hạnh : Thôi bây giờ cô lên xe hơi về nhà đi. Nhưng xin cô, đừng đến Di, cô đừng gặp Di.

Cô Hạnh nắm tay Vân : Cô can đảm cô nhé. Vân bỏ cô Hạnh, thoăn thoắt vào trong nhà thờ, lúc bấy giờ vắng ngắt. Vân ngồi sụp xuống bệ ban thờ Đức mẹ. Mối xúc động còn vang lên thành những tiếng trống ngực rồn rập. Vân, mình lại lắng tai nghe tiếng trống ngực rõ mồn một của mình, tự nhiên đâm ra sợ hãi cái quạnh quẽ thâm u trong trong nhà thờ. Nàng giờn giợn cất tiếng hỏi : « chỉ có mình tôi ở trong này thôi ư ? » Cái câu hỏi mới não nùng tuyệt vọng làm sao, nó có thể biến nghĩa ra rằng : chỉ có một mình tôi ở đời này thôi ư ? Mẹ thì thế. Di, người yêu mến muôn năm, đã xa cách rồi. Vân đang trơ vơ trong cõi sa mạc mênh mông.

Trên bàn thờ chúa và những bàn thờ nhỏ xung quanh, vài ngọn nến le lói trong bóng, nửa tối nửa sáng. Ánh nến rập rờn làm linh động những pho tượng, những bức tranh. Mặt Đức Bà như càng lúc càng rầu rĩ thêm và cứ dần dần sát xuống mặt Vân và hai bàn tay mềm dẻo của người thường chắp lại, nay từ từ rời ra và đang soa nhẹ trên cái trán rạo rực nóng bừng của Vân. Vân tưởng hít thấy cái hơi thở thiêng liêng của Người và nghe Người thì thào như một hơi gió : Hỡi con ! Hãy đem nỗi đau khổ gửi vào lòng ta đây !

Vân ngả hẳn đầu tựa vào bức tường mà lúc bấy giờ Vân mơ màng thấy ấm ấm như tựa vào ngực Đức Bà. Một câu truyện bắt đầu giữa nguồn an ủi muôn năm và nỗi đau đớn cực điểm.

Vân ngồi như thế không biết là bao lâu, nỗi đau khổ ngùn ngụt ở trong lòng dìu dịu dần. Tâm trí hơi sáng suốt ra. Vân quyết định ngay rằng chẳng bao giờ và không một quyền lực nào ép được nàng lấy Phủ Tịch nữa. Nàng thở giài khoan khoái, đấy là một chút tia sáng rạng trong lúc đau khổ dầy dặc đang đè nén lên nàng ! Nàng rền rĩ : Trời ơi ! Má tôi ! Má tôi là người hư ! Nàng không dám nghĩ đến cái tiếng hoang đàng, đi phá tan hạnh phúc của bao người đàn ông, của bao người vợ hiền, của bao đứa con thơ, mà Di đã ám chỉ mẹ nàng. Từng lúc nàng lại hỏi lên : Tôi biết làm thế nào đây ? Nàng nhìn lên tượng Đức-bà mong đợi một câu khuyên bảo ở chốn thiêng liêng đưa xuống. Ý tưởng đi trốn với Di lại nẩy ra, thư Di đã chẳng bảo

thế ư ? Con thuyền vùn vụt lướt trên mặt sông, đi đến chỗ mù khơi hồi sáng ở đồn điền đã vẽ khơi đầu một đời sống êm đềm của hai trái tim chỉ biết yêu nhau. Vân mà đi thì hẳn là mẹ Vân cũng chẳng tiếc gì. Người mẹ đã có gan hy-sinh hạnh phúc thật của con để mưu lấy cuộc sống khoái-lạc cho mình, người mẹ ấy làm gì có tình mẫu tử. Vân chua chát khóc lên nức nở, rồi quả quyết đứng phắt dậy đi ra. Đến cửa, một luồng gió lạnh tạt vào mặt Vân. Rét run lên, nàng vội níu vào tường, ngơ ngác tìm xem xe nhà đậu đâu. Nhưng Vân đã mơ hồ định rằng dẫu có thấy xe nhà nữa, nàng cũng bảo anh tài đánh về, nàng không muốn để chân lên cái xe hơi nhơ nhớp ấy nữa. Mấy cái xe kéo tíu tít mời. Vân bối rối không biết đi đâu, nàng định lại nhà Di. Đang lưỡng lự thì một chiếc ô-tô cuốn bụi từ phố nhà thờ đi thẳng lại, đi một nước rất mau. Vân đã thoáng nhận ra ô-tô của Phủ Tịch. Sợ hãi, Vân nhẩy phắt lên một chiếc xe kéo nhưng không kịp, xe hơi đã hãm máy lại, hãm sát sạt vào chiếc xe kéo, làm cho người xe không quay càng lại được nữa. Phủ Tịch, Bẩy Thanh cùng ồ ra bước xuống.

Hầm hầm, Thanh thét người xe đặt xe xuống, kéo Vân ra. Vân như một cái sác vô hồn mặc cho Thanh dìu lên xe hơi. Phủ Tịch ngồi bên cạnh nét mặt đăm chiêu thỉnh thoảng lại thở giài. Hắn đưa mẹ con Thanh đến thềm nhà, rồi quay ô-tô đi thẳng.

Còn lại hai mẹ con : Vân ôm mặt rền rĩ ở một góc phòng, Bẩy Thanh ngồi đối diện ngay đấy, suy nghĩ. Cơn hung bạo đã dẹp rồi vì Thanh biết hung bạo lúc

này là thất cách, có thể đẩy Vân đến sự liều-lĩnh cuối cùng là tự tử. Tai tiếng sẽ ầm lên, Di sẽ chẳng để yên cho Thanh, hắn sẽ tìm hết lý lẽ để buộc tội Thanh đã bức tử Tường Vân, nhất là hắn lại đang có thù của anh hắn. Nhưng tuy thế mà Thanh cũng không cần lắm, không lo lắm bằng mấy vạn bạc của Phủ Tịch, chỉ một, hai tuần lễ nữa không có mấy vạn bạc thì gia sản Thanh sẽ bị tịch biên. Lúc ấy nhan sắc còn lại của Thanh cũng không đủ cung cho Thanh cuộc đời xa xỉ như bây giờ nữa. Thanh hiểu tâm lý bọn đàn ông ăn chơi.

Trụy lạc, nhất là trụy lạc thượng lưu, một xác thịt đẹp để làm vốn chưa đủ ; đẹp, mà lại phải sống trong huy hoàng thì họ mới càng đem tình và tiền đến quỳ dâng dưới chân.

Thanh cố lên giọng buồn thảm gọi : « Vân ơi Con ơi !... »

Vân không đáp, nàng vẫn gục đầu thổn thức. Thanh xoay chiến lược làm mặt khổ sở, giậm chân, giậm tay, vật mình mẩy hét lên : Trời ơi ! Thế này thì có khổ tôi không, con tôi làm tội tôi.

Quả nhiên, Vân nín bặt, Thanh phăm phăm chạy sang buồng ăn mở ngăn kéo lấy một con dao sáng quắc đem ra dí vào tay Vân :

— Đây cô giết tôi đi ! Cô giết tôi đi ! Cô làm những việc gì quái ác thế, đùng đùng cô bỏ cô đi, rồi về đây cô cứ khóc lóc thế này, có phải cô định làm khổ tôi phải không ? Trời ơi là Trời !

Vân sợ hãi ném con dao xuống đất, đứng lùi ra góc phòng, nhìn mẹ như nhìn một quái tượng. Thanh lăn lộn dưới đất, vật vã, khóc lóc. Không ngăn được sự thương cảm nó hơi lẫn một chút bực tức, Vân chạy ra ôm lấy mẹ và cũng òa lên khóc.

Thanh giẫy dụa : Thôi cô còn khóc làm gì. Lòng cô nghĩ thế nào cô cho tôi biết để tôi liệu thân tôi. Tôi chỉ có một mình cô, một mình cô thôi, cô làm khổ tôi, tôi thiết sống làm gì !

Vân ngần ngừ một chút, rồi thong thả rút lá thư của Di đưa cho mẹ. Bẩy Thanh lau vội nước mắt, hối hả đọc. Nụ cười lạt hiện dần trên cập môi xám ngắt. Đọc xong, Thanh xé nát lá thư và đứng phắt lên dí tay vào trán Vân nạt nộ : À ra mày vẫn thư từ với thằng khốn nạn. Mày nghe lời nó vu cáo, mày khinh bỉ mẹ mày, mày muốn đi theo nó chứ gì. Ôi ! Con ơi là con ! Nết na lắm ! Đức Hạnh lắm ! Nào là phải lòng trai, nào là định bỏ mẹ để theo trai !

Thanh như con hổ dữ, hầm hầm đi đi lại lại trong phòng, và từng lúc nổi cơn muốn cấu xé Vân tưởng như để báo thù Di. Nhưng món nợ vẫn canh cánh một bên lòng, Thanh kéo tay Vân đang che lên mặt, và dìu mạnh cho ngồi xuống ghế, hỏi : Tôi không thèm chấp thằng khốn nạn ấy làm gì, chẳng qua thấy tôi không gả cô cho hắn, thì hắn kiếm chuyện nói láo.

Vân cãi nho nhỏ : có chị dâu anh ấy nữa mà.

Thanh quắc mắt : Hừ ! Tôi cấm cô cãi cho nó, bây giờ tôi chỉ cần hỏi cô có lấy Phủ Tịch không ? Cô có bằng lòng mấy hôm nữa tôi cho người ta cưới không ?

Vân ngửng phắt đầu lên. Mặt nàng gò lại, cương quyết như sắt và giọng nói dằn xuống rất chắc chắn :

— Không, không bao giờ con lấy Phủ Tịch. Người ta đã có vợ, có ba con.

Thanh cười hà lên một tiếng. Vân nghe mà rùng mình, tiếng cười rợn như tiếng răng nghiến ken két với nhau. Thanh bỏ ra ngoài.

Độ một giờ sau, Thanh vào và Vân càng ngạc nhiên càng run sợ, thấy Thanh đã lại có vẻ mặt hòa nhã lúc thường. Thanh ngồi xuống bên Vân, giọng bình thản :

— Cô nhất định không lấy Phủ Tịch ?

— Vâng con đã nhất định. Con xin má...

Thanh ngắt lời : Không cô đừng xin gì tôi, cô cứ giả nhời tôi thế là đủ rồi. Lặng im một lát, Thanh lại hỏi : Vậy cô tin lá thư của thằng Di, cô tin mẹ cô là một con đĩ.

Vân nhìn lên trần nhà không đáp, nước mắt rơi xuống lã chã.

— Thôi cô đừng khóc nữa. Cô tin tôi là một con đĩ chứ gì. A ha ! Một con đĩ, mà nuôi con gái học trường bà phước, mà kén chồng quan phủ cho con gái.

Tức thì Vân sụp xuống đất : Con xin má, con xin má, má đừng nhắc đến tiếng « ấy » đau lòng con, tủi linh hồn ba con.

Thanh bỗng cười lên hả hả : Ba cô, ba cô ! phải cô có biết lúc còn sống ba cô là ai không ? ba cô là một thằng khốn nạn, một gã sở khanh !

Vân kinh ngạc kêu rú lên như bị một vết thương bất ngờ. Thanh vẫn nói : chính ba cô, chính thằng Châu đã đầy ải tôi đến nỗi này ; phải, tôi là một con đĩ, tôi làm đĩ là tại ba cô và sau làm đĩ vì cô.

Vân khóc nấc nở, toàn thân nàng rung động như một cành cây bị gió đập, cặp mắt hoảng hốt mở to nhìn mẹ và chỉ muốn hỏi : « má nói thật hay má nói dối ? » mà không sao nói ra tiếng được. Một sự ngờ vực lẩn quẩn ở óc nàng. Chao ôi, lúc mẹ nàng chưa nhận cái sự thật thì nàng lại cả quyết tin lời tố cáo của Di. Bây giờ mẹ nàng nhận, nàng lại đâm ra ngờ, người con gái ngây thơ ấy không làm sao tìm hiểu được rằng cha mình đã chết rồi lại có thể là nguyên nhân sự truy lạc của mẹ mình.

Nàng muốn hỏi : Má ơi ! má giãi cho con sự ngờ vực này... Nhưng một cảm tưởng gì giống như sự kiêu hãnh lại giữ lại trong lòng câu hỏi ấy.

Sau cùng, nàng lê lại bên Thanh, gục đầu vào Thanh : Má, má, má nói thật đi, má nói đi, con tha thứ hết... hết cho má. Tại sao ? Tại sao má ơi ! má lại nhận ..

Một vẻ đắc thắng thoáng hiện trên mặt Thanh. Người mẹ quái ác ấy đã thấy những điều mình dự tưởng sẩy ra rất đúng với ý muốn mình : Vân đã ngờ lời tố cáo của Di và đã trở lại có thiện cảm với mẹ. Thanh sẽ lợi dụng đến cùng để lấy phần đắc thắng hoàn toàn. Thanh nâng Vân giậy và bây giờ thì chính Thanh có dáng van vỉ khổ não : Vân, Vân ơi ! Con tha thứ cho mẹ. Tất cả chỉ vì ba con. Bây giờ má

thú thực với con. Má không muốn làm con đau khổ. Má có một đời niên thiến đắng cay và chắc má không sống đến bây giờ, nhơ nhuốc thế này, nếu không vì con.

Những nhời nói như đưa thẳng vào tâm Vân, và mới chỉ nghe có thế, chưa hiểu đầu đuôi ra sao Vân đã thấy lòng mình như hối hận và muốn ôm lấy mẹ khóc lên : Má ơi ! Má bảo một lời, con xin chết vì má.

Nhưng cảm động quá, Vân chỉ biết đưa bàn tay run lẩy bẩy xiết chặt lấy cánh tay mẹ. Nàng tưởng người nàng đến tan nhủn ra khi thấy những giòng nước mắt lăn trên má Thanh. Thanh vờ như không biết đến sự cảm động của Vân, kể tiếp :

— Con có biết ông bà ngoại của con là ai không ? Một nhà đại thần ở đây. Má hồi trẻ yêu ba con và bị nhà ghét bỏ. Má theo ba con vào Saigon, không ngờ má sắp đẻ con thì ba con bỏ má lấy một người khác giầu có.

Vân kêu lên : trời ơi ! Thế ba con còn sống ?

— Ba con chết đã rồi, chết đã mười mấy năm nay. Má con ta bơ vơ và má phải gửi con vào bà phước, còn má chân yếu tay mềm, má biết làm gì mà nuôi thân, nuôi con ? má phải lấy chồng, hết người này đến người khác. Má cực nhục lắm chứ, nhưng má muốn cho con sung sướng. Đấy sự thật là thế, má không dám nói thật với con. Má không muốn cho con đau khổ. Bây giờ hẳn con hiểu tại sao má không có chiếc ảnh nào của ba con và khi con hỏi chuyện đến ba con má bay kiếm cớ lảng đi.

Vân lẳng lặng nghe, chặp lâu nàng mới buông một câu: « Người đã chết rồi là thôi cả ». Câu nói để xin mẹ quên lỗi của cha nàng hay chính là nàng đang tìm cớ tha thứ cho người cha mà nàng đã bắt đầu oán trách? Nàng bỗng nhìn Thanh đăm đăm, không biết có phải để tan một chút ngờ vực cuối cùng? Thanh đã khéo sửa soạn một vẻ mặt đăm chiêu, như đang lạc lõng trong cá quá khứ nặng nề. Vân tưởng đọc được hết những nỗi ai-hoài trên vẻ mặt ấy. Nàng gục đầu lên vai mẹ không khác gì một con mèo ngoan rụi đầu vào lòng chủ tỏ tình lưu luyến.

Thanh lại cất tiếng: Má nhục nhã lắm. Má biết là má khốn nạn. Nhưng Vân ơi! Con hiểu tình cảnh cho má. Má làm gì để nuôi con, để gây dựng cho con một địa vị xứng đáng sau này?

Vân thổn thức nhưng trong thâm tâm đã lờ mờ một câu hỏi: Sao má không sống nghèo nàn, sao má không chịu cực khổ có hơn không?

Tuy thế người con gái ngây thơ ấy, từ ở nhà trường ra ngay với cuộc đời, đã biết suy sét gì cho sâu xa, yên trí tin ngay cái duyên cớ sự trụy-lạc của mẹ mình là thật và trong lòng chợt nẩy lên những cảm giác hỗn tạp hối hận và kiêu hãnh. Hối hận vì mình đã khiến mẹ mình phải hy-sinh, và kiêu hãnh vì mình có người mẹ đã hy-sinh cho mình. « Thế ra từ trước đến giờ mình đã hiểu lầm sự lãnh đạm của mẹ, buồn tủi không đâu với sự lãnh đạm ấy? » Vân tự nghĩ thế. Lòng nàng đột nhiên hân hoan, bình tĩnh lạ. Cuộc đời trở nên dản dị, êm ấm. Ồ! Cái gì mẹ nàng

cũng vì nàng cả ! Nhưng bây giờ nàng đã lớn rồi đã có thể biết chịu hết những sự thiếu thốn thì đợi gì mẹ nàng không sống lại cuộc đời lương thiện, hai mẹ con sống tầm thường yên ổn bên nhau, không một người đàn ông tục tằn nào đến quấy nhiễu mẹ con nàng nữa ?

Vân để tri phiêu diêu trong cái ý nghĩ ấy. Nàng quên cả Phủ Tịch, quên cả Di. Nàng muốn đem ngay cái ý nghĩ ấy ra bàn với mẹ và nàng tin chắc là mẹ sẽ biểu đồng tình. Nàng sắp mở miệng gọi : « Má » thì Thanh đã cất tiếng nói trước : Vân ơi ! Còn chuyện Phủ Tịch.

Vân giật mình đánh thót ! Cái tên Phủ Tịch là một đám mây đen đến ám cái ý nghĩ trong sáng của nàng. Nàng không muốn mẹ nàng nói đến cái tên ấy. Nàng muốn bảo mẹ : má ơi ! má hãy để cho con sung sướng, lúc này là lúc con mới thấy mẹ con ta cởi mở nỗi lòng với nhau.

Nhưng Thanh vẫn tiếp : Còn Phủ Tịch, Di đã nói láo, Phủ Tịch trước kia có một đời vợ thật, người vợ hư hèn quá nên Phủ Tịch đã bỏ từ lâu rồi và Phủ Tịch làm gì có con. Má muốn con lấy Phủ Tịch nào có phải má tham nhà, tham của như Di bảo. Má chỉ có cái tham thế này : Phủ Tịch có địa vị cao sang trong xã hội, con lấy Phủ Tịch tức là má rửa được tiếng xấu đối với người ta và biết đâu con ạ, má lại không nhờ con mà... được đoàn tụ với cha, mẹ, anh, em của má.

Vân ngạc nhiên : Thế ông bà ngoại còn con sống ?

— Không, chết rồi. Nước mắt Thanh rào ra

thứ nước mắt chân thành. Có lẽ từ lâu lắm Thanh mới lại nhắc đến bố mẹ, đến cái nguồn gốc ấm êm của mình.

— Thế thì má còn anh em ?

— Phải, má còn người anh làm Tuần phủ ở một tỉnh kia, và một người em gái lấy chồng làm bác-sĩ nhưng má xấu hổ nhục nhã lắm, không giám tìm về, nhà ta là một nhà gia-giáo nghiêm khắc khi nào lại để cho một đứa trụy lạc trở về. Má muốn gây dựng cho con, má muốn con có một người chồng ông nọ ông kia, con rửa tiếng cho má và nhờ con má được anh em nhìn nhận lại.

Thanh nói dối một cách rất chơn chu. Thật ra, Thanh đã tìm về với người anh và người chị gái. Nhưng ở gia đình nghiêm khắc của Thanh, không ai muốn nhìn nhận Thanh nữa. Thanh và các anh em đã có điều giao ước bí mật là sẽ xa nhau suốt đời như người dưng để khỏi bôi nhơ cái danh dự của nhà Thanh.

Vân bàng hoàng như sống trong mộng. Nàng không thể ngờ rằng ở đời lại có những tình cảnh eo le đến thế. Mỗi cảnh ngộ đau đớn mẹ nàng kể, càng làm tăng thêm giá-trị của mẹ nàng trước mắt nàng. Bây giờ thì sự đau khổ biến Thanh thành một thiên thần. Vân muốn kêu lên cho mẹ biết tấm lòng thương cảm, mến phục mẹ! Nàng sốt sắng nắm chặt tay mẹ nói rối rit : không, má không xấu sa chút nào cả, má là một vị thần ! Con sẽ bảo cho anh Di, bảo cho mọi người biết thế. Bác con đâu ? Dì con đâu ? Má cho

con biết chỗ ở, con sẽ đến giãi nỗi oan tình cho má. Má chỉ đáng quý chứ không đáng giận, đáng khinh.

Mắt Thanh sáng lên vì thấy những lời giả trá của mình đã hiệu nghiệm, và Thanh tưởng nên nói khích Vân :

— Không, không, con đến thế nào được. Ai người ta thèm tiếp con. Hãy đợi khi nào con có địa vị cao sang đã chứ.

Mặt Vân đỏ bừng lên ; lòng tự ái bị xúc phạm, xui nàng nói lên những lời quyết liệt : À nếu thế, nếu các bác con chỉ vì cái địa vị cao sang của con mới nhận má con mình, thì sự nhận ấy có quý hóa gì nữa. Hai mẹ con mình, đủ rồi. Con chẳng lấy Phủ Tịch và cũng chẳng lấy Đi nữa, con sẽ ở với má suốt đời.

Nghe Vân nói, Thanh giật mình, biết rằng mình đã tính lầm một chút về tâm lý của Vân. Những lời khách khí là vô hiệu với những người tư trọng như Vân. Tức thì Thanh làm bộ cười nhạt : Chao ôi ! Con tôi còn trẻ dại quá. Con chớ oán trách các bác. Không phải các bác không thương má con mình. Nhưng ở đời con ạ, không phải chỉ có rặt cảm tình, còn có những lễ giáo, những phong tục. Cái xã hội mình đang sống nó bắt buộc mình nhiều khi phải gác cả tình cảm một bên. Ừ nếu người ta biết, một ông Tuần như bác giai con, một bà Bác sĩ như dì con, mà có một người em gái một người chị nhơ nhuốc như má, thì liệu bác con, dì con còn vẹn thanh danh không ? Vả lại má muốn các bác nhận con để sau này con đỡ quạnh hiu, ngoài nhà chồng.

con ra, con có chỗ thân tình đi lại. Còn má ngay như các bác có đề má về, má cũ g không giám về, má đành hi sinh sự xum họp trong gia đình mà bao năm luân lạc, má vẫn thèm thuồng, ao ước để giữ vẹn thanh danh cho gia đình má.

Bây giờ Thanh chỉ dùng toàn chữ hy sinh để lung lạc lòng đa cảm của Vân.

Vân trầm ngâm một lát : Vâng con hiểu, nhưng lòng con nó cứ làm sao. Nàng cầm chặt lấy tay mẹ, mắt rơm rớm lệ : Má, con không sợ sự quạnh hiu, hai má con ta đủ rồi. Má đừng bắt con lấy Phủ Tịch.

Thanh nghiêm nghị : con ích kỷ lắm, con lợi dụng những lời má nói để chung thủy với Di chứ gì ! Má nói quyết liệt với con lần cuối cùng : Má còn đây thì không bao giờ má cho con gần gụi với Di cả. Má chịu bao nhiêu sự cực khổ vì con, má chỉ muốn con ưng thuận Phủ Tịch, đó là con yên ủi má tất cả những sự chuân chuyên. Vả lại con lấy Di được à ? Gia đình nó không bao giờ cho nó lấy con đâu, con không nhớ nó viết trong thư rằng chị dâu nó đã biết má là kẻ thù của nhà nó đấy à ? Phải con ạ, má đã làm nhiều tội ác, đã gây sự ly tán cho vợ chồng anh nó thật đấy. Mẹ nó không bao giờ nhận con làm con dâu. Mà một cuộc hôn nhân không có gia đình chủ trương, thừa nhận, thì cái kết quả thường giở giang như má với ba con. Con hãy bỏ ý tưởng tự do kết hôn đi, con nghe má, con hãy trông gương má. Biết đâu một ngày kia. . hở Vân... má không muốn con như má.

Giọng Thanh nói chơn chu uyển chuyển có một sức mê hoặc lạ lùng và bởi sự thông minh nhanh tri đặc biệt, những lý lẽ cứ tự nhiên nẩy ra, Thanh không cần phải suy nghĩ trước.

Vân hai tay bưng đầu : Đầu con rức quá, con muốn nằm yên má ạ.

Vân đứng giậy đi lên gác vội vã.

Thanh ở nhà dưới, với nỗi mừng hí hửng, mưu kế của mình được kết quả già nửa rồi. Thanh tự nhủ : « Kể phải nói thật với cô ả cũng khó chịu lắm. Nhưng dẳng nào nó chả biết rồi. Bây giờ dù nó không tin lời Di nữa thì lấy Phủ Tịch rồi, thằng Phủ Tịch mồm mẹ mẻ, thế nào chẳng bảo nó. Thà tự mình cho nó biết, cái cục-diện lại xoay lại có lợi cho mình. »

Thanh miên man ngắm hết gian phòng đầy quý vật, hả hê nói : Bố « thằng đen » cũng đừng hòng tịch ký nổi của bà. Cả những con mẹ Josette, Đốc Thiên đừng tưởng rằng tao đã chết : chúng mày còn ganh ghét đến hộc máu với tao.

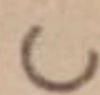

Vân mở toang hết cả các cửa. Nàng ra đứng bên cái cửa hướng Bắc. Gió cứ thốc vào vùn vụt. Hình như gió rét lúc này cần cho nàng để yên bớt cơn rạo rực trong người. Tuy thế nàng vẫn nhận thấy bên ngoài trời hửng ấm và cỏ cây tươi lên dưới ánh nắng hoe hoe. Những con chim lí lắc chuyền trên cành, ríu rít một giọng hót Vân vẫn nghe quen.

Nàng lấy làm ngạc nhiên nghĩ lần thần không hiểu sao trong lúc cảnh ngộ mình biến đổi thế này mà trời đất vẫn bình tĩnh ? Không định ý, nàng ngoảnh lại soi vào chiếc gương lớn và nàng sẽ không ngạc nhiên nếu thấy một cái bóng khác với bóng mình xưa nay, hiện trong tấm gương ấy. Vân nhìn cái bóng quen thuộc, bâng khuâng buông một câu : Ta chiêm bao chắc ?

Ừ có thể thế được không ? Từ sáng còn yên ổn ở đồn điền của Phủ Tịch đến bây giờ mới trong vòng năm sáu tiếng đồng hồ mà nàng đã sống bao nhiêu là sự súc động phi thường, bao nhiêu là cảnh ngộ quái gở. Tất cả não cân, khí lực đều căng thẳng ra để chịu đựng một cách hôn mê, nên Vân tuy sức yếu mà không bị rụi ngay xuống. Bây giờ, vẻ trời êm ả ở bên ngoài, vẻ ấm cúng yên lặng trong gian phòng mới làm cho Vân thấy tinh thần mình rã rợi ra. Nàng tưởng tượng như bao nhiêu tế bào trong người đang từ từ rời nhau dần dần, suốt người nàng lỏng lẻo. Vân ríu bước, nằm ruỗi trên giường, cảm thấy người mình chơi vơi nhẹ bỗng. Vân nhắm nghiền mắt lại, ao ước nghĩ : « Giá cứ thế này mà chết, cái chết êm ru ! »

Đang nằm yên trong cảnh gần vô tri giác ấy thì tiếng lạch cạch thìa đĩa làm Vân choàng thức giậy.

— Thưa cô, bà bảo con dọn cơm lên đây để cô xơi.

— Bà đâu ?

— Bà con vừa ăn cơm xong và đi nằm nghỉ rồi ạ.

Con ở ra, Vân nhìn mâm cơm trên bàn, trước mặt, một mâm cơm sang như mọi bữa, đĩa gà quay, đĩa gà sào hạnh nhân, đĩa sà-lách trộn dầu dấm, đĩa sườn

lợn rán ngọt mà Vàn vẫn thích. Lại còn những quả nho chín mọng điểm vài quả cam vỏ vàng tươi.

Vân cũng không tự biết rằng mình có đói hay không, đưa tay ra cầm lấy đôi đũa sắp sẻ cơm vào bát. Chợt nàng ngừng tay lại, một ý nghĩ vừa nẩy trong lòng. Nàng bỏ bát xuống nhìn khắp phòng, nhìn đến người mình, những quần áo lụa là đang mặc.

Nàng cuống quít hai tay bưng lấy mặt líu nhíu :

— Trời ! Trời ! Tất cả, tất cả do sự nhơ nhuốc của má tôi !

Con ở túc-trực ở ngoài phòng nghe tiếng Vân nói ngỡ Vân gọi, vội chạy vào. Nó ngạc nhiên thấy mâm cơm còn nguyên và cô chủ thì ngồi gục mặt xuống.

Nó ngập ngừng : Thưa cô.

Vân xua tay rối rít : không, không chị đem cơm xuống, chị cứ xuống.

Vân không dám ngửng mặt nhìn đứa ở nữa, chắc nó cũng chẳng lạ gì sự trụy lạc của mẹ nàng.

Đứa tớ gái ngạc nhiên bưng vội khay cơm ra. Xuống hết thang gác, nó gặp Thanh đang định đi lên, Thanh nhìn khay cơm còn y nguyên, hỏi :

— Cô không ăn à ?

— Vâng, cô sắp ăn rồi lại thôi và bảo con bưng xuống. Hình như cô khóc.

Thanh cau mặt ngẫm nghĩ và đã lượng được những ý tưởng gì qua trong óc Vân, khiến Vân không dùng đến bữa cơm. Thanh bĩu miệng : Có chắc nhịn được mãi không ? Nhưng cũng phải lên kẻo nó nghĩ xa sôi quá.

Thanh nhè nhẹ đi lên phòng Vân. Vân vẫn ngồi gục đầu trên gối, hai vai thuôn thuôn nhỏ nhắn đang rung động bởi những tiếng nức nở. Thanh làm bộ e dè gọi: Vân! Vân!

Vân ngửng mặt lên. Thấy mẹ, Vân òa lên khóc. Thanh ngồi xuống một bên, và vẫn một giọng e dè:

— Vân, con không ăn cơm, con làm tủi má!

Vân nức nở: Nhưng con không nuốt được. Con muốn đi xa khỏi cái nhà này. Cả má nữa, má con ta đi nơi khác, làm lụng nuôi nhau.

— Con tưởng dễ lắm sao! Hai mẹ con không tiền của, bơ vơ giữa cái xã hội khinh bạc này, người ta hiếp đáp, người ta không để cho yên thân đâu. Nếu sự đời như ý con tưởng thì má đã không trụy lạc..

— Trước má có một mình, má lại đang có nỗi hờn giận ba con, bây giờ má đã có con, con đã có má, hai mẹ con mình nương dựa vào nhau mà sống. Con có học, con lại không tìm được việc gì để hai mẹ con mình nuôi nhau hay sao?

Trước những lời lẽ quyết liệt và phải lý của Vân, Thanh thấy khó tìm được lý lẽ nào nữa để đối lại. Bất đắc dĩ, Thanh phải đem cái thật-cảnh của mình làm cái lợi khí cuối cùng.

Nghiêm trang, Thanh nưng cằm Vân lên bảo:

— Vân, con nhìn thẳng vào mặt má Đây là những lời tâm huyết của má. Con tưởng sự trụy lạc của má chỉ đem đến cho má sự giầu sang thôi chắc? Không con ạ! má quen thói phong lưu rồi, má hoang rộng lắm, hiện giờ má nợ rất nhiều. Tất cả ô-tô, nhà lầu

này, tất cả vàng, ngọc má đeo đây không đủ giả một phần mười những nợ của má ; má vay tây đen, nếu trong vòng mười lăm ngày nữa má không trả nó hết nó sẽ tịch biên tất cả... tất cả... Phải, nếu tịch biên tất cả mà nó thôi, thì má cũng không cần gì, má đi ngay với con, hai mẹ con sống trong sạch. Má đã ê-chề với cuộc đời này rồi, nhưng tịch biên không đủ nó sẽ thưa kiện má, má sẽ bị tù tội.

Vân hoảng hốt kêu lên : Trời ơi ! Thật ư má ? Nó sẽ làm má bị tù ?

Thanh gật đầu : Làm đĩ, rồi bị tù. Thế là một đời má đủ cả các sự nhục nhã. Con hẳn là không cứu được má rồi, con có tiền đâu. Phủ Tịch là người tốt, Phủ Tịch hứa sẽ cứu má, giả cho má tất cả nợ, nếu con sẽ lấy hắn.

Vân lại kêu lên : Thế thì Di đã nói thật, má bán con cho Phủ Tịch ?

— Vân ! Vân ! Con đừng nói đến chữ bán. Tùy con, má đã nghĩ lại rồi, má không dám ép con nữa, sáng, má thấy con đau đớn, lòng má như giao cắt Con không bằng lòng, thôi được, má sẽ chịu tù tội. Một đời nhục nhã, đắng cay, và thế là má mất hẳn hy vọng anh em ruột thịt nhìn nhận. Má cam chịu cái số phận của má vậy. Còn con, má bị tù rồi, một mình con, con sẽ ra sao ? Di, Di có đến với con nữa không ? Thôi, má đau ruột lắm...

Thanh vờ vẫn đứng ngay dậy định đi ra, tỏ ý rằng không còn can đảm để ngồi đối diện với con trong cảnh ngộ đau đớn này nữa. Nhưng Thanh đã tính

đúng. Chinh Vân đứng theo lên kéo mẹ lại : Má ! Má ! Con xin má ! Má hãy bình tĩnh ! Con thương má quá má ơi ! Con biết làm thế nào ?

Hình ảnh khám lớn Saigon chợt hiện trong trí Vân. Đã một lần, hồi còn tòng học trong Nhà-Trắng, Vân đã cùng một bà Phước vào đó thăm một tù nhân đàn bà, và ở đó ra, Vân đã mang theo một cảm giác rùng rợn, não nuột nó ám ảnh Vân mãi mãi... Vân nhìn mẹ. Trời ơi ! Mẹ Vân rồi cũng bị tù, cũng mặc cái áo trắng đen có số, cũng nằm dưới sàn gỗ, và ốm o, đói khát như những người tù kia ư ? và cũng chịu sự thương hại sự khinh bỉ của mọi người như họ ư ? Vân run lên nắm tay mẹ : « Không, không, má không bị tù. Con nghe má. Con xin nghe má, con lấy Phủ Tịch. Má định ngày đi, càng gần càng tốt. »

Vân nói như mê sảng, làm cho Thanh tuy mừng, mà cũng hơi sợ hãi, Thanh nắm tay Vân : Con bằng lòng à ? Con cứu má à ? Má thề với con trả xong công nợ, má sẽ xa lánh hẳn cái đời trụy lạc khốn nạn này !

Vân nói rất khẽ : Vâng, con cũng chỉ mong có thế. Rồi nằm vật xuống giường, nhắm mắt lại. Thanh nhè nhẹ lui ra khép cửa, và lập tức đi đến loan báo tin mừng cho Phủ Tịch lúc ấy còn ở Hanoi trong cái « Garçonnière » riêng của hắn. Thanh vào thẳng buồng hắn ngủ, reo lên : Tịch ơi ! Xong rồi ! Lo đồ cưới đi thì vừa.

Tịch đang thiu thiu, choàng dậy : Thật à ? Hay là bà lại bịa đặt ra đấy ! Thế tại sao lúc sáng Vân lại có thái độ kỳ ấy ?

— Không biết đứa chết toi, chết tiệt nào mách con bé rằng anh đã có vợ có con rồi và cả cái đời bạt mạng của mình nó cũng tố giác ra.

— Còn đứa nào ? Cái thằng Di ấy chứ ai nữa.

— Không phải, tôi ngờ là đứa nào trong đồn điền của anh. Thanh nói thác ra thế.

— Thế rồi bà bảo Vân sao mà Vân lại bằng lòng ?

— Mình phải biện thuyết hết hơi cô ả mới nghe đấy.

Phủ Tịch châm điếu thuốc lá, nói thõng thợt : Nhưng mà bao giờ được ôm Vân vào lòng tôi mới chắc. Cái giấy sang nhà và đồn điền tôi xin làm mau chóng, còn món tiền 3.000p. bà hỏi mượn để hôm cưới Vân tôi xin đưa. Thế bao giờ bà định ngày ?

— Sớm đi thì hơn. Chủ nhật sau nhé.

— Ừ, tư trang của Vân để tôi sắm, có hai trăm đây bà hãy mua đồ lặt vặt.

Thanh bỏ tiền vào ví, đi xe thẳng đến sòng bạc quen.

Đợi Thanh về hẳn rồi, Tịch mới để lộ cái mừng rỡ của mình ra. Hắn thầm nghĩ rằng nếu cho Thanh biết mối say đắm của mình, Thanh sẽ làm núng, lên mặt nhiều nữa. Hắn tung chăn ngồi dậy, chạy ra lò sưởi vồ lấy cuốn album, giở đến cái trang có ảnh của Vân, hắn hôn hít, hắn huyên thuyên : Trời ơi ! Con người ngọc chủ nhật sau đã nằm trong lòng tôi, Vân ơi ! sao mà em đẹp thế, đẹp não nùng, đẹp não cả lòng anh !

Với sự mừng rỡ ấy lại sen cả lòng tự đắc ! Ở bọn ăn chơi như Phủ Tịch sự đắm say chẳng ít thì nhiều đều có cả tính ngông, hiếu kỳ, tự thị ! Hắn vẫn biết rằng Vân lấy hắn là một sự ép uổng, nhưng hắn lại cho sự ép uổng ấy là một sự mãn nguyện thỏa thuê lòng tự ái của hắn, khi hắn đã đắc thắng. Đó là cái thú vui của những hôn quân, bạo chúa, của những tâm hồn độc ác đã nhuốm bùn đen.

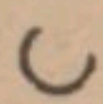

Từ hôm nhận lời lấy Phủ Tịch thì Vân sống gần như vô tri giác. Vân đã thản nhiên nghe tin mẹ bảo chỉ còn sáu ngày nữa thì cưới và để mặc cho mẹ ướm vào người những quần áo mới may. Suốt ngày, Vân lẩn thẩn đi từ trên gác xuống dưới nhà, từ dưới nhà lên gác. Có lúc ngồi hàng giờ quay mặt vào tường, móng tay sắc khía những hình vô nghĩa lên tường, rồi lại cạo đi, hay lẩn thẩn lấy kéo cắt từng đống giấy vụn tung ra trước gió.

Thanh cũng nhận thấy thái độ kỳ dị ấy của Vân và trong lòng run run mỗi khi gặp cặp mắt Vân trợn lên nhìn mình nghiêm khắc dữ dội, nhưng chỉ một lát cặp mắt Vân lại dịu xuống, hiền hậu như thường, và nhắc lại một câu hỏi : « Mấy hôm nữa thì cưới ? » Kẻ bị xử tử mong ngày lên đoạn đầu đài cho xong truyện !

Nhưng chỉ ban ngày Vân thế, còn ban đêm mới thật là lúc Vân sống mãnh liệt với bao tình thương mỗi nhớ, với những kỷ-niệm của Di. Trong thâm tâm, Vân nghĩ rằng chả còn bao lâu nữa Vân sẽ mang

tên người khác, sẽ chết hẳn cả cuộc đời, Vân muốn sống hoàn toàn về tâm hồn với Di trong cái thời gian sung sướng còn lại ấy! Vân tỉnh mình truyện thầm với một Di vô hình, nhưng thật đã như hiển hiện cả xương cả thịt ở bên Vân giữa lúc đêm khuya lặng lẽ!

Trong khi ấy, như có mối liên cảm giữa Di và Vân. Di cũng sốn sang, không ngủ, đang lang thang ru nỗi buồn thương trong những đường phố vắng. Chàng đã hoàn toàn thất vọng về bức thư tố cáo của mình! Cô Hạnh, con chim xanh bất ngờ giữa Vân và chàng đã đi đâu mất, không hề trở lại tìm chàng lần thứ hai! Chàng đành phận, phó mặc cho Thiên công xoay sở. Vả chàng biết làm gì, nếu chàng có được một dịp nào gặp Vân, chàng có thể nói nhiều nhiều, nói cho hết lý lẽ, để Vân nghe theo chàng?

Đêm nay trời lạnh quá, Di khoác áo tơi ra đi và cái phố chàng đi qua trước nhất cố nhiên là phố Quan Thánh, nhà Vân. Đứng hàng giờ dưới gốc cây nhìn vào chiếc nhà to nhớn nhưng âm u mà chàng tưởng tượng như cái ngục giam hãm người yêu của chàng, Di không hề biết mỏi, đăm chiêu đưa hết trí tưởng vào phía tay trái chiếc nhà, nơi chàng biết là phòng ngủ của Vân. Trong lòng chàng thì vang lên những lời kêu gọi Vân tha thiết. Thuốc lá tiếp nối hết điếu này đến điếu khác. Một luồng gió mạnh rít lên, rung nước mưa trên cành xuống rào rào. Một cành cây chừng đã ải, rơi xuống vai Di. Chàng bỏ chỗ đó, đi đến ngồi gếch lên bờ tường hàng rào quanh nhà Vân. Những điếu thuốc lá vẫn tiếp nối... bỗng chàng đứng phắt

ngay dậy. Trong nhà Vân có tiếng khóa lách cách nghe rõ mồn một. Di không nghĩ đến sự lùi lại, chàng còn chật mũ ra để hai mắt được nhìn rõ cái người mở khóa mà chàng biết sắp bước ra.

Một bóng đàn-bà nhỏ nhắn thoăn thoắt đi thẳng lại phía Di, hai tay luồn qua song sắt hàng rào như muốn với lấy Di. Di đứng đờ người. Sự bất ngờ làm chàng lặng hẳn đi. Tiếng Vân rên nho nhỏ: Di ơi, em đây!

Di vùng chạy lại ôm lấy Vân. Bức rào sắt đẩy chàng lùi lại và chỉ bốn cánh tay xiết chặt lấy nhau.

— Em, ra với anh!

— Cửa khóa kỹ lắm!

— Anh trèo hàng rào vào!

Di như điên dại tiếp: Mặc! Anh trèo tường vào, anh bẻ khóa, em ra, chúng ta đi, đi rõ xa.

Di gỡ tay Vân ra, định trèo lên tường. Vân ghì chặt tay Di lại: Không, không, anh cứ đứng yên thế để cho em yên ổn hưởng hết cái phút này. Anh đừng nói, đừng nói gì cả Di! Di! Em sung sướng quá. Em mê hay tỉnh? Anh gọi em phải không? Em mở cửa sổ, em thấy người ngồi ở đây. Di ơi! em yêu anh, em yêu anh!

Di nói như gắt: Em yêu anh? Thế sao em không để anh trèo vào anh đem em đi?

Vân không đáp, bàn tay Vân âu yếm vuốt ve lên vai Di.

— Em bị người ta dọa nạt quá, em sợ phải không?

Vân lắc đầu nằn nì : Anh đừng nói, em hãy biết lúc này em sung sướng.

Di quắc mắt mỉa mai : Phải, còn anh, anh không sung sướng được. Tương lai của anh trống rỗng, không ai thay được em đâu.

Vân thở dài : Anh cứ nói mãi. Yên lặng anh ơi !

Di vẫn nói : Em chỉ nghe mẹ em, người mẹ nhơ nhuốc.

Vân van vỉ : Anh đừng nhục mạ má em. Má em đã khổ vì em, em phải an ủi má em, em phải vì má em chuộc lỗi.

— Trời ơi ! Chắc má em lại bày đặt ra chuyện này, chuyện nọ để mê hoặc em phải không ? Vân nghe anh, má em không sứng đáng, má em đầy em xuống chốn bùn nhơ.

— Miễn hồn em vẫn trong sạch, nhưng em đã xin anh, anh đừng nói gì cả, anh để cho em yên hưởng nỗi sung sướng bây giờ.

Di dằn từng tiếng một, giọng đọng những đau sót : Nghĩa là em lấy Phủ Tịch, nghĩa là em không bằng lòng nghe anh. Thôi được, Vân, Vân đứng lên. Anh đi đây, anh đi không bao giờ trở lại cái đất Hà-nội này nữa.

Vân đứng phắt ngay giậy hốt hoảng : không ! không !

Mắt Di rướm lệ, và tất cả tư tưởng chàng căng thẳng ra để đợi một câu trả lời ưng thuận của Vân.

Vân giớn giác ngó quanh vườn nhìn hàng rào. Than ôi ! có Trời biết. Nếu không có bức tường có lẽ nàng đã ngã vào lòng Di để Di mang nàng đi, đi nơi nào Di muốn.

Di hiểu. Chàng níu một hi-vọng cuối cùng. Chàng quỳ xuống đất, hai tay chắp lại : Vân ! Anh van em ! Em đừng giết anh, em thương tình của hai ta.

Vân khóc nức nở : Em khổ lắm. Nhưng em không nghe anh được. Thôi anh đi đi, anh đi đi.

Nàng quay lưng chạy vụt vào trong. Di cũng vậy. Di cũng đứng ngay lên, mải miết chạy, tiếng giầy lộp cộp trên hè.

Vân ngảnh lại kêu thất thanh : Di ! Di. Tiếng kêu vang rội trong đêm khuya. Vân chạy ra cổng, hai tay tay níu chiếc khóa định bẻ. Tiếug giầy mỗi lúc một xa, Vân như điên như cuồng, bàn tay nàng đau tê dại, người nàng tầm tã những mồ hôi.

Đèn nhà trên, nhà dưới bật sáng chưng, Bầy Thanh hoảng hốt chạy xuống ôm lấy Vân : Cái gì ! Cái gì thế Vân ?

Vân nức nở : Gọi Di cho tôi ! Mở cửa cho tôi đi !

Thanh ôm phắt Vân vào trong nhà đặt nằm trên ghế, mặc cho Vân khóc lóc.

Thanh biết lúc này khuyên nhủ Vân là vô hiệu, có lẽ càng làm cho Vân tức tối thêm đến thốt ra những lời lăng mạ mẹ cũng nên.

Chờ Vân đã nguôi cơn. Thanh mới áo não nói :

— Đấy má đã bảo con xét có thể hi-sinh được hay không, nếu không thì má đành chịu tù-tội.

— Không, con hi-sinh được. Cưới mau đi má ạ

— Còn hai ngày nữa. Nhưng con cứ thế này, thì tủi má quá !

— Không con vui rồi đây. Con xin lỗi má ! Còn hai ngày nữa con phải sửa soạn để cưới má nhỉ. Sáng mai có phải mua bán gì má cho con đi với, con sửa soạn làm cô dâu mới.

Vân cười, nói tiếp : Di bảo Di không thèm gặp con nữa, con sẽ không nhớ đến Di nữa.

Thanh lo ngại nhìn Vân nghĩ thầm : Thôi có điên nữa thì để cưới xong hãy điên !

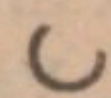

Vân ngồi cạnh hai người bạn đàn bà của Bảy Thanh, những người phù dâu theo lời Bảy Thanh nói. Còn Bảy Thanh thì ngồi một xe hơi khác với vài ba người bạn của Phủ Tịch và Phủ Tịch. Đó là đám cưới của Vân cử hành vào một buổi sáng mùa xuân. Bảy Thanh và Phủ Tịch muốn làm một đám cưới rực rỡ, có chịu phép ở nhà thờ nhưng đến hôm cuối cùng nghe chừng vợ mình mong manh biết, Phủ Tịch sợ một sự lôi thôi to có thể xẩy ra, liền giảm hết cả những sự huy hoàng, rầm rộ, đám cưới thành rất dản dị, chỉ vài bạn ăn chơi thân thiết dự mà thôi.

Vân không quan thiết gì cả. Người nàng đọng lại như miếng sắt cứng lạnh lùng. Nàng bước lên xe, lòng thản nhiên như đi chơi một chỗ nào, mắt đăm đăm nhìn thẳng. Hai người bạn Bảy Thanh thốt ra những câu bông đùa riễu cợt, nhưng không làm cho Vân nhích một nét mặt khác. Vẻ im lặng của Vân làm cho hai người nín bặt và ngồi ngáp. Đám cưới có vẻ buồn, lặng lẽ như đám ma. Xe êm đềm chạy qua phố Quan

Thánh lên đường Bưởi. Phủ Tịch phải chọn chỗ hẻo lánh ấy để ngăn ngừa sự tìm kiếm của người vợ cả. Xe hơi hãm trước một tòa nhà con đỏm đáng Hai người bạn Thanh bước xuống.

Vân khẽ kêu : Đã tới rồi ! Và mặt nàng biến sắc đi, ngực phập phồng, nàng níu lấy thành ghế phía trước xe, dụ dự...

Hai người đàn bà kia đã xuống trước giơ tay ra đón Vân và cùng một lúc Bẩy Thanh, Phủ Tịch chạy lại trước xe. Vân thu hết can đảm, quả quyết bước xuống đi thẳng vào chiếc nhà như vốn quen đến xưa nay.

Căn phòng khách trang hoàng thật tráng lệ và một bức ảnh phóng đại rất to của Tường-Vân đã treo sẵn tự bao giờ ở tường.

Khách khứa chia nhau ngồi xuống bộ salon nhật bản. Hai người bồi đứng quanh chiếc tủ buffet ở gian trong như chỉ đợi chủ khách ngồi yên vị là đem những khay rượu ra.

Phủ Tịch ngảnh vào : Bồi... Hai tiếng dạ ran. Những thằng bồi không thấy nhúc nhích.

Phủ Tịch truyền lần nữa : đem rượu ra bay ! Hai thằng bồi không thấy dạ. Nhưng tự ngoài vườn có tiếng lanh lảnh nói vào : Rượu ! Đợi tôi vào uống rượu mừng với chứ !

Phủ Tịch biến sắc. Hắn đã nhận ra tiếng nói của vợ hắn. Mọi người nhấp nhổm động đậy ghế. Duy Vân vẫn yên, chỉ xác nàng ngồi đó, tâm trí nàng lảng đâu mất. Mãi khi tiếng ồn ào tới tấp

vang lên, Vân mới giật mình nhìn ra. Ở cửa ngoài, ở nhà trong, sáu bẩy người đàn ông ập vào vây bọn Phủ Tịch ở giữa. Một người đàn bà ăn vận nhã nhặn, khổ mặt nạ giòng cũng khá đẹp, tiến đến ngồi cạnh chiếc ghế của Phủ Tịch cười nhạt :

— Hôm nay cậu cưới vợ lẽ mà cậu không cho tôi biết. Nào vợ lẽ cậu đâu ? Ai trong bốn chị đàn bà này ? (Con mắt khinh bỉ và nghiêm khắc nhìn một lượt những người ngồi đấy, cả Tường Vân cũng bị gộp trong cái nhìn ghê gớm ấy) Rồi lại trỏ Vân : chắc cô dâu đây. Mặc áo hồng mà lại ! Đẹp đấy ! Thế mà đi lấy lẽ úp lén à ?

Mặt Vân tái ngăn ngắt. Sự sợ hãi, bất ngờ làm cho cổ họng Vân tắc lại, và người run lên như tầu lá mảnh dưới cơn mưa bão. Vân nhìn mẹ. Bẩy Thanh hai mắt đổ lửa toan nói, nhưng nhìn những người ở đó chừng là bà con của vợ Phủ Tịch đứng chắn ngang cửa ra vào, mặt đầy vẻ tức giận, Bẩy Thanh cũng núng lòng, đành đợi tất cả những cơ sự có thể xẩy ra. Mấy người dự đám cưới, mặt đều thiều não, lo lắng bị cái vạ vịt đến nơi. Họ cúi đầu xuống đất như một lũ tội phạm hèn nhát. Phủ Tịch chấm mồ hôi trán nhắc đi nhắc lại một câu : Thế này là nghĩa lý gì ? Thế này là nghĩa lý gì ? Và đột ngột hắn giơ tay giơ chân định đạp đổ cái ghế của vợ hắn ngồi. Nhưng nhanh hơn, một người đàn ông đứng ở cửa đã chạy tới kịp giữ chặt Phủ Tịch :

— È ! Anh Phủ ! Anh không được thế ! Lỗi ở anh, Vợ Phủ Tịch cười nhạt : À ra cậu định giỡ thói vũ phu với tôi, dề sĩ diện với những hạng khốn nạn này đấy à ?

Phủ Tịch hét : Câm đi ! Ai cho phép mợ tới đây ?

— Cái quyền làm vợ của tôi. Cậu đừng lý sự lôi thôi. Tôi không muốn bêu riếu cậu, làm rầm rĩ cho tai tiếng vỡ lở quá đâu. Cậu phá tán của cải của vợ con nhiều rồi, bây giờ cậu lấy vợ lẽ nữa. Tôi không cho phép cậu thế. Cậu Giang, cậu Vĩ đâu ? Lột nữ trang của chị ả này ra. Người ấy vừa nói vừa chỉ vào Tường-Vân.

Phủ Tịch rẫy rụa : không được, không được làm nhục cô ấy ! Cô ấy là người tử tế.

Vợ Phủ Tịch nghiến răng : Tử tế ! Con một con đĩ thập thành mà tử tế. Con mẹ nó kia là Bảy Thanh chứ gì. Tôi đã dò hỏi chán ra rồi không ai lạ. Hết mẹ đến con nó định rút ruột, rút gan cậu.

Bảy Thanh xấu hổ với các bạn và ỷ vào vẻ huung hăng của Phủ Tịch, tiến lên nói : Không ai thèm quyến rũ chồng bà. Tự ông ấy muốn lấy con gái tôi thì tôi gả. Bà đừng ăn nói hàm hồ.

— À ! Con này láo. Các chú đánh tan xác nó ra cho tôi.

Nhưng những người đàn-ông đi theo vợ Phủ Tịch không ai nỡ dùng thủ đoạn vũ phu. Họ chị nạt Bảy Thanh : Thôi chị kia im đi, không muốn ồn thỏa, lại còn định gây sự hay sao ?

Bảy Thanh làm già : Ông Phủ Tịch, tôi chỉ biết có ông thôi. Ông không được để cho người ta làm nhục mẹ con tôi, chúng bạn tôi.

Vợ Phủ Tịch nghe lời nói ngạo nghễ, điên tiết nhảy sồ lại giơ tay định đánh Bảy Thanh. Phủ Tịch gạt ngay người em ra, túm lấy vợ, hùng hổ đánh, đạp. Một cảnh tượng hỗn loạn. Thừa dịp, mấy người bạn đi ăn cưới lẻn ra cửa, bỏ mặc hai mẹ con Thanh lại. Thanh cũng toan theo luôn họ ra trong lúc người nhà Phủ Tịch mải xúm lại can vợ chồng Phủ Tịch. Thanh đưa mắt ra hiệu cho Vân, nhưng người Vân đã liệt nhược, chân nàng run lẩy bẩy, hai mắt thất thần vì quá sợ hãi. Phủ Tịch đương mải đánh vợ, cũng quay lại dục Vân : « Thôi em theo má về, không có chuyện gì cả. Tôi sẽ bỏ con khốn nạn này ».

Vợ Phủ Tịch hét lên : Không, các chú đừng để cho mẹ con nó ra. Tôi liều sống chết phen này, tôi mà chết thì mẹ con nó cũng phải chết.

Nhưng cái đấm đá lại huỳnh huỵch giáng xuống khắp người đàn-bà đáng thương kia. Trong cơn liều lĩnh, Phủ Tịch càng hung hăng, sức lực tăng lên gấp bội, ba bốn người đàn-ông không sao gỡ ra nổi. Một người nghe lời vợ Phủ Tịch chạy đi khóa cửa, bỏ chìa khóa vào túi. Thế là mẹ con Thanh hết lối ra.

Thanh không chút sợ hãi, điềm nhiên mở ví lấy thuốc lá hút phì phèo, rửng rưng nhìn cảnh tượng bốn năm người quần nhau ở dưới đất, sen vào những tiếng chửi rủa kêu gào, và đấm đá lung tung. Vẻ thản nhiên của Bảy Thanh làm cho Vân tự dưng bất

bình lạ. Nàng cảm thấy tức tối mẹ vô cùng. Người nàng nóng bừng bừng. Nàng đứng thẳng lên, níu chặt thành ghế, cất giọng run run nhưng quả quyết :

— Ông Phủ Tịch, ông không nên vũ phu thế.

Tất cả mọi người đều sửng sốt. Bảy Thanh vứt điếu thuốc lá, chạy lại bên Vân : Mặc người ta, không việc gì đến cô, cô chỉ biết ông Phủ Tịch đã hỏi cô làm vợ, cưới xin hẳn hoi, cô là chủ cái nhà này.

Vân ầy tay mẹ ra, nói tiếp : Tôi lầm. Ông bảo má tôi vợ ông hư, ông bỏ từ lâu rồi, tôi mới nghe má tôi mà lấy ông. Sao ông nỡ lừa dối má con tôi, và lừa dối vợ con ông.

Vân chỉ nói được thế. Nàng đã cố gượng cho khỏi khóc, nhưng nông nỗi tủi nhục tràn ngập cả lòng, Vân phục xuống ghế khóc nức nở trước sự ngạc nhiên ái ngại của mọi người kể cả vợ Phủ Tịch, trừ Bảy Thanh. Vân lại quay ra phía vợ Phủ Tịch : Tôi xin lỗi bà, tôi không biết gì cả, tôi khổ sở, nhục nhã lắm.

Thanh nghiến răng : Rõ đồ khỉ, đồ khỉ, ông Phủ bảo mở cửa tôi đưa nó về.

Phủ Tịch nhìn các em, hỏi chìa khóa. Nhưng mọi người thấy thái-độ lạ lùng của Vân, đoán có một ẩn-tình gì ở trong cuộc cưới xin kỳ quặc hôm nay, chưa muốn cho kết liễu câu chuyện ngay bằng sự ra về của mẹ con Thanh. Tịch tức giận, hầm hầm ra bẻ khóa và quay lại bảo vợ : Được, mày bốn con tao cũng không cần, tao không biết mày là con nào cả. Đây mới là vợ tao.

Hắn chỉ vào Vân, Vân nói át ngay : Không thưa ông Phủ Tịch, trước mặt bà ấy đây tôi nói rằng tôi không lấy ông. Không bao giờ tôi là vợ ông cả. Tôi đã lầm nhưng may cũng còn kịp.

Bẩy Thanh kéo Vân ra cửa mà Phủ Tịch vừa bẻ khóa mở ra được. Vân còn cố quay lại : xin bà phủ yên lòng, tôi thề với bà không khi nào tôi lấy ông Phủ.

Bẩy Thanh căm giận đến cực điểm, không còn gượng nhẹ gì nữa, tát túi bụi vào sau gáy Vân làm cho Vân ngã chúi xuống. Phủ Tịch đỡ ngay được Vân giậy, và định theo luôn mẹ con Thanh đi. Nhưng các em hắn xô ra, ôm lại được. Thanh lôi Vân lếch thếch lên xe, thét tài-xế mở máy. Tiếng máy không át được tiếng gầm rít của Thanh : nhục ! nhục ! Vân ơi ! Mày làm nhục tao.

Vân điềm nhiên cãi lại : Tự má cả. Thanh chồm lên tát Vân luôn mấy cái : Á mày bảo tại tao à, nhưng mà mày còn có cách rửa nhục cho tao cơ mà, mày cứ lấy thằng Phủ Tịch xem có phải là mày vẫn thằng con vợ nó không ? Mày ngu si khốn nạn đi xin lỗi vợ nó. Mày làm nhục tao.

Vân cười nhạt : Cướp chồng người ta con không muốn.

— Mày không muốn ? rồi mày xem mày không muốn cũng không được.

Mặt Thanh hung tợn lạ lùng. Vân rùng mình không suy nghĩ gì cả, không kể gì sự nguy hiểm, xe đang chạy bon bon, Vân mở cửa xe nhẩy xuống.

Thanh níu Vân lại và như con hùm cái, bao nhiêu căm giận, nhục nhã chịu đựng từ sáng bùng ra, Thanh đánh Vân như đánh kẻ thù hằn. Vân không hề kháng cự, nằm lăn ra sàn xe, mặc Thanh đánh không tiếc tay. Người tài xế không giám quay lại can, mở hết tốc lực cho xe mau về đến nhà. Vân đau quá không cất mình lên được nữa. Thanh quát tháo đứa ở vực Vân lên buồng và khóa trái cửa lại. Những ngày giam hãm bắt đầu.

Tuy cơ sự ép uổng xảy ra bất thình lình như thế, Thanh vẫn nuốt hận, yên lòng đợi tin của Phủ Tịch. Thanh chắc rằng thế nào Phủ Tịch cũng lấy cho được Vân, và ly dị với người vợ cả. Cái nhục của Thanh chỉ có thể rửa được bằng cách ấy, và chỉ bằng cách ấy, Thanh mới báo thù được cả Phủ Tịch. Còn Vân, Thanh không cần, việc đã vỡ lở quá thế này rồi, Thanh áp chế thẳng tay. Thanh dự trước cả phương-kế độc ác là cứ trói Vân lại vất vào nhà Phủ Tịch. Nhưng hết ngày hôm ấy không thấy Phủ Tịch đến rồi cả ngày hôm sau : bặt tăm. Thanh nghĩ thầm : Chắc hắn bị lũ em giữ ở nhà. Liệu có giữ mãi được không ? Hắn còn việc quan kia mà.

Thanh đợi một ngày nữa không thấy gì cả, Thanh đã thấp thỏm lo sợ. Hai cái giấy nhượng nhà đã hợp pháp đâu. Còn phải có chữ ký của Phủ Tịch trước nô-te. Kỳ hạn trả nợ đến nơi rồi. Giấy tòa hộ cho có ba ngày nữa thôi. Thanh như điên và Thanh càng lo sợ bao nhiêu thì những sự cực khổ Thanh bắt Vân chịu càng ác nghiệp thêm. Cơm không cho

ăn, thuốc thang đổ đi, không cho uống, và không săn sóc gì đến những vết bầm tím ở khắp người Vân.

Thanh rít răng : Mày đã làm cho tao khổ sở thế này thì cho mày khổ mày biết thân.

Nhưng Vân có lấy thế làm khổ đâu. Nàng không đói, song người nàng ê-ẩm hơn lên. Nàng không muốn nghĩ gì cả. Nàng ở trong một tình trạng nửa tỉnh nửa mê. Nàng chỉ cầu nguyện và sẵn sàng đợi tất cả những tai nạn. Duy nàng chỉ có một ý định sáng suốt là dầu sao cũng không lấy Phủ Tịch nữa, dầu mẹ nàng có đến trước mặt nàng mà dọa sẽ tự tử. Nàng không sao quên được hình ảnh người vợ Phủ Tịch bị đánh đập rất dã man trước mắt nàng.

Và chính mình nàng, nàng cũng bị đánh đập bởi một người mẹ, mà sau bao nhiêu cực khổ bắt nàng chịu đựng, nàng vẫn yêu quý, vẫn tin tưởng là hiền từ, là âu yếm thương sót nàng trong thâm tâm như tất cả mọi người mẹ khác. Chao ôi! Có thể thế được không? Người mẹ ấy đã đánh đập nàng như một thằng chồng vũ phu đánh đập vợ. Tâm hồn mỏng manh, nhuần nhị đã bị những cử chỉ vũ phu của mẹ làm tan vỡ ra. Cứ nhớ đến những cái đánh đấm của Phủ Tịch và của mẹ, nàng cơ hồ muốn lên cơn sốt rét. Nhất là đôi khi tưởng nghe tiếng chân mẹ bước vào phòng, Vân run lên cầm cập như con chim bé nhỏ quẫy trong một bàn tay thô cứng.

Xuốt ba hôm đầu Vân bị giam cầm, Thanh không hề vào phòng Vân lần nào. Dù đã bị tiền tài táng tận hết

lương tâm, Thanh vẫn còn biết ngường ngượng với Vân. Một mối ngượng cũng chỉ do ở lòng tự ái mà ra. Thanh ngượng vì Vân đã chứng kiến tất cả sự nhục nhã của Thanh, đã thấu hết cả đời trụy lạc nhơ nhuốc của Thanh. Bao nhiêu ảo tưởng Thanh đặt ra che phủ cái đời trụy lạc ấy để khiến Vân thương mến, nay đã buông rơi cả rồi. Trước mắt Vân bây giờ Thanh cũng chỉ là một gái giang-hồ như bao kẻ khác mà thôi. Ấy là Thanh tưởng thế chứ lòng Vân quả thật không oán hận Thanh, cơn khinh bỉ chỉ thoáng qua lòng một chút mà thôi. Vân nếu biết đấy là khinh bỉ thì chắc Vân hối hận ngay, Vân đã tự dặn lòng dầu sao Thanh cũng là mẹ mình !...

Trong khi Vân bị giam thì Phủ Tịch đã bị bố mẹ và vợ bắt ép đem để yên trí ở một cái đồn điền trên vùng thượng du. Ông cụ, bà cụ nhiều phen điêu đứng vì những sự chơi bời vong mạng của Tịch, đã bắt đầu chán cái danh vọng ông Phủ của con, cái danh vọng đã phá tan gần hết cái cơ nghiệp của hai cụ và của người con dâu nữa. Cho nên khi nghe Phủ Tịch sắp mang nốt nhà và đồn điền để lấy con một đứa giang-hồ nổi danh thì hai cụ sắp đặt mưu mô cho phép vợ Phủ Tịch ngăn cản.

Lúc mẹ con Thanh vừa bước ra thì ông bố Phủ Tịch đến.

Thấy cha, Tịch ngồi phịch xuống ghế, mặt cúi gằm. Đối với cha, Tịch vẫn nuôi một tấm lòng kính sợ từ lúc bé. Ông cụ ngồi xuống cái ghế đối diện Phủ Tịch, cười nhạt : Tịch, mày nghĩ xem những

hành vi của mày có sứng đáng với cái học thức, cái địa vị của mày không ? Mày phụ vợ, lừa vợ, hành hạ vợ như một kẻ thất phu. Mày ham sắc đẹp đến cư xử như thế thì mày là một kẻ khiếp nhược.

Phủ Tịch vẫn ngồi nín thinh. Tất cả mọi người khác cũng đều im lặng, chỉ thỉnh thoảng rên rỉ lên một vài tiếng nức nở của vợ Phủ Tịch.

Lâu, lâu, ông cụ mới lại cất tiếng nói, giọng nói lúc này có một vẻ buồn não lạ lùng : Thôi anh Phủ, tôi cũng biết bây giờ anh đã có địa vị, có gia đình, tôi mắng chửi anh cũng như nước đổ là khoai mà thôi, anh không cãi lại, đánh lại tôi là khá đấy. Và cũng vì một chút hiếu thảo ấy của anh mà tôi muốn xin anh một điều : anh hãy nghỉ làm việc quan đi.

Phủ Tịch ngửng lên sửng sốt : Nghỉ làm quan ?

Ông cụ gật đầu : « Phải, anh không từ hẳn, nhưng anh hãy làm đơn xin phép nghỉ hai năm, anh về đồn điền Yên-Báy trông coi. Trong hai năm ấy, anh cũng nghỉ luôn cả chơi bời cho tôi. Nếu anh không nghe, anh cứ làm quan, cứ chơi bời thì tôi sẽ đăng báo từ anh và bao nhiêu của cải tôi cúng nhà nước hết, anh cũng không được một xu mà các em anh đây cũng không được hưởng một tí gì cả. Tôi đã nói thì tôi làm. Nghĩ vì anh là con trưởng như cái cờ bêu mà hư hỏng thì đàn em anh cũng hỏng theo, để tiền của làm gì cho chúng nó. Đấy anh nghĩ thế nào thì nghĩ. Anh ngửng lên nhìn mặt tôi đây. Bao nhiêu năm trời nay, tôi không có một giọt nước mắt, nay tôi phải khóc thế này

là lòng tôi đau đớn lắm, anh đừng trách tôi tà người cha bất nhẫn. »

Tịch len lét nhìn cha. Những giọt lệ già lăn xăn trên gò má. Phủ Tịch tuy chơi bời, nhưng vẫn còn ít nhiều lương tâm, đối cảnh tượng ấy, lòng thấy sao xuyến hối hận vô cùng. Hắn như đã trông rõ tất cả tội lỗi của mình, và hướng về phía cha già, nói giọng run run : Vâng, con xin nghe lời thầy giạy, con viết đơn xin nghỉ giả hạn ngay bây giờ, chỉ chừng mười hôm thì con thu xếp về Yên-Bảy.

Ông cụ gật đầu : ừ anh biết nghĩ thế là nhà còn có phúc. Đơn xin nghỉ giả hạn tôi gửi từ lâu rồi. Nhưng anh không được lai vãng gì đến nhà mẹ con con mẹ Bảy Thanh nữa.

Một chút vui mừng thoáng trên nét mặt vợ Phủ Tịch, cũng đang muốn giao hẹn chồng điều ấy.

Cả nhà lên ô-tô ra về và vì thế Phủ Tịch không thông tin tức gì với Bảy Thanh được cả, để Thanh trong sự chờ đợi mất công. Sắc đẹp của Tường Vân trong trí hắn đã bị sóa nhòa bởi những giọt lệ của một người cha già !

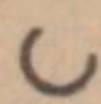

Đến phút cuối cùng, Thanh cũng còn tin ở Phủ Tịch.

Nhưng bây giờ thì thật hết, thật hết ! Thanh đã được tin đích xác Phủ Tịch bị bắt buộc nghỉ giả hạn và bị cha mẹ bắt đem về yên trí ở đồn điền. Và ngày mai thì người ta đến tịch biên đồ đạc và nhà

cửa, xe hơi để đợi ngày bán đấu giá. Thoạt được cái tin ghê gớm ấy, ý tưởng đầu tiên của Thanh là nhảy sổ lên chỗ Vân nằm đánh đập Vân cho đến chết. Thanh cho Vân là nguyên nhân tất cả những cơ sự nguy khốn này ! Nhưng Thanh lại thôi, lồng lộn một mình ở trong phòng khách khóa kín. Hắn tự cấu sé mình, tự nguyền rủa mình. Thôi thế là xong, thật là xong một đời giang-hồ lộng lẫy kiêu xa ! Từ đây chỉ còn là những lời nhục nhã, những sự châm biếm. Ngay hôm xẩy ra câu chuyện vợ cả Phủ Tịch đánh ghen, ngăn trở cuộc hôn nhân của Vân và Phủ Tịch, Thanh đã thấy trong làng chơi bời quen thuộc, mình bị khinh thường mỉa mai lắm rồi, giờ lại bị tịch biên cả gia sản nữa, sự khinh bỉ sẽ đi đến đâu ?

Lòng tự ái kiêu-hãnh của Thanh bị kích thích đến cực điểm làm cho Thanh khóc thổn thức, Thanh tưởng tượng đến vẻ đắc chí của những kẻ tuy là bạn nhưng trong tâm vẫn là kẻ thù của Thanh, kẻ thù vì ghen ghét ! Thanh rít răng : « Chúng mày hả lắm đấy »

Nằm một lúc Thanh trở giậy, mắt đỏ lửa : « Còn nước còn tát ». Thanh vừa sực nghĩ đến những nhân tình cũ, mới, của mình, những người vẫn say mê mình xưa nay có thể trong lúc mình lâm nguy này, cứu giúp mình được !

Thanh nhớ đến người nhân tình hào hiệp thứ nhất, chàng công tử Bắc-Liêu, một lúc đã bỏ ra mấy vạn bạc sắm nhà, sắm xe hơi, sắm kim cương cho Thanh ở Saigon. Một hai vạn bạc có là bao, trước sắc đẹp của Thanh ai mà nỡ từ chối những sấp giấy bạc vô tri-giác

không thể cho người ta mê ly như sắc đẹp Thanh? Thanh nhớ lần lượt từng tên một. Nhưng mỗi tên nhớ ra lại mang lại cho Thanh một thất vọng. Người này mới thua cay sóc đĩa ba ngàn, người này nữa mới bị tịch biên.

Tham Tấn hào phóng nhất, mới bị nhà bắt lấy vợ.

Thanh hầu tuyệt vọng, thì nhớ đến lão thầu khoán Bảo. Nụ cười hi vọng rạng rỡ trên cặp môi khô héo. Thanh đứng phắt lên soi vào gương, sửa soạn lại vẻ mặt đánh phấn, sáp, rất cẩn thận rồi gọi đầy tớ lấy chiếc áo nồi nhất mặc vào. Lên xe Thanh nghĩ: « Bây giờ lão già chả đi đâu đâu chắc chỉ ở bàn giấy. Thằng cha dạo này thầu nhiều việc lắm có thì giờ đâu mà xuống xóm. » Nghĩ thế, Thanh bảo tài xế đưa Thẳng đến phố Gia long. Và người đàn bà truy lạc ấy hàng bao nhiêu năm rồi không cầu khấn đến ông trời, nay ngồi trên xe chỉ lầm bầm khấn nguyện: « Lạy trờ phù hộ cho con thành công! Lạy trời phù hộ cho con thành công! » cho đến lúc bước vào phòng giấy lão già Bảo, Thanh còn lầm bầm câu cầu nguyện ấy!

Lão già Bảo mình quấn một cái áo ngự hàn lông chiên đang lúi húi tính toán trước bàn giấy, nghe tiếng gõ cửa, hắn đặt bút và lấy một tay che mắt án bớt ánh sáng để nhìn cho rõ.

Thanh tiến bước vào, khác với mọi lần, Thanh tư thấy mình trở nên dút dát e dè. Hai đầu gối Thanh hơi run.

Lão già Bảo nhận ra Thanh, reo lên một tiếng : À bà Thanh ! Bà ngồi chơi đây.

Hắn dựa lưng vào thành ghế, chỏ cho Thanh cái ghế trước mặt, Thanh sẽ sẽ ngồi xuống.

Lão Bảo tiếp luôn : Gớm ! Từ khi bà dự bị làm mẹ vợ quan Phủ Tịch đến giờ thì chúng tôi chẳng được thừa nhan bà lần nào nữa cả ! Hôm nay chẳng biết vì ý gì bà lại hạ-cố đến chơi. Chắc là đến mời tôi đi ăn cưới cô Vân với ông Phủ chắc.

Hắn quay lại phía nhìn chiếc lịch : À, mà tôi đã nhận được « các mời » của quan Phủ từ hôm mồng mười cơ mà, cưới rồi còn gì nữa.

Thanh biết lão Bảo nói toàn giọng mỉa mai siên sỏ, hắn không còn lạ gì cuộc lịnh duyên đã lỡ dở. « Mình gặp tay đối thủ không vừa đây » Thanh nghĩ thế và bị kích thích bởi những nhời mai mỉa, Thanh lại thấy hết vẻ can đảm tự nhiên. Sẵn có miếng giấy vụn ở bàn, Thanh vê lại ném vào mặt lão Bảo, bả lả nói : Thôi lão già ! Đừng vờ ! Người ta đã bực mình chết vì câu chuyện ấy lại còn mai mỉa người ta nữa !

Lão Bảo cười hì hì. Thanh lờ như không chú ý đến tiếng cười khả ố ấy, vẫn nói : Và hôm nay người ta lại nhờ mình báo thù hộ đấy khỉ ạ ?

Bảo vờ ngạc nhiên : báo thù ! Báo thù cái gì ? Tôi

có thù với ai đâu ? Có quan Phủ Tịch là thù nhân tình địch thì nay quan đã không lấy cô Vân rồi tôi còn thù oán gì nữa với ông ta.

Thấy Bảo nói sát đến việc mình, Thanh tưởng được dịp tốt để mở đầu câu chuyện : Nào ai bảo ông trả thù cho ông kia chứ. Nghĩa là tôi đến nhờ ông đến trả thù cho tôi... cho Vân.

— Hân hạnh nhỉ. Nhưng mà bà với bà Phủ -- à quên cô Vân, từ ấy hôm nhận được « các » mời thì tôi cứ quen gọi cô Vân là bà phủ —còn thù oán ai cơ chứ. Thôi hẳn chỉ thù oán bà Phủ, bà Phủ chính thức chứ gì. Nhưng mà tôi là đàn ông, tôi báo thù một người đàn bà thì báo thù thế nào ? Thanh nghiêm nét mặt cho câu chuyên một vẻ quan - trọng : Ông Bảo ! Tôi có thèm thù oán vợ Phủ Tịch đâu. Đàn bà ai không ghen không giữ chồng. Tòi chỉ giận Phủ-tịch không khéo cư sử để đến nỗi tôi mang tiếng bao nhiêu và con Vân nó sấu hồ nó khóc lóc mấy hôm nay chả ăn uống gì cả. Thanh nhìn Bảo đăm đăm và tiếp : Nó rật rầy tôi sao không gả quách nó cho ông có phải là êm thấm không ?

Bảo đưa người ra phía trước :

--- Cô ấy bảo thế thật không ?

--- Chứ lại không thật à ? Thanh tiếp :

— Nó vẫn bảo : « Lấy ông còn chính thức đường hoàng, chả ai làm gì được nó, đằng này tuy trẻ trung thật đấy, nhưng con vợ nó sờ sờ ra kia, rồi cũng có ngày, chẳng chóng thì chậm, vợ nó gây chuyện lôi. thôi » Ai ngờ con bé thế mà khôn ngoan tiên đoán.

Lão Bảo nheo mắt : « Khốn nhưng đằng kia nếu trót lọt đã được mang danh bà Phủ, tôi, chỉ là một lão thầu khoán soàng xuất thân ở đám thợ thuyền bần tiện ra ! » Thanh hiểu Bảo muốn đay lại những lời mai mỉa lúc trước của Thanh. Thanh đã vội vã gạt ngay : Gớm thôi đừng giở thối ra nữa. Này Vân nó bày cho tôi một ý là nhờ ông làm tức Phủ Tịch, ông làm lễ cưới luôn Vân đi. Tụi này chỉ định làm ức thiên hạ chơi thôi đấy. Chúng nó lại không ngã ngửa người cả ra khi nghe thấy ông và Vân lấy nhau à ? Nào có bằng lòng không nào ?

Bảo soa hai tay : Ồ Bằng lòng thì đứa ngu đến đâu cũng bằng lòng ! Miếng ngon kề đến tận nơi... Nhưng mà không phải điều kiện gì đấy chứ ? Bảo vừa nháy mắt vừa hỏi ỡm ờ thế.

Nhưng Bảo đã chạm tới mục đích của Thanh, Thanh cũng nháy mắt trả lời : Rõ khéo ! Ai cho không ? Cưới vợ mà lại không muốn mất tiền à ?

Bảo cười :

Ra đường trông thấy hoa rơi.
Hai tay nâng lấy cũ người mới ta.

Tâm linh làm mẹ của Thanh bỗng bị sao suyễn giống như sự sót sa của một người mẹ lương thiện.

Thanh cố nén sự tức giận để chịu đựng câu bông đùa của Bảo.

— Ông đừng nói bậy. Vân có bao giờ đi đâu với Phủ Tịch. Nhưng mà hãy nói truyện nghiêm trang một chút. Có định việc ấy thì định cho kíp. Ngày mai, tôi muốn ngay ngày mai đi ông ạ. Tịch nó còn ở Hanoi, cho nó thế mới ức.

Bảo gãi đầu: Hai thứ tóc rồi đây, bây giờ tôi mới thấy có người đến dục đi lấy vợ một cách cần kíp thế. Ừ để nghĩ một lúc đã.

Thanh chứa chan hy vọng, nhìn bảo đăm đăm, theo đuổi từng nét suy nghĩ trên mặt Bảo, chỉ một lời ưng thuận của Bảo, tức là Bảo sẽ ký bảo lĩnh cho Thanh được một thời hạn nữa, hoãn việc tịch-biên và trong khi ấy thì làm gì Bảo chẳng bỏ tiền ra trả nợ cho Thanh.

Bỗng Bảo hỏi giật giọng làm Thanh giật mình: Này thế, mai bao giờ mõ tòa đến tịch biên đồ đạc nhà bà?

Mặt Thanh tái ngắt, Thanh đớ ra một lúc mới đáp: Ai bảo ông thế?

—Tôi không lạ! Ai còn giấu được thằng Bảo cái gì nữa.

Hắn lại sang ngay ngọn bông đùa: Chắc là bà sợ nó tịch biên mất cả cô Vân nên bà muốn gửi cô ấy cho tôi. Được bà cứ yên lòng, tôi xin nhận lĩnh, và nếu cần, cả bà nữa, bà cũng cứ lại đây, nhà tôi rộng chỗ chán.

Thanh lo lắng, giọng ỡm ờ của Bảo tỏ rằng việc của Thanh không ăn thua. Thanh còn cố gặng:

— Gớm! Lúc này mà cứ đùa mãi làm sốt ruột người ta thêm. Chẳng ra gì ông cũng như người nhà,

tôi không dấu ông. Mai là hết hạn không giả được thì phát mại đồ đạc, nhà cửa, thật đấy. Định bảo ông cưới Vân đi, vừa trêu tức Phủ-Tịch nhân thể vừa nhờ ông bảo-lĩnh hộ một tiếng.

Không thấy Bảo trả lời, Thanh tưởng nên khích một câu : Nào lòng nghĩa hiệp của anh em đâu, tỏ thử ra một phen nào.

Bảo cười lên sằng sặc : tôi biết mà, thấy bà đến tôi đã biết. Nhưng mà thằng Bảo giả này có quỷch đâu ! Gớm sao mà bà cứ cho tôi là trẻ nít thế bà Thanh ? Thằng Bảo này lấy vợ thừa thì thiên hạ họ cười ói ra đấy. Lại trả nợ hộ nữa nó càng chửi thêm là quỷch cho mà xem. Chứ nghĩa hiệp, quái hiệp gì ! Thôi này bà Thanh ơi ! Cứ để nó tịch biên hết đi ! Tất cả cũng chưa đủ giả nợ đâu mà. Rồi thì tôi bao bọc cho Vân, cho bà. Thế cũng sướng chán.

Người Thanh run lên cầm cập, Thanh muốn vớ cái gạt tàn thuốc lá bằng ngà, ném vào mặt Bảo. Nhưng cùng kế rồi : kẻ chết đuối vớ phải cái bọt cũng còn tưởng là có cơ thoát tử, Thanh nằn nì : Ông bảo lĩnh hộ, tôi cám ơn ông vô cùng, tôi nhớ ơn ông mãi mãi. Đấy Vân đấy, tôi gả nó cho ông.

Bảo lắc đầu chép miệng cười tủm tỉm. Thanh đứng lên đến bên, lay vai hắn : Tôi van ông cứu tôi, ông cứu tôi, không thì tôi đến chết mất.

Hắn quệt má Thanh : Còn nõn nà thế này đã lo chết. Lại còn cô con nữa. Hai mẹ con gây dựng cơ-nghiệp lại mấy chốc. Chịu thôi. Ai điên gì đi bảo lĩnh

lúc này. Đã bảo cứ để nó phát mại đi. Hai mẹ con lại đây người ta cung đốn cho.

Không suy nghĩ gì nữa, Thanh giơ tay tát vào mặt Bảo và sầm sầm đi ra, máu chạy loạn trên đầu, hai tai ù cả lên không nghe tiếng lão Bảo cười ha hả phía sau.

Thanh nằm vật xuống đệm xe cảm thấy tất cả những sự nhục nhã của một gái giang-hồ hết thời như ta thường nói. Thanh tức không thể khóc òa lên được, đưa tay lên miệng cắn đến rớm máu để khỏi gào thét trong xe. Về đến nhà, đồng hồ vừa gõ đúng hai giờ đêm. Lòng Thanh càng điên cuồng, chỉ còn mấy tiếng đồng hồ nữa thôi, tất cả, tất cả nhà cửa này, đồ đạc này, xe hơi này sẽ bị mất hết. Còn lại gì cho Thanh ! Lần thứ nhất trong đời giang hồ, Thanh lo sợ đến ngày mai, đến cái hậu vận không một bảo đảm về tinh thần và vật chất. Về tinh thần Thanh không cần khi Thanh đã có một bảo đảm vật chất chắc chắn. Bây giờ cái bảo đảm ấy mất rồi, nó càng tỏ rõ sự thiếu-thốn và cần thiết của một bảo đảm tinh thần. Chao ôi ! Lúc này Thanh có một người đàn ông. Người ấy đã gánh đỡ Thanh tất cả những sự lo lắng, tủi nhục !

Sung sướng thay một người đàn bà có chồng, có người chồng để gánh vác cho tất cả, có người chồng để mà vịn vào cánh tay ! Thanh bỗng hối tiếc những người đã đem một trái tim và một cảnh gia-đình lương-thiện đến dâng Thanh. Thanh đã ngạo nghễ cười vào mặt những người ấy và cho họ là ngông cuồng. Bây giờ Thanh mới cảm thấy hết cả ý thành thực và ái-

tình sâu xa của họ ! Lòng Thanh bồng bột lên, giá Thanh nhớ được chỗ ở của một người trong bọn đó, ngay lúc này Thanh sẽ tìm đến họ, ngả vào lòng họ, nhờ họ che chở, nâng đỡ cho ! Nhưng Thanh biết rằng không thể được, hạnh phúc như con chim đến tầm tay không vồ ngay thì nó lại bay thoát mất.

Năm giờ, tiếng chuông ngân giài rơi nặng trong khoảng tịch-mịch. Thanh hốt-hoảng ngồi nhỏm giậy, hai tay chắp lại như van xin với thời gian : Ối trời ơi ! Đã năm giờ rồi ư ?...

Thanh muốn đây là một đêm giài bất tuyệt hay hơn nữa, một đêm mà người ta cố ngủ để không bao giờ trở giậy, không còn phải trông thấy cái sáng mai ghê sợ !

Sự mệt mỏi,xúc động,ríu hai mắt Thanh lại, Thanh thiếp đi, giấc ngủ chập chờn và nặng nề đến như một khối đá. Thanh thức giậy ngay với tiếng động đầu tiên ở ngoài phố. Mênh mông, chơi vơi, không biết ở chỗ nào : đó là cái cảm giác của Thanh lúc bừng mắt ra. Cái buồi sáng của một người suốt đêm hầu không ngủ nó mới lạt lẽo làm sao ! chán ngán làm sao! Thanh bó gối,ngồi thừ ra,thỉnh thoảng buông một tiếng thở giài. Dần dần chuyện sảy ra ở nhà lão Bảo tối qua trở lại trong trí Thanh, trở lại một cách êm ả. Thanh không tức tối nữa, bình tĩnh như một triết nhân, ôn lại tất cả những lời mỉa mai nhục mạ của lão Bảo, những sự thờ ơ lãnh đạm của các bạn ăn chơi thân mật xưa nay. Cái phòng này đã chứng kiến bao nhiêu cuộc tụ họp vui vầy, truy hoan. Bây giờ đến lúc lâm nguy chỉ còn trơ lại chủ nhân nó, với

nó. Mà chủ nhân nó cũng sắp phải biệt giả nó đây!

Nghĩ thế Thanh bỗng cười vang lên. Trong một đời giang hồ, Thanh phá tan nhiều cơ nghiệp thật, nhưng Thanh rất hào phóng nghĩa-hiệp. Những người đàn bà cùng cảnh ngộ với Thanh, gặp lúc cùng cực, chưa tìm được anh đàn ông cấp dưỡng, đều được Thanh cưu mang, và gây dựng bằng cách làm mối cho lấy người này, người nọ, lập một gia-đình, tuy lén lút nhưng phong lưu. Nhiền ả nhờ Thanh bây giờ vào mặt khá trong làng ăn chơi.

Ấy thế mà tất cả những người chịu ơn Thanh ấy, đã xa lánh Thanh lúc này, không giúp đỡ Thanh mà cũng không hề tới chia buồn, an-ủi. Thanh nghĩ thầm : có lẽ chúng nó đợi đến lúc đúng trưởng tòa đến biên đồ-đạc chúng nó mới lại thăm mình chắc, thăm vì lòng tò-mò chứ đâu có phải vì lòng tử-tế! A! lòng người khốn nạn thật! Và Thanh tự đắc nghĩ tiếp : « mình còn khá hơn chúng nó nhiều! »

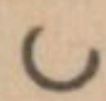

Có tiếng gõ cửa, và người bồi bước vào, vẫn cái giọng lễ phép xưa nay : thưa bà sơi sáng? Bà sơi cà phê sữa ?

Thanh nhìn lên đồng hồ sửng sốt :

— Chết! Bầy giờ rồi à ? Thanh lại thấy ngay cái cảnh ngộ thực của mình trước mặt. Còn có một, hai giờ đồng hồ nữa thôi, Thanh đã phải lìa hẳn cái nhà này. Thanh nhớ cần phải thu xếp ít nhiều công việc đã ; Và công việc trước tiên là giải tán bọn đầy tớ.

Thanh gọi tất cả chúng nó lại. Thanh muốn đến phút cuối cùng chúng cũng không hiểu sự phá sản của Thanh. Nhưng trông thấy lũ tớ đã chứng kiến những ngày huy-hoàng rực rỡ của mình, lũ tớ đã ở với mình lâu hàng mấy năm nay, Thanh òa lên khóc. Thanh không khóc dễ dàng thế trước mặt những người quen biết ngang hàng đâu.

Bọn đầy tớ ngạc nhiên nhìn nhau, lo sợ và thương cảm chủ nhân. Thanh vẫn là người chủ tốt, rộng rãi và ân cần nữa. Một lúc, Thanh mới lau mắt và thong thả nói : Tao với cô dọn đi xa, xa lắm. Nhà cửa đồ đạc này tao đã gạt hết rồi, vậy tao tình công xá cho chúng mày đi ở chỗ khác hay về quê mà làm ăn. Đi xuống thu xếp quần áo đồ đạc mau lên, chỉ còn có 15 phút nữa thôi.

Lũ tớ càng ngạc nhiên : Thưa bà thì bà cũng để cho chúng con được tiễn bà và cô đi đã chứ, hay bà cho chúng con theo hầu đến chỗ mới.

Thanh xua tay : Không, không chúng mày cứ thu xếp đi. Nếu có thể đem chúng mày đi được, hay để cho chúng mày tiễn được tao thì còn nói gì nữa.

Lũ đầy tớ ngần ngừ nhưng thấy vẻ mặt buồn bã của Thanh, chúng nó biết việc chắc quan trọng lắm và muốn tỏ lòng trung thành với chủ, thì chỉ nên răm rắp vâng lời chủ là hơn.

Chúng kéo nhau xuống nhà dưới, lặng lẽ thu xếp quần áo, lặng lẽ từ giã nhau và lần lượt từng người một, lên phòng Thanh lĩnh công xá và chào chủ. Tất cả tiền mặt Thanh còn được ngót hai trăm bạc, Thanh tính công xá trả đủ cho mọi người.

Chúng lĩnh công xong định kéo nhau lên gác chào Vân nhưng Thanh chỏ ra phía cổng : Thôi chúng bay cứ đi đi.

Chúng vâng lời, chào Thanh một lượt nữa và lục tục đi ra cổng. Có đứa cẩn thận như thằng Bếp còn dặn Thanh : Thưa bà cái nồi hấp rạn một chỗ, con chưa đi hàn.

Và anh tài-xế : Thưa bà bao nhiêu đồ phụ tùng đủ cả, còn xếp nguyên trong hòm đồ, bà nhận cho con.

— Thôi, không phải nhận. Và Thanh nghĩ thầm : Có còn là của mình nữa đâu, thiếu hay đủ thì cũng thế.

Thanh đứng lên, tựa vào cửa sổ nhìn theo bọn đầy-tớ. Trên hè phố còn vắng, từng đứa một lủi thủi nối đuôi nhau, tay xách chiếc khăn gói, hay chiếc va-li nan đi về dưới phố. Thanh trông rõ con sen thân tín của mình xưa nay đang nâng vạt áo chùi nước mắt.

Qua hàng rào sắt chúng còn ngảnh lại để nhìn vào nhà. Thanh bất giác đưa tay lên vẫy chúng một cách thân-mật. Mi mắt Thanh mọng lệ. Thanh chớp vội, và khẽ nói : Chúng nó là những người cũ cuối cùng chứng kiến.., nghĩa là Thanh đã nảy ý định bỏ nhà đi trước khi trưởng tòa và chủ nợ đến biên nhận công khai đồ đạc. Từ mấy hôm trước họ đã đến biên phác những món đồ quý giá rồi, phòng Thanh đem bán chăng. Thanh lê bước thăm tất cả các gian phòng ở

nhà dưới và tự nhiên thấy lòng mình bình tĩnh lạ lùng, thản nhiên, không chút gì là cảm-động, đau đớn nữa. Thanh cũng phải tự lấy làm lạ cho mình. Nhất đán từ trước Thanh vẫn tự nhủ nếu đến bước phải tịch biên thì thế nào Thanh cũng mang đi mấy món đồ chơi nhỏ mà Thanh vẫn ưa thích. Bây giờ nhìn chúng, Thanh thấy rửng rưng không thiết cũng như Thanh không còn thiết tất cả cái cơ nghiệp này. Đó là một sự rủng rưng bắt buộc, bởi biết mình không có thể níu lại được cái mà mình vẫn tha thiết, hay một chứng cớ tỏ rằng chỉ cái của mồ hôi nước mắt do tài sức lương thiện của mình gây dựng được, mình mới thiết tha quyến luyến một cách xâu-sa khi phải rời bỏ ? Chỉ biết Thanh đang cảm thấy rõ rệt rằng giá lúc này chủ nợ bảo không tịch biên nhà cửa đồ đạc nữa, trả lại Thanh tất cả đấy, Thanh cũng sẽ rửng rưng thế này thôi. Thanh lại tự trách mình sao đêm qua van xin lão Bảo một cách tự hạ quá để nhận bao lời khinh bỉ mai mỉa của hắn ! Cái cơ-nghiệp này đâu có xứng cho Thanh phải quỵ lụy đến thế ? Đang vơ vẩn nghĩ thì nghe tiếng chuông reo hồi ở gác đưa xuống. Thanh sực nhớ đến Vân đã bị bỏ quên trong trí Thanh từ lúc ở nhà lão Bảo về.

Nghe tiếng chuông vẫn réo hồi. Thanh cười nhạt : « Còn đứa nào nữa đâu mà réo chuông kia chứ. Mình phải lên bảo nó thu xếp đi mới kịp ».

Thanh chèo lên gác, khi qua phòng ngủ của Thanh, Thanh nghảnh mặt đi không nhìn vào, tiến thẳng đến phòng Vân. Chiếc chìa khóa cheo ở ngoài tường. Thanh

tra khóa, đẩy cửa vào. Vân chừng đã thức giấc từ lâu đang ngồi đọc sách ở bàn. Thấy mẹ, Vân đứng lên ngạc nhiên. Từ hôm bị giam cầm, mười mấy ngày dằng dẵng Thanh mới tới phòng Vân lần thứ nhất.

Thanh nghiêm nhiên bảo Vân : Thu xếp quần áo lại bỏ vào chiếc va-ly kia. Nhớ gói cả cái chăn lại kẻo không lấy gì mà đắp.

Rồi Thanh đi thẳng vào buồng bên, dọn dẹp quần áo đồ đạc lặt vặt của Thanh. Vân càng ngạc-nhiên. Nàng muốn chạy theo mẹ hỏi rành rọt xem thu xếp quần áo để đi đâu. Nhưng luôn mười mấy ngày không thấy mẹ trong những trường hợp ngang ngược đã làm cho Vân cảm thấy mình với mẹ xa lạ nhau. Vân tự thấy bỡ ngỡ ngượng ngập trước mặt mẹ. Tuy thế nàng vẫn lúi húi xếp gập quần áo bỏ vao va-ly và lấy giấy gói lại. Sau nàng chợt hiểu, tự nhủ : Có lẽ... Phải, bởi thế, nên mới chẳng có đứa ở nào lên đây thu xếp dọn dẹp như mọi sáng. Má đã cho chúng nó ra hết từ tối hôm trước. Bây giờ chỉ còn hai mẹ con trong cái nhà vắng này. Vân chợt buồn man mác và cảm thương mẹ vô cùng. Nàng buộc vội gói chăn, chạy đi tìm mẹ. Thanh ở buồng bên đang quỳ gối xuống bọc chăn để riết sợi giây buộc. Vân dành lấy đầu giây rụt rè bảo mẹ : Má đưa con buộc.

Thanh không buông, lẳng lặng mím miệng, thiết chặt sợi giây, thắt lại, đẩy gói chăn sang một bên. Vân rưng rức nước mắt, thầm nghĩ : Đến lúc này má còn hờn giận mình.

Vân đã nghĩ lầm. Bây giờ thì tuyệt nhiên Thanh không còn hờn giận gì Vân. Trái lại, lúc này, Thanh thấy cần đến Vân vô cùng, cần như kẻ lữ hành sắp đi thui thủi trong bãi sa-mạc cần có một người đồng hành để mà trò chuyện cho khỏi quạnh hiu ghê sợ. Nhưng Thanh lấy làm tủi và ngượng ngùng nếu để cho Vân thấu rõ là mình cần đến Vân trong cái bước đường vô định sắp tới đây. Thanh quay ra thu dọn quần áo, Vân cũng ngồi xuống giúp mẹ, và toan xếp mấy chiếc quần áo dạ vào va-ly. Thanh xua tay gạt :

— Đừng, để lại, bỏ vào làm gì, đem mấy cái áo dạ đẹp này thôi.

Vân bảo : Thế bao nhiêu áo tốt của con, con lại xếp cả má ạ, có phải bỏ lại không ?

— Thôi, xếp rồi thì thôi.

Việc làm lành của hai mẹ con cứ thế từ từ hơn lên trong sự thỏa mãn thầm của cả hai tấm lòng.

Chiếc va-ly chật ních. Thanh đứng giậy khoác chiếc áo ngự hàn, soi vào gương,quấn lại vòng tóc rối rồi nhìn thẳng vào mặt Vân, thong thả nói : Nào bày giờ thì ta đi.

Vân chạy vội về phòng lễ mễ sách chiếc va-ly và phải trở lại lần nữa để ôm gói chăn sang buồng mẹ.

Vân nhìn hai chiếc va-ly và hai gói chăn to tướng bảo Thanh : Thế này thì má con ta sách sao nổi ?

Vân đã rung động cả tâm hồn khi thốt lên tiếng «má con» thân mật. Nàng cũng đợi một nét cảm động trên mặt Thanh : Thanh chỉ cúi xuống vần hai gói chăn ra

đầu cầu thang và đẩy cho lăn xuống dưới đất. Còn chiếc va-li Thanh khiêng một đầu, Vân khiêng một đầu, hai mẹ con lễ mễ đem xuống dưới nhà rồi lại lên khiêng nốt chiếc kia xuống. Thanh xoa hai tay: Thế là xong, không còn vướng viu gì nữa.

Lúc bấy giờ Vân mới e-dè:

— Hôm nay người ta tới...

Thanh gật đầu không để Vân hỏi đến hết câu:

— Phải, chỉ lát nữa thôi. Và Thanh ngồi bệt xuống chiếc va-li, hai tay ôm đầu.

Vân cũng bùi ngùi ngồi bên cạnh, tay Vân vê tà áo. Nàng không có can-đảm đứng lên đi thăm một lượt cuối cùng cái nhà đã để trong lòng nàng những kỷ-niệm đắng cay nhiều hơn tốt đẹp. Nàng mơ ở đây một cuộc đời êm-ả thân mật bên người mẹ thân yêu, trái lại, cái thời gian nàng sống ở đây chỉ đầy những sự thất vọng kinh-khủng làm tan vỡ hết cả tâm hồn nàng. Tuy thế tính đa cảm của nàng, lúc này cũng làm cho nàng sao suyến, nghẹn ngào. Cái nhà rộng rãi âm-u lạ. Vân tưởng nghe thấy tiếng vang của trống ngực hai mẹ con đập mạnh. Cái nhà còn y nguyên đồ-đạc mà đã có vẻ hoang tàn. Nhìn thấy mẹ hai tay vẫn ôm đầu buồn não lạ lùng, Vân chợt băn khoăn, hối-hận hình như chính mình đã gây nên cái cảnh hoang tàn này. Lòng Vân càng như thắt lại. Thanh ngửng đầu lên, hai mắt lờ đờ ngơ ngác hỏi Vân: đi đâu bây giờ?

Vân cúi gằm mặt xuống, mí mắt rung rung như sắp khóc.

Thanh thở giài đứng phắt giậy, nói rất nhanh :
-- Thôi đi, đi đâu cũng được.

Hai mẹ con, làm bốn chuyến, khiêng hai chiếc va-li và hai bọc chăn ra cửa. Cả hai, cùng cố nén cho khỏi lộ vẻ khó nhọc.

— Bây giờ thì gọi xe.

— Thế nhà này ai trông ?

— Không sao, cứ khóa trái cửa lại, chìa khoa cắm bên ngoài, ai dám tưởng đây là cái nhà không.

— Thế còn cái cửa ngoài đường ?

— Thì cứ tròng xích sắt vào tự khắc khi trưởng-tòa đến họ gọi không thấy ai thì họ mở cửa lấy !

Vân cũng không cần hỏi rõ ràng thêm về việc tịch biên. nàng sợ gợi mối thương tâm cho mẹ, nhưng chính trong lòng nàng, nàng ngạc nhiên vô cùng cái thái-độ lặng lẽ của mẹ. Nàng không hiểu làm sao mới cách đây ít lâu Thanh dữ dằn hầm hè như con hổ cái, mà bây giờ lại có ngay một dáng đành phận lặng lẽ thế này. Vân càng không dám gợi chuyện phủ Tịch ra để xem kết liễu ra sao. Nhưng Vân cũng đoán Phủ-Tịch từ nay sẽ không có liên can gì đến đời nàng nữa. Vân nghĩ chợt đến Di và thở dài khoan khoái. Rồi tưởng như Thanh biết được ý nghĩ của mình, Vân thở dài xong, vội vàng cúi gầm mặt xuống, ngượng ngùng.

Nhưng Thanh đang đăm chiêu. Hai ba chiếc xe kéo hồi nãy thấy Thanh giơ tay vẫy đã túc-trực cả ở cửa

rồi, Thanh lưỡng-lự không biết nên đi đâu. Lại trú ngụ ở nhà bạn ? Đó là một đều mà Thanh không bao giờ nghĩ tới. Thanh đã định đi thuê ở ngoại ô hay ở phố vắng nào một chiếc nhà nhỏ mẹ con ở tạm. Để làm gì ? để đợi gì ? Chỗ ấy Thanh không nghĩ đến vội. Nhưng chẳng nhẽ với hai chiếc va-ly và hai bọc chăn to tướng, hai mẹ con lang thang trên xe kéo để đi tìm nhà ? hay là hãy đem gởi tạm nhà người quen ?

— Chao — Thanh nghĩ — nó có vẻ bệ rạc quá. Vả lại Thanh đã nhất quyết không thèm nhìn mặt một người quen thuộc cũ nào nữa. Sau cùng Thanh chợt nghĩ đến cái chùa mà Thanh vẫn hay đi lại. Bây giờ chỉ đến đấy gửi đồ đạc là tiện mà nếu chưa thuê được nhà ngay thì có thể trọ lại ở chùa được một vài ngày.

Thanh bảo bọn xe kéo khuân lên xe đi.

PHẦN THỨ HAI

Ngôi chùa Thanh định đến, ở ngay phố hàng Bún. Bên ngoài thì là một cái cổng tò vò gạch nhưng đi vào trong, hết cái cổng, thì ngôi chùa hiện ra, rộng rãi và tịch-mịch vô-cùng như biệt lập hẳn ra một thế giới riêng.

Thanh để Vân ngồi ngoài xe coi hành-lý, còn mình vào trước nói với nhà sư. Gửi được rồi, Thanh lại trở ra ngay dục xe đến bờ hồ Hoan-Kiếm. Ý Thanh muốn vào Thái hà ấp tìm nhà.

Lâu lắm Thanh mới bước lên xe điện : lối du-lịch của những người ít tiền. Thanh đã toan cũng ngồi hạng dưới với những người quần nâu áo vải quang gánh cồng kềnh kia, để bắt đầu tập tiết kiệm. Nhưng khi người ta đang giầu có mà sa-sút thì người ta cứ tưởng vẻ sa-sút của mình bộc-lộc cả ra ngoài, ai trông thấy mình cũng có thể đoán được, Thanh ngượng, lại lên toa hạng trên.

Vân chỉ biết theo mẹ, lẳng lặng ngồi bên, không dám hỏi han gì cả. Nàng mang-máng rằng có lẽ nàng sắp được sống một cuộc đời tầm-thường dản-dị rồi đây. Thanh cũng im, mặt buồn hiu-hắt : cái tương lai trống rỗng đã hiện ra với tất cả những ghê sợ của sự trơ-trọi không một tình thân mật, không một sự giúp đỡ thành thực. Thanh càng làm cho tình cảnh mình đáng thương thêm bằng cái giả tỉ nếu bây giờ mình đau ốm thì trông cậy vào ai ?

Ngót trăm bạc còn lại, thuốc men được bao lâu ? Thanh sợ hãi nhớ đến lời nói của một bác sĩ quen lúc trước dọa nàng : Những người ấy đêm làm ngày, lấy ngày làm đêm, sống không điều-độ như Thanh thì kết-cục chỉ hò lao mà chết.

Xe điện đã qua khỏi Giám, nhà cửa thưa thớt đi không khí như nhẹ dần, Thanh nao nức nghĩ : « Thôi đây cũng là một dịp cho mình nghỉ dưỡng sức. Nhất quyết tiêu hết chỗ tiền này đã rồi làm gì hãy làm. »

Làm gì ? Thanh không nghĩ tới. Nhưng lúc này Thanh thấy khoảng đời phóng-đãng của mình như xa lắm rồi.

Đến chùa Đồng-Quang, Thanh sực nhớ cái không khí giữa mình và con, vẫn lầm lầm, lì lì, bèn kể luôn sự tích chùa Đồng-Quang và gò Đống-đa. Vân cũng hiểu đấy là một cách cho hai mẹ con thân-mật lại với nhau nên nghe mẹ nói một cách chăm-chú và dần-dà Vân hỏi : Má định thuê nhà ở đây sao ?

— Ừ, thuê ở đây đỡ tốn tiền.

Vân muốn hỏi thêm mẹ một câu từ sáng vẫn ngập-ngừng ở trong lòng:

— Thế má con mình sinh nhai bằng cách gì?'

Vân đã hy-vọng rằng mẹ mình không bao giờ nghĩ đến cách mưu-sinh bằng cái đời trụy-lạc như trước nữa. Nhưng Vân không dám hỏi hình như sợ gợi buồn sớm quá cho mẹ. Lang-thang mãi, gần đến ô Chợ-Dừa, Thanh mới tìm được chiếc nhà nhỏ bằng gỗ lợp ngói sây liền với mấy chiếc nữa ở trong cái trại rộng. Người quản-trại ra tiếp, có ý ngạc-nhiên thấy hai người đàn-bà sang trọng như thế mà lại đi thuê nhà trong chỗ hẻo lánh này. Thanh phá tan mối ngờ vực của hắn:

— Tôi muốn thuê chỗ tịch-mịch để dưỡng bệnh.

Ngã giá ba đồng một tháng, dọn đến ngay lập tức. Thanh đặt tiền và kéo Vân đi sắm đồ-đạc.

Một chiếc giường, một cái bàn, hai cái ghế và mấy thứ lặt-vặt dùng trong bếp.

Toàn những thứ xoàng cả, nên không hụt bao nhiêu vào số tiền còn lại. Đến quá trưa mang nốt hành-lý ở chùa về, hai mẹ con Thanh dọn nhà xong.

Bấy giờ mới nghĩ đến khoản cơm nước. Vân cắp rổ cùng mẹ ra chợ ô đong gạo, mua rau, mua củi. Thanh như cô học-trò tươi-tỉnh bảo Vân: Đi chợ thế này má nhớ như là ở Sầm-Sơn má sách rổ đi chợ chẳng có gì khác cả.

Vân mừng thầm, nàng không ngờ Thanh dễ nhập cái hoàn cảnh nghèo nàn như thế. Hai mẹ con về nhà

lúi-húi thổi cơm luộc rau. Bữa cơm ngon lành tệ. Tuy không ai nói ra nhưng đều cảm thấy một nỗi vui.

Vân dành đi rửa bát đũa. Vì mới đến ở chưa quen ai, nên dọn dẹp xong, hai mẹ con Thanh đóng cửa đi nằm. Thanh thức xuốt đêm qua nhọc quá ngủ thiếp ngay. Chỉ Vân không ngủ được, chẳng phải vì lạ nhà mà vì lòng nàng đang náo nức một hy-vọng lớn, hơn thế nữa, một trách-nhiệm, một trách-nhiệm bất ngờ mà nàng cảm thấy quan trọng quá, khiến nàng hồi-hộp run-run.

Tuy tâm-hồn nàng chỉ là tâm-hồn một cô gái ngây thơ hiền-lành không có những ý nghĩ sâu sắc lịch-duyệt, nhưng với sức cảm-súc rất nhanh, Vân bắt được tất cả những luồng tư-tưởng thay đổi trong óc Thanh từ sáng. Không cần suy nghĩ gì nhiều về sự thay đổi bắt buộc trong tâm-trạng Thanh, Vân đã kết luận ngay : mẹ nàng đang như con gà dừng chân chọi đá, chỉ một chút cử-động, con gà ấy một là xông liều đánh dữ hơn, hai là lùi lại bỏ hẳn cuộc chọi.

Xông liều hay lùi lại, đấy là tất cả cái trách-nhiệm mới mẻ, quan trọng của Vân. Từ đây trở đi, hành-vi của Thanh là thuộc về Vân, Vân có trách-nhiệm về cuộc đời sống của mẹ nàng ; bắt đầu tự cái nhà dản-dị này. Vân bâng-khuâng lo sợ, cảm thấy mình bé nhỏ quá đối với cái trách-nhiệm to tát ấy. Chỉ một điều làm thay đổi sự nhu-thuận phục-tùng của nàng đối với mẹ xưa nay thành sự cương-quyết bướng-bỉnh đã làm cho nàng thấy khó-khăn lắm. Phải cương quyết bướng-bỉnh thế nào cho cảm được lòng mẹ, chứ đừng

làm cho mẹ đang lúc tự-tưởng mình là thất-thế này phải tủi-hờn. Ôi ! bao nhiêu là nhã-ý, khéo-léo. Vân liếc nhìn Thanh,nhận thấy da Thanh xanh đi,mặt hơi vỡ, hai quầng mắt thâm tối và hơi thở hồn hển. Tất cả những triệu-chúng báo trước một sức khỏe suy đồi. Vân thương cảm vô cùng, cảm như mẹ mình yếu ớt đi nhiều, bé nhỏ đi nhiều, mình cần nâng niu, chầm-bẫm.

Bỗng dưng tư-tưởng của Vân như con chim chuyền ngay đến một ý-nghĩ đột-ngột. Vân trở dậy thực-hành liền, khẽ mở chiếc va-li và nhẹ lấy ra nào vải, nào kéo và kim chỉ. Nàng hăm hở cắt luôn mấy cái áo đầm cho trẻ con và thầm nghĩ mẹ con nàng sẽ sống bằng cách này. Nàng không nghĩ vội đến sự tìm người mua cho nàng những chiếc áo ấy.

Cái cảm giác đầu tiên lúc Thanh mở mắt là hoang mang ngơ ngác không hiểu mình đang ở đâu. Gian nhà độc một cái cửa ra vào tuy đã khép kín mà những luồng gió vẫn luồn được qua mái ngói, qua những bức vách mỏng làm cho khí lạnh thêm thấm thía đìu hiu. Thanh thấy gây gấy khắp người, chân tay buồn bã ê-ẩm không muốn cử động nữa. Cả tâm hồn cũng vậy, giá ngắt và bần thần như tê bại hẳn rồi.

Có tiếng khua động ở bên ngoài, tiếng trẻ khóc, tiếng người sào sáo với nhau : mớ gạo này đong rẻ, mụ Ất bị bắt bỏ bóp. Thanh tò mò lắng tai nghe, tưởng những tiếng vọng ở đâu xa lắm. Nhưng những tiếng sào sáo ấy đã làm Thanh tỉnh táo hẳn, nhận ra

chỗ ở mới của mình. Buồn nản, lo lắng tức thì sô đến. Thanh giơ tay kéo chăn chùm kín như không dám nhìn rõ cái hiện cảnh của mình.

Lắng nghe tiếng bát đũa khua lạch cạch ở gần bên, Thanh hé chăn ra nhìn, thấy Vân đã bưng mâm bát đặt ở bàn và sợ tiếng động khua giấc ngủ của mẹ, Vân quay lại nhìn vào giường. Bốn mắt gặp nhau. Không lẽ Thanh lại kéo chăn nhắm mắt giả vờ ngủ nữa, đành miễn cưỡng ngồi dậy. Vân tươi cười : A ! má đã giậy,con vừa thổi cơm xong. Má giậy sơi cơm.

— Còn sớm thế mà đã ăn cơm kia à ?

— Năm giờ rồi má ạ, hàng xóm họ đã về chợ cả. Với lại ăn cơm sớm để thu dọn cho sớm chứ ở đây thắp đèn dầu, ăn trễ, cất dọn lụi đụi lắm.

Thanh đi ra chỗ bàn, ngồi vào chiếc ghế, thừ mặt nhìn mâm cơm : một đĩa thịt kho, một đĩa rau cải luộc, tất cả đồ ăn trong bữa cơm. Bát đĩa thì thô sơ, bát đàn, đũa tre, cái mâm gỗ quang dối một lượt sơn dầu đỏ kệch. Nồi cơm đặt một góc bàn tỏa ra mùi gạo nồng. Thanh thấy chán ứ lên đến cổ và biết trước rằng không sao nuốt chôi được bữa cơm này, tuy bụng cũng đói ngấu. Song thấy mặt Vân vẫn vui vẻ, dáng điệu Vân lăng xăng bên mâm cơm, Thanh thèn thẹn thấy mình kém can đảm hơn Vân, Thanh cố nén buồn chán, làm bộ vui vẻ, cầm chiếc bát đưa Vân sới cơm :

— Nào ăn cơm.

Và được một miếng, nhai ngay phải hòn sạn sào sạo ghê cả răng, Thanh rùng mình đặt bát cơm xuống bàn, nước mắt ứa ra. Thanh vội vã chặn lấy ngực, và

ọe lên, để cho Vân tưởng lầm rằng vì nghẹn mà ứa nước mắt. Vân định đứng lên đến bên cạnh mẹ để săn sóc, Thanh sua tay bảo Vân ngồi xuống, cứ ăn cơm đi, Thanh sẽ ăn sau. Nhưng Thanh chỉ ngồi yên đấy, trống đũa lên mặt bàn. Thật những đứa ở nhà Thanh trước cũng không bao giờ phải ăn cơm gạo hầm hút thế này và bát đũa chúng dùng cũng không tồi tệ như thế này: « Thân mình bây giờ ra không bằng một đứa tôi đòi » Thanh thầm nghĩ thế, nước mắt lại muốn ứa ra. Vân vẫn ăn uống tự nhiên, xong Thanh tưởng như nhận thấy Vân cố nén những cái nhăn mặt và Vân chan nước rau luộc để dễ và lùa, nuốt cho dễ chôi.

Thanh không chịu đựng được cái cảnh kham khổ diễn ở trước mắt nữa. Bỏ ghế, bước vội vào giường, Thanh dặn Vân:

— Con ăn rồi dọn đi, má mệt lắm không muốn ăn.

Vân cũng không mời nài, nàng biết chính nàng bây giờ mở lời ra khuyên dỗ mẹ thì nàng cũng òa lên khóc mất, không biết khóc vì sao. Vân líu díu thu dọn cho mau, đem ra sân rửa ráy.

Trong này, Thanh vắt tay lên chán, lặng ngẫm-nghĩ cái buồn, cái tủi. Thanh lạ-lùng sao hồi sáng cũng cơm gạo ấy, cũng thức ăn ấy, bát đũa ấy mà Thanh ăn rất ngon lành. Có lẽ là tại Thanh đói, nên thấy ngon, chữ dễ gì chốc lát người ta đã bỏ được những cao lương mỹ vị để quen ngay với sự ăn kham khổ. Bữa cơm chiều nay đã chứng thực điều ấy, và Thanh chợt nghĩ đến người cha của Vân với một ý-tưởng rất khoan-nhân.

Nhưng rồi sự căm giận lập tức tiếp đến ngay. Chính vì muốn kình địch với cha Vân, muốn tỏ cho cha Vân biết rằng, muốn giàu Thanh có thể giàu được ngay tức khắc mà Thanh đâm ra trụy lạc giang hồ mãi để đến nỗi tới bước cùng đồ này. Kẻ gây họa cho Thanh đã chết, mà cái họa còn dây dưa biết đến bao giờ ?

Mảng suy nghĩ, Thanh không nghe tiếng bước chân Vân nặng nề bước vào trong nhà. Mãi lúc Vân đặt phịch cái rổ bát nặng trên bàn, Thanh mới giật mình ngửng lên. Vẫn còn cái thói quen sạch sẽ ngăn nắp ở một nhà sang trọng, thấy rổ bát để trên bàn, Thanh cau mặt gắt :

— Ai lại để rổ bát nồi niêu lên bàn thế bao giờ ? Cất dưới bếp ấy.

Vân đáp :

— Con cũng định cất dưới bếp, nhưng cái bà ở bên cạnh nhà ta nói rằng để đấy thì người ta ăn cắp hết mất. Phải đem cả củi vào nữa cơ mà ạ.

Thanh lặng người, nín thinh, nhớ ra mình đang ở chung lộn với những người nghèo khó. Lúc thấy Vân khệ nệ sách bó củi để dưới gầm giường, Thanh tưởng như mặt mình đỏ bừng lên trong bóng tối

Vân thì thào nói, tiếp thêm vào cái ý nghĩ nghấm nghầm của Thanh :

— Gớm ! Sách bó củi vào trong nhà mà con ngượng với những người ở trong bếp. Mình bất nhã với người ta quá, có khác nào bỉ vào mặt người ta rằng mình nghi người ta gian dối ấy.

Thanh lơ đãng nghe, mà óc thì vẩn vơ mãi với ý nghĩ : Giá những đứa quen mình biết mình thu dấu bỏ củi xuống dưới gầm giường thì nó cười đến mấy ngày mới rứt.

Rồi tưởng như những người quen ranh mãnh vẫn theo đuổi mình, dò xét cảnh sa sút của mình để về đàm tiếu với nhau thực, Thanh bảo Vân :

— Con đóng cửa vào mau !

Vân vội vã quay ra đóng cửa. Trong nhà tối om. Nàng tìm diêm châm ngọn đèn dầu. Một thứ ánh sáng vàng vọt và yếu đuối loe lên không đủ làm cho người ta đang ở trong sâu tối phải chóa mắt.

Thanh nhìn ngọn lửa lung lay tạt ngang, bốc cao lên một chút rồi chụm lại thành một cái đốm sáng đỏ, vàng nhờ nhợ, không ra hẳn một mầu sắc gì. Thanh thốt nhiên so sánh với cái đốm lửa ngọn đèn dầu lạc trên khay đèn thuốc phiện, và thấy rằng cái ánh đèn thuốc phiện còn đẹp, còn đầm ấm hơn cái ánh sáng ngọn đèn dầu này, nó có vẻ hèn mọn làm sao. Để nó, nó càng là tượng trưng cái nghèo hèn, cái khổ sở. Thà tắt quách nó đi, còn hơn !

Thanh ngỏ ý ấy với Vân. Vân đang khoanh tay trên bàn, ngây mắt ngắm ngọn đèn, nghe mẹ bảo tắt, sửng sốt đáp : Tắt làm gì vội, để cho vui mắt ạ.

Vân sợ, sợ cái bóng tối nó dẫn đến cho Vân những sự bí-hiểm, những sự sợ hãi về hiện tại, về tương-lai. Mặc dầu về hiện-tại nàng có cảm giác sung sướng

như thoát một đại nạn và về tương lai nàng đang tiếp nối những hy-vọng huy hoàng bị đứt quãng bởi những cơn ác mộng.

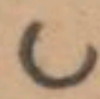

Vân ở chợ về tới nhà, thấy mẹ nằm chùm chăn kín mít, Vân nhón bước đi thẳng xuống bếp. Đang lúi húi thổi nấu, Vân chợt nghe như có tiếng ai rên-rỉ. Vân lắng tai lại không nghe thấy gì nữa. Một lúc sau tiếng rên rỉ lại nổi lên, đều hon, và to hơn. Hốt-hoảng, Vân chạy vào nhà. Thanh đang rền rĩ. Vân luống cuống mở chăn ra, hỏi mẹ : Má ơi ! Má làm sao thế ?

Không một tiếng đáp. Những tiếng rên của Thanh nhỏ dần rồi bặt hẳn. Vân sờ đến chán mẹ, da Thanh nóng như lửa. Vân càng lay gọi Thanh, mãi mãi Thanh mới ú-ớ được mấy tiếng rồi lại nằm li-bì. Tuy sợ hãi, mà Vân rất tỉnh trí, nàng nghĩ ngay đến sự đi mời đốc-tờ. Song không lẽ để mẹ nằm một mình ? Vân liền sang bên hàng sóm nhờ người trông hộ. Nhà nào cũng đóng cửa khóa trái ra ngoài. Chỉ có mỗi một nhà cửa mở, một người đàn bà đang ngồi nhặt rau.

Vân nói :

— Bà giúp cháu một việc, bà sang ngồi với má cháu để cháu đi kiếm thày thuốc.

— Làm sao mà đi kiếm thầy thuốc hở cô ?

— Má cháu không biết làm sao mà sốt quá, cứ rên rỉ lên !

Người đàn bà bỏ rổ rau, đứng lên, hốt-hoảng :

— Chết ! Để tôi sang xem làm sao ? Chắc cảm đấy ? Cái cảm năm nay độc lắm.

Vân dẫn người đàn bà ấy về nhà. Sờ chán Thanh người ấy nói :

— Đích cảm rồi, đánh gió ngay đi mới được.

Vân nói :

— Tôi muốn mời Đốc-tờ nhờ bà trông hộ, tôi đi một lát về ngay.

Lúc ấy, Thanh cũng vừa tỉnh tỉnh. Nghe láo sáo tiếng người Thanh hé mắt ra, khẽ thở giài một tiếng.

Vân mừng rú : Ồ ! má tôi đã tỉnh rồi. Nhưng cũng phải mời Đốc-tờ mới được.

Thanh gượng giơ tay lên ra hiệu ngăn cản Vân, và gọi Vân lại gần, Thanh phều phào :

— Đừng mời Đốc-tờ. Không làm sao đâu.

Người đàn bà hàng xóm cũng nói :

— Phải không làm sao đâu. Cảm đây mà. Cứ đánh gió rồi uống dăm xu thuốc cảm là khỏi đấy. Để tôi bảo cô đánh gió cho bà nhé ?

Thanh gật đầu.

— Cô sắp sửa đồ đánh gió đi. Ra đầu ngõ mà mua gừng với rượu. Hay cô đưa vài xu đây tôi đi mua và làm cho cô rồi cô đánh cho bà.

Một lát bà ta quay về đưa cho Vân một bát gừng chộn với trứng với tóc rối. Mùi rượu đưa nồng lên mũi. Vân bọc tất cả vào cái khăn mặt sạch sát mạnh lên khắp người Thanh. Một lát Thanh nói với người hàng xóm :

— Giờ tôi dễ chịu lắm, cảm ơn bà nhé, không có bà thì con tôi lính quýnh chả còn biết soay sở ra sao.

— Có gì mà bà cảm ơn. Hàng xóm láng giềng với nhau giúp nhau là sự thường. Thế bây giờ cô đi mua chè giải cảm cho bà uống đi. Năm xu một gói. Thôi tôi về đây...

Người hàng xóm về rồi, thấy Vân cứ qnanh quẩn mãi bên giường, Thanh dục :

— Con đi mua thuốc cho má đi chứ ? À má dặn từ sau má có làm sao con đừng có mời Đốc-tờ nhé. Và con ra đuòng lỡ gặp ai quen cũng đừng nói cho người ta biết chỗ ở của má con mình.

Ý Thanh chỉ nom-nớp sợ mời phải Đốc-tờ quen thì chẳng bao lâu tất cả Hanoi ăn chơi đều biết rõ hành tung của Thanh !

— Thôi đi mua đi chứ.

— Nhưng mất có năm xu mà khỏi được bịnh à má ? Con không tin.

Thanh chợt nhớ ngay đến cái kỷ-niệm xa xôi, nước trà Huế mà cha Vân đã dối Thanh là thuốc, Thanh yên trí cứ uống, thế mà bệnh nặng cũng khỏi dần. Vân vẫn băn khoăn :

— Năm xu thuốc ! má sốt thế này làm sao cho khỏi được.

Và lại hiểu xa quá ý mẹ, Vân đã đi ra đến cửa bỗng quay vào phục xuống bên giường ôm lấy chân mẹ : « Má đừng hà tiện, má đừng lo hết tiền, mà cứ uống thuốc cho thật khỏi. Má chết thì con làm thế nào ? Con thương má quá má ơi ».

Thế là Thanh cũng òa lên khóc, mặc dầu trong thâm-tâm Thanh, Thanh không có một ý nào như Vân tưởng. Nhưng những lời nói của Vân đã khiến Thanh xúc-động, buồn tủi cho cảnh-ngộ nghèo khốn của mình. Hồi lâu, Thanh lau nước mắt dục :

— Thôi con đi đi kẻo tối, thuốc ta cũng hay lắm con ạ, thế con tưởng những nhà nghèo họ ốm thì tiền đâu mà mời đốc-tờ tây, dễ họ cũng chết cả đấy !

Vân đành thẫn-thờ bước ra. Nàng chìa đồng năm xu đưa cho bà hàng để lấy gói thuốc và cứ băn-khoăn đứng hỏi mãi bà cụ xem thuốc có hiệu-nghiệm không, ngộ nhỡ không trúng bệnh thì có công phạt gì không, làm bà cụ tức mình phát gắt :

— Nếu thuốc không hay thì người ta làm ra bán cho ai.

Hơi yên tâm, Vân cầm gói thuốc về pha. Thanh uống xong, nằm xuống giường chùm chăn cho ra mồ-hôi rồi ngủ thiếp đi

Vân cũng chẳng nghĩ gì đến bữa cơm chiều, ngồi thu hình ở một góc giường. Gian nhà tối om, lạnh và ẩm. Vân không muốn đứng lên châm ngọn đèn dầu nữa. Nàng muốn để yên cho cái bóng tối nó chìm ngập những ý nghĩ buồn não mênh mang. Nàng sợ không dám để cho những buồn não ấy tượng hình lên, mà cứ muốn chúng âm-thầm trong sự cố quên đó chẳng khác nào kẻ bị vết thương nặng trong người, chỉ biết đau mà không dám nhìn đến vết thương.

Cửa buồng tuy đã đóng kín, nhưng gió lạnh vân lùa ở khe ngói xuống ,ở kẽ vách vào. Vân rùng mình tưởng nghe thấy tiếng than giài của lòng mình lẫn trong tiếng gió hút ! Nàng vội đặt tay lên đống chăn trùm trên người mẹ để có ý-thức rằng không phải mình trơ trọi trong cảnh thê-lương não nuột này.

Ở bên ngoài, người lối xóm tíu-tít, kẻ đi chợ về, người sắp quang gánh đi bán hàng đêm chộn rộn là thế mà như không vọng đến tai Vân.

Cả ngoại-giới của Vân chỉ thu lại trong gian nhà đìu-hiu nó đè nén, ám - ảnh nàng. Nàng muốn kêu lên,cử-động lên như trong những giấc ngủ,nàng bị mê - man, tay chân bại - liệt mà vẫn muốn gắng vùng vẫy để thoát khỏi cơn mê. Từng lúc Bẩy Thanh trở mình, lại rền - rĩ làm cho Vân thêm rợn. Vân thầm nói : « Trời ơi giá có anh Di. »

Từ khi rời cái nhà lộng lẫy ở phố Quan Thánh, Vân mới nẩy trong lòng cái ao ước rõ rệt đó. Người con gái tin ở ý trời ấy, ngay từ đêm cuối cùng gặp Di đã đinh ninh trong trí rằng thế là hết không bao giờ còn gặp Di nữa. Ái tình của hai người không bao giờ còn có đến sự kết hợp nữa. Nàng nhẫn nhục trong ý tin ấy, đến nỗi việc nhân duyên với Phủ Tịch không thành, nàng cũng không có cái hy vọng rằng đó là một dịp có thể cho nàng hy vọng đến chuyện nối lại mộng xưa.

Vả lại nàng đã suy nghĩ nhiều lắm trong những ngày bị giam : dầu Bẩy Thanh có đổi ý cho nàng lấy Di đi nữa, nàng cũng sẽ từ chối. Cuộc đời nhục nhã

của mẹ nàng, hình như nàng cũng mang lây giấu vết, nàng đâu còn sứng với Di, với gia đình chàng đang coi mẹ nàng là kẻ thù hằn ? Chao ôi ! Biết bao nhiêu là ngăn trở, sức người hầu như không vượt nổi. Thôi thì đành cúi đầu theo ý muốn của đấng Thiên Công !

Vân đã tìm được bao nhiêu an ủi cho nỗi thất tình trong sự phục tòng tin tưởng ấy. Thảng hoặc Vân có lờ mờ ao ước Di đến với mình ấy là Vân muốn Di biết mẹ Vân mà Di khinh bỉ đã trở về với cuộc đời hiền lương. Vân thấy ở đấy mối tự kiêu vô cùng, nó nâng Vân lên sứng đáng với Di,nó nâng mẹ Vân lên sứng đáng với gia đình Di.

Đối với một tâm hồn biết tự trọng còn sự gì buồn tủi hơn là tự tưởng mình không xứng đáng với người yêu. Thuyết « hối quá là rửa sạch tội lỗi » của giáo gia-tô đã ăn sâu trong trí Vân. Nàng cố tin rằng mẹ nàng đã hối quá mặc dầu nàng vẫn vẫn vơ e ngại...

Nhưng bây giờ bên một người mẹ ốm, với tất cả ám ảnh của sự quạnh hiu, Vân càng tha thiết muốn có Di bên cạnh, muốn có Di ngay lập tức. Bây giờ không phải là tiếng gọi của mối tự-kiêu nữa, bây giờ là trái tim hiu quạnh đang đòi hỏi gắt gao người yêu quý. Quyền lực của mẹ không nén nổi, cả trời nữa cũng không nén nổi. Tất cả những an-ủi, những lý lẽ lúc trước chỉ đủ ru ngủ trái tim.

Bây giờ đây trái tim lại thức giậy rồi, nỗi đau đớn càng mãnh liệt. Vân bước xuống giường rờ rẫm trong bóng tối, đi ra phía cửa. Nàng phải đi, phải trải gió

trải rét mà tìm được Di. Vân linh cảm rằng ngay phút này, nàng tìm Di nàng còn gặp và hình như Di vẫn đang đợi nàng ở đâu đây, đề chậm lạt một chút nữa là thôi : cuộc đời nàng chỉ ở trong phút này. Tất cả những sự đã trải qua đều biến, biến hết. Trong trí nhớ Vân chỉ còn thấy có Di với nàng, thấy một sự rất tự nhiên và dẫn-dị là Di với nàng, phải ở bên nhau. Tay nàng đã rờ đến then cửa.

Chợt tiếng Bẩy Thanh gọi : — Vân... Vân ơi !

Vân níu chặt then cửa, nín thở nàng đun cái then từ từ, suốt người nàng run lên.

— Vân ơi ! Vân đâu rồi ?

Tay Vân rời then ra, dựa mình vào vách. Bẩy Thanh ngạc nhiên :

— Con bé đâu rồi ? và gọi to lên : Vân ơi ! Vân ơi !

Vân trả lời ấp úng, trong hơi thở hồn-hển : — Con đây, Con đây.

Thanh dáng chừng cảm biết một sự gì khác thường đã xảy ra, cựa mình đề ngồi giậy và hỏi bằng một giọng sợ hãi : Vân ở đâu thế ? Vân làm sao thế ? Sao con không châm đèn ?

Vân không đáp, lửng thững đi lại bên chiếc bàn, rờ rẫm mãi mới châm được chiếc đèn. Ánh sáng sống sượng của ngọn đèn dầu mới soi hắt vào mặt Vân. Bẩy Thanh kinh-hãi chăm chú nhìn : mặt Vân trắng nhợt ra, hai con mắt long lên.

Vân hình như không còn là người nữa, Vân hình như là hiện thân một sự gì khủng khiếp lắm.

Giá không có can đảm Thanh đã kêu rú lên rồi.

Vân cứ đứng thế một lúc mới như chợt nhớ ra, nhìn Bảy Thanh : Má bảo châm đèn làm gì ?

Giọng Vân sẵng, và hai mắt nhìn lạnh sắc, làm cho Thanh rờn rợn. Thanh cúi mặt xuống, nói nho nhỏ :

— Má nhờ con cho má xin ngụm nước.

Cái tiếng nói có vẻ van xin, tùng phục, lòng Vân tự dưng mềm nhũn ra. Hàng mi giài chớp xuống che đôi mắt khắc khổ và bàn tay run run vì cảm động nhấc chiếc ấm ra khỏi rỏ giót vào chén. Vân bưng lại giường cho mẹ, và lẳng lặng nàng ngả đầu lên vai mẹ.

Cái cử động đầu tiên vụt đến trong óc Thanh là đẩy mạnh đầu Vân ra. Thanh đoán hiểu duyên do cái thái độ lạ lùng của Vân lúc vừa rồi, và bây giờ ngả đầu xuống vai mình là Vân tỏ lòng ân-hận đã để một lúc tình yêu Di thắng tình thương sót mẹ.

Ý nghĩ Vân tưởng là đã hy-sinh cho mình rất nhiều, mình đã khiến Vân thương hại làm cho lòng kiêu-hãnh của Thanh lại nổi bằng lên. Thanh thấy căm ghét Vân bội phần, nhưng căm ghét mà vẫn cảm thấy phải cần đến, không có, thì hình như mình thiếu thốn cái gì, sợ hãi cái gì. Thật là tức tối, không khác một người căm giận kẻ phụ-bạc, mà vẫn thấy yêu nó thiết tha.

Thanh uống mau chén nước nóng, đưa chén cho Vân để tìm cớ bảo Vân nhấc đầu ra, rồi lại nằm xuống vờ nhắm mắt.

Vân cũng tắt đèn, len lén nằm bên cạnh mẹ và tuy hai mẹ con cùng biết chưa ai ngủ cả nhưng không ai nói với ai một lời nào, và hình như cùng dè dặt cả từng hơi thở, tưởng chừng như chỉ nghe hơi thở của nhau, người này cũng có thể đoán biết ý nghĩ thầm kín của người nọ !

Bệnh Thanh cứ giai giẳng mãi, người gầy hẳn đi, Vân phải nhờ người hàng xóm mời một ông lang ta đến bốc thuốc cho mẹ. Ông lang nói bệnh không nặng, chỉ tại lo nghĩ quá, bây giờ cần bồi bổ nhiều là qua khỏi. Thành thử mỗi chén thuốc giá đến một hai đồng bạc.

Vân còn nghĩ rằng mẹ ăn uống ngon bổ đã quen nếu đang lúc yếu mà ăn thanh đạm quá thì càng lâu lại sức, nên Vân không dám hà tiện, vẫn mua những món ăn ngon về cho mẹ.

Mấy chục bạc Thanh giao cho Vân giữ đã gần hao hụt gần hết, Vân lo cuống cuồng, nhưng vẫn có ý giấu mẹ, sợ mẹ biết lại mang thêm lo nghĩ vào mình.

Đó là Vân tưởng thế, chứ Thanh nhẩm tính sự chi tiêu, không lạ gì tiền chẳng còn bao. Nhưng Thanh lờ như không biết, lại bằng lòng Vân đã giấu mình. Như thế Thanh có thể điềm nhiên tẩm bổ mà cái bề ngoài không phải làm ra thắc mắc đối với Vân. Thanh muốn cho mau mạnh khỏe đi đứng được. Chẳng bao giờ Thanh quý báu thiết tha sức khỏe như lúc này. Hơn nửa tháng giời nằm trên giường bệnh với bao nhiêu sự thiếu thốn, mặc dầu Vân vẫn

hết sức hầu hạ thuốc thang ăn uống, càng nhắc cho Thanh những nỗi nhớ tiếc cảnh đời đầy đủ hoan-lạc trước. Nằm buồn nhìn cái giường gỗ mộc, cái chiếu so le nhìn cái mái nhà không trần, những bức vách trống phủ một lượt vôi trắng loang lổ, Thanh chán ngán quá, thấy nó đồi-tệ khốn khổ vô cùng: cái chốn này đâu có xứng cho Thanh trú ngụ. Thanh tức bực mình, lạ lùng mình, sao lại đầy ải mình vào cái cảnh này, trong khi Thanh vẫn có thể tìm được một cách sống gần phong lưu, như trước.

Lòng kiêu hãnh không muốn tạm nhờ vả các bạn gái, các tình nhân cũ, lúc này Thanh cho là gàn dở, vô lý lạ! Thế là Thanh lại tìm cớ đổ cả cho Vân, nếu không có Vân thì Thanh vẫn có thể sống dễ dàng với bất cứ một người đàn ông giầu có nào. Thanh sẽ gây dựng rất mau chóng cái cơ nghiệp vừa mất của Thanh, Thanh vẫn tin mình còn đẹp lắm và còn đem cái nhan sắc ấy để u-trệ ở cái chốn tối tăm này thật là Thanh đã làm một sự dại dột to lớn. Bây giờ gỡ lại cũng còn kịp, phải tầm bổ mau mau cho lại sức để ra khỏi chốn này!

Tùng giây từng phút. Thanh mong cái sức khỏe nó trở về với mình luôn luôn Thanh cầm chiếc gương soi hay hỏi Vânxem mình đã bớt xanh chưa! Nhưng dù có lời Vân an ủi, Thanh tự biết mình vẫn yếu lắm, càng thêm sốt ruột, cáu kỉnh.

Sáng nay Thanh cũng đang nghĩ ngợi tức bực, thì ở ngoài sân lũ trẻ lại reo hò rầm rĩ như mọi ngày. Thanh gọi Vân lúc ấy đang giặt quần áo ở ngoài hồ

vào gắt : -- Sao không bảo lũ trẻ nó câm mồm đi, đùa như giặc ai chịu được. Nhức cả óc.

Vân phàn nàn : -- Khổ, con đã giỗ chúng nó nhiều lần nhưng má bảo trẻ con nó có bao giờ chịu ngồi im cho đâu.

— Thì bảo bố mẹ nó, không thì tát cho chúng nó mấy cái.

Vân mỉm cười đau đớn. Nàng đã dấu không muốn nói cho mẹ biết tất cả những sự khó chịu nàng phải chung đụng giữa những người hàng xóm ít biết điều này. Nàng muốn thân thiện với họ, thì nàng chỉ nhận thấy họ ngờ vực mẹ con nàng và nói bóng gió những câu rất thô bỉ hoặc bảo mẹ con nàng là me tây, hoặc bảo là đồ chốn chúa lộn chồng, vì theo ý họ nghĩ, hai người đàn bà trẻ măng đẹp-đẽ lại có dáng sang trọng như thế mà lại đến ở chung với họ thì chỉ có thể là những hạng người ấy mà thôi.

Chỉ có bác Cả người đàn-bà đã đến trông nom Thanh hôm Vân định đi đón Đốc-tờ là còn han hỏi nàng, nhưng cũng không dám thân mật sợ xóm giềng mỉa : thấy sang thì bắt quàng làm họ.

Những lũ trẻ con lại cũng đáo để. Chúng biết Thanh ốm và thấy một lần Vân nằn nì chúng nó đừng reo hò, chúng về bảo bố mẹ và bố mẹ chúng càng xui : « chúng mày có mồm thì chúng mày đùa không ai cấm được chúng mày, sân, sận chung, ai không nghe thì bịt tai lại » họ nói câu ấy rất to cốt ý cho Vân nghe tiếng.

Rồi một hôm không biết trong bọn họ phần nhiều đi bán hàng rong và có chồng làm bồi làm bếp, có ai đã nhận ra Vân trước kia ở cái nhà tây to lớn ở phố Quan Thánh, kháo lẫn nhau, mà Vân thấy họ đối với Vân càng thô bỉ tục tằn. Trước kia còn ngờ vực thì họ còn bóng gió bây giờ đã rõ rồi thì họ không kiêng nể gì nữa.

Cái tâm lý của đám cùng dân vẫn vậy, họ vẫn âm thầm tức tối những người giàu có, và khi những người này thất thế sụt xuống gần hay cùng một cảnh với họ là họ được dịp trả thù : họ không ghét riêng gì Vân, họ chỉ trả thù cho lòng tức tối của họ, và họ không từ một lời độc ác nào !

Thấy Vân đi chợ mua những món ăn đắt tiền, họ bĩu môi : Chả trách quen ăn ngon mặc rộng như vậy bây giờ nghèo là phải !

Ấy thế nhưng thấy Vân lam lũ giặt áo rửa chén đũa thì họ lại tìm được câu mỉa khác : cho thế mới đáng !

Họ đi qua lại dưới giây Vân phơi quần áo thì không bao giờ quên quệt tay nhọ nồi nhọ chảo vào đấy.

Vân biết hết cả, nhưng Vân vẫn cố sức thản nhiên, Nàng đau đớn, nhưng vẫn tìm hết cách để tha thứ, cho là họ giốt nát nên mới nông nổi độc ác thế.

Vân riêng cảm kích bác Cả. Vân biết nhiều lần bác đã kiếm chuyện khác nói át những lời mỉa mai bóng gió của họ để Vân khỏi nghe tiếng và bác

lại năng trò chuyện với Vân hơn trước mặc người ta sì sào là bác đi « nịnh ».

Thấy Vân vẫn đứng thừ ra đó, có dáng nghĩ ngợi và bên ngoài lũ trẻ càng nô đùa ầm ỹ, Thanh gắt: — Thế cô còn đợi gì mà không ra bảo chúng nó câm miệng đi.

Vân thở giài quay ra dân dấn nước mắt. Nàng không biết nói thế nào với lũ trẻ thì một đứa bé gái thấy mắt Vân đỏ hoe, tò mò đến trước mặt Vân ngước mắt nhìn chăm chú. Vân hé môi cười với nó, lấy tay vuốt lên đầu nó nhỏ nhẹ bảo :

-- Má chị ốm, em rủ các bạn em ra chơi chỗ khác cho má chị ngủ nhé, kẻo má chị mắng chị.

Nó đứng yên một lát như để ngẫm nghĩ rồi không nói gì nó nhoài đầu ra khỏi tay Vân, chạy một mạch lại chỗ lũ trẻ, thầm thì. Mắt nó tròn xoe, tay nó dơ lên dơ xuống, ra vẻ nói một câu chuyện quan trọng lắm. Lũ trẻ xúm quanh lấy nó, nghênh cả mặt lên nghe rồi cùng một lượt chúng quay cả lại nhìn Vân đang lau một giọt nước mắt. Hình như chúng nó lấy sự Vân khóc là lạ-lùng lắm. Những lời mỉa mai mẹ con Vân của những người nhớn ở chung qnanh chúng nó đã khiến chúng tưởng rằng mẹ con Vân khác chúng và bố mẹ chúng, cùng người quen biết của chúng lắm, chẳng những khác riêng về quần áo ăn mặc lành lặn. chúng tưởng « khác » còn là xấu, là độc ác nữa.

Nay thấy cái người độc ác xấu xa ấy khóc, chúng ngạc nhiên lắm, chúng mang máng nghĩ rằng người độc ác thì không khóc bao giờ cả. Chúng nhìn Vân

con mắt tỏ vẻ thương hại rồi chúng kéo nhau chạy cả ra ngoài cổng trại, chỉ đứa bé gái hồi nãy ở lại, nó đến bên Vân bảo :

— Đấy, chúng nó đi rồi cô ạ, cô đừng khóc nữa.

Vân cười, cảm động cúi xuống ôm lấy đầu nó hôn :

— Em ngoan quá, chị cảm ơn em ! Tên em là gì ?

— Là Quế !

— Em lên mấy tuổi ?

— Lên bẩy.

— Thầy u em đâu ?

— Thầy đi Sài-goòng, u đi chơi rồi, ở nhà chỉ có một mình tôi.

— Thế ai thổi cơm cho em ăn ?

-- U tôi thổi buổi sáng cho tôi ăn rồi u tôi mới đi chợ, đến tối u tôi về lại thổi nữa.

— Em không có em bé à ?

-- Có, nhưng nó chết rồi, nó chết năm ngoái ấy mà, lúc bấy giờ cô chưa đến ở đây đâu. U tôi mua cái áo quan con sơn đỏ đẹp đáo để, để chôn nó. Có vô số người đi đưa đám ma nó cơ, cả bà cụ Đội cũng đi đưa nó.

Bà cụ Đội đối với chòm xóm ấy là người to nhất, được kính nể nhất vì bà cụ có một ngôi hàng bán đủ dưa tương,mắm muối, gạo củi,và thường bán chịu cho cả cái chòm xóm ấy.

Vân chăm chú lắng tai nghe con bé nói, sung sướng rằng giữa những người ác cảm với mình, ngoài bác Cả ra còn có một đứa bé con sẵn lòng làm thân

với mình ! Nàng như bớt thấy lẻ loi, bỡ ngỡ trong cái xã-hội con con rất khó chịu này ! Bao nhiêu sự nhục nhã nàng đã chịu như tiêu tán hết.

Vân lại hỏi con bé :

— Thế ban nãy em bảo thế nào mà những bạn em chịu ra ngoài kia chơi ?

— Tôi bảo rằng cô ấy khóc tại chúng mày cứ làm rầm lên, má cô ấy mắng cô ấy. Má là u cô ấy à ? Chứ không phải cái má này phải không ?

Nó vừa nói vừa chỉ lên cái má của nó. Câu hỏi ngộ nghĩnh làm cho Vân bật cười :

— Phải, má là u.

— Thế sao cô không gọi là u có được không ?

— Chị gọi quen mồm rồi.

— Má cô ốm à ? Nó hỏi, mà mặt thì ngấp nghé nhìn vào gian nhà Vân, rồi không đợi Vân trả lời, nó nói tiếp luôn : -- Tôi sợ u tôi ốm lắm cơ. Năm ngoái em tôi chết xong u tôi cũng ốm, không đi chợ được, không có gạo thổi cơm, tôi phải sang nhà bác hai ăn chực có hai bát cơm mà thằng Tý nó cứ đòi tôi, nó cứ kể mãi.

Vân bỗng xúc động, vừa thương hại con bé, vừa liên cảm đến tình cảnh của mình. Không muốn cho con bé thấy mình rớm khóc, nàng kéo tay nó ra hỏi :

-- « Em ra đây cho chị giặt xong quần áo đã. »

Quế ngoan ngoãn ngồi cạnh Vân, nó kể cho Vân nghe những chuyện cãi nhau, những trò chơi của nó và chúng bạn nó. Lúc Vân giặt quần áo xong đem ra giây phơi, hễ cứ phơi xong một cái thì nó lại

cúi xuống chậu lấy cái khác đưa tiếp cho Vân. Nó theo Vân vào bếp xem làm cơm, xem sắc thuốc suốt buổi, Vân vui vẻ vô cùng, những mối lo nghĩ nhờ những chuyện ngộ nghĩnh của con bé làm khuây khỏa đi. Sợ Quế không có gì chơi buồn, Vân nhớ có con búp-bê mình vẫn giữ làm một kỷ-niệm, bèn lấy ra cho nó chơi. Con bé reo mừng rối rít. Từ bao lâu nó vẫn ao ước có một con búp-bê. Nó chỉ dám vọng tưởng đến cái con búp-bê bằng đất thô kệch mà nó vẫn thấy người ta bán ở tầu điện mỗi khi được mẹ cho theo đi chợ. Nó không bao giờ tưởng tượng một con búp-bê to, đẹp và có những quần áo khéo thế này. Nhìn hai con mắt tròn soe của Quế sáng ngời những sự vui mừng, tay chân cuống quýt ôm lấy con búp-bê, Vân cũng thấy lòng mình hớn hở theo. Nàng thầm nghĩ : vì sao mình lại không cho nó sung sướng thêm lên nữa ! Dễ dàng lắm.

Nàng bảo Quế : -- Chị cho Quế đấy.

Con Quế càng soe tròn mắt, nó ngơ-ngác nhìn Vân như chưa hiểu hay là chưa dám hiểu câu Vân vừa nói.

— Chị cho em để em chơi.

Con bé nhảy ngay lên, reo rối rít. Nhưng rồi mặt nó lại nghiêm lại. Nó dụt dè bảo Vân : -- Thế cô cho em thì má cô có mắng cô không ?

— Không, má chị không mắng đâu.

Thế là Quế sẵn bần chơi suốt cả ngày ở nhà Vân. Mãi sẩm tối biết u sắp về chợ, nó mới ra về, sau khi

đã căn dặn Vân thế nào, sáng hôm sau nó cũng sang chơi với Vân nữa và giẫn cả bạn nó sang.

Sự thân mật ngộ-nghĩnh của Quế dần dần đem lại sự thân-mật của cả lũ trẻ trong chòm xóm Vân ở. Đứa này bắt chước đứa nọ, sang bờ hè nhà Vân chơi, đối với đứa nào Vân cũng yêu mến, dịu ngọt, nàng còn mong nhờ chúng nàng sẽ gây cảm tình với những người nhớn, cha mẹ chúng nó nữa. Cái thiên tính từ ái của Vân rất sợ sự ghẻ lạnh vô tình. Lúc nào nàng cũng muốn ân cần với tất cả mọi người, để tất cả mọi người đừng ghẻ lạnh với nàng. Cho nên thấy lũ trẻ đến với mình, Vân sung sướng rối-rít, nàng bày cho chúng trò chơi này chán lại bày trò chơi khác. Chính nàng cũng dự vào tất cả các cuộc chơi ấy với tâm hồn một cô nữ-sinh, và tuy đã căn dặn chúng đừng reo hò để Thanh nằm yên tĩnh, mà đôi khi nàng lại cười nói to hơn cả.

Dưới trời nắng trang trang Vân đi đã mỏi rời cả chân mà mãi chưa đến Hanoi. Nàng đã hết cả tiền không còn lấy hai xu để đi tàu điện, lại thêm thức từ nửa đêm đến gần sáng để khâu cho xong mấy cái áo trẻ con, Vân càng mệt lắm.

Vân thấy người mình cứ bã cả ra, hai chân lỏng lẻo không bước được vững vàng nữa, mắt thì hoa lên. Nàng ôm chặt lấy gói áo như một quý vật. Tất cả thuốc và cơm của mẹ con nàng ngày hôm nay là ở trong mấy cái áo con ấy mà nàng tính đem ra Hanoi bán

cho cửa hiệu. Hy vọng làm cho Vân gắng bước mau hơn.

Nàng có biết đường đâu, chỉ cứ theo con đường tàu điện mà đi. Lúc trông thấy phố hàng Bông, Vân khoan khoái thở một hơi giài, nàng đứng lại ở đầu phố nghỉ ngơi một lát để vào cửa hiệu người ta khỏi thấy nàng tiều tụy quá.

Cái cửa hiệu nàng định vào trước nhất ở ngay giữa phố, Vân thu hết can đảm bước vào. Nàng chưa kịp nói gì thì bà chủ hiệu đã đon đả tươi cười : Cô mua gì đấy ạ ?

Bao nhiêu can-đảm của Vân đều tiêu tán hết, Vân nói líu-nhíu : -- Tôi muốn, à không, tôi không mua gì cả... tôi hỏi cái này ?

Bà chủ hiệu từ sáng mong đợi một người khách mở hàng, sa sầm ngay mặt xuống : -- Cô hỏi cái gì ?

Vân càng lúng túng. mặt đỏ bừng, nhưng không quen bịa đặt, Vân liều nói :

— Tôi có mấy cái áo trẻ con định mang đến bán.

Bà chủ hiệu quay ngay vào, với cái phất-trần vừa quét kính tủ vừa giả lời cấm cẳu : Úi chà ? hàng ế sưng, ế xỉa ra, mua với bán cái gì. Không mua đâu.

Vân vội vàng bước ra, thế là qua cửa hiệu nào, Vân cũng không dám vào nữa, chỉ sợ lại bị từ chối. Hết phố hàng Bông, hàng Gai, Vân nghĩ thầm :

« Thôi được, đến hàng Đào ! » Nhưng đến hàng Đào Vân cũng không can-đảm gì hơn. Cửa hiệu này đang đông khách mua, cửa hiệu nọ bà chủ ngồi ở quầy, mặt rầu rần bị sị như sắp sửa mắng ai. Suốt

người Vân bứt rứt, như bị kiến lửa đốt, Vân tự mình lại gắt thầm với mình:

— « Nếu cứ dụt dè mãi thế này thì làm thế nào ?»

Nhác trông đồng hồ đã chỉ mười giờ, cái giờ gần ăn cơm, gần uống thuốc của Thanh, Vân càng sốt ruột. Như bị thúc giục, Vân quả quyết bước ngay vào cửa hiệu trước mặt. Lúc vào đến giữa hiệu rồi, Vân mới nhận ra bốn cô con gái đang xúm xít đọc tiểu-thuyết. Không đợi họ hỏi, Vân tiến đến trước quầy hàng nói luôn: « Em có mấy cái áo trẻ con, các cô có dùng đến không ?» Mấy cô con gái ngửng lên. Nhan sắc của Vân làm cho họ ngạc nhiên, nhìn Vân chăm chú.

Một cô trong bọn hỏi, giọng kéo giài ra vẻ kẻ cả:

— Áo gì đấy ? Cô đưa xem ?

Cô ta không buồn đưa tay ra lấy gói áo Vân để trên quầy. Vân phải mở ra đưa. Cô ta cầm lấy xem qua rồi đưa cho các cô kia: « Đấy các cô mua thì mặc cả mà mua. Áo cũng soàng! » Thật ra trong bụng họ cũng nhận những kiểu áo ấy rất đẹp, may rất kỹ. Họ chê, vừa tại thói quen mua bán, vừa tại họ có một cái tâm-lý rất nhỏ nhen, muốn làm khó dễ với một người con gái mà chưa chi nhan sắc đã làm cho họ phải ghen ghét. Các cô kia xem những chiếc áo kỹ càng hơn, soi bói từng đường khâu, từng nếp xếp. Vân lo sợ chờ đợi. Mãi mãi, một cô hỏi:

— Cô định bán bao nhiêu ?

Sự lúng túng của Vân càng khiến cho các cô biết Vân mới mang áo đi bán là lần đầu. Cô nọ thích khỉu tay cô kia, ra hiệu với nhau chỉ nên trả rẻ.

Một lúc, Vân mới trả lời : — các cô muốn trả bao nhiêu thì trả.

Các cô bĩu miệng ; — Biết thế nào mà trả. Người bán thì phải nói giá chứ !

Vân đang ngần ngừ chỉ sợ nói một giá cao quá người ta không mua, phải đi hàng khác nữa. thì cô hồi nãy hỏi Vân trước tiên và cũng là cô nhiều tuổi, xấu nhất bọn, đủng đỉnh bảo ; -- Áo này thì sáu hào một cái chứ mấy, bốn cái 2$40. Có bán thì lấy.

Vân ngơ ngác, nàng không ngờ công lao mấy ngày giời của mình với bao nhiêu là vải lụa tốt mà chỉ đáng có bấy nhiêu. Nhưng Vân không dám nài thêm ;

— Vâng, hai đồng tư cũng được.

Thấy Vân bán một cách dễ dàng, họ lại ỏe họe hết chê cái tay thót, lại chê cái cổ cắt vụng, Vân không dám biện bạch gì chỉ nóng nẩy chờ họ giả tiền, mà không dám giục.

— Gớm cái gấu, khâu mũi to quá hay lấy hai cái thôi. Một cô làm bộ chê thế.

Vân sợ hãi gần muốn khóc. Cô khác, sợ Vân lấy lại hai cái áo vội nói : -- Thôi lấy thì lấy giúp cả cho cô ấy. Xấu thì bớt đi một hào.

Vân nhẹ cả người : — Vâng bớt một hào cũng được. Tôi vội về.

Tuy nói thế mà đến năm phút nữa họ mới mở ngăn kéo ra đưa cho Vân ba cái giấy một đồng bảo giả lại. Vân khẽ nói : — Tôi không có tiền hào giả lại.

Họ lại mở ngăn lấy hai đồng hào ván : — Thì cô giả lại một hào vậy.

Vân lắc đầu. Họ mỉm cười có vẻ bỉ báng : « Một hào mà cũng không có, thì đây vậy ». Họ đưa ra một đồng hào con và cầm lấy đồng ván. Vân nhặt tiền hai tay run run, chào họ rồi bước thẳng ra, tưởng những cái nhìn xắc mắc bỉ báng vẫn theo mình. Vân lấy làm lạ sao cùng là bạn gái trẻ tuổi mà họ lại cố ý làm tủi cực Vân như thế, họ có sẵn hào con sao không trả ngay cho lại cố ý muốn mình phải tự nhận trước mặt họ là mình nghèo nàn không có một đồng tiền. Vân rưng rưng muốn khóc, nhưng ý nghĩ Thanh đang chờ đợi, khiến Vân phải lảng trí đi không dám nghĩ ngợi gì nữa, để lên tầu điện về nhà. Vân nắm khư khư tiền trong tay mừng thầm đã có thuốc cho mẹ và có tiền ăn một hai ngày. « Rồi sau ta lại tính ». Vân nghĩ thế, mà cũng chưa biết tính vào đâu : vải lụa hết rồi không có để may áo bán nữa. Vân đã tưởng bốn cái áo bán được khá tiền hơn thì bớt ra mua vải lụa về may không ngờ chỉ được có hơn hai đồng thì thuốc của Thanh đã hết một đồng rồi.

Về đến nhà, Vân thấy Thanh ngủ. Nàng vội vàng xuống bếp bắc nồi cơm. Thực ra, Thanh vừa giả vờ nhắm mắt. Thanh biết rằng Vân đã bán được áo, và cơm Thanh sắp ăn, thuốc Thanh sắp uống đây là tiền bán áo ấy ! Mặc dầu Vân vẫn giấu diếm để cho Thanh lầm rằng tiền giao cho Vân vẫn còn, nhưng Thanh cũng thấy ngường ngượng với Vân, tưởng mình như là một kẻ chịu ơn Vân, hơn nữa sự chịu ơn ấy càng khiến mình phải nhận rõ với mình cảnh ngộ nghèo khổ của mình. Bao nhiêu năm cả vật chất lẫn tinh thần truy-

lạc trong chốn xa hoa, đã khiến Thanh có một tính tự ái sai lầm, không còn biết cái giá trị, cái tự cao của một kế sinh nhai lương thiện. Thanh ân hận sao đã làm lơ để cho Vân khâu may mấy hôm — thấy Vân hí hoáy khâu những chiếc áo con con, Thanh đã hiểu ngay cái dụng ý của Vân — và để cho Vân đem áo đi bán bệ rạc ? Thanh nhận ra rằng sở dĩ biết mà còn để cho Vân làm như thế là thâm tâm của Thanh cũng đã sao suyến bởi cái ý nghĩ nghèo đói sắp đến gần. « Chao ôi ! Mình mà sợ nghèo đói à ? » Thanh rít lên nho nhỏ. Vừa lúc ấy, Vân rón rén bưng mâm cơm lên và định lại giường đánh thức mẹ.

Thanh giả vờ mở mắt, ngáp : -- Vân đã về đấy à ? Đã làm xong cả cơm rồi kia ? Nhưng mà Vân ăn đi thôi, má tự nhiên thấy mệt không muốn ăn nữa.

Vân sợ hãi sờ tay lên trán mẹ :

— Má hết sốt rồi mà, má thấy khó chịu làm sao, má bảo con.

Sự săn sóc, của Vân lúc này làm cho Thanh bực mình. Thanh đáp :

— Không, má thấy bụng không đói, thì má không muốn ăn chứ chả làm sao cả. Thôi cô đi ăn đi rồi còn cất dọn.

Ngay trong lúc làm cơm, Vân đã hí hửng hưởng trước cái vui hai mẹ con được ăn một bữa cơm do chính công lao khó nhọc mình làm ra, bây giờ Thanh không ăn, làm cho Vân tiu-nghỉu và tuy bụng đói, Vân ăn cũng chẳng thấy ngon lành gì. Vân càng ngạc nhiên và thất-vọng hơn khi bưng bát thuốc lên Thanh bảo :

— Má quên không bảo con hôm nay đừng lấy thuốc nữa, mấy thang thuốc sau này làm sao ấy, má uống chẳng thấy gì cả, mà lại ngầm ngầm đau bụng là khác. Thôi con đổ bát thuốc ấy đi, má không uống nữa, để rồi thủng thẳng kiếm ông thày khác má uống ít thuốc bổ là khỏi hẳn.

Vân đứng ngơ ngác một hồi lâu, không hiểu Thanh có ý gì mà cơm cũng không ăn, thuốc cũng không uống. «Hay là má biết tiền mình bán áo ? Má không muốn dùng đồng tiền của mình». Tủi cực quá, Vân để bát thuốc xuống giường òa lên khóc.

Thanh làm bộ ngạc nhiên, nhưng trong lòng Thanh hả hê lắm ; ít ra Thanh đã cho Vân hiểu rằng Thanh chưa phải «lụy» Vân.

Thanh nói :

— Ô hay ! Làm sao Vân khóc ? Vân đừng thấy má không uống thuốc mà sợ trong người má làm sao, má khỏe lắm rồi mà. Chỉ một hai ngày nữa là má đi chơi được.

Vân rùng mình, cảm biết đấy toàn là những lời giả dối. Nàng muốn kêu lên : «Trời ơi ! Con biết, con biết má chỉ sợ lòng tự ái của má bị xúc phạm mà má không uống thuốc, không ăn cơm».

Nhưng nàng lại sợ nói trắng ra thế, thái độ của mẹ con nàng xử với nhau sẽ càng khó khăn, thà là cứ ở trong tình trạng hiểu ngầm này còn hơn !

Vân bưng bát thuốc xuống bếp, đổ cả vào ấm rồi cầm chiếc ấm rót dần dần xuống đất, những giọt lệ

âm thầm rơi theo. Qua hàng lệ, một hình ảnh hiện ra với tấm vai ấm, rộng, Vân tưởng tượng mình náu trong tấm vai ấy, thủ thỉ nói : « Em đau khổ quá, Di ơi ! An ủi em ! »

Vân đứng tần ngần mãi dưới bếp. Vào nhà cũng dở : đối mặt nhau bây giờ, cả hai mẹ con sẽ cùng ngượng ngịu. May quá, bốn năm đứa trẻ với con Quế chạy ồ đến phía nàng, mỗi đứa tay cắp một quyển sách : chúng nó đến học. Vân mừng được dịp vào nhà và nói với mẹ một cách tự nhiên, như không có sự gì xảy ra:

-- Má ơi ! Học trò của con đây này. Hôm nay con làm cô Giáo, con ở không cũng buồn, giạy giúp mấy đứa trẻ cho vui nhà và cho chúng nó đỡ làm rầm rĩ.

Thanh mỉm cười, giá vào lúc khác Thanh đã tỏ ý không bằng lòng vì Thanh rất ghét trẻ con, nhưng lúc này Thanh cũng như Vân muốn có một sự gì xảy ra để tránh sự ngượng ngịu tẻ lạnh giữa hai mẹ con. Những đứa trẻ con đến học thực là thích hợp.

Nhà không có ghế. Vân giải chiếu xuống đất và bắt đầu giở sách ra giạy a, b, c. Ngón tay Vân run run chỉ lên hàng chữ. Tiếng đọc theo ngượng ngập của lũ trẻ con, reo vào lòng Vân một nỗi vui hoang mang, cảm động như nỗi vui người mẹ nghe tiếng bập bẹ thứ nhất của đứa con. Mà Vân đối với những đứa trẻ có khác nào người mẹ thứ hai. Nàng đã dùng

tất cả lòng ân cần kiên-nhẫn với lũ trẻ, với cha mẹ chúng mới được có lớp học ngày hôm nay.

Làm bạn chơi đùa, rồi lại làm cả vú bõ của chúng nữa : nào lau chùi rửa ráy, nào vá víu quần áo rách cho chúng giữa những trò chơi ham thích, hoặc kể những chuyện cổ tích hay hay. Dần dần lũ trẻ trở nên sạch sẽ ngoan ngoãn và mếm Vân lạ lùng. Về đến nhà chúng vẫn nói đến Vân : « Cô Vân bảo không được làm cái này », « cô Vân bảo phải rửa tay rồi mới ăn cơm », hay con chị mắng em đang quấy mẹ : « Xấu lắm, cô Vân đã bảo u đi chợ về mệt, để cho u nghỉ không được quấy u, thế mà cứ quấy, mai chị mách cô Vân cho mà xem. »

Hai tiếng cô Vân nhắc đi nhắc lại luôn luôn ở miệng hầu khắp những đứa trẻ trong xóm làm cho cha mẹ chúng không thể ngơ tai được nữa, cũng phải chú ý nhận ra sự thay đổi của con cái mình : áo quần sạch sẽ tươm tất và nhất là không ăn càn, chửi bậy, cãi nhau đánh nhau như trước nữa. Thế là không ai bảo ai, những lời đàm tiếu đáo để bỗng dưng hết hẳn, họ nói đến Vân một cách nhẹ nhàng hơn. Tấm lòng hiền hậu của Vân như một vết dầu thấm qua linh hồn lũ trẻ và thấm lan sang cả linh hồn của bố mẹ chúng. Họ gián tiếp chịu ảnh hưởng của Vân. Trong xóm ít khi inh ỏi những cuộc cãi lộn tục tằn thô bỉ nữa : sự thân thiện giữa những đứa trẻ do Vân gây được, đã đem sự thân thiện lại giữa cha mẹ chúng.

Từng nhà một, lần lượt mở cửa đón Vân như đón một người trong quyến thuộc. Tâm lý giản dị của họ khiến họ không thấy thắc mắc ngượng ngùng cái sự họ đã ở tệ với Vân lúc trước, bởi thế họ thân mật với Vân nhanh chóng tự nhiên quá, và họ rất lạ lùng nếu ai nhắc họ rằng cô Vân mà hôm nay họ thành thực mến yêu, là cô Vân mà mới hôm qua họ còn ác cảm, dè bỉu. Họ càng kính trọng Vân từ hôm bác Xã, một người trong bọn họ làm nghề bán bún chả bị bắt giam, con đói sữa khóc sa sả, những người hàng sóm thay nhau bế và cho bú chực mà đứa bé vẫn không nín.

Động lòng, Vân lên tận bóp, nói thiết tha với người tây, chánh cẩm, bác Xã được tha ngay về nhà, khoe khoang rối rít với mọi người, những là cô Vân nói tiếng tây giỏi quá, ông chánh cẩm nể cô Vân lắm v... v...

Thế là Vân thành ngay một người quan trọng đối với bọn họ và chưa chi ai cũng đã hy vọng rằng hễ mình bị bắt như bác Xã, thì đã có cô Vân xin tha hộ. Và trí tưởng tượng của họ vẽ vời thay đổi đến nhanh : Mẹ con Vân không phải là « vợ tây » nữa, mà chắc là người tử tế giàu sang uất ức về chuyện nhà cửa nên tìm đến đây nương náu cho qua. Rồi họ đâm ra lấy làm kiêu hãnh được ở gần gụi quen biết với mẹ con Vân. Bởi thế khi Vân

ngỏ ý muốn dạy lũ trẻ học, họ sốt sắng bằng lòng ngay, vả dầu hà tiện, nghèo túng, họ cũng cố mua cho con được quyển sách, tập giấy.

Lũ trẻ học luôn đến hai giờ đồng hồ rồi, vài đứa đã ngáp, đã mỏi. Vân cũng biết vậy, muốn cho chúng nó nghỉ, nhưng lại sợ cái lúc lũ trẻ đã về rồi, còn lại hai mẹ con, Vân sẽ nói làm sao đến chuyện cơm nước bữa chiều. Vân thấy mình khổ quá, uất ức buồn tủi quá : Một chuyện ăn uống tầm thường mà mẹ nàng cũng để được tính tự ái vào. Cố gan, Vân mới không ứa nước mắt trước mặt Thanh và lũ trẻ. Bỗng Thanh nói : Vân ơi ! Cho má cái bút chì và tờ giấy.

Vân đứng lên đưa cho mẹ. Thanh tì tờ giấy lên cuốn sách nghỉ ngoáy viết rồi sai Vân tìm cái phong bì còn lại, để bì dán cẩn thận. Vân đang buồn bực cũng không để ý gì đến việc thanh làm.

Thanh lại bảo lũ trẻ : Thôi cho về nghỉ để mai lại đến học.

Lũ trẻ nhìn Vân. Vân uể oải gật đầu. Nàng sắp nắp vờ dẫn lũ trẻ ra đến cửa thì Thanh gọi giật lại : Vân coi chỗ để bì đây đưa cho ông Huyến bức thư này và đợi giả lời rồi hãy đem về cho má.

Vân nhìn cái phong bì :

M. Huyến
Chủ nhân hãng buôn Thế-Lạc.

Vân cau mặt :

— Đưa thư của má cho ông này.

— Phải, thôi Vân đi đi, kẻo ông ấy lại đi vắng mất.

Vân muốn hỏi : « má có việc gì với ông ta mà phải viết thư » nhưng nàng chỉ nhìn Thanh ngờ vực. Nàng hình như đã đoán được cái thơ ấy nói gì.

Thanh vẫn dục : « Thôi Vân đi đi, và nhớ ông ấy có hỏi má ở đâu Vân đừng nói nhé. » Rồi trông chừng như Vân sắp căn vặn, Thanh càng dục :

— Vân đi ngay cho má, việc cần lắm.

Vân miễn cưỡng bước ra.

Huyến, chủ nhân hãng buôn Thế-Lạc, nghe tiếng gõ cựa, dấu vội lá thơ đang viết giở xuống dưới tập bìa lót tay, sửa lại giáng ngồi nghiêm nghị, rồi mới dõng dạc trả tời : « Cứ vào ».

Vân bên ngoài còn rụt rè, người làm công đưa Vân vào tới đấy, nói : « ông ấy bảo vào đấy, không có ai đâu » hắn tiếp theo câu ấy một cái cười ranh mãnh.

Vân thấy mặt mình bừng đỏ, hiểu cái cười ranh mãnh ấy có ngụ một ý châm biếm. Nó như nói trước với nàng cái tư cách con người nàng sắp gặp mặt. Nàng lùi chân toan bước trở ra. Nhưng trong này, Huyến lại nhắc : Ai đấy, xin cứ vào.

Vân xoay quả đấm, tiến bước lên.

Huyến sững sờ nhìn, và định trí một giây, đã nhận ngay ra Vân là con gái Thanh. Hắn đứng lên vồn vã :

— Mời cô ngồi chơi. Lâu quá không có tin tức gì của Thanh, à quên, của bà. Bà và cô ở đâu?

Vân ấp-úng: Chúng tôi ở gần đây. Má tôi sai tôi mang lá thư này đưa ông.

Huyến tiếp lấy. Vân nhận thấy hắn thong thả sé phong bì, một cử động chậm chạp không hợp với câu Thanh ghi ở bên ngoài: « Thơ cần ».

Lúc Huyến rút lá thư ra, Vân bỗng dưng sáo động lạ thường. Vân không dám nhìn thẳng vào phía Huyến nữa, vơ vẩn nhìn lên trần nhà, nhường cảm thấy cái nỗi tủi hổ vô cớ cứ theo với lá thư đọc hết, mà dần dần hiện rõ ra trong lòng nàng. Huyến đọc xong, đặt lá thơ xuống bàn. Vân biết hắn đang nhìn nàng chăm chú và hắn sắp sửa nói, Vân có cảm giác những lời hắn sắp nói là bất chính, xúc phạm đến nàng đây. Tức thì như con gà đoán biết kẻ địch sắp tới, dương lông, cứng cựa để tự bênh vực, Vân ngảnh ngay người lại, hai mắt nhìn thẳng vào Huyến:

— Thưa ông, nếu không cần trả lời thì xin ông tôi về.

Huyến giơ tay cản lại: Ấy có chứ, tôi phải trả lời chứ. Nhưng mà thong thả đã, cô đợi một tí. À, bà nhà ta ốm ra sao?

— Má tôi mệt soàng thôi.

— Không có gì là nguy hiểm chứ?

— Không.

Thấy Vân không mặn chuyện với mình, và trên mặt Vân hiện rõ vẻ lạnh lùng khắc khổ, Huyến — đã đọc hết lá thơ vay tiền của Thanh và theo lời Thanh dặn, — hiểu rằng Vân không biết một tí gì trong thơ của Thanh, nghĩ thầm : « Mẹ sai đưa thơ vay tiền chứ báu gì mà làm cao ».

Hắn định tâm chêu chọc Vân :

— A, dạo cưới cô với Phủ-Tịch xẩy ra cái câu chuyện đánh ghen ấy thì vô lý lạ ! Xưa nay vợ hắn vẫn sợ hắn một phép, ngay gặp chồng đi với gái mà không dám làm gì cả, thế mà đến cô, bà ta lại làm dữ thế. Thôi chả qua là tại số. Số cô cao nên tình duyên trắc trở.

Vân cau mặt.

Huyến vẫn nhí nhảnh : « Bây giờ nghĩ lại chuyện ấy cô có bực tức không ? »

Vân sẵng giọng : chẳng có gì mà bực tức, nhưng có phải trả lời ông trả lời mau cho tôi còn phải về.

Huyến nhìn đồng hồ :

— Còn mười lăm phút nữa, thôi cô ngồi nói chuyện một tí đã, mấy khi tôi đã được hân hạnh nói chuyện với cô. Hồi trước lúc biết cô, hỏi ra thì cô đã là vợ chưa cưới của ông Phủ-Tịch rồi, tôi đâu có dám làm quen. Tôi thế mà chính đính lắm đấy cô ạ, tôi không bao giờ màng đến vợ người. Bây giờ cô với ông Tịch không còn liên lạc với nhau nữa, tôi rất sung-sướng được tiếp cô. Tôi vẫn ân-hận mãi sao không gặp cô trước ông Tịch để cô khỏi phải

giở giang. Chả biết bây giờ có mnộn không nhỉ ? Nhưng cô có tây học chắc biết câu : Muộn còn hơn không.

Vân nghiêm mặt, lạnh lùng trả lời : Thưa ông, tôi là con gái người bạn của ông.

Huyến cười :

— Bạn cũng năm bẩy thứ bạn, thế Phủ-Tịch không là bạn của má cô à, hơn thế nữa kia, là... là...

Rồi bất thần hắn đến ngay trước mặt Vân, nắm lấy cổ tay Vân :

— Má em hỏi vay anh trăm bạc, anh bằng lòng cho, nếu em đi ăn cơm với anh chiều nay.

Vân hoảng hốt giật mạnh tay ra, nàng giơ tay tát luôn Huyến ! Bị cái tát bất ngờ, Huyến lùi lại ngạc-nhiên, nhìn Vân đang dương cặp mắt sáng quắc đầy vẻ thách đố khinh-bỉ dội vào mặt huyến.

Nhưng nộ-khí càng tăng vẻ nồng mặn trên mặt Vân, và cái nhìn của Huyến từ ngạc-nhiên đổi ra say-sưa thèm muốn... Hắn hé miệng cười làm Vân càng hoảng sợ, khinh-bỉ hơn là cái nắm tay liều-lĩnh của hắn vừa rồi, cái cười khả-ố Vân coi như đã xúc-phạm đến người Vân.

Lập tức Vân tiến bước ra phía cửa, Huyến cũng tiến bước lên. Tuy run sợ, nhưng sự bất-bình tức-giận đã hun lòng can-đảm của Vân, nảy trí-khôn cho Vân, Vân đứng dừng lại, dằn từng tiếng :

— Nếu mày tiến bước lên, nếu mày đụng chạm đến

người tao, tao sẽ kêu lên. Mày đừng quên ngoài kia có đông khách mua hàng và trong những người khách ấy có một người đi với tao.

Huyến chờn chợn, sực nhớ đến sự vỡ lở tai tiếng có hại cho cuộc buôn bán của mình. Hắn nhún vai, cười gằn, ra vẻ không cần rồi quay vào bàn giấy. Vân đường hoàng bước ra. Người nàng nóng bừng như than lửa, trèo vội lên chiếc xe, dục kéo về Ấp ! Dọc đường, nàng mới chỉ có cảm-tưởng thoát được một tai-nạn lớn. Nàng hồi-hộp. Mãi cho đến khi xe đỗ trước nhà, lòng Vân mới sôi nổi hờn giận mẹ. Vân đi sầm sầm đến trước giường Thanh, ghì chặt lấy vai Thanh rít lên : Má ! má ! má làm nhục con.

Và không còn gì để giữ Vân khỏi thốt lên cái câu mà Vân vẫn hết sức tránh không bao giờ dám nghĩ tới, nói tới : Trời ơi ! Sao mẹ tôi lại thế này ! Má làm nhục con !

Thanh hiểu đã sẩy ra sự gì cho Vân rồi. Thanh ngơ-ngác bối-rối : Má không ngờ thằng Huyến nó thế !

Vân như điên-cuồng : Má phải ngờ, phải hiểu rằng má chỉ có những người đàn ông khốn-nạn làm bạn thôi, vậy mà má còn cố ép con mang thơ đến vay tiền người ta. Má hẳn biết rằng những người đàn ông bạn của má nếu cho má vay tiền là muốn...

Vân không nói nốt được nữa, cái câu ấy vừa làm Vân ghê-tởm, vừa làm Vân xấu-hổ lây cho mẹ. Vân nghẹn-ngào buông mẹ ra, ôm mặt khóc. Thanh ngồi

giậy, vẻ ngơ-ngác in trên mặt. Như ta đã biết, tuy trụy-lạc, nhưng trụy-lạc cái lối thượng-lưu, Thanh lúc còn thịnh thời không hề bị một ai khinh-bỉ. Những người đàn ông dầu được hay không được Thanh đoái tới cũng vẫn đối với Thanh một cách trịnh-trọng và hầu hết đến nhà Thanh không phải toàn chỉ vì cái ý-tưởng muốn mua chuộc thân-thể Thanh. Nhiều người đến để nhờ Thanh lo hộ công việc, hay giới-thiệu cho những mối hàng người Pháp. Tóm lại Thanh cũng có những bạn làm ăn như một người đàn bà nền nếp, và trong số bạn ấy có Huyến. Hơn nữa, Huyến còn là một người hàm ơn của Thanh. Nhờ Thanh hắn mới có một số khách hàng quan trọng làm thịnh-vượng lại cuộc buôn bán của hắn đã gần lụn bại. Hắn vẫn nhận điều ấy với Thanh và tự coi mình là đàn em của Thanh. Bởi thế Thanh đã không nhờ hắn giúp đáp lúc bị vỡ nợ. Thanh hiểu hắn vụ lợi không bao giờ dám bỏ ra một số tiền to để giúp Thanh. Nhưng lúc này, Thanh chỉ cần đến một trăm bạc, số tiền để Thanh dưỡng bệnh cho đến lúc thật khỏe. Thanh chắc mười mươi là hắn sẽ vui lòng, hơn nữa lấy làm hân-hạnh được giúp Thanh, vậy mà...

Thanh khẽ hỏi Vân cái điều mà Thanh đã đoán được tư nãy : Hắn đã chêu ghẹo Vân ? Vân gật đầu. Thanh bừng bừng tức giận, cái tức giận của một kẻ bề trên bị kẻ dưới xúc-phạm. Thanh tự ví mình là một bà hoàng mà Huyến chỉ là một gã hạ tiện dầu có đem cả cơ nghiệp đến mua chuộc Thanh, Thanh

cũng không thèm nhìn đến. Tiếng khóc của Vân càng gợi nỗi nhục-nhã tức-tối trong lòng Thanh.

-- Thôi Vân đừng khóc nữa. Thanh khẽ nói.

Nhưng bao nhiêu nỗi uất-ức đau khổ của Vân đè nén bấy lâu nay như gặp cơ hội này để được bùng ra, Vân càng nức nở, nói tất cả những ý nghĩ thầm kín : Má chỉ nghĩ đến má, má chỉ kể lòng tự-ái của má, má sợ con khâu áo đi bán thì má mang tiếng là phải nhờ con, má coi con như thù hằn. Má muốn kéo con xuống chốn bùn nhơ, má đã thất bại với Phủ-Tịch, nay má lại muốn con chịu nhục với thằng Huyến !

Thanh nắm tay Vân : Không, không quả thật má không có cái ý muốn ấy. Thằng Huyến chỉ là hạng tôi tớ của má. Má tưởng nó phải kính-trọng con. Con nên hiểu dù má có hư hỏng, tất cả mọi người đều khinh-bỉ má nữa, nhưng trong số đó má vẫn tưởng rằng có một vài người không được quyền khinh bỉ má như thằng Huyến chẳng hạn, vì nó đã chịu ơn của má rất nhiều. Nhưng nay má đã hiểu thêm lòng người, ai cũng có quyền khinh má cả, kể cả con.

Thanh nói ba tiếng sau rất khẽ nhưng hàm bao vẻ hờn trách. Lòng Vân xao-xuyến rộn lên :

— Má ! Má ! Con biết con không có quyền khinh-bỉ má, má đã nuôi con ăn học, má đã sinh đẻ ra con. Nhưng sao má không yêu con như ý con tưởng ? Giữa con và má, má đã để một sự ghẻ lạnh oán hờn.

Má còn căm giận cha con? Từ khi nghe má kể sự phụ bạc của cha con, con càng hết sức ngoan ngoãn để chuộc tội cho cha con. Má có thèm biết đến lòng con đâu. Trời ơi! má tưởng những sự giam-cầm nghiêm khắc của má đã khiến con không dám đi trốn với Di? Không, không phải! chính là tại con yêu má, chính là tại con muốn chuộc tội của cha con, người đã làm nên tội, người đã làm hỏng cả cuộc đời của má, người đã chết rồi thì nay con phải đền tội lại. Trời đã muốn thế, con vâng ý trời. Con đã nhục nhã vì chuyện Phủ-Tịch, con đã hy-sinh Di, tưởng thế cũng đủ chuộc tội của cha con rồi. Con xin má thương con hơn, cho con một chút an-ủi. Con đau-khổ lắm, thà là trời mượn tay người khác để hành phạt con cái tội cha con đã làm. Trời lại mượn bàn tay má, bàn tay con yêu dấu để hình phạt con, má hãy thương con, dầu sao con chắc đối với con má vẫn có chút tình. Má tha lỗi cho con lúc nãy con nói sàm sỡ. Không, con không bao giờ dám khinh-bỉ má, đối với mọi người má là người không tốt nhưng đối với con, má chỉ là một người mẹ mà con phải kính phải yêu bằng tấm lòng kẻ làm con.

Vân đang nó lưu liên như giòng suối chảy, bỗng ngừng bặt lại, bàng hoàng, có cảm giác những lời nói của mình như những hòn đá ném vào chỗ hư không, không một tiếng vang vọng lại. Nàng tò mò nhìn Thanh, cặp mắt Thanh nhắm nghiền bẳn bặt như người mê ngủ, nhưng những nét trên mặt

hầu co cả lại, đọng vào một ý nghĩ gì chắc là đau đớn lắm. Vân ngừng một chút thì Thanh cũng mở choàng mắt ra. Sự im lặng của Vân thức tỉnh Thanh. Thanh dớn-dác :

— Hở Vân, con nói gì nữa ?

Giọng nói hốt-hoảng, cặp mắt cũng hốt-hoảng như người mê sảng. Vân ngạc-nhiên nắm tay Thanh : Má làm sao thế ?

Thanh chỉ vào đầu : Nó xuyên vào đầu má. Lạ lùng quá !

Vân càng ngạc-nhiên rồi đâm ra sợ hãi : Má nói cái gì ? cái gì xuyên vào đầu má ?

Thanh nhìn Vân thong thả lắc đầu, mãi mãi Thanh mới rưng rưng nói :

— Thôi đi đi, mà cần nằm một mình.

Không hiểu ý mẹ ra sao, nhưng Vân cũng đứng lên, đến nhà thờ cứu-thế ở gần đó. Nàng cũng đang cần một nơi lặng lẽ để cho tâm hồn bình tĩnh lại.

Thanh nhìn theo Vân, trái tim thót lại, lúc chợt nhận thấy giáng đi thất-thều, thân hình gầy vỏ của Vân, tự thâm tâm Thanh đưa lên một câu than vãn não nuột :

— Tội nghiệp con tôi.

Vân thoảng nghe tiếng, quay lại nhìn mẹ, miệng mỉm cười. Tự nhiên Thanh cũng mỉm cười trả lại : hai cái cười êm như đôi trai gái yêu nhau không cần biểu lộ tình yêu bằng lời nói, chỉ một miệng cười cũng đủ rõ lòng nhau. Vân thì chưa hiểu rõ tâm-trạng

của Thanh lúc bấy giờ, nhưng chỉ một cái cười ấy của Thanh, tiềm thức Vân như đã biết rằng cái tình mẹ con đã nở trong lòng Thanh và nở lần này để mà không bao giờ tàn tạ nữa. Vân dịu dàng bảo mẹ — coi những sự vừa sẩy ra hầu như ở một cái quá khứ nào xa sôi lắm rồi — :

– Má nằm yên nhé... Con đi nhà thờ cầu nguyện cho hai mẹ con mình được bình yên, má mau lành mạnh.

Thanh gật đầu, nằm ngả xuống giường, lóng nghe bước chân của Vân đã ra quá ngoài sân, Thanh mới thổn thức khóc. Nước mắt tuy tràn ra nhưng lòng Thanh phơi phới hân-hoan lạ, đến nỗi Thanh phải ngừng khóc một chút để tri phảng phất với câu hỏi : « Tôi khổ sở hay là tôi sung sướng thế này ? »

Một đời Thanh đã khóc nhiều, hoặc oán hờn, tủi cực, lo sợ cho chính thân mình, hoặc là giả dối mua chuộc. Những giọt nước mắt trên nhuộm vị đắng cay, những giọt nước mắt dưới hoàn toàn vô vị, mắt tuy nhuốm lệ mà lòng vẫn thản nhiên, còn cười thầm là khác nữa. Nhưng đến hôm nay Thanh mới biết có những giọt nước mắt nó không làm chua chát tấm lòng, trái lại nó làm cho lòng mình ngọt dịu. Những giọt nước mắt khóc vì thương yêu, mình khóc và biết người mình thương yêu cảm thông một nỗi đau đớn với mình. Khi đó, nỗi đau đớn không còn khiến mình sợ hãi muốn tránh, mình lại thấy mình muốn ấp ưu lấy nó. Trong những tiểu-thuyết Thanh hường đọc, người ta vẫn tả những nỗi đau đớn ấy,

những nỗi đau đớn « mở cửa thiên-đường » mà người ta đặt kèm hai chữ « thân yêu ». Thanh cho là bịa đặt. Đời thủa nào sự đau đớn lại đáng cho người ta ao ước lấy làm bạn thân-yêu. Bây giờ Thanh mới nhận ra người ta có lý. Nhưng Thanh không muốn nghĩ vơ vẩn thêm. Thanh muốn khóc nữa, muốn nước mắt hóa thành suối ấm để nhuần thuấn tất cả linh-hồn thể xác mình vào.

Từ tối Thanh vẫn ngồi nguyên trên chiếc ghế bắc cạnh giường. Tất cả tâm thần như căng ra để nghe ngóng từng hơi thở của Vân. Nghe chừng Vân đã ngủ được yên yên, Thanh hơi vững lòng một chút, chớ hồi chiều lúc người ta mới dìu Vân về nhà — Vân ngộ cảm ngã bất tỉnh ở nhà thờ — Thanh sợ hãi mê-mẩn cả người, quên cả cám ơn những người đã cứu chữa Vân.

Thanh ngồi không nhúc nhích y như một pho tượng vô-tri nhưng nội-giới của Thanh đang giống như con rắn đổi lốt, tự lột sang một hình thể khác. Cái tỉ-dụ ấy rất đúng với tâm trạng Thanh. Cuộc thay lốt bắt đầu từ chiều, từ lúc Thanh ôm đầu, có cảm-giác những nhời nói chân-thành, cảm động bật tự trái-tim Vân ra, đã xuyên thẳng vào đầu óc mình, rồi cuộc thay lốt cứ thế tiếp nối cho đến bây giờ.

Và cũng như con rắn lột, vừa sót sa, Thanh, trong niềm hoan-lạc sắp được mang một hình-thể mới, cũng cảm thấy một nỗi đau đớn thấm thía :

đó là một cái công-lệ mà tất cả sự vật đều phải chịu. Có sự quang-minh hoan-lạc nào mà được hưởng không, mỗi mỗi đều phải mua bằng đau-đớn, tiền-tệ của linh-hồn.

Trong đêm yên lặng, Thanh nghe như cái xác cũ của mình dần dần trút ra. Cái nội-giới trước đã bật hẳn ra ngoài không còn liên-lạc gì với Thanh nữa. Thanh muốn chôn sâu cái « tôi » cũ ấy đi, nhưng quái quắc, nó cứ bộc-lộ sừng sững trước mặt Thanh, có ý vít Thanh phải cúi xuống ngắm nghía.

Thật là một cuộc ngắm nghía rõ ràng, mà tự-ái, kiêu-ngạo không còn được dự phần gì vào đấy. Lúc này Thanh chỉ là một kẻ bàng quan, với một tấm lòng nhận xét sáng suốt lạ lùng, ngồi nhìn sống lại dưới mắt, một cái « tôi » của Thanh trước kia, chẳng khác nào một tài-tử chớp bóng ngồi dưới hàng ghế khán-giả để xem mình hoạt động trên màn ảnh. Bao nhiêu tội lỗi cứ lần lượt diễn ra với tất cả những sự khốn nạn của nó. Tự-ái, kiêu-ngạo không có ở đây để che đậy, huyễn hoặc nữa. Này là Thanh lả lơi cười nói giữa những cuộc vui dâm dật. Thanh chỉ là một xác thịt với những tiếng cười sao mà chơ chẽn thế, để lăn vào những cánh tay thô tục. Này là Thanh đang nghiền ngẫm những mưu-kế để lừa-lọc những gã si-tình, trong số các gã ấy nổi bật lên hình ảnh người anh của Di : Huyện Hà. Thanh theo rõi cái xác của mình đến một phiên tòa-án. Huyện Hà mặc áo số hai tay bị xích nhưng vẫn nhìn Thanh, chớ không hề ném một tia mắt về chỗ ghế mẹ và vợ

mình ngồi. Nhưng Thanh đã không thèm nhìn trả lại, cứ tự nhiên cười nói với nhân tình mới cũng theo Thanh đi tới đó và thấy Huyện Hà cố nuốt hờn ghen để giả lời những câu hỏi của tòa mà vẫn không giả lời được, Thanh càng thân mật với nhân tình mình. Thật là một con ác-phụ tay cầm muôn nghìn lưỡi dao con sắc lém vừa cười cợt, vừa xuyên sào-sạo vào trái tim người ta. Này là Thanh đối diện với Phủ Tịch đang mặc cả với nhau cái giá của Tường-Vân. Rồi đến Thanh với những mưu kế để lừa dối đứa bé ngây-thơ để giết chết ái-tình của nó, một tay Thanh hùng-hổ đánh đập tới tấp cái thân hình mảnh mai yếu ớt của nó.

Đoạn phim sau này làm cho Thanh càng hoảng sợ ghê tởm. Thanh muốn cúi gục mặt xuống, để trốn tránh cho khỏi phải nhìn thấy nữa. Nhưng một bàn tay vô hình nào mạnh mẽ lắm đã giật ngửa đầu Thanh ra, vành hai mắt Thanh ra, bắt phải nhìn lên và cùng một lúc cái tay kẻ quay phim cũng chầm chậm lại : những đoạn xấu xa bỉ ổi nhất, cứ láy đi láy lại mãi không thôi. Hối-hận đã bắt đầu làm công việc của nó.

Thanh hổn hển than « trời ơi ! tôi đã khốn nạn đến thế này ư ? » Một vị đăng đắng đưa lên cổ họng Thanh muốn nôn, muốn mửa : sự ghê tởm không những chỉ ở trong tâm-hồn, nó đã hiện hình ra ở cả thể-chất nữa. Thanh muốn phỉ nhổ đánh đập cái « tôi » của mình. Thật là buồn cười một cách

chua chát nếu tưởng tượng Thanh lúc bấy giờ đứng ở trước một tấm gương lớn, mình lại giơ tay ra đánh đập cái bóng mình ở trong gương.

Ngọn đèn dầu đã lụt bấc từ lúc nào, bóng tối dầy đặc cả gian phòng mà đôi mắt Thanh vẫn nhìn rõ rệt thấy cái xác cũ của mình nó biến hóa, nhân lên rất nhiều với những hình ảnh khác nhau. Chỗ nào cũng vô số Thanh đang lơi lả, đang độc-ác, đang hành hạ con gái, đang lăm lăm cầm trong tay một con dao sáng nhoáng để chém, để giết. Rồi cái hình ảnh sau này hiện lên nhiều quá, át cả những hình ảnh Thanh khác Chúng nhẩy múa quanh mình Thanh, và đồng reo hò : « Mày khốn nạn lắm ! mày khốn nạn lắm ».

Dần dần câu ấy nhịp nhàng như một điệu âm-nhạc rùng rợn, Thanh tưởng nghe trong một lúc thần-trí tuy đê mê, nhưng vẫn còn một chút sáng suốt rằng mình không chiêm bao.

Sáng đã từ lâu mà Thanh vẫn còn ngồi thu hình trong cái dáng khép-nép hoảng-hốt của một tội-nhân. Mặt Thanh trông sọm hẳn. Trước, Thanh vẫn tự phụ sự phóng đãng quá độ không làm suy-nhược được vẻ trẻ giai của Thanh, Thanh thách đố cả thời-gian cũng không xâm phạm được nhan-sắc Thanh. Thanh tưởng Thanh trẻ đẹp mãi đến hết đời. Nay cái việc mà sự phóng-đãng, mà thời-gian hầu không làm được thì ăn-năn, hối-hận đã làm được rồi Một đêm trong sự rày-vò của lương-tâm, Thanh đã già đi hàng mấy tuổi.

Nhưng một tâm-hồn mới nầy nở trông tấm thân điêu-tàn ấy. Thanh cũng như con rắn đã lột xác xong, mang một hình thể mới.

Vân tò-mò nhìn Thanh chải đầu. Có lẽ Thanh sắp đi đâu.

Vân e-dè mãi mới hỏi :

— Má lại đi nữa đấy à ?

Thanh bỏ chiếc lược xuống, ngần-ngừ để suy nghĩ câu trả lời, sau cùng Thanh nói :

— Má đến nhà bác Biền con ạ, để đòi món nợ cũ.

— Thế tiền bán cái áo nhnng đã hết rồi ư má ?

Vân tuy hỏi thế, nhưng nàng tìm ngay thấy câu trả lời ở những hộp thuốc tây để trên bàn. Nàng chép miệng :

— Má cứ mua thuốc tây tốn tiền quá !

— Con phải uống cho mau khỏi rồi còn đi làm chứ. Thế nào cũng tìm được một việc, hai mẹ con mình lúc bấy giờ sung-sướng biết bao.

Vân mỉm cười với cái cảnh tương lai sáng-sủa mẹ nàng vừa gợi ra. Nhưng nàng còn đang ốm thế này thì biết bao giờ cảnh ấy mới thực-hiện. Nàng mang bệnh một cach lạ-lùng và nhanh-chóng quá. Hôm ngã ở nhà thờ tưởng là cảm soàng rồi khỏi ngay thế mà thành ra nặng. Vân vẫn tưởng bệnh mình là nhẹ, khỏi ngày một ngày hai.

Duy chỉ Thanh biết bệnh Vân là trầm-trọng. Tả làm sao được những cảm giác vừa sợ hãi, vừa thương sót của Thanh hôm thoạt đầu trông thấy Vân ngất đi. Cái tình mẹ con của Thanh thức tỉnh trong một trường hợp đau đớn làm sao ! Thanh không khác gì người, lúc có của quý trong tay thì không biết giá-trị của nó, lúc đã để lọt vào kẻ khác rồi, mới biết ra.

Cái tình mẹ con của Thanh lúc bấy giờ nó thâm-thiết vì hối-hận ăn năn, lại càng thâm-thiết thêm vì cảm thấy nó chênh vênh, không biết thần chết làm cho tan vỡ lúc nào ! Nhưng Thanh không thất-vọng, Thanh quyết chống cự lại với thần chết. Thanh muốn cho Vân sung-sướng, biết một đời hạnh-phúc sứng đáng cho bỗ lại những sự đau khổ mà Vân đã chịu. Không phải chỉ vì định chuộc tội của mình mà Thanh mong ước thế, nhưng cũng để thỏa mãn cả ý muốn tự-nhiên của tấm lòng làm mẹ.

Ngay hôm đầu Vân ốm, Thanh đã có dự-định tìm Di cho Vân, Thanh đã tưởng tượng Di và Vân sống như một đôi chim câu trong ổ, và Thanh sống với hạnh-phúc của đôi chim câu ấy Thanh ngỏ cả niềm mơ ước của mình cho Vân nghe, Vân chỉ mỉm cười không tán thành mà cũng không phản đối gì mẹ.

Nhưng Thanh đành xếp cái dự-định ấy về sau, lúc này Thanh còn phải lo tiền cho Vân uống thuốc. Thanh đã bán đến cái áo nhung cuối cùng.

Thấy Vân không nói gì nữa, Thanh đi ra. Vưa bước chân đến cửa, Vân lại gọi giật lại : Má !

Thanh đến bên giường Vân :

— Con muốn dặn gì má nữa ?

Vân không nói gì cả, chỉ nhìn mẹ bằng đôi mắt trong suốt, càng trong từ lúc ốm, Thanh bối rối trước cái nhìn ấy, cái nhìn như muốn soi thấu tâm gan người ta. Thanh muốn cười, muốn giữ vẻ mặt tự nhiên — sự ấy trước kia Thanh làm rất dễ dàng — mà đôi mắt Thanh cứ chớp luôn cố ý trốn tránh tia mắt của Vân, nó thầm nói bao nhiêu điều ngờ vực.

Bỗng dưng Thanh ngồi bệt xuống giường lắp bắp :

— Má không đi nữa, má không đi nữa.

Vân thở dài như trút được một mối băn khoăn nặng nề, và biết Thanh đang có điều suy nghĩ, Vân giả tảng quay mặt vào vách nhưng óc nàng lần vẩn nghĩ « Làm thế nào cho mẹ con ta có tiền » Nàng nhớ ngay đến chuyện những con chim quạ mang bánh đến nuôi sống những nhà tu hành ẩn dật đời xưa, nàng ước ao mẹ con nàng cũng được cái may mắn ấy, có lẽ bây giờ nàng nhắm mắt lại, lát nữa mở ra đã có sẵn sàng cả mọi thứ cần dùng.

Thanh thì không còn có được những sự ao ước ngây thơ ấy nữa, óc Thanh đang rối loạn. Thanh hình dung lại cái nhìn ngờ vực băn khoăn của Vân.

Chao ôi ! Đến hôm nay, Vân vẫn còn tin rằng tiền thuốc men của Vân là do tiền cầm bán quần áo. Vân khờ khạo quá, không biết những sự nhỏ nhen của cuộc đời thường, một cái áo nhung may năm sáu

chục bạc nhưng lúc bán đi hồ dễ đã được mươi đồng. Nghĩ đến cái áo, Thanh chua chát nhận thấy số phận nó sao mà giống Thanh thế. Trước kia cái giá trị của Thanh đối với bọn đàn ông cũng như chiếc áo nhung mới và bây giờ cái giá-trị ấy đã sụt xuống như chiếc áo cũ bán rao. Cái hôm đem chiếc áo nhung cuối cùng đi bán cũng là hôm Thanh trở lại cái cuộc đời trụy-lạc, nhưng lần này sụt xuống một bực quá đỗi thấp hèn.

Hôm ấy, đánh dấu cuộc đời trụy lạc thứ hai của Thanh, Thanh đã tủi hổ, đã khóc lóc như người con gái lần đầu vì cảnh nhà, phải đem thân đi bán, còn Thanh thì vì Vân mà lại phải trở lại cái đời trụy-lạc Thanh đã ghê, đã tởm.

Tại làm sao Vân lại ốm, ốm trầm trọng, cần ngay đến sự cấp-cứu : đến những thứ thuốc đắt tiền. Có lẽ trời đã dành sẵn cho Thanh cái số phận phải làm kẻ trụy-lạc, trước trụy-lạc vì chồng, nay trụy lạc vì con. Hay trời muốn Thanh phải trả sứng đáng những tội lỗi đã làm : bắt lấy sự trụy-lạc chuộc lại những lỗi của sự trụy-lạc ?

Thanh thấy mình như bị một màng lưới bổ vây, muốn thoát khỏi nó mà không thoát được. Đâu đâu cũng là lưới ! Định-mệnh mới khe khắt làm sao !

Thanh đang trầm ngâm thì có tiếng gõ cửa rất khẽ nhưng cũng đủ làm cho Thanh giật mình. Thanh, hốt hoảng nhìn Vân, thấy Vân vẫn nằm ngảnh mặt

vào tường. Thanh mới yên tâm rón rén lỏn ra Một người cu-li xe đứng thập-thò ở cửa.

Mặt Thanh biến sắc, dớn-dác ngó chung-quanh. Thanh bảo người xe rất khẽ : Đi ra, đi ra, biết rồi.

Người xe cũng làm ra bộ sợ-hãi nhưng còn dốn dặn : — Tôi chờ ở cổng ngoài đấy nhé. Tại hôm nay chờ mãi cô không ra nên bác Bộ sai tôi vào đón.

Thanh cau mặt, không nghe hết, quay vào nhà dón dén đến giường Vân. Vân nằm im-lìm, mắt nhắm nghiền như ngủ. Thanh vội vàng vơ chiếc khăn quàng đi ra thẳng.

Chiếc xe quả nhiên còn chờ ở cổng ngoài. Thanh trèo lên và không cần bảo, chiếc xe cứ bon bon đi về một phía đã định. Thanh kéo khăn chùm kín xuống quá mắt, không dám nhìn ngang dọc chỉ sợ gặp những người hàng xóm về chợ.

Ra khỏi ô, bắt đầu đi vào các phố đông người trong thành-phố, Thanh tưởng được yên-tâm hơn, nhưng trái lại nỗi tủi hổ càng tăng lên. Thanh luống cuống hình như trên người, mới in một dấu hiệu nó chỉ rõ cái nghề Thanh đang đi làm, và nó gợi trí tò mò của tất cả các khách qua đường đều chú-ý nhìn Thanh bằng những cặp mắt khinh bỉ.

Tự biết rằng đấy là mình tưởng-tượng ra thế, Thanh càng tức-bực với chính nỗi tủi hổ của mình và lẩn-thẩn nghĩ tại sao lúc còn nhà lầu, còn xe hơi, và cũng làm một nghề bán xác thịt, Thanh lại không

có cái cảm giác tủi hổ nặng-nề như bây giờ. Sự giầu sang dù là giầu sang khơi lên ở chốn bùn lầy cũng có cái mãnh lực làm bạt tất cả những đê-tiện, những xấu xa của một nghề đê tiện nhất, xấu-xa nhất cho người đàn bà. Một lần nữa Thanh nhận thấy cái câu « sự nghèo khó là một thầy giậy đạo đức rất mầu nhiệm » không phải là một câu nói đạo đức suông! Nếu không sa sút nghèo-khổ Thanh làm sao biết được tất cả những xấu xa của lòng mình để trở nên một người còn lương lâm như bây giờ, và nhất là làm sao Thanh biết được cái tình mẹ con nó thâm thúy nhường nào! Vì nó, Thanh mới biết đến sự hy-sinh tột bực này.

Hồ-thẹn đột-nhiên tiêu-tán hết cả, tình mẹ con nầy-nở muộn nhưng rất bồng bột trong lòng Thanh đã làm thanh-cao một nghề đê-tiện nhất! Thanh không phải ngồi trên xe kéo để đi đến chốn bùn nhơ như Thanh tưởng đây là Thanh đi đến sự vinh quang!

Tuy kiêu-hãnh vì ý-tưởng ấy, nhưng Thanh vẫn dụt dè nghi-ngờ có lẽ mình đang ngụy - biện để lừa dối lòng mình để làm cái việc xấu-xa cho khỏi thắc mắc lương tâm. Nhưng nói cho cùng không làm cái nghề ấy thì lấy tiền đâu mà cứu-cấp bệnh Vân?

Đợi tìm được việc làm thì có lẽ Vân đã chết vì thiếu thuốc. Đem Vân vào nhà thương làm phúc, đấy là đem Vân đến chỗ chết. Thanh đã nghĩ đến tất cả những điều ấy cho nên khi hết tiền, không còn gì để

bán chác cầm cố cả, Thanh đành lòng đến tìm lão Bộ chủ một tổ quỷ ở Hà-nội, mà trước kia Thanh vẫn nghe các bạn ăn chơi ca-tụng cái đức-tính kín đáo của hắn, để nhờ hắn giới-thiệu mình với nnững khách ở các tỉnh đến, những khách mà Thanh tin rằng không biết mặt mình bao giờ. Thật là cay đắng cho Thanh, trước kia chỉ ngồi trong gấm lụa đợi kẻ si đến dâng tận chân tim và tiền, bây giờ thì chính Thanh phải đêm thân đi bán... Âu đó cũng là quả báo. Thanh tự an ủi với cái thuyết quả báo ấy. Chiếc xe đi mãi xuống tận phía hàng Đậu, Thanh ngạc-nhiên hỏi người xe :

— Sao không kéo về nhà ông Bộ mà lại kéo xuống đây ?

— Công-tử trẻ tuổi mới ở nhà quê lên thì phải, nhút-nhát lắm không muốn ở nhà ông Bộ, muốn đi chỗ khác kia. Hắn đứng đợi ở cầu sông Cái.

Thanh cúi đầu, lời nói trắng-trợn sỗ-sàng của một tên xe kiêm ma cô là cho Thanh hổ-thẹn không muốn nói thêm với nó nữa.

Dọc đường bờ sông vắng người lắm, một chiếc xe khác cũng buông mui từ nãy vẫn bị cách quãng rất xa với xe của Thanh ở trong những phố đông đúc, đã theo bén dưới xe Thanh.

Vân ngồi trên chiếc xe đó hai tay ôm lấy đầu. Vân muốn kêu, muốn gọi mẹ, nhưng hầu mở miệng Vân lại thôi, hình như bị ngăn giữ bởi một sức mạnh vô-hình nào. Vân hồi-hộp tự hỏi : Mẹ ta đi đâu xa vậy ?

Trống ngực Vân tự dưng đồ hồi loạn xạ khi nhác trông thấy cầu sông Cái. Vân không hiểu tại sao lại có cảm-giác rõ-rệt rằng xe của Thanh sẽ ngừng lại nơi đó và ở nơi đó sẽ xảy ra một sự gì ghê-gớm cho đời Vân lắm, ghê-gớm hơn tất cả những sự ghê-gớm Vân đã trải qua. Vân muốn bảo người xe quay xe trở lại không theo dõi mẹ nữa.

Nhưng Vân vẫn mặc cho chiếc xe tiến lên. Xe Thanh từ từ ngừng lại rồi đỗ bẵn xuống bên vệ đường. Xe Vân cũng đỗ theo khuất bên cái cây. Ở trên vệ đê cao một người trẻ tuổi mặc âu-phục đang đi đi lại lại.

Thằng xe kéo Thanh chỉ người đó bảo Thanh :

— Cô đi lên đi, người ấy đấy.

Thanh vén áo đi lên, trong khi người ấy cũng tìm lối xuống để đón Thanh.

Vân khuất sau cái cây đã trông thấy cả, và Vân đã hiểu mẹ nàng đến đây với người đàn ông đó để làm gì rồi. Tâm thần rối loạn, nàng tiến bước theo rõi mẹ, và cũng không tự biết theo rõi để làm gì nữa. Giá nàng còn giữ được bình tĩnh chắc nàng không theo rõi như thế. Vân thấy mẹ cúi đầu xuống và người đàn ông đi bên cạnh mẹ nàng cũng cúi xuống không biết có phải để nhìn mặt mẹ nàng hay để nói nhỏ một câu chuyện gì. Gió dưới sông đưa lên mạnh quá, Vân chập-choạng như muốn ngã.

Đằng trước mặt Vân, người đàn ông giơ tay dáng chừng định ôm lưng Thanh.

Vân hỗng kêu rú lên : Má ! Má ơi !

Thanh giật mình ngảnh lại, người đàn ông cũng dừng bước ngơ-ngác. Vân bưng lấy mặt :

-- Trời ơi ! má ! anh Di đấy.

Hai cái rùng mình rung chuyển cả thân-thể Thanh và người đàn ông ấy. Thanh vén cao khăn chùm đầu lên.

Di lùi lại nhìn Thanh, nhìn Vân, tay Vân vẫn che ngang lên mặt như người cản gió. Thanh thì đứng sững, tri-giác tê-liệt trước một cảnh phi-thường quá sức tưởng-tượng.

Trong cái yên-lặng ấy đầy ngạc-nhiên và cảm-xúc của cả ba người, bỗng rội lên tiếng cười của Di, tiếng cười trong khoảng trống vang âm lên, thành một tiếng cười rộ quái-gở, tưởng chừng có một ác thần khổng-lồ nào náu hình chỗ chân trời đang cười đáp lại. Di tiến về phía Vân hai tay rít lấy vai Vân, và cũng không buồn gỡ tay Vân ra để nhìn mặt nữa, Di hằn-học nói cố nén giọng cho khỏi thành gào thét : « Người ta đã nói thật ? Cả Vân cũng đến bước này à ? Thôi·hết... thôi hết... »

Di vùng bỏ chạy, Vân bàng hoàng bỏ tay xuống định níu lấy Di nhưng Di đã như con ngựa lồng, nhảy những bước rất giài quà dẹo đê xuống dưới đường và cứ thế chạy, vạt áo trước tung cả về phía sau.

Vân chạy theo gọi với. Thanh chợt tỉnh bởi mấy lời mỉa mai của Di, cũng chạy theo Vân và kêu gọi

Di ầm-ĩ. Nhưng chân yếu ớt của hai mẹ con đuổi làm sao kịp Di. Khi thấy Di đã nhẩy lên một chiếc xe kéo biến vào một phố ngoặt rồi, Vân tuyệt-vọng, quay lại, gục đầu vào hai cánh tay Thanh vừa kịp mở ra để đỡ Vân.

Vân không khóc nữa, chỉ còn những tiếng nức nở khan trong cổ họng đưa ra. Mỗi tiếng nức của Vân như bào sé gan ruột Thanh. Thanh bật kêu lên : Trời đất ơi ! Có ai khổ như mẹ con tôi không ?

Vân riết chặt lấy mẹ : Má ơi con thương má càng nhiều, con hiểu bụng má vì con...

Nàng đăm đăm nhìn xuống giòng sông đang sắp biến vào bóng tối, mắt nàng bừng rạng soi vào mắt mẹ. Thanh hội-ý, nắm lấy tay nàng : Đừng con ạ, còn phải gặp Di để thân oan đã. Di chỉ có quyền khinh-bỉ mẹ thôi, Di không được hiểu-nhầm con thế.

Vân gượng cười : Vâng, con phải sống chẳng phải sống để thân oan nhưng chết lúc này sợ anh Di sẽ mang hận suốt đời.

Trời mờ mờ tối. Hai mẹ con dìu nhau thất-thểu đi quanh quẩn mãi trên con đường đê cao vắng ngắt.

ĐOẠN KẾT

— Ai, ai hỏi gì thế ?

Bà cụ mẹ Di và mợ Huyện đã vặn nhỏ đèn sắp đi ngủ, vội vàng khêu to lại ngọn đèn ngảnh ra phía cửa hỏi.

Nhưng tiếng gõ cửa vẫn đồ hồi gấp thúc. Mợ Huyện quát to : Ai nói lên đã thì mới mở cửa.

Bên ngoài im lìm một chút rồi tiếng người có vẻ khẩn thiết : Bẩm tôi, tôi hỏi cậu Di có việc cần.

Bà cụ đưa mắt nhìn mợ Huyện khẽ bảo : Cứ mở con ạ.

Cửa vừa tháo chốt, hé mở, một người ngã chúi theo làm mợ Huyện giật mình lùi lại. Nhưng người ấy đứng thẳng lên ngay. Ánh sáng ngọn đèn hắt vào bộ mặt ngơ ngác hoảng hốt của người khách lạ. Và không đợi chủ nhà hỏi, người đàn bà ấy đã nói hổn hển như người hết hơi : — Bẩm cụ, bẩm bà, làm phúc mời cậu Di ra cho con hỏi.

Vừa ngạc nhiênvừa sợhãi, bà cụ và mợ Huyện chăm chăm nhìn vào mặt khách : Bà hỏi gì Di ? Bà ở đâu ?

Người đàn bà ấy chỉ một mực nằn nì : Xin cụ, xin bà gọi mau cho việc cần kíp lắm.

Mợ Huyện bỗng reo lên : À ! Ra cô Bảy Thanh đây mà !

Người khách ngửng phắt mặt lên :

— Vâng tôi, chính tôi là Bẩy Thanh xin bà, bà gọi hộ cậu Di cho.

Mợ Huyện sa sầm nét mặt, chỏ ra phía cửa :

— Đi ra ngay, mày đến đây làm gì ?

Nhưng Bảy Thanh cứ đứng nguyên, như không nghe thấy lời xua đuổi, vẫn nằn nì :

— Xin bà gọi hộ cho.

Mợ Huyện xô Thanh :

— Thôi mày đừng đến gieo tai, gieo vạ cho nhà tao nữa.

Thấy con dâu và người khách lạ bỗng dưng sô sát, bà cụ ngạc nhiên :

– Cái gì, cái gì thế ?

Mợ Huyện vừa túm áo Thanh vừa đáp : Mẹ không biết con này là con Bảy Thanh đã làm nhà con phải tù phải tội đấy.

Thanh mặc cho mợ Huyện sô đẩy, ngảnh vào nói to lên với bà cụ :

— Xin cụ làm phúc gọi cậu Di hộ con, con con nó sắp chết.

Bà cụ chưa hết ngạc nhiên thì Di ở trên gác nghe tiếng sôn sao cũng vừa chạy xuống.

Thanh giằng đứt cả vạt áo ôm ngay lấy Di nức nở : Anh Di ơi ! Em Vân sắp chết, anh lên với em.

Di gỡ tay Thanh ra, nghiêm mặt : Vân sắp chết, nhưng tin ấy có can hệ gì đến tôi hử bà ?

Tuy hỏi thế nhưng lòng Di vẫn nao nao băn khoăn không biết có phải đấy lại là một mưu chước gì của Thanh. Con đàn bà khốn nạn ấy còn từ việc gì mà không làm. Cuộc gặp gỡ trên cầu Sông Cái giạo nọ lại nhắc lại rõ rệt trong trí Di, Di rùng mình ghê tởm, và lùi xa Thanh. Thanh níu áo Di lại, nhìn trân trân vào mặt Di :

— Anh nỡ nói thế ư ? Anh thật không xứng cái lòng yêu của Vân chút nào...

Di bĩu miệng.

Thanh vẫn nói : Cứ một việc anh tưởng lầm Vân cái hôm ở bờ đê Sông Cái là anh cũng xúc phạm đến Vân lắm rồi, là cái lòng anh yêu Vân không thấm vào đâu với cái lòng yêu của nó. Nhưng thôi trăm tội tại tôi cả. Rồi anh sẽ biết, bây giờ xin anh lên ngay với Vân một chút may ra mới kịp... Khốn nạn ! Có lẽ chết rồi cũng nên, không được nhìn thấy cả mẹ nữa, tôi trốn đi tìm anh đây chứ không phải nó bảo, anh mau lên cho...

Di đứng lặng một lúc, rồi bỗng quay lại gục đầu vào lòng mẹ thổn thức :

— Vân chết thật mẹ ạ, Vân chết thật.

Bà cụ ngạc nhiên, càng ngạc nhiên thêm, vì từ trước chị dâu Di và Di vẫn dấu bà cụ chuyện mẹ con Vân. Nhưng thấy con khóc bà cũng mang máng hiểu và quên cả hiềm khích Bảy-Thanh, cụ ái ngại hỏi :

— Thế cô em sắp chết à ?

— Vâng, xin phép cụ cho cậu Di lên với con, không khéo không kịp mất.

Di đứng choàng giậy : Thôi con đi, con đi.

Bà cụ bảo : Thì cũng mặc sống áo đã chứ. Mợ Huyện lấy hộ em.

Mợ Huyện chép miệng : Ối chào ! Lại con yêu-tinh thần-nữ này nó bịa đặt thế chứ hạng ấy mà chết chóc cái gì.

Di quát lên : Chị đừng nói thế ! Đừng ai nói gì đến Vân của tôi cả. Vân ơi ! Vân ơi ! em đợi anh với.

Di luống-cuống hốt-hoảng không biết đằng nào mà sỏ giầy, mặc áo nữa. Bà cụ, mợ Huyện phải xúm lại mặc áo cho Di. Giầy chưa kịp buộc giây, Di đã chạy ra cửa, không đợi cả Thanh. Thanh lật đật chạy theo, Di chạy đến gõ cửa nhà người quen, gào người ta cho mượn xe hơi, nhẩy ngay lên cầm lái lấy. Thanh ngồi bên.

Xe vùn vụt chạy về phía Hanoi. Trong xe tối, Thanh không nhìn rõ mặt Di, nhưng thấy dáng cái đầu của chàng đưa cả về phía trước không động đậy, tốc lực vùn vụt của chiếc xe, và những lúc bánh rít mạnh lên, chiếc xe lạng hẳn đi ở các đường vòng, Thanh biết não-cân của chàng đang căng đến một độ phi thường và sắp đứt tung ra mất, y như bây giờ chiếc xe đang chạy nhanh sắp nổ bánh bắn vung lên, lộn nhào qua cả chòm cây đen ở trước mặt. Hình như xe lại sang số, Thanh có cảm giác quay-cuồng trong một luồng gió lốc chóng cả mặt mày. Chết ! xe tan ra rồi ! Thanh níu vội cửa xe nhắm mắt lại. Nhưng không, mở mắt ra, Thanh vẫn thấy gió rít ném rát lên mặt Thanh.

Người Di gò rạp trên bánh lái. Đèn pha chiếu sáng hẳn một quãng đường trước mặt. Bỗng nhiên Di ngoảnh lại quắc mắt lên nhìn Thanh một giây. Trong tối, Thanh cũng nhận thấy tia lửa ghê gớm bừng trong con mắt Di. Nàng cúi mặt xuống tự dưng kể lể, tiếng còn tiếng mất giữa tiếng máy ầm ầm :

— Vân bị ốm, không còn đồng tiền nào cả, tôi phải đem thân đi bán... không biết làm sao hôm ấy Vân lại đi theo... có lẽ Vân vẫn ngờ vực. Rồi gặp cậu, cậu tưởng lầm thế. Tội nghiệp cho Vân.

Hình như Di cũng lắng tai nghe vì thấy xe chạy êm hơn.

— Bảo đi tìm cậu, Vân không nghe, Vân sợ tôi gặp mẹ cậu, chị cậu, tôi bị nhục nhã chăng.

Có tiếng Di thở dài rất nhẹ. Thanh vẫn kể tiếp :

— Viết thư thì Vân bảo cậu sẽ không xem vả lại một tháng sau này Vân yếu lắm có ngồi dậy được nữa đâu.

Di bỗng quát lên : Thế bà đâu, sao bà không viết cho tôi.

Thanh giật nẩy mình thành ra trả lời ấp úng :

-- Vân không cho tôi viết... không bằng lòng. Bây giờ quá rồi, chết đến nơi rồi, tôi thương sót lắm, tôi muốn Vân được một sự an ủi cuối cùng, tôi xuống tìm cậu, bỏ Vân hấp hối một mình với một người trong bà phước sai ra.

Di không nghe nữa, chiếc xe nẩy lên như con ngựa bị thúc mạnh. Trời mưa hay sao ? Đường mờ

ở trước mặt. Di bấm cho cái que nước nhảy lia lịa trên mặt kính. Kính vẫn mờ. Bên ngoài có mưa phùn nhẹ hay có sương dày ? Lúc thấy má mình ướt nóng, vị mặn thấm lên môi, Di mới biết là mình khóc.

Chàng bậm miệng, đạp hết ga. Giữa đêm phẳng lặng, chiếc xe điên cuồng, tới tấp đưa chàng đến với người yêu đang hấp hối...

— Thưa cha, linh hồn chập chững muôn lìa xác thịt bị tiếng kêu gọi của con níu lại. Nàng mở mắt ra nh n mẹ, nhìn đến con, không biết rằng có phải con tưởng tượng ra không hay là thật, quả con thấy mắt nàng rạng lên một chút, miệng nàng hình như cười, giống hệt cái cười ở Cap Çaint Jacques ngày đầu nàng gặp con. Con ôm ngay lấy nàng, con hôn tíu tít lên trán, lên mặt, nàng tắt thở trong cái hôn ấy,

– Cầu cho hồn nàng yên nghỉ !

-- Nhưng thưa cha, con khổ lắm, chính con là người có tội, chính con đã giết nàng. Này, tai con vẫn văng vẳng nghe tiếng kêu gọi thất thanh của mẹ con nàng ngày hôm ấy. Tại sao con không đứng lại ? Nếu con đứng lại nàng sẽ không chết, con sẽ đem nàng về con phụng dưỡng thuốc thang. Tình yêu của con sẽ đem lại sự sống cho nàng, sẽ thắng cả số mệnh. Nhưng mà trời ơi ! Cha không thể hiểu được lòng nàng yêu con đến bực nào dâu. Chiều hôm ấy trong cảnh ngộ đau đớn nhục nhã cùng cực của mẹ con nàng, nàng đã trông thấy giòng sông trước mặt, nàng muốn tự tử, vậy mà nàng

lại bảo mẹ : « con không tự tử được, con sợ sau này biết ra anh Di sẽ thắc mắc, ân hận một đời rằng chính anh đã khiến con phải tự tử. Con không muốn anh ấy thắc mắc ân hận » Thật là lạ lùng. Người ta hy sinh cái sống cho người yêu, nàng, nàng hy sinh đến cả cái chết giải thoát để tránh cho con thắc mắc và ân hận.

Thế rồi ba tháng trời trong sự giày vò của đau đớn và bệnh tật và cả nghèo khổ nữa : tất cả, tất cả đều vì con. Nàng yêu con hơn cả Thiên Chúa. Thiên Chúa cấm nàng tự tử, nàng đã toan bỏ cả luật Chúa vậy mà vì con nàng lại ráng sống để mà chịu khổ ải trong ba tháng trời, trong sự đợi chờ cái chết từ từ nó đến ! Vân ơi ! em yêu anh quá ! Nhưng mà cha hãy giảng cho con, lòng con đang bất bình sôi nổi lên đây, một người con gái trong trắng vô tội như thế mà sao suốt đời khổ não, đắng cay, gặp toàn những nghịch cảnh. Con thương nàng cha ơi !

— Con hãy nhìn lên chiếc Câu Rút kia !

— Không ! Không ! Nàng còn trải đau khổ hơn Thiên Chúa, cha đã biết cả rồi đấy.

— Thôi con ! Sao con lại đem cái lý luận mà giải nghĩa những việc ngoài sức của con. Con hãy bắt chước nàng. Con không thấy tất cả những sự hy-sinh ốt đẹp của nàng đều chan chứa một lời cầu nguyện phục tòng : « Lạy trời ! xin theo ý trời định » đó sao ?

Di gục đầu, khóc tấm tức :

— Xin theo ý trời !

HẾT

Sách này in ra 5000 cuốn, xong ngày 25 Octobre 1941, tại nhà in Lê-Cường Hanoi, ngoài những bản thường, có in riêng 20 bản bằng giấy, làm bằng bột cây « Trúc Quân-Tử », đánh số từ 1 tới 20, không bán.

Giá: 1$00